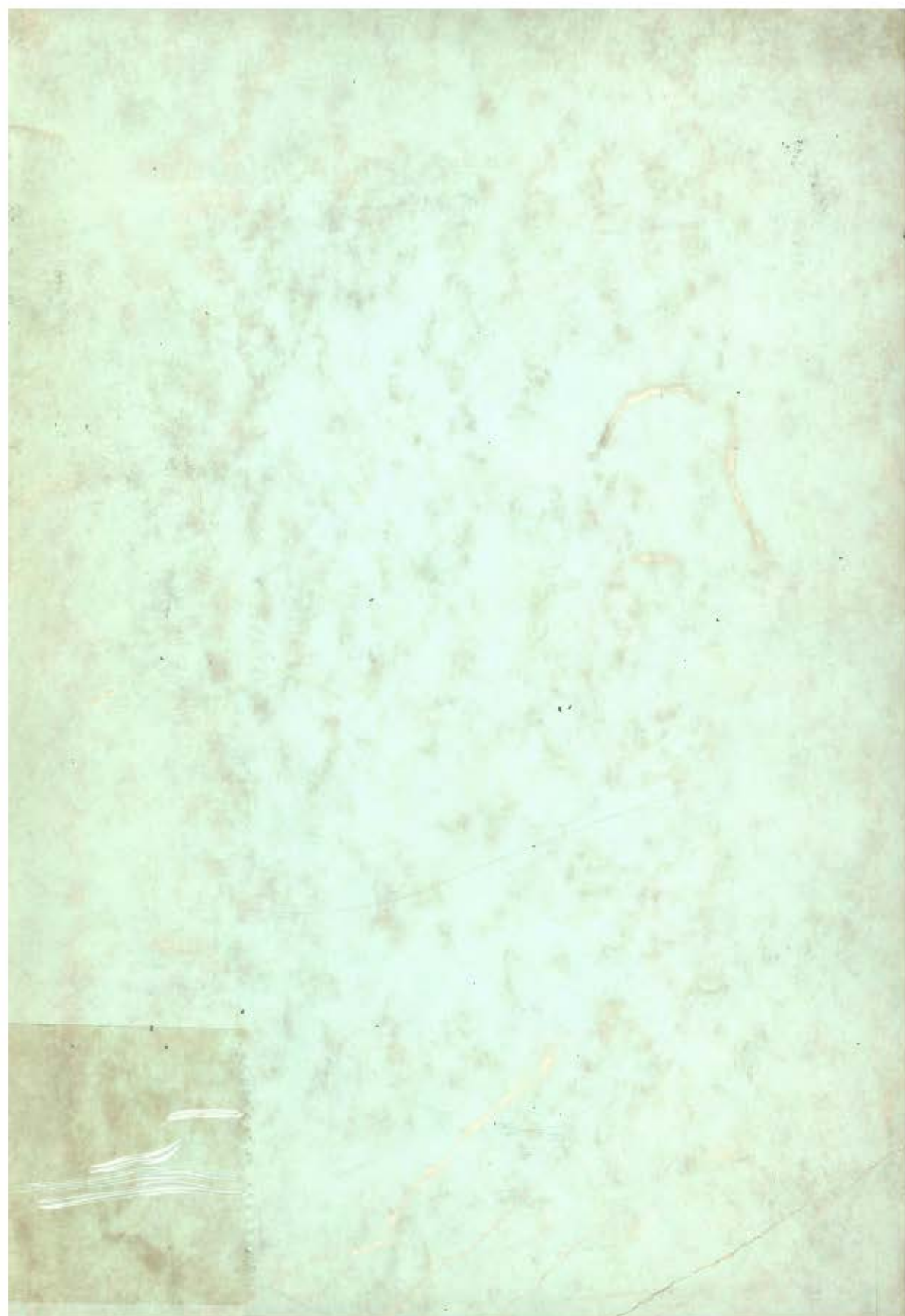

هشتمین

کُفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

۸ - ۱۳ شهریورماه ۱۳۵۴

لوحه
والمعبر

١٩

٣

٤٢

هشتمین

کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

رامسر

۸ - ۱۳ شهریور ماه ۱۳۵۴

از انتشارات دفتر اطلاعات و روابط عمومی وزارت علوم و آموزش عالی
چاپ : شرکت سهامی چاپخانه وزارت اطلاعات و جهانگردی
اسفندماه ۱۳۵۴

مستدرجات

صفحه	موضوع
۷	مقدمه
۹	بیانات شاهنشاه آریامهر در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس انقلاب آموزشی
۲۱	بیانات علیا حضرت شهبانوی ایران در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس انقلاب آموزشی
۲۶	بیانات اعلیحضرتین ضمن عرض گزارشهای جناب آقای نخست وزیر و وزرای علوم و آموزش عالی و آموزش و پرورش و معاون کل دربار شاهنشاهی و نماینده دبیرخانه حزب رستاخیز ملت ایران
۳۶	گزارش جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر
۴۱	گزارش جناب آقای دکتر عبدالحسین سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی
۵۱	گزارش جناب آقای احمد هوشنگ شریفی وزیر آموزش و پرورش
۶۱	گزارش جناب آقای محمد باهری معاون کل وزارت دربار شاهنشاهی
۶۹	گزارش حزب رستاخیز ملت ایران
۸۰	متن سخنان جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و رئیس هیأت امنا دانشگاه تهران
۱۱۱	قطعنامه
۱۲۷	صورت کمیته های کار در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی
۱۳۱	توصیه های ۱۴ گانه کنفرانس
۲۱۸	اسامی شرکت کنندگان در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

مقدمه

هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در ساعت ۱۱ باسداد هشتم شهریور ماه ۱۳۵۴ در پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر وعلیاحضرت شهبانوی ایران در راسرگشایش یافت . پس از بیاناتی که شاهنشاه آریامهر در ارشاد کنفرانس ایراد فرمودند آقای نخست وزیر پیرامون پیشرفتهائی که طی سال گذشته در اجرای انقلاب آموزشی حاصل شده است گزارشی بشرفعرض ملوکانه رساندند. سپس وزیر علوم و آموزش عالی فعالیتهای انجام شده در زمینه وظایف ومسئولیتهای این وزارت را طی گزارشی معروض داشتند ودستور کار کنفرانس را پیشنهاد نمودند که مورد تصویب قرار گرفت . پس از آن وزیر آموزش وپرورش گزارش اقدامات انجام شده و پیشرفتهای بدست آمده در زمینه اجرای تعلیمات عمومی هشت ساله ، آموزش فنی وحرفهای و تربیت معلم را بعرض رساندند .

شاهنشاه آریامهر آنگاه اجازه فرمودند که جناب آقای محمد باهری معاون کل وزارت دربار شاهنشاهی گزارش عملیات هیأت بازرسی شاهنشاهی را بعرض برساند و بعد از آن با کسب اجازه از پیشگاه مملوگانه گزارش حزب رستاخیز ملت ایران درباره آموزش و پرورش و آموزش عالی بوسیله آقای ابراهیم کوهستانی نماینده حزب قرائت گردید. جلسه اول با بیانات صائب و هدایت کننده اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران در خصوص هدفهای انقلاب آموزشی پایان یافت .

پس از پایان این جلسه چهارده کمیته با شرکت اعضای شرکت کننده در کنفرانس تشکیل شد و مواد دستور کنفرانس مورد بحث و گفتگو قرار گرفت .

در روز پنجشنبه سیزدهم شهریورماه طی دومین اجلاس بزرگ هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ، قطعنامه کنفرانس به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین تقدیم شد و اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر مقرر فرمودند نخست متن کامل قطعنامه همراه با گزارشهای کمیته های چهارده گانه کنفرانس در اختیار شرکت کنندگان گذاشته شود، سپس در جلسه دیگری مفاد قطعنامه با توجه به نظرات و پیشنهاد های اصلاحی آنان بررسی و بصورت نهائی تنظیم گردد .

نظرات و پیشنهاد های شرکت کنندگان بوسیله وزارت علوم و آموزش عالی جمع آوری شد. روز پنجشنبه بیستم شهریورماه در آخرین جلسه هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی با حضور جناب آقای اسیرعباس هویدا نخست وزیر، جناب آقای دکتر اقبال رئیس هیأت امنای دانشگاه تهران و همه شرکت کنندگان در تالار شرقی ساختمان جدید مجلس شورای ملی تشکیل شد و متن قطعنامه برای تصویب مطرح گردید و با اصلاحاتی که در آن بعمل آمد بصورت نهائی تنظیم شد .

اسناد و اظهارات مهم این کنفرانس عیناً و یا بطور خلاصه در این مجموعه گردآوری شده است .

بیانات اعلیحضرت همایون
شاهنشاه آریامهر
در نخستین اجلاس
هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی
رامسر

پس از عرض گزارشهای جناب آقای نخست وزیر و وزرای علوم و آموزش عالی و آموزش و پرورش و معاون کل دربار شاهنشاهی و نماینده حزب رستاخیز ملت ایران اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بیاناتی به شرح زیر ایراد فرمودند :

* * *

صحبت‌هایی که امروز شنیدیم از وزرای آموزش عالی و آموزش و پرورش ، بازرسی دانشگاهها ، و از طرف حزب رستاخیز ، نکاتی که بلافاصله آنجا عنوان کردم و سئوالاتی کردم ، البته یادداشت کردید ، البته و مسلماً نکاتی هم که شهبانو توضیح دادند قابل استفاده است . دستوراتی که الان میدهم برای مطالعه میدهم در اینستکه ما چیزی که میخواستیم حداعلاست و ایده آل است . اگر میخواهیم بگوئیم که خوب ، ما در این ۱۰ - ۱۳ سال چه کردیم ؟ میشود گفت خیلی کار کردیم . حقاً ارقام نشان میدهد که از کجا رسیدیم به کجا ، همانطور که گفتیم ما دنبال نهایت آرزو و ایده آل هستیم و هم اینکه میخواهیم کارهایمان عمق داشته باشد یعنی ظاهری و سطحی نباشد . امروز یک یک پارچگی با تأسیس حزب رستاخیز ملت ایران

در جامعه ایران پیدا شده است . این مطالبی که اینجا ذکر شد در واقع مطالب خانوادگی است که مطرح میشود ، چون فکر میکنم که همه عضو این حزب هستند و اگر نباشند باعث تعجب خواهد بود . اینجا دیگر در واقع خصومت و خصوصیت ، دوستی و دشمنی ، رفاقت یا بی اعتنائی در بین نخواهد بود . هم باید شدیدترین تنقیدات و ادعائیه ها را صادر کرد ، هم با کمال راحتی خیال آنهایی که مورد سؤال یا احياناً خطاب هستند میتوانند جواب بدهند ، و بالاخره آن دستگاه حزب قضاوت نهائی را بکند . از اینکه ما معایب زیادی داریم تردیدی نیست والا در مملکتی که فئودالیزم ارضی آن از بین رفته بیش از شاید نزدیک ۴۰ درصد افراد این مملکت که در روستاها زندگی میکنند صاحب زمین خودشان شده اند . کارگر حالا در سود سهام شریک است . الان سهام دار خودش خواهد شد . سایر افراد جامعه میتوانند سهام دار کارخانه ها شوند . در جائیکه تحصیلات رایگان است ، در جائیکه دولت از وجوه عمومی ، چون خوشبختانه ضد و نقیض اجازه میدهد ، چندین متاع و چندین احتیاجات زندگی را ، تفاوت قیمتش را بپردازد ، برای اینکه ارزان بدست مردم برسد ، در مملکتی که با یک تقاضا و یک جنبش ، کاری که در دنیا بی سابقه است ، توری که اقتصاددانان معروف بما میگفتند که به ۲۲ درصد امسال خواهد رسید به صفر و شاید به زیر صفر برساند ، در این مملکت چطور ممکن است که در یک کنفرانس آموزشی بما گزارش بدهند که در دستگاههای ایران و یا بعضی اوقات بیشتر و یا بعضی اوقات کمتر تعداد روزهای تحصیل به یک پورسانتاژ خیلی ، هم عجیب ، هم مسخره ، و هم غیرقابل تحمل رسیده است ، که ساعتی که درس داده شده و درس خوانده شده به یک مقدار غیرقابل قبول رسیده . پس چطور ممکن است که در این اجتماع یک فردی پیدا بشود که

به خودش جرأت این را بدهد که دو تا کلمه ضد میهن اظهار بدارد و چطور یک عده‌ای ناظر اینکار هستند .

اگر میگفتند خوب ، اصلاحات نمیشود یک عده عاصی هستند ، یک عده‌ای هم در مقابل این عصیان میگویند ، خوب ، حق دارند ، قابل قبول بود . ولی در مملکتی که در هر زمینه‌اش ما می‌توانیم در دنیا نمونه باشیم این پیدایشش برای من یک معماست . این معما فکر میکنم که حل کردنش هم مشکل نیست . این معما چیست ، همان بی تفاوتی است که ما در تمام شوون زندگی خودمان دیده‌ایم . معمای آن خریداری است که تا بحال فروشنده به او اجحاف میکرد و او صدایش در نمی‌آمد . درست مثل بره‌ای که می‌خواهند سرش را ببرند درست همانطور می‌ایستد تا اینکه ببرند . اینهم می‌ایستاد تا اینکه هر قیمتی را که بهش تحمیل میکرد تحمیل بکند ، ولی پیش خودش میگفت ، که خوب تو این قیمت را بمن تحمیل میکنی منم در مقابل بتو یک چیز دیگر را تحمیل می‌کنم ، اگر جور دیگری بود مثلاً فرض بکنیم فقط حقوق بگیر بود ، اینهم در کم کاری می‌خواست جبران بکند . این یک روحیه عجیبی است که ما باید در این مملکت از بین ببریم .

فرار از زیر کار این خودش یک نوع کم‌فروشی یا گران‌فروشی است ، حالا در هر سطحی که باشد حتی در سطح دانشگاهی ، استادی که باندازه کافی و یا مثل همگنان خودش در دنیا ، در هفته تدریس نکنند ، این چیست این یک نوع تقلب است ، یک نوع گران‌فروشی است ، والا اسمش را چه میگذارید ؟ «تمام وقتی» که در خارج در چند جای دیگر هم کار میکنند و ادعای تمام وقتی میکنند چیست ؟ پس در تمام رشته‌های زندگی می‌بینیم کاسب‌گراف فروش آن کسی که ظاهراً بهش تحمیل شده یک‌طور دیگر تلافی میکند . اگر او هم در گران‌فروشی نتواند بکند ، در بیکاری ، در کم کاری ، میکند و یا در

بد کار کردن . اینها مطالبی است که خیلی تکان دهنده است . البته نه اینکه تازگی داشته باشد ، ما میدانیم ، یا میدانستیم ، ولی حالا دیگر نمی‌توانیم پرده‌پوشی کنیم ، چرا ؟ چون می‌بینیم کارهای دیگری که تا بحال در این مملکت عنوان کرده‌ایم ، هرچه که عنوان کرده‌ایم شده است . پس شاید در این مملکت الان یک اوضاع و احوالی فراهم شده که «نشد» در کارهای ما نیست . اگر بخواهیم میشود . به شرط اینکه بخواهیم ، یعنی آن چیز صحیح را اول پیدا بکنیم و درست باشد و خواب و خیال و آرمان پوچ نباشد . چیز عملی باشد آن را بخواهیم دنبالش را بگیریم و آن کار بشود . برای چی برای اینکه میخواهیم نه فقط به تمدن بزرگ خودمان برسیم ، نشان بدهیم که اوضاع و احوال این مملکت اجازه میدهد که ایران به یک مقامی برسد که شاید در ممالک دیگر این امکان وجود نداشته باشد . ولی بشرط اینکه از حدود عقل و منطق خارج نشویم و تمام کارهای ما روی خیال‌بافی و ادعا و پز دادن هم قرار نگیرد . برای اینکه آن وسط درست مثل بالنی خواهیم بود که با یک سوزن کوچک بادمان در می‌رود . از حقیقت دور نشویم ، آن چیزی که امکان دارد بخواهیم ، و البته خواهید گفت خیلی کارها در این مملکت شده که بنظر غیرممکن بود ، ولی شد . شدنش امکان داشت . بنظر غیرممکن می‌آمد ، برای اینکه میگفتند ، خوب ، ضوابط بین جامعه طوری بوده که بنظر غیرممکن می‌آمد ، ولی امکان‌پذیر ، بهر صورت ، بوده است .

اما خود ما با خیال راحت یک چیزهای غیرممکنی نخواهیم ، که هم از حدود استعداد نفری یعنی کمی و کیفیت خود ما خارج باشد . با آن حداکثر توانائی خودمان یک چیزهایی را بخواهیم که بتوانیم انجام دهیم و این جائیست که خوب ، دستگاه دولت وارد میشود و میتواند جواب بدهد که این کارها برای من ممکن هست یا نیست . چه از لحاظ انسان و چه از لحاظ بودجه ، مطابق امکانات

انسانی و مالی خودمان برنامه‌ریزی خواهیم کرد . ولی با وجدان کامل و بی‌نظری ولی در عین حال با کمال سختی باید معین بشود که ما از دستگاه‌هایمان ، یا از افراد خودمان ، در این مورد از آموزگار تا دبیر و چه میدانم ، تا تمام مراحل آموزشی دانشگاهی از یکطرف ، چه می‌توانیم بخواهیم ، و چه چیزی را آنها قادر بانجامش هستند . و در مقابل از آن دانش‌آموز کوچک ، یعنی حتی کود کستان برو ، تا مراحل آخر تحصیلی از آنهم چه می‌خواهیم ، و بهر دو چه باید بدهیم ، و چه باید بخواهیم . برای چیزی که از او می‌خواهیم چه باید بهش بدهیم ، چه از لحاظ مادی و چه از لحاظ معنوی ، چه از لحاظ وسائل . ولی آن وقت مسئولیت هم بخواهیم البته در ضمن صحبتها خیلی چیزها مطرح شد ، این را من کاملاً باور میکنم برای اینکه به کرات در همه جا دیدم . مثلاً از گرانبها ترین یا آخرین پدیده علم و تکنولوژی را می‌آورند در یک جائی بعنوان نمونه ، مطمئن هستم یا در همان بازدیدی که من میکنم این دستگاه کار نمی‌کند و یا دو روز بعد از آنکه پایم را از آن اتاق بیرون گذاشتم آن دستگاه می‌خوابد . ظاهرسازی ما متأسفانه یک قدری زیاد است . اینها باید موقوف شود . صحبت از هیأت‌های امناء شد ، بعضی‌ها یک اسم بی‌مسئالتی است . یا همچنین دانشگاهها یا مسئولیت دارند یا ندارند ، یا بعضی‌هایشان محدودند و بدون هیچگونه حس باصطلاح آزادی و ابتکار ، بعضی‌هایشان سرکش و بکلی غیرقابل کنترل ، ممکن است حقیقتاً اینطور باشد ، ولی هیأت امناء چند سال است که در ایران تشکیل شده ؟ چیز جدیدی است . ما انتظار نباید داشته باشیم که همان سال اولی که تشکیل می‌دهیم این یک چیز فوق‌العاده‌ای باشد ولی یک مطلب صحیح این است که گفتید : هیأت امناء از افرادی تشکیل شده که اغلب کار شخصی یا مسئولیت فردی خودش

تمام وقتش را میگیرد و در یکی، دوتا، سه تا، چهارتا دانشگاه عضویت دارد. البته نمی‌رسد. در تعیین افراد هیأت امناء این دقت باید بشود که او قادر به انجام کار بشود والا همانطور که گفتید بدون اصلاً نظر داشتن بخود آن شخص اینها همه اشخاص بسیار خوب این مملکت هستند، درجه یک این مملکت هستند ولی نمیتوانند فقط عروسی باشند، در آنجا، که به نشینند و فقط سر تکان بدهند، والا فرصت رسیدگی بکارها را نخواهند داشت.

درمورد حس مسئولیت، چه آموزشی و چه ملی، این کاریست که حالا ایرانی که در تشکیلات ملی وطنی ایرانی رستخیز هست، خیلی خود به خود حل میشود. آنهایکه هستند، روز اول تأسیس حزب گفتم، هر کسی که نیست از این دستگاه هم انتظاری نباید داشته باشد، اگر هم دوست ندارد این تشکیلات را بلافاصله ما پاسپورت مجانی را هم در اختیارش می‌گذاریم، برود بهمان جهنم یا بهشتی که خودش فکر میکند خوب است.

یک چیزی من اینجا تذکر میدهم ولی به کنفرانس آموزشی مربوط نیست، بسال آینده هم مربوط نیست، مربوط به تمدن بزرگ میشود. ما باید بدانیم که عقب افتادگی، این را هیچوقت در گزارشهای شما ندیدیم، که به من آماری بدهید، ولی می‌خواهم توجه بکنید که در ایران تعداد بچه‌های عقب افتاده چقدر است، تعداد بچه‌های جلو افتاده چقدر است؟ که برای جلو افتاده مسلماً باید یک فکری بکنیم و برای عقب افتادگان هم همینطور. و این را بشما بگویم که علت عمده عقب افتادگی در اثر سوء تغذیه‌ایست که بین روز تولد تا ۱۸ ماهگی تولید میشود، یک برنامه ملی که بعدها من دستور خواهم داد در این مملکت، شاید هم هرچه زودتر، برای آنکه ما نباید منتظر باشیم به اینکه ما بمرحله‌ای برسیم تا تمدن بزرگ، آن وقت

جلوی عقب افتادگی بچه‌های خودمان را بگیریم . هر وقت که بیشتر شد ما اینکار را خواهیم کرد و همانطور که ما در مدارسمان گفته‌ایم که به بچه ، حالا شیر و شیرینی یا سایر چیزهایی که از لحاظ پروتئینی یا از لحاظ کالری مطابقت بکند ، میدهیم . یک برنامه ملی باید داشته باشیم ، بتوسط حزب خیلی آسان است ، بتوسط دستگاه اجتماعی یا خیریه یا غیره خیلی آسان است ، تحقیق کنیم که کدام خانواده ایرانی است که به طفل یک روزه تا ۱۸ ماهه اش آن اندازه غذا و پروتئین و چیزی که لازم است نمی‌رسد . این را باید صورتش برسد و دولت این موضوع را جبران کند . این موضوع بمراتب از بعضی کارها که ما می‌کنیم بمراتب بهتر است که اقلاً در آینده بچه‌های عقب افتاده این مملکت بحد اقل تعداد برسد .

پس حالا که من می‌گویم از روز تولد ما این توجه را می‌کنیم بعد به کودکانها باید توجه بیشتری بکنیم و همینطور موضوع تغذیه هست ، تحصیلات رایگان هست . اضافه براین که می‌گویند هر مملکتی ممکن است که پول داشته باشد ، ممکن است اصلاً پول را پخش کند بین مردم که بتواند غذایش را بخورد ، تحصیلش را بکند ، اما از لحاظ عدالت اجتماعی چی ؟ ما که در مملکت ایران با انقلابمان از لحاظ عدالت اجتماعی این کارها را در امر کشاورزان ، کارگران و سایرین کردیم و این کنترل هزینه زندگی که در دنیا بی‌سابقه است ، و کنترل انفلاسیون (تورم) این اسمش چیه ؟ عدالت اجتماعی است ؟ پس چیست ؟ این دانشجو حالا در سطح راهنمایی حزب رستاخیز ملت ایران ، این باید یک فرد صد درصد میهن پرست باشد . ما بطور کلی می‌گوئیم هر کسی در هر مملکتی که بدنیا آمد ، باید نسبت به وطنش علاقمند باشد . بعد از این جنگ جهانی دوم ما دیدیم که در خیلی از ممالک موضوع وطن و پرچم اهمیتی کم کم میشد بعوض میهن و پرچم ، متوسل به بعضی افکار عجیبی

میشدند که فقط البته جنبه منفی و مخرب داشت ، و یا متوسل به مواد مخدر و بی‌عاری و بی‌کارگی ، تنبلی ، گدائی ، و در یوزگی و چیزهائیکه به آن آشنا هستید .

در آنجائیکه این جریانات پیش آمده نتایجش چه بوده ؟ آن ممالک یا از بین رفتند یا در حال از بین رفتن هستند و اگر نتوانند خودشان را کنترل کنند مسلماً از بین خواهند رفت ولی در ایران که بعکس است . این دوره تاریخی است ، تمام کارهائیکه ما میکنیم کارهای سازندگی است ، مثبت است ، انقلابی است ، عمیق است ، و موضوع فراگرفتن معلومات کافی برای قادر به انجام رساندن برنامه‌های آتیه ما از اهم مطالب است . اگر ما نتوانیم ایرانی را برای کاری که در آینده منتظر او است از لحاظ علمی و فنی آماده بکنیم به هدف خود نخواهیم رسید ، و این حیف است ، برای اینکه کار به این آسانی پیش میرود و اما در آینده آدمی که قادر به انجام کار باشد نخواهیم داشت . این نمیشود ، حقیقتاً حیف است . پس برای اینکه اقدامات انقلابی ایران که میبینید مثل سحر و جادو عملی میشود این حقیقت پیدا کند فقط اسم نباشد و بعداً عمق وریشه داشته باشد . اینها باید بتوسط اشخاصی که هم تربیت شده‌اند و هم با استعداد و لیاقت هستند دنبال شود . اینست که آموزش و پرورش مملکت به این اندازه اهمیت دارد . از کود کستان به بالا ، حالا مهد خانواده را من صحبت نمیکنم . معیارهائی ما باید قرار بدهیم که بخصوص حالا که ما میبینیم ، عقب ماندگی را هم از بین ببریم ، و تغذیه بچه یک روزه تا ۱۸ ماهه را در نظر میگیریم ، در کود کستان در دبستان ، در راهنمائی ، بعدش در دانشگاهها چه باید یادگرفت ؟ میزانش چی هست ؟ از لحاظ عملی که ما را بسبک کشورهای ممالک پیشرفته تکنولوژیک برساند .

هیچ چیز از این کمتر ما را نمیتواند قانع کند که ما همپای

پیشرفته‌ترین ممالک با تکنیک تکنولوژیک کمتر باشیم . این معیارهایست که باید معین کنیم . در یک کنفرانس نمیشود . بسیار خوب ، ولی یک چیز دائمی است . کار دائمی است که دولت بوسیله دستگاههای خودش همینطور باید مراقب باشد ، شاید یک « Crétère » که هر سال باید تغییر بکند . هر سال با پیشرفت تکنولوژی و احتیاجات مملکت . امسال یا یک دوره‌ای ، مثلاً ما میگوئیم که الان شروع میکنیم فشار می‌آوریم روی صنایع ذوب‌آهن . مثلاً ، دولت بلافاصله باید این را بدستگاههای آموزشی‌اش منعکس بکند که افرادی که در این مملکت تربیت میشوند فقط برای ذوب‌آهن نیست . فرض کنید بیست و پنج میلیون تن آهن در این مملکت اگر تولید کنیم ، این صنایع « ساتلیت » Satellite فولاد و آهن چیست ؟ پس او در آن رشته باید افراد معینی را تربیت کند . اگر مثلاً وارد چیز اتمیک میشویم ، بین ۲۰ تا ۲۵ هزار مگاوات ، این را باید یک عده‌ای راه ببرند دیگر ، این اگر تازه آخرین ایستگاهتان ۱۵ سال دیگر هم باید ساخته شود از حالا تا ۱۵ سال افراد لازم را باید تربیت کنید . پس علیهذا میخواهم که دیگر کنفرانس ما فقط یک «روتین» (Routine) نباشد که سالی یکبار جمع بشویم ، یک حرفی بزنیم ، یک انتشاراتی پیدا بشود ، بعد سال دیگر باز هم جمع بشویم و به‌بینیم که خوب ، خبری نشده . و بلکه میشود گفت بعضی اوقات حتی عقب‌تر رفته‌ایم عوض اینکه جلو برویم . منتهی یک چیزهایی بخواهیم که عملی است . خودمان قانع بشویم این چیزی که ما میگوئیم این فقط برای انتشار نیست ، برای پشت ویتترین گذاشتن نیست و یک کاری است که عملی است ، که میشود ، و باید هم بشود . پس این را خیلی دقت کنید . در گزارش نهائی که بمن میدهید و باید تصویب بشود یک چیزهایی بگذارید که قابل اجرا باشد . تمام مطالبمان در عرض پنج سال قابل اجرا باشد

یا شاید در عرض ۱۰ سال قابل اجرا باشد. یا آن چیزی که امسال میگویند برای سال آینده قابل اجرا باشد یعنی بتوانید تحویل بگیرید. و اگر بازرسی کردید بتوانید بگوئید حتی فرد فرد اشخاصی که در این قسمت کوتاهی کرده‌اند بتوانید انگشت بگذارید و بگوئید ، در این جا این فرد کوتاهی کرده است. والا یک برنامه ایده‌آلی را بگوئید ، هیچوقت نخواهید توانست مسئولیتهای فردی را مشخص و تعیین بکنید .

در قسمت آمار وارقامی که دادید ، راجع به بیسوادى همانطور که گفتم سمپوزیومی خواهد شد بخصوص برای مبارزه با بیسوادى که اینکار را ما خواهیم کرد و تا حدی مربوط به این کنفرانس انقلاب آموزشی میشود بهمین جهت صحبت آنرا میکنم. و تا این حد میتوانم اینجا بگویم هر تصمیمی که ما در آنجا میگیریم فکر میکنم جنبه یک جهاد ملی عمیق تر و شدیدتری ، بمراتب از آن چیزی که تا بحال شد، خواهد بود. و باید در آن قسمت نیز ما موفق بشویم. حالا همانطور که گفتم در مورد مطالبی که امروز در اینجا عنوان شد اگر بعضی‌ها فکر میکنند که مربوط بکار شخصی و فردی خودشان است، یا دسته جمعی خودشان است ، یا بدستگاه خودشان است ، البته میتوانند با کمال آزادی هر نظری که دارند بگویند ، در کمیسیونها ، ولی ناچار برای رفع معایب باید حداکثر تنقیداتی که ممکن است بشود. منتهی قضاوت نهائی که خوب باطلاع من خواهد رسید و خود من خواهم کرد ، با در نظر گرفتن تمام مطالب و زوایای کار خواهد بود و آنقدر تجربه و کار کشتگی در زندگی دارم که بتوانم تشخیص بدهم از هر دستگاهی ، از هر فردی ، در موقعیت روز چه کاری را میشود انتظار داشت ، چه کاری را نمیشود انتظار داشت ، و چون حب و بغضی نیست این است که قضاوت مسلماً عادلانه خواهد بود. فعلا کمیسیونهایتان

را تشکیل بدهید تا ببینیم که اولین گزارش را که من احیاناً باید به آن رسیدگی کنم، کی هست؟ فکر میکنم در وسط کار کنفرانس باشد که وقت داشته باشید تا آخر کنفرانس یک چیز تکمیل شده‌ای را فراهم کنید.

* * *

در اینجا علیاحضرت شهبانو فرمودند:

بنظر میرسد که کنفرانس آموزشی رامسر همیشه بیشتر راجع به مسائل دانشگاهها صحبت کرده است در صورتیکه فکر میکنم از همه مهمتر همان مسائل آموزشی کودکان کستان، دوره ابتدائی و متوسطه است.

شاهنشاه بمطالب علیاحضرت اضافه فرمودند:

بله، و حتی خانواده، بهمین جهت گفتم حزب کارش خیلی مهم و عمیق خواهد بود از این بعد.

در اینجا مجدداً علیاحضرت فرمودند:

مطلب دیگریکه واقعاً نویدبخش است اینستکه شاهنشاه دستور فرمودند، انشاءاله در آینده، تغذیه نوزادان که فکر میکنم اگر آقایان اطباء هم که باشند فکر بکنند باید رفت تا مادر باردار، که آنهم باید مطالعه شود.

(واعلیحضرت باین مطلب اضافه فرمودند که یعنی دولت البته) یعنی اگر نظر درست است که اگر تغذیه مهم است از مادر باردار شروع بشود تا بچه نوزاد.

(شاهنشاه فرمودند: هم آن، و هم موضوع تغذیه بچه البته کار دولتی است ولی نتیجه نهائی‌اش بهمان قسمت تربیت و آموزش بالاخره خواهد رسید).

در اینجا علیاحضرت مسئله درصد بودجه‌ایکه برای آموزش و پرورش در ایران در نظر گرفته شده نسبت بممالک دیگر را پیش

کشیدند و شاهنشاه در این مورد فرمودند : در صدمان بد نیست ولی باید دید که از خرجی که ما میکنیم نتیجه میگیریم یا نه ؟ وزیر آموزش علیحده گزارشی برای شما بفرستد که دانشگاههای ما به نسبت دانشجو چقدر بودجه میگیرند ؟ و حتی نسبت به دانشگاههای امریکائی که معروف است باینکه آنجا خرج خیلی زیاد است. یک مقایسه میکردم بین دانشگاههای خودمان و بعضی دانشگاههای امریکائی ، تناسب خرج نسبت بیک دانشجو در ایران متأسفانه بعضی اوقات بیشتر است در سطح دانشگاهی ، ولی در سطح مملکت هنوز ما نه تعداد مدرسه باندازه کافی داریم نه آموزگار و معلم باندازه کافی.

بیانات علیاحضرت شهبانوی ایران در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی پیش از بیانات اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

میخواستم بگویم ، فکر میکنم در تمام گزارشهایی که داده شده بقدری مسائل مختلف مطرح هست که فقط جنبه آموزشی و دانشگاهی ندارد ، جنبه سیاسی و اجتماعی و مملکتی هم دارد . شاید درکنفرانس رامسر نشود همه مسائل را حل کرد ولی لااقل تا آنجائیکه در حدود برنامه های آموزشی و آموزش ابتدائی و عالی هست ، شاید یک تقاض و کمبودها و یک مقدار اولویتها بعد از هرکنفرانس معین بشود که روی آنها کار بشود و این امر یک نتیجه ای برای سال آینده داشته باشد ، چون مطمئناً تمام نواقص را نمیشود حل کرد .

بعقیده من مقدار زیادی از تمام این مشکلات همان مسائلی است که چندین بار درگزارشها مطرح شده . و این بی تفاوتی است ، بی تفاوتی نه تنها در دانشگاهها بین استادان و دانشجویان بلکه یک مقدار در تمام جامعه . همانطور که شاهنشاه دستور فرموده بودند که گروه اندیشمندان مطالعه کنند که این دلایل بی تفاوتی چیست من فکر میکنم از اول باید آنها را از بین برد ، تا آنجائیکه امکان هست . چون بهر صورت همیشه نمیشود به ایده آل رسید و هیچ مملکتی به ایده آل نرسیده است ، ولی ما باید ایده آلیست باشیم و امید داشته باشیم که باین ایده آل برسیم . من فکر میکنم که اگر یک

مقداری از این مشکلات حل بشود خود بخود مقداری از تمام مشکلات دیگر مملکتی حل میشود .

درباره نبودن آن همکاری درگفت و شنود ، در میان گذاشتن مشکلات ، باید بدون در نظر گرفتن روابط و یک مقدار احساسات شخصی در مقام های شخصی و خیلی صریح انجام شود . واقعاً اگر این مشکلات در این سطح حل نشود و این گفت و شنود در این سطح نباشد ، نمیتوانیم توقع داشته باشیم که در سطح های پائین تر حل شود . باز دلیل نبودن این گفت و شنود بعقیده من و یا اینکه نبودن همکاری بعضی وقتها بین دستگاه های اجرایی و دستگاه های آموزشی مملکت شاید هر کدام بدلیلی حس امنیت در کار نمیکند و اگر واقعاً باز دلائلی که حتماً مطالعه خواهد شد و هر کسی در هر کاری هست با ضوابطی باشد و حس امنیت بکند طبیعتاً از شنیدن انتقادات ترس نخواهد داشت و طبیعتاً قبول خواهد کرد که همکاری بکند . در گزارش نماینده حزب رستاخیز ملت ایران راجع به مسئولیت علمی معلمان و استادان نسبت به دانشجویان صحبت شد و البته اینکه صحبت شد در مورد مسئولیت دانشجویان و دانش آموزان در برابر مملکت و مراکز علمی و باز برمیگردیم که این مسئله در سطح دانشگاه ها نمیتواند حل بشود . باید برگردیم در اجتماع ، برگردیم به مدارس ابتدائی ، صحبت شد از کپی کردن از مدارس خارجی و آوردن برنامه های خارجی . من فکر میکنم باید در این کنفرانس به دانشگاه های جدید التأسیس توجه شود که با روش های جدیدی میخواهند برنامه هائی را اجرا بکنند . همچنین از کمبود نیروی انسانی و اهمیت پرورش جوانان که سازنده واقعی ایران فردا هستند ، ولی فکر میکنم که تربیت آن گروه از جوانان مملکت بدست کی انجام میشود ؟ به دست معلمان ، استادان و دبیران ، و برای

اینکه آنها این حس مسئولیت ملی و میهنی را داشته باشند خیلی مهم است که واقعاً از لحاظ مادی که شاید عملی کردن خواسته‌هایشان آسانتر باشد، ولی از لحاظ حرمت اجتماعی و مقام اجتماعی آنها باید یک مطالعاتی بشود که آن احترام به آن کسی که معلم و استاد است در اجتماع ایران داده شود. راجع به برنامه‌های گفتگو بین استادان و دانشجویان اگر این گفتگو تابحال نبوده شاید بدلیل این بوده که شاید استادان باندازه کافی به مسائل مملکتی و بین‌المللی وارد نبودند، اگر نبودند شاید اول علاقه نبوده. باید بین دستگاه‌های دولتی و اجرائی همکاری باشد و گفتگو بین استادان و دانشجویان و شرکت دادن آنها در بعضی از برنامه‌های عمرانی و طراحی مملکت که به مسائل مملکتی وارد شوند باید وجود داشته باشد و آنها بدانند که در مملکتشان چه میگذرد تا طبیعتاً بتوانند در یک‌گفت و شنود سالمی شرکت کنند. راجع به نبودن این‌گفت و شنود بین استاد و دانشجو شاهنشاه‌گزارشی خواسته بودند که از طرف ارتش تهیه شده بود. و متأسفانه باید گفت بدلیل اینکه شاید بعضی از استادان فکر کردند وارد بحث شوند یک مقدار طبیعتاً در محیط دانشگاه کشیده میشود به مسائل سیاسی و بعد ممکن است اشکالاتی برای خودشان از نظر وضعیتشان ایجاد بکند، بکار میلی نشان ندادند، از ترس اینکه این مباحث سیاسی اشکالاتی بعداً برای آنها ایجاد کند. راجع به مطالب میهنی خیلی صحبت میشود فکر میکنم که آموزشهای فرهنگی در تمام مملکت بخصوص در دانشگاهها و مؤسسات آموزشی خیلی اهمیت دارد. فکر میکنم بجا است که کمیته مخصوصی درباره گفتگو در مورد مطالب میهنی بوجود آید. این کمیته باید مطالعه کند که به چه طریقی باید بجوانان مملکت و سایر مردم آموزش داد و ما میخواهیم از گفتگو درباره مطالب میهنی

نتایج خوبی بگیریم . من نمیدانم در کنفرانس رامسر هیچوقت نماینده دانشجویان شرکت میکند یا نه ؟ اینهم قابل مطالعه است اگر لازم باشد باید نمایندگانی از دانشجویان شرکت بکنند و یک مقدار مسائل را از ذهن خودشان بشنویم ، بعد یک مقدار مطالبی است که یادداشت کردم راجع به گزارشهایی که آقایان دادند ، در این گزارشها آمده بود هر کسیکه مانع تحصیل فرزندانیش شود مجرم شناخته میشود باید دید همانطور که میگوئید آیا یک درصد از جوانان ما هنوز راه به مدرسه ندارند ؟ ما اول باید سعی کنیم آن درصدی را که میخواهند به مدرسه بروند وامکانات ندارند برای آنها امکانات فراهم کنیم تا اینکه الان برویم و ببینیم به چه دلائلی یک پدر و مادر نمیخواهند بچه هایشان به مدارس بروند ، و این یک مقدار دلائل اجتماعی دارد و در مناطق کم درآمد این مملکت بدلیل احتیاجات مادی مجبور میشوند از بچه هایشان در کار استفاده کنند و آن را شاید با دادن یک کمکهای مخصوص بشود حل کرد . همانطور که امسال وزارت آموزش و پرورش این کار را برای بعضی از جزایر و بنادر در جنوب کرد . چون بدلیل اینکه درآمد زندگیشان خیلی کم بوده و از بچه ها در کار استفاده میکردند . موضوع سپاه دانش که البته برنامه فوق العاده ای برای مملکت ما بوده و نمونه ای برای دنیا . من فکر میکنم که باید مطالعه شود که ما تا کی این برنامه با اصطلاح ضربتی را داشته باشیم . سپاه دانش آیا تا چند سال دیگر در مملکت ما میتواند فقط از آن طریق کمک کند ، تصمیماتی گرفته میشود در کنفرانس رامسر که من فکر میکنم از یکطرف برنامه های جدیدی بنظر میآید و میخواهند فوری اجرا کنند ولی بهتر است یک برنامه جدیدی را قبلاً کمیته هایی مطالعه کنند و نحوه عمل آنها بسنجند تا اینکه بخواهند به فوریت یک برنامه ای را اجرا کنند که بعداً مشکلاتی ایجاد کند و

مجبور شوند آنرا تغییر دهند ، من فکر میکنم دستگاههای اجرائی و دولت میتوانند کمک کنند و استفاده کنند ، از وجود هیأت‌های علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان برای همکاری در بعضی از برنامه‌های مملکتی . البته یک عده از افرادی که واقعاً صاحب نظر هستند میشود از وجود آنان استفاده کرد و بعضی وقتها مشاورت دانشگاه‌ها شاید از لحاظ اقتصادی برای دولت کم خرج‌تر باشد تا اینکه ایجاد یک مشاورتهائی که از خارج بیایند . اینها یک مقدار مطالبی بود که بنظر من رسید .

بیانات اعلیحضرتین
ضمن عرض گزارشهای جناب آقای نخست وزیر
و وزرای علوم و آموزش عالی و آموزش و
پرورش و معاون کل دربار شاهنشاهی و نماینده
دبیرخانه حزب رستاخیز ملت ایران

شاهنشاه آریامهر در پایان عرض گزارش وزیر علوم و آموزش عالی فرمودند :

«البته گزارش صحیح است ، ارقام صحیح است ، ولی همانطور که اشاره کردم تعداد دانشجویان ایرانی که در خارج تحصیل میکنند بحساب نیامده است ، معایبی که از دستگاهها میگیریم آنهم صحیح است ولی میگوئیم که ما از این به بعد باید به کیفیت کار توجه کنیم ، در عین حال خود ما همانطور که هم اکنون هم نام بردید پنج دانشگاه ایجاد کرده ایم ، خودمان از یک طرف به قسمت کیفی کارلطمه وارد میآوریم که این با ایجاد دانشگاه جدید صورت میگیرد ، و از طرفی میگوئیم میخواهیم کیفیت کار را بهتر کنیم . اما چاره ای هم نیست ، دانشگاهها را باید ایجاد کرد و باید از استادان و یا هرکس دیگری که درس میدهد خواست که فقط جنبه استادی و معلمی را در نظر نگیرد و فکر کند که سرباز انقلاب و سرباز رستاخیز ملت ایران است .

این دوره تا رسیدن به مرحله تکمیل کادرها ، دوره انقلابی است ، و دوره رستاخیز . در گزارشهایی که بمن رسیده دیدم حتی در

جوامعی که ما تقریباً اسمش را بی بند و بار میگذاریم و حتی معروف است ، در آنجا نیز معلمان و استادان حقوقشان آنقدرها بالا نیست ، مدت تدریس آنها در هفته به نسبت دانشگاه تهران بمراتب بیشتر است ، البته بطورکلی بعد صحبت خواهیم کرد که وظیفه هر فرد ایرانی چه خواهد بود ولی لازم بود که این چند نکته را درباره گزارش وزیر علوم و آموزش عالی تذکر بدهم که خودمان در حرفهایمان ضد و نقیض میگوئیم . شاید هم چاره‌ای نیست ، ما نباید خودمان را گول بزنیم ، میشود هم از استادان و هم از دانشجویان ایرادهای فراوانی گرفت شاید آنها هم در مقابل حرفهایی داشته باشند که بتوانند تاحدی خود را تبرئه کنند . راجع به گفت و شنود متأسفانه گفت و شنود یکطرفه است . گفت هست ، ولی شنود نیست . باید از هر دو طرف باشد هم از طرف استاد و هم از طرف دانشجو . چون ما ایرانیها عادت باین کار نداریم و باید عادت کنیم . هرکسی در هر امری وارد بحث میشود ، ولی خودش از موضوع اطلاع کافی ندارد ، باید ضوابط این گفت و شنود روشن گردد . در چه حدودی این گفت و شنود میتواند انجام گیرد ، بعضی اوقات ممکن است از حدود کنترل و تسلط خارج شود ، مطلب دیگر اینست که ما میگوئیم چند درصد بودجه مملکت را صرف آموزش و پرورش میکنیم و یا آمارمان چه هست ، ضمناً فراموش نکنید که ما در اوائل جنبش بزرگ ملی خودمان هستیم ولی آمار فقط باید وضع موجود را نشان دهد . نه اینکه وضع مملکت را که اصولاً چقدر بد است و چقدر خوب است . ما در حدود ۱۲ سال فرصت داریم که خودمان را به تمدن بزرگ برسانیم ، با پیشرفتهایی که در بعضی رشته‌های کار پیش میآید دلگرمی داریم که شاید در بعضی از مراحل که زود میشود تصمیم گرفت و دستوراتی صادر کرد ، حتی زودتر از ۱۲ سال ما بآن مراحل برسیم ، در امر آموزش ، البته یک قدری طولانی است

و اگر ما در عرض ۱۲ سال برسیم بهمان دروازه‌های تمدن بزرگ ،
من شخصاً خوشوقت خواهم شد» .

شاهنشاه آریامهر ، در پایان عرض‌گزارش وزیر آموزش و
پرورش فرمودند : «در مورد افراد و جوانانی که در شهر و روستا
از مواهب تحصیلی بهره‌مند نیستند چیز زیادی نمی‌گویم ، مگر دو
چیز ، یکی اینکه لابد تصمیماتی ، در حدود تقریباً یک جهاد ملی ،
در این قسمت اتخاذ خواهیم کرد که ما بیسواد را در این مملکت
حتماً ریشه‌کن میکنیم والا ادعای ورود به تمدن بزرگ باوجود
داشتن حتی یک بیسواد ضد و نقیض است . دوم باید بفهمیم ،
همانطور که گفتیم ، قانونش هم بگذرد ، آیا یک درصدی از این
بیسوادیهای موجود باعث و علتش خانواده‌ها هستند که مانع تحصیل
فرزندانشان میشوند یا نه ؟ برای اینکار قانون‌گذارندایم که اگر
افرادی به زور و اجبار مانع تحصیل فرزندانشان شوند مطابق آن باید
حتماً تنبیه‌گردند، اقدام ضد ملی است و ضد میهنی و نیز ضد انسانی .
در قسمت آموزش و پرورش ما البته باید دقت کنیم در اینکه بیهوده
پول مصرف نشود و هر اعتباری که لازم است ما باید فراهم نمائیم .
منتهی همانطوریکه در هر قسمتی تذکر داده شده یک هیأت بازرسی
هم باید داشته باشیم که بررسی کند آیا از وجوهی که مصرف میشود
نتیجه مورد نظر بدست می‌آید یا نه ، ولی یادم هست که در قسمت
آموزش عالی بحث از این شد که شهریه را چه کسانی می‌پردازند و
چه کسانی نمی‌پردازند ، و از امسال که صورت حساب باصلاح
منتشر خواهد شد تعداد بیشتری از تحصیل رایگان تقاضای استفاده
خواهند کرد ، و در عین حال لازم به تذکر است که آن صورت
حسابی را که من الان دیدم و شما فراهم کردید به نسبت مخارج و
وجوهی که در خارج برای همان رشته تحصیلی میگیرند در اینجا باز

هم خیلی کمتر صورت داده شده است و یک جایی دیدم که شخصی نوشته بود حالا که باگرافروشی مبارزه میشود پس با شهریه های سنگین هم مبارزه شود ، در صورتیکه اینطور نیست شهریه هائیکه حتی میخواهند منتشر کنند از سایر نقاط دنیا بمراتب ارزاتر است . شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران ضمن عرض گزارش معاون کل دربار شاهنشاهی بیاناتی بشرح زیر ایراد فرمودند : شاهنشاه آریامهر فرمودند :

خود شما از آماری که وزیر آموزش و پرورش دادند اطلاع دارید ؟ تعداد ساعات درس کادر آموزشی به نسبت تعداد ساعاتی که در سایر ممالک است چقدر است ؟ همچنین بودجه دانشگاههای ما به نسبت تعداد دانشجو ؟ معاون کل دربار شاهنشاهی بعرض رساندند :

کارشناسان پزشکی معتقد هستند علت اینکه فارغ التحصیلان دانشگاههای ایران برای کار در روستاها نمیروند این است که درسی که میخوانند برای شهرهای بزرگ و صنعتی است نه برای حوائج شهرهای کوچک و روستاها . شاهنشاه آریامهر فرمودند :

آن مطلب دیگری است که باید روستا پزشک تربیت کنید ولی این را پارسال هم تذکر دادم که هشتاد درصد فارغ التحصیلان دانشگاه پهلوی از مملکت خارج میشوند و باید اینکار از بین برود و آنجائی هم که در گزارش بود که برای تعداد سالهای دوره پزشکی مطالعه لازم است میخوامم تذکر بدهم که روستا پزشکی چیز دیگری است و باید طرح جداگانه ای برای آن در نظر گرفت . علیاحضرت شهبانوی ایران فرمودند :

این دلیلی که ذکر شد که چرا پزشکان به روستاها نمیروند فقط یک علت آن است و علل دیگری هم دارد .

شاهنشاه آریامهر فرمودند :

هر وقت باندازه سی و دو میلیون نفر جمعیت ایران پزشک داشتیم این مسئله حل خواهد شد . مگر تعدادی که شهرها جذب خواهند کرد چقدر خواهد بود .

ضمن ادامه عرض گزارش معاون کل دربار شاهنشاهی درباره چگونگی وضع امتحانات دانشگاهی شاهنشاه آریامهر اضافه فرمودند : این البته هست و اخلاق ایرانی را نشان میدهد . حتی در قسمتهای نظامی هم که انضباط شدید است می بینیم نمراتی که فرماندهان میدهند در حدود بیست تا بیست و پنج درصد بیشتر از استحقاق آنها است .

این عادت ارفاق بی جاست حالا علت آن یا بی تفاوتی است یا سستی یا محبت ، نمیدانیم ، ولی میدانم که در ارتش ۲۵ درصد است ولی شما میدانید درصد آن چقدر است ؟

معاون کل دربار شاهنشاهی بعرض رساندند :

در همین حدود است . موقع عرض گزارش معاون کل دربار شاهنشاهی درباره مشکلات تعهد خدمت شاهنشاه فرمودند :

البته این مسائل قابل توجه است . بله ، ممکن است شاگردی ۵ سال تحصیل رایگان بکند ، بعد به علتی مثلاً ارثی باو برسد و سال ششم تصمیم بگیرد مخارج را بپردازد و آزاد شود ، مسلماً باید آزاد شود ، این است که باید در قانون اینها همه پیش بینی شود .

شاهنشاه آریامهر اضافه فرمودند :

ما آلان جای کافی برای تحصیل در دانشگاهها نداریم ولی اگر روزی این ظرفیت را داشتیم و باز دیدیم افرادی بخارج رفتند آنوقت خواهیم گفت این اشخاص اصولاً حس میهن پرستی ندارند . حس ملیت ندارند ولی حالا که جای کافی در دانشگاههایمان نداریم نمیتوانیم ایراد بگیریم .

معاون کل دربار شاهنشاهی در زمینه‌گزینش دانشجو در سال تحصیلی ۵۵-۱۳۵۴ بعرض رساندند :

چون‌گزینش متمرکز نبود و ضوابط آن در هر مورد از طرف دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تهیه و اعمال گردید ، در نتیجه ثبت نام کامل در برخی از رشته‌های تحصیلی صورت نگرفته و وزارت علوم و آموزش عالی مجبور شده است مدت ثبت نام را تمدید کند . بعضی دانشگاهها سه بار اعلام ذخیره کرده‌اند . در سیستم فعلی این تصور هم ایجاد شده که توصیه برای ورود به مؤسسات آموزش عالی مؤثر است و بارها بخود بنده مراجعه شده است ، که البته توصیه نکردم . وزارت علوم و آموزش عالی امتحان سنجش استعداد را انجام داده است و داوطلبان به دانشگاهها رجوع میکنند و نتیجه آزمون همگانی و کارنامه تحصیلی خود را ارائه میدهند . دانشگاهها با ضوابطی که دارند آنها را میپذیرند .

شاهنشاه آریامهر اضافه فرمودند :

خوب ممکن است امکانات این تصور را مسدود کرد . اینکه میگوئید سابق شکی نبود . اینها همان فارغ التحصیلانی بودند که با دوتا تای مؤلف مینوشتند ، از «التفات» شما متشکرم . باید سعی کنیم دبیرستانها را درست کنیم که قابل اعتماد باشند . ما همیشه اذعان داشتیم که دانش‌آموزی که از دبیرستان بیرون آمده بیسواد است . تعجب میکنیم ، اگر میانگین دوره دبیرستانی را بگیرند نباید اینطور بشود .

وزیر علوم و آموزش عالی بعرض رساندند :

این روش خیلی باز و آزادانه‌تری است . مسلماً گرفتاریها و اشکالاتی دارد بخصوص که سال اول هم هست . و همانطور که به شرف‌عرض رسید حیف بود دانشجویی که سالها کار کرده و در دبیرستان درس خوانده حقش ضایع شود ، و کسی که در چهار سال

سطح متوسط نمره‌اش پائین بوده با اسم نویسی در مؤسسات خصوصی خود را برای کنکور حاضر کند و وارد دانشگاه بشود . با مشورت دانشگاهها و کسب اجازه از پیشگاه مبارك اينكار را آغاز کردیم . البته در بعضی رشته‌ها باید مصاحبه شود ، مثل رشته پزشکی ، امسال فرصت نشد ولی مسلماً در سالهای آینده عملی خواهد شد .
معاون کل دربار شاهنشاهی معروض داشتند :

البته تأمین هماهنگی امور دانشگاهها هم موضوع مهمی است که باید طرحی برای آن در نظر گرفته شود ضمناً اجرای قانون تمام وقت هم مشکلاتی ایجاد کرده که احتمالاً بعرض مبارك میرسد .
شاهنشاه آریامهر فرمودند :

ممکن است مطالعه شود که حقوق و مزایا در مقابل ساعات کار چقدر است ، چند ساعت کار میکنند ، چند ساعت تدریس میکنند . ضوابطی تهیه کنید برای از بین بردن این دورویی که متأسفانه در بین است . گرفتن امکان تمام وقت و انجام ندادن آن . این نکته را هم تذکر بدهم که نه جامعه و نه خود دانشگاهها نباید انتظار داشته باشند از نظر پایه و شهرت هم سطح باشند . هیچ جای دنیا نیست در ایران هم نباید توقع داشت . بعضی دانشگاهها از بعضی جهات در سطح بالاتری قرار دارند .

علیاحضرت شهبانوی ایران پرسش فرمودند :

در اردوهای عمران ملی چند هزار نفر شرکت کرده‌اند ؟

نخست وزیر بعرض رساندند :

جمعاً چهل و سه هزار و صد نفر

شاهنشاه آریامهر فرمودند :

البته این اردوها بیشتر شاید برای تفریح و شناختن یکدیگر

و شناختن مملکت بوده که کار خوبی است و در اوقات تعطیلات یک تعدادی دانشجو سرگرمی سالمی پیدا میکنند، اما شاید توجه آینده ما باین اردوها بیشتر بهمان سمت مبارزه با بیسوادی باشد و باید این اردوها را در خدمت جامعه ایرانی بیاوریم و شاید بعد از این اردوها را باید جنبه تمام سالی بدهیم ، یا مدارس مرخصی بدهند بدانشجویان که بتوانند داوطلب بشوند ، و یا در سیستم تعطیلات مدارس تجدید نظر کنیم چون شاید تعطیلات مدارس ما در تابستان زیاد باشد . شاید لازم بشود که تعطیلات میان سالی هم در نظر بگیریم ، گویانکه یک اشکال کار این است که اردوها دسته جمعی است اگر پراکنده هم بشوند چگونه میتوانند درشان را بخوانند ؟ مگر اینکه از دستگاههای رادیو تلویزیونی بیشتر استفاده کنیم ، و البته اگر ما همواره تلویزیونی داشته باشیم از اساتید بهتر هم بیشتر میتوانیم استفاده کنیم . ولی سعی کنید از این دانشجویانی که در اردوگاهها زندگی میکنند استفاده بیشتری در امر مبارزه با بیسوادی بکنیم .

علیاحضرت شهبانوی ایران اضافه فرمودند :

فکر میکنیم برای جوانان مملکت رفتن باین اردوها موفق بوده ، البته با در نظر گرفتن نتایج معنوی و شاید یک مقدار هم موضوع بیطرف بودن را از بین برده و این برنامه خوبی است منتها باید مطالعه کرد تا چه حد میشود گسترش یابد . این خطر هم هست که احساس روستائیان ما را به زحمت کشیدن از بین ببرد . در سفر اخیرم به شیراز دیدم که عده ای نشسته و تماشا میکنند چون عده ای دانشجو از مرکز آمده و کارشانرا انجام میدهند .

معاون کل دربار شاهنشاهی بعرض رساندند :

الگوی لژیون خدمتگزاران بشر در این مورد جالب است .

باین صورت که عده‌ای به روستاها میروند و بهداشت محیط و کارهای دستی و خیاطی را به زن‌ها یاد میدهند و کارهای متعدد دیگری که در منطقه هست زیر نظر میگیرند و خود یاری روستائیان را برمیانگیزند . شاهنشاه آریامهر فرمودند :

بله ایجاد این اردوها قبل از تشکیل حزب رستاخیز ملت ایران بوده . آن هدف میهنی که ما با ایجاد این اردوها میخواستیم بدست بیاوریم با ایجاد حزب رستاخیز ملت ایران برطرف شده و با تمام پیش آمدها و اتفاق‌هایی که افتاده در نگاهداشتن یا توسعه و یا تغییر ماهیت این اردوگاهها دولت خودش مطالعه خواهد کرد . علیاحضرت شهبانوی ایران فرمودند :

من فکر میکنم برمیگردیم به کافی نبودن مقدار مربی تربیت شده و یک مقدار هم باید صبر کرد و دید که این دانشجویان که در روستاها کار کرده‌اند بعداً در زندگی چه تغییری خواهند کرد . شاهنشاه آریامهر فرمودند :

بله بازده اقتصادی اینکار را هم باید به بینیم . اگر تصور میشود که پول بهدر میرود . باید برنامه دیگری در نظر بگیریم . نخست وزیر بعرض رساندند :

این ارقام اگر بالاست رقم خرج دانشجو نیست ، بیشتر خرج کارهای عمرانی است . قبلاً اگر قرار میشد حمای در ده درست شود نصف آنرا درست میکردند و میرفتند ولی امسال گفتیم کارهای عمرانی کاملاً جدید بدست خود اینها ساخته بشود .

البته این برنامه در بعضی نقاط موفق نبوده ، بررسی میکنیم ، حزب هم بررسی میکند ، که بالاخص چه نتایجی در روحیه این دانشجویان بدست آمده و جاهائی که موفق نبوده مسئول مقامات محلی بودند ، چون جائی که استاندار علاقه داشته بنحو احسن انجام

شده ولی وقتی مقامات محلی بدست دیگران داده‌اند موفق نبوده و یک عده را هم میفرستیم درس می‌دهند که البته میخواستیم تعدادش را به هشتاد هزار نفر برسانیم ولی ممکن است نشود . همانطور که شاهنشاه اجازه فرمودند مسائل آموزشی در حزب مطالعه شود ، این مسائل در کمیته‌های مختلفی مورد مذاقه قرار گرفت که اکثریت از استادان دانشگاهها بودند و پس از آن کمیته‌ای گزارش تهیه کرد که اگر شاهنشاه اجازه بفرمایند این گزارش قرائت شود .

پس از عرض گزارش حزب رستاخیز ملت ایران در زمینه امور آموزشی کشور شاهنشاه آریامهر فرمودند :

خوب البته این یک ادعا نامه هم دقیق و هم شدیدی بود که غیر از این هم نمیتوانست از طرف حزب باشد . در مقابل کسانی که مسئول هستند در بعضی موارد جوابهای قانع کننده‌ای خواهند داشت و بعضی جاها خیر . آنجا که جواب قانع کننده دارند باید دستگاه مملکتی قبول کند ، اگر جواب قانع کننده نباشد باید وضع بهمان میزان و تناسب دگرگون شود و تغییر کند . بهر صورت در مقابل این صحبتها در کمیسیونها جواب داده خواهد شد و نتیجه نهائی هم منتشر خواهد شد تا تصمیم لازم گرفته شود .

گزارش جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر به پیشگاه مبارك اعلیحضرتین در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

شاهنشاه ، علیاحضرتا

برای همه ما سایه افتخار است که امروز یکبار دیگر در پیشگاه اعلیحضرتین برای اصغاء اوامر همایونی ورهنمودهای خردمندانه آن رهبر بزرگ ، در کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی شرکت جسته ایم .

خصوصیت بارز و اهمیت خاص کنفرانس امسال در این است که در دوران رستاخیز ملت ایران تشکیل میشود و از همین رو از آن نتایج بزرگ در جهت پیشرفت سریع تر انقلاب آموزشی انتظار میرود .

در باره مسائل آموزشی ، مسئولان آموزش کشور گزارشهای مشروحي بشرفعرض مبارك همایونی خواهند رساند ولی چاکر اجازه میخواهم که در اینجا فقط خلاصه ای از نتایج تحولات آموزشی کشور بشرفعرض برسانم .

در بررسی مسائل مربوط به انقلاب آموزشی پیش از همه ، چند پرسش را باید مطرح کرد .

- اول اینکه آموزش مادر سطوح مختلف تا چه حد با پیشرفت دیگر بخشهای زندگی جامعه ما همگام بوده است ؟

- دوم نظام آموزشی ما تا چه اندازه توانائی و آمادگی لازم برای تربیت انسانهای روزگار تمدن بزرگ را دارد ؟

- و بالاخره در اصلاح نظام آموزشی و هماهنگ ساختن آن با دگرگونیهای

اجتماعی ایران از چه سرعت و قاطعیت انقلابی برخوردار بوده ایم ؟

اینها پرسشهایی است که شرکت کنندگان در کنفرانس پس از اصغاء اوامر همایونی که مسیر ما را روشن میکند طی مذاکرات یک هفته ای خود آنرا بررسی خواهند کرد ولی از گزارشهایی که تهیه شده چنین استنباط میشود که با وجود پیشرفتهائی که در سطوح مختلف آموزش بدست آمده و نتایجی که هر سال

از کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی گرفته‌ایم هنوز جادارد که در زمینه آموزش نیز مانند سایر زمینه‌ها به پیشرفتهای چشمگیری نایل گردیم .

در اینجا لازم است اشاره کنم که احساس کمبودها و کاستی‌ها در نظام آموزشی کشور بهیچوجه در مقایسه با نظام آموزشی کشورهای پیشرفته جهان نیست زیرا همه میدانیم که آنها نیز مشکلات و کمبودهای بزرگی در نظام آموزشی خود دارند ، منظور ما بررسی این مسئله است که چرا کشوری که طی ۳۰ سال باین درجه از رشد و پیشرفت رسیده و مشکلات بزرگی را از پیش پا برداشته از پیشرفتهای عمقی و کیفی آموزشی بعد کافی و بدانگونه که بتواند پاسخگوی نیازمندیهای ایران متمدن فردا و متناسب با دوران رستاخیز ملت ایران باشد برخوردار نبوده است ؟

در اینجا تأکید این نکته لازم است که نباید اجازه داد که کوشش مسئولان آموزشی در حد کارهای نمایشی و خالی از محتوای علمی و تخصصی باشد و گرنه رواج بی‌مایگی و کاهش سطح دانش و تخصص دانش‌آموزان و دانشجویان بذخیره اندیشه و معرفت جامعه لطمه‌ای گران خواهد زد و بفرموده شاهنشاه ، اعطاء مدارك بیسوادی منجر به برقراری یک نوع فتودالیسم بیسوادی و روی کار آمدن مسئولان بیسواد خواهد بود .

برای جلوگیری از چنین فاجعه‌ای که خزانة معرفت ملی هر جامعه‌ای را به فقر تهدید میکند باید به مسئله تربیت معلم و استاد توجه کافی مبذول گردد چرا که معلم و استاد در مقدم‌ترین جبهه‌های مبارزات ملی و سینه‌ساجای دارند و آنها هستند که رشد سالم و شکوفان شدن استعدادها را با صمیمیت و احساس مسئولیت مراقبت و سرپرستی میکنند و بعنوان مکمل کانونهای خانوادگی احساسات شاهدوستی و سینه‌پرستی جوانان را تقویت مینمایند .

از آنجائی که بزرگترین ویژگی انقلاب ایران ، جامعیت آن است و در آن هریک از اجزاء فقط در رابطه با هدفهای کلی انقلاب مفهوم پیدا میکنند باید در ارزیابی هریک از مسائل خود جامعیت فلسفه انقلاب ایران را اساس دآوری قرار دهیم .

در چنین جامعه‌ای یک دانشگاه انقلابی و شایسته دوران رستاخیز، فقط با کودکان، دبستانها ، مدارس راهنمایی و فنی و دبیرستانهای انقلابی و آینده‌گرا میتواند شکل بگیرد و در همان حال توسعه آموزش پیش از دانشگاه تنها با داشتن دانشگاههای شایسته ایران فرد امکان پذیر است.

از همه اینها مهمتر نظام آموزشی ، چه در سطح ابتدائی و راهنمایی و فنی و چه در سطح متوسطه و دانشگاهی بدون برقراری ارتباط واقعی و همه‌جانبه

با اجتماع نمیتواند به هدفهای آن اجتماع کمک کند و عبارت دیگر ، نظام آموزشی را نمیتوان جدا از نظام اجتماعی در نظر گرفت .

از این رو است که ما استقلال علمی را به معنای فراغت از مسئولیتهای ملی نمیدانیم و معتقدیم که پیشرفتهای اقتصادی و اجتماعی ایران اینک به مرحلهای رسیده است که میتوانیم تحت لوای حزب رستاخیز ملت ایران ، حصارهای ساخته شده از تعصبهای کهن را که آموزش و زندگی را از هم جدا میسازد از میان برداریم .

نظام آموزشی ، بمنزله کارخانه بزرگی نیست که میلیونها جوان و نوجوان را بصورت انسانهایی که تمام هستیشان محدود بیک تخصص معین است بجامعه عرضه میکند ، تکیه بر ضرورت تخصص نباید سبب شود که آموزش ملی و میهنی جوانان کشور فراموش شود . دستهای متخصص و ذهنهای کاردان در صورتی به کار ایران انقلابی امروز میخورند که با آگاهی ملی و معنوی همراه باشد .

نظام آموزشی ، در روزگار تحولات سریع با این خطر روبرو است که در جستجوی شاخه های رو به رشد ، ریشه ها را از یاد ببرد و کارهای شبه علمی راجایگزین دانش واقعی سازد .

انسانی که نمیداند کجا ایستاده است و در کدام فرهنگ و قومیت ریشه دارد فاقد شناسنامه معنوی و علمی و اخلاقی است و بهیچ روی نمیتواند به علم واقعی که شناخت طبیعت و پدیده های آن است دست یابد .

هدف نهائی و هسته مرکزی همه کوششهای انقلابی ما ، انسان ایرانی است که در هیچ ارزیابی و محاسبه و بررسی نباید فراموش شود و بنابراین بمنظور اجتناب از تکاپوهای شبه علمی و مقاومت در برابر تکنولوژی کاذب ، لازم است که هدفهای انقلاب آموزشی دو باره مورد ارزیابی قرارگیرد تا به تکامل بیشتری دست یابد .

در بررسی کمی ها و کاستی ها ، گاه تمامی بار مسئولیت را بدوش جوانان ما میگذارند و یا پاره ای از جوانان ما گاه تمام خطاها را بحساب معلمان و استادان و مسئولان آموزشی خود یادستگاههای اداری و بطور کلی جامعه منظور میکنند . این داوریهایی یک جانبه نباید ما را از مسیر درست اندیشه در راه اصلاح نظام آموزشی منحرف کند .

جوانان ایران که هر سال بصورت سپاهیان انقلاب و داوطلبان عمران ، آمادگی خود را برای ادای دین به انقلاب شاه و ملت تأکید میکنند مکرر در مکرر نشان داده اند که از نظر تیزهوشی و علاقه بکسب دانش نیز میتوانند سرآمد

تسله‌های خود در پیشرفته‌ترین کشورهای جهان باشند. در مدارس و دانشگاه‌های ما نیز هستند معلمان و استادانی که با امکانات محدود در پرتو حمایت خاص انقلاب شاه و ملت بکارهای بزرگ دست زده‌اند. حال آنچه اهمیت دارد ارتباط بیشتر این دو عامل اساسی در یک نظام آموزشی انقلابی است.

مدرسه یا دانشگاهی که در آن میان مدیریت، معلم و استاد از یک سو و دانش‌آموز و دانشجو از سوی دیگر فاصله هست و تفاهم کافی وجود ندارد، بناچار با تمامی جامعه فاصله خواهد داشت. در چنین وضعی است که سراز و آموزشگاه حتی از شهرها و روستاهای گرداگرد محیط خود بی‌خبر میمانند و در زندگی اجتماعی و تحولات مادی و معنوی آن نقشی به‌عهده نمیگیرند و گذشته از این از فرهنگ ملی خویش آنچنان که باید آگاهی پیدانمی‌کنند.

در بررسی نیازهای آموزشی کشور کافی نیست بگوئیم که فلان تعداد پزشک یا فلان تعداد کارشناس فنی لازم داریم بلکه باید توجه داشت که تمدن بزرگ نیازمند میلیونها ایرانی وطن‌پرست، شاد دوست، سربلند، آزاده، هشیار و مسئول است. خوشبختانه ایران امروز بشکرانه فرماندهی نیرومند خود، اراده لازم و امکانات کافی برای رسیدن به این هدف را دارد.

یکی از عباراتی که همواره در زمینه‌های گوناگون و از جمله هنگام بررسی کمبودهای نظام آموزشی عرضه میشود «کمبود آدم» است. بکار بردن این اصطلاح، ممکن است بعضی از دشواریها را توضیح دهد اما هیچگونه تعلل و کمی و کاستی را توجیه نمیکند. مگر هنگامی که شاهنشاه ۱۳ سال پیش، انقلاب شاه و ملت را آغاز فرمودند، ایران صدها هزار دانش‌آموخته و کارشناس داشت؟ مگر فتودالایسم بدست میلیونها کارشناس و دانش‌آموخته ریشه‌کن شد؟ انقلاب ایران را اراده یک فرمانده که تمام نیروهای ملی را بسیج کرد بوجود آورد و بشمر رساند.

امروز پس از ۱۳ سال کار و کوشش استثنائی که دست آوردهای آن از حدود انتظار فراتر رفته، این اراده فرماندهی، قاطع‌تر از هر زمان دیگر وجود دارد و در پرتو این اراده خلل ناپذیر برای پی‌ریزی تمدن بزرگ است که ایران امروز میتواند در زمینه آموزش و پرورش نیز مانند زمینه‌های دیگر به نقطه‌های اوج تازه‌ای برسد. در هر زمینه‌ای که به نتایج دلخواه نرسیم باید کمی و کاستی را در خودمان، در نسلی که اکنون مجری و مدیر و مسئول کارهاست جستجو کنیم. شاهنشاه آموزش و پرورش را پس از اسرار دفاع ملی و پاسداری استقلال کشور بر هر کوشش دیگر مملکتی مقدم دانسته‌اند و بدین جهت نیز دولت همواره در اعطای

اعتبارات آموزشی حق تقدم قائل شده است ، ولی سئوالی که برای همه ما مطرح است این است که آیا با صرف این اعتبارات به نتایج کافی رسیده ایم ؟

مدارس و دانشگاههای ما باید کانون آموزش پیگیر و بدون وقفه اصول و قواعدی باشند که براساس آن شاهدوستی و وطن پرستی و نوع خواهی و تقوی سرلوحه کار دانش آموز و دانشجو و معلم و استاد و مدیر و دیگر کسانی باشد که وظیفه اداره نظام آموزشی ایران را به عهده دارند .

در ایفای چنین وظیفه سنگینی شاهنشاه فرمودند که هیچگونه قصور و سستی قابل تحمل نیست .

گزارش جناب آقای دکتر عبدالحسین سمیعی
وزیر علوم و آموزش عالی به پیشگاه مبارک
اعلیحضرتین در نخستین اجلاس هشتمین
کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

شاهنشاه ، علیاحضرتا

هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی این افتخار تاریخی را دارد که برای نخستین بار در پیشگاه مبارک اعلیحضرتین و هم چنین در پی آمد یکی از بزرگترین رخدادهای تاریخ معاصر ایران برگزار میشود . نظام اجتماعی ایران از برکت خرد خرد بین و تفکر درونگر آن شاهنشاه بزرگ تاروپودی نووسازگار بادگرگونیهای زمان بدست آورده است . باآنکه ایجاد تغییر در هر نظام اجتماعی و فرهنگی با سرعت میسر نیست ولی نظام اجتماعی ایران به یمن پیدایش رستاخیز ملت ایران و بهره گیری از فلسفه ای عمیق و فراگیر باسود بردن از نظارت و راهنمایی مداوم آن شاهنشاه به تحصیل گرایشهای سازگار بانیااز جامعه ای در حال رشد و دگرگونی سوق داده میشود . رستاخیز ملت ایران یک فلسفه بنیادی است که با پیوند سه اصل نظام شاهنشاهی - قانون اساسی ایران و انقلاب شاه و ملت اساسی ترین پایگاههای فکری و روانی مردم ایران را بهم مربوط و متصل کرده است .

انتخابات مجلس شورای ملی و سنا در ایران بطرز گسترده و شکوهمندی در پرتوچنین رویدادی عظیم برگزار شد و زنان و مردان رشید و بالغ ایران به پیروی از فرمان شهریار عدالت گستر خود عالی ترین نمونه های مشارکت عمومی را در برگزاری انتخابات نمایندگان دو مجلس متجلی ساختند . در پی آمد چنین جلوه ای گسترده و همگانی از رستاخیز ملت ایران انقلاب آموزشی رسالتی تازه می یابد و وظایفی دشوار برعهده می گیرد . نظام آموزشی ایران از این پس تنها وظیفه علم آموزی و دانش اندوزی ندارد بلکه ضمن تأکید بر موازین اخلاقی و معنوی بیش از پیش به تقویت مبانی میهن پرستی و خدمتگزاری و شاه دوستی

وایران‌خواهی سوق داده خواهد شد . ایجاد و تقویت مبانی ایمان نخستین ضرورت نظام آموزش دوره رستاخیز ملت ایران است . کودکان و نوجوانان و جوانان ایرانی باید در مدرسی که پایگاه رستاخیز ملت ایران است از فلسفه‌های روشن و حیات بخش الهام بگیرند . تحصیل علم و دانش باید با هدف و مقصود ملی درهم آمیزد بنحوی که جوانان ایران بدست آوردن تخصص و دانش راتنها بصورت وسیله ای برای خدمت بیشتر و بهتر به مردم ایران تلقی کنند . حرص و آرز، سودجویی و اسراف ، بی اعتنائی به مردم و منافع آنان ، باید با برنامه های آموزشی پی گیر و مداوم از صفحه ضمیر ایرانی عصر رستاخیز ملت ایران زدوده شود . بدین جهت گردهم آئی کنونی در تاریخ آموزشی ایران بصورت نقطه عطف در نظر گرفته میشود و همانگونه که شاهنشاه در روز بعثت نبی اکرم به دانشگاهیان فرموده اند :

« ... این بار کفرانس تحت الشعاع حزب رستاخیز ملت ایران قرار خواهد گرفت و با یکپارچگی که در ایران پیدا شده است خیلی آسانتر فلسفه انقلاب ایران و در واقع مرامنامه ملی ایران را می توانیم در مراکز تربیتی پیاده کنیم » .

بدین جهت نظام آموزشی ایران باید با همه وسایل و امکانات خود بکوشد تا با تربیت زنان و مردان مومن و معتقد به اصول رستاخیز ملت ایران پشوانه ای پایدار و بادوام برای وصول به تمدنی که در آن زندگی همراه بارفاه و آسایش همگانی است بوجود آورد .

توسعه اقتصادی و تحولات صنعتی رسیدن بمواهب مادی تمدن بزرگ را آسان می سازد ولی آموزش و پرورش و تقوی و درستکاری و تحکیم ایمان و اعتقاد به اصول و ارزشهای اخلاقی تمدن بزرگ را به زیور معنویت و انسانیت آراسته می سازد .

ایران زمان رستاخیز به مردمانی نیاز دارد که از خود خواهی و تکروی و سودجویی و استعمار فردا از دیگر افراد مبری باشند و در عوض خود را جزئی از کل و عضوی از خانواده بزرگ ایران بشمار آورند . چنین راهی نو و چنین وظیفه ای سنگین نیاز به نظام آموزشی متحرک و فعال و مبارز دارد و به همین سبب سال تحصیلی ۵۵-۱۳۵۴ باید با تکیه بر فلسفه اساسی انقلاب آموزشی و با بهره گرفتن

از روشهای انقلابی برای دست یابی به هدفهایی که رستخیز ملت ایران برای ایران نو بوجود آورده است تلاش نماید .

شاهنشاهها ، علیاحضرتا

در سال تحصیلی گذشته نیز از برکت اجرای فرمان آموزش رایگان در همه سطوح تحصیلی نظام آموزشی رشدی قابل ملاحظه پدیدار گردید . کودکان ونوجوانان ایرانی همه بدون تشویش از پرداخت هزینه آموزشی وبابهره‌مندی از تغذیه رایگان و در دانشگاهها نیز با استفاده از کمک هزینه تحصیلی و کمک هزینه مسکن به فراگیری علم ودانش در موسسات آموزشی کشور و خارج از کشور پرداختند (نمودارهای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵) بدین سبب نظام آموزش رایگان وهمگانی ایران پایه‌های استوار و خلل ناپذیر جامعه‌ای دور از انحصار و امتیازات ناروای اجتماعی را فراهم آورد و راه ترقی و کمال و علم‌آموزی وبالاخره اشتغال مولد و سودبخش را برای کسانی که دارای توانائی واستعداد کافی بودند هموار ساخت . بطوریکه به شرفعرض مبارک معروض گردید در سال تحصیلی گذشته بیشترین تعداد دانشجویان بهره‌مند از فرمان آموزش رایگان به رشته‌های آموزش علوم انسانی و کمترین تعداد بهره‌مندان به رشته‌های پزشکی وفنی تعلق داشتند . پیش‌بینی میشود که در سال تحصیلی آینده باتوجه به تعیین شهریه تحصیلی براساس بخشی از هزینه‌های واقعی این تناسب دگرگون گردد . در سال تحصیلی گذشته مجموع دانش‌آموزان و دانشجویان کشور بدون احتساب کسانی که در کلاسهای مبارزه بابیسوادی یادبیرستانهای شبانه‌به تحصیل مشغول بوده‌اند به نزدیک شش میلیون و سیصد هزارتن رسیده است و این رقم افزایشی قابل ملاحظه نسبت به سال تحصیلی پیش نشان میدهد * .

با کسب اجازه از پیشگاه مبارک پاره‌ای از نمودارهای مربوط به وضع کمی نظام آموزشی ایران را به شرفعرض می‌رساند . (نمودارهای ۶ و ۷ و ۸ و ۹) .
دانشگاههای آزاد ایران وبوعلی سینا و کرمان که در سال ۱۳۵۲ تأسیس شدند کاربرنامه‌ریزی علمی وساختمانی خود را بدقت دنبال کرده و انتظار می‌رود هرچه زودتر آمادگی خود را برای پذیرش دانشجو اعلام دارند * .

در سال تحصیلی گذشته نیز بفرمان شاهنشاه برای چاره‌اندیشی در تأمین نیروی انسانی مورد نیاز باتأسیس دانشگاههای بلوچستان - رضاشاه کبیر - فارابی گیلان - رازی وفرح پهلوی موجباتی فراهم آمد تا اولاً فرصت تحصیلات عالی برای تعداد بیشتری از جوانان ودانشجویان لایق ومستعد ایرانی فراهم گردد . ثانیاً با پراکنده شدن مراکز علمی ایران در سراسر کشور موجبات توزیع عادلانه

فرصت‌های آموزشی در مناطق مختلف مملکت عملی شود. اطمینان دارد باتلاش پیگیری که مسئولان دانشگاه‌های جدید بعمل خواهند آورد مراکز استانی کشور از برکت وجود تأسیسات علمی دانشگاهی برای بهبود همه شرایط زندگی استان بهره‌مؤثر ببرند و دانشگاه‌های جدیدالتاسیس با رسالت و مقصودی تازه و ارائه برنامه‌های آموزشی زنده و غیر سنتی و بکارگرفتن روش‌های آموزشی غیر متعارف در تأمین نیازهای مملکتی و استانی گامی استوار بردارند. دانشگاه‌های جدیدالتاسیس هم‌اکنون در جریان برنامه‌ریزی و آمادگی برای ایجاد دانشگاه‌ها هستند و زمین مناسب از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی برای همه دانشگاه‌ها اختصاص داده شده است و امید است بتدریج در برنامه ششم عمرانی کشور کوشش آنان در تربیت و تعلیم نیروی انسانی مورد نیاز به نتیجه قطعی مبدل گردد.

در تکمیل برنامه‌های تربیت نیروی انسانی در داخل کشور، برنامه اعزام دانشجویان خارج نیز به وضع بی‌سابقه‌ای تقویت گردید. در سال گذشته قریب به هشتصد تن از دانشجویان ممتاز و فارغ التحصیلان و سربیان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی برای احراز درجات علمی و تخصصی از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و یا دانشگاه‌ها به خارج اعزام شدند. تعداد فارغ التحصیلان ایرانی خارج از کشور که برای خدمت به مملکت بازگشته‌اند در سال گذشته دو برابر افزایش یافته است. در عین حال برای تأمین سریع نیروی انسانی در پاره‌ای از رشته‌های تحصیلی مانند پزشکی ظرفیت پذیرش بعضی از دانشکده‌ها تا حدود پنجاه درصد افزایش داده شد و مقدمات کاهش یکسال از دوره آموزش پزشکی فراهم گردید و تعدادی دانشکده پرستاری بوجود آمد و با مشارکت جمعیت شیروخورشید سرخ ایران دانشکده‌های پزشکی دانشگاه‌های بلوچستان، رازی گیلان در سال جاری نخستین گروه دانشجویان خود را از میان داوطلبان هریک از مناطق انتخاب نمودند.

نظر به گسترشی که در ایجاد مراکز درمانی و خدمات بهداشتی کشور حاصل آمده است اقداماتی که تا کنون در جهت تربیت نیروی انسانی مربوط به درمان و بهداشت صورت گرفته کافی نمی‌باشد و شایسته است در این زمینه برنامه‌ای وسیع تهیه و بمرحله اجرای سریع گذاشته شود.

در زمینه گزینش دانشجویان شاهنشاه در سومین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی چنین ارائه طریق فرمودند:

«طرح مربوط به حذف کنکور و گزرفتن میانگین نمرات چند سال آخر دبیرستانی هم میتواند احیاناً درآینده به بهبود وضع انتخاب بهترین و نخبه‌ترین جوانان کمک کند».

با الهام از نیات شاهنشاه که روش متمرکز و ماشینی‌گزینش دانشجو را روشی مطلوب نمی‌دانستند و در اجرای یکی از مواد قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی نحوه امتحان و گزینش دانشجو در سال جاری بوضعی انقلابی دگرگون شد و با همکاری نزدیک وزارت آموزش و پرورش و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور پذیرش دانشجو براساسی نو استوار گردید. در سال جاری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ضمن رعایت ضوابط مشترك دانشگاهی که برآشنائی داوطلبان به زبان فارسی و فرهنگ میهنی و ترقیات مملکتی استوار بود و قبول مؤثر شناختن نتیجه امتحانات سال ششم متوسطه هریک براساس شرایط خاص خود به انتخاب نهائی و پذیرش دانشجو پرداختند. رویه‌گزینش دانشجو در سال جاری برای نخستین بار ضمن رعایت شرایط مشترك مملکتی براساس میل و رغبت نسبی دانشجو و با ملاحظه شرایط خاص هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی صورت گرفت. با این حال در نظر است ضمن قبول سالم بودن اصولی که در روش جدید بکاررفته است مشکلات عملی آن با توجه به تجربه‌ای که از اجرای آن بدست آمده مورد بررسی کمیته تخصصی این کنفرانس قرارگیرد تا با بازبینی بردن دشواریهایی که در عمل مشاهده شده است به بهبود روش گزینش دانشجو اقدام گردد. سازمان سنجش آموزش کشور در این مورد طرحی تدوین کرده که برای توجه و بررسی به کنفرانس ارائه شده است.

براساس مصوبات هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در سال گذشته شورای آموزش کشور هدفها و ساخت آموزش دبیرستانی و همچنین چگونگی آموزش فرهنگ میهنی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی را در دستور کار خود قرار داد که نتیجه مطالعات این شوری برای بررسی و اظهار نظر به هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ارسال شده است. شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که در جهت ایجاد هماهنگی فعالیت‌های دانشگاهی به تدریج عاملی مؤثر میگردد در اجرای فرامین شاهانه موضوع هماهنگی حقوق و مزایای اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی را مورد بررسی قرار داد که گزارش آن از شرفعرض خاکپای همایونی گذشته و مورد تصویب ملوکانه قرار گرفته است. براساس طرح پیشنهادی کوشش شده است تا ضمن حفظ

رسالت واصلت هردانشگاه موجبات هماهنگی مطلوب در زمینه پرداخت حقوق و دستمزدهای علمی بوجود آید. در این گزارش نیز به بررسی ایام خدمت اعضای هیات علمی و تعریف دقیق از خدمت تمام وقت توجه شده است. بدین ترتیب باتعین موارد ضروری کار تمام وقت در دانشگاهها، برای خدمت غیر تمام وقت نیز راههای اجرائی لازم که متناسب با نیاز نیروی انسانی کشور باشد پیش بینی شده است. براساس این طرح گزینش اعضای هیات علمی و ترفیع و ارتقاء مقام آنان و تعیین حقوق و مزایای ماهانه که به فرمان شاهنشاه بطرز متناسبی افزایش یافته است بعواملی از قبیل تحصیلات - تجربه و دست آوردهای علمی و به ویژه میزان مشارکت در امور مختلف دانشگاهی و از همه اساسی تر پذیرش مسئولیت برای راهنمایی و ارشاد دانشجویان و کوشش در آموزش فرهنگ میهنی در دانشگاهها بستگی پیدا کرده است. از این رو نظارت بر امر ترفیع هیئت علمی دانشگاه از این پس از رسمیت بیشتری برخوردار می شود. نظر به توجه خاصی که همواره اعلیحضرتین به بهبود امور آموزشی و اعتلاء سطح دانش و تخصص در دانشگاهها مبذول میفرمایند و پژوهشهای علمی را برای بی نیازی از ممالک صنعتی جهان و همچنین برای پاسخگویی به بسیاری از مسائل مربوط به سلامت اقتصاد و صنعت ایران لازم میدانند در سال گذشته با کسب اجازه از پیشگاه مبارک شاهنشاه شورای پژوهشهای علمی کشور به ریاست عالییه علیاحضرت شهبانوی گرامی ایران بوجود آمد. مقدمات قانونی تشکیل جلسات این شوری فراهم آمده و در هفته آینده نخستین اجلاس رسمی شوری در پیشگاه مبارک علیاحضرت شهبانوی ایران تشکیل میگردد. تا بر کلیه فعالیت های علمی و پژوهشی کشور چه در دانشگاهها یا سازمانها و صنایع و غیره نظارت نماید.

در آستانه هشتمین کنفرانس انقلاب آموزشی فرمان همایونی برای تشکیل فرهنگستان شاهنشاهی علوم ایران به ریاست عالییه علیاحضرت شهبانوی ایران شرف صدور یافت. ضمناً برای ارج نهادن بر کوششهای علمی و آموزشی استادان و محققان ایرانی نشان های آموزش و پژوهش و همچنین برای دانشجویان برجسته مدال امتیاز دانشجویی بوجود آمد و جامعه دانشگاهی از این موهبت استثنائی که به پاس علم و دانش قوام یافته است و یکی از خواسته های دیرین دانشگاهیان را تأمین می سازد سپاسگزار میباشند.

بالهام از راهنمایی های آن شاهنشاه در زمینه فراهم آوردن امکانات آموزشی گوناگون برای نو کردن دانش و اطلاعات کسانیکه تحصیلات رسمی

دانشگاهی خود را بپایان رسانده و در مشاغل مختلف تخصصی بکار مشغول هستند علاوه بر تعداد قابل ملاحظه‌ای کنفرانسها و سمینارهای علمی و آموزشی که از طرف دانشگاهها و انجمنهای علمی تشکیل گردید با کسب اجازه از پیشگاه مبارک سلوکانه « مجموعه سخنرانیهای پهلوی » در سال گذشته نیز آغاز شد و گروهی از دانشمندان مشهور برگزیده جهان برای ایراد سخنرانی و تشکیل سمینارهای علمی به ایران دعوت شدند . استقبال متخصصان و دانشمندان و دانشگاهیان ایران از برگزاری این مجموعه سخنرانیها مؤید ضرورت راهی است که برگزیده شده است . این سخنرانیها از مهر سال جاری نیز بطور مرتب تشکیل خواهد شد و گفتار دانشمندان بزبان اصلی و بابرگردان فارسی در اختیار اعضای هیات علمی دانشگاهها و متخصصان و صاحب نظران کشور قرار داده خواهد شد .

با وجود توفیقاتی که در سایه توجهات آن شاهنشاه و علیاحضرت شهبانوی ایران در سال گذشته نصیب نظام آموزشی ایران گردید در اداره و سرپرستی امور آموزشی کشور نیز در پاره‌ای از زمینه‌ها دشواریهایی همچنان مشاهده می‌شود . چاکر تردید ندارد که به سبب عظمت ترقیات و پیشرفتهایی که در سالهای اخیر در کشور ما حاصل شده است پاره‌ای از دشواریها و کاستیهای آموزشی را باید امری طبیعی تلقی کرد ولی با استظهار به عنایت و حمایتی که همواره آن شاهنشاه از کوششهای آموزش و پرورش کشور معمول داشته‌اند و آموزش را کلید دست یافتن به دروازه تمدن بزرگ خوانده‌اند انتظار دارد که در باره کاستیها و مشکلاتی که بعرض میرسد اندیشه‌های عمیق و قاطع مبذول شود تا نظام آموزشی ایران بخصوص در سطح آموزش عالی با حداقل دشواری و ظایف خطیری را که در این دوره پراز تحرك و تحول اجتماعی و اقتصادی به آن محول است برعهده گیرد .

یکی از دشواریهای موجود در راه گسترش منطقی و سنجیده نظام آموزشی ایران کمبود اعتباراتی است که در اختیار این بخش از فعالیتهای مملکتی قرار داده میشود . باتوجه به اینکه تربیت نیروی انسانی و فراهم آوردن افراد کارداران در دوره‌های مختلف تخصصی از وظایف اساسی نظام آموزشی است و این نیاز با آهنگی پرشتاب روبه فزونی می‌رود اعتباراتی که در اختیار نظام آموزشی قرار میگیرد مناسب با آنچه لازم و بسنده تشخیص داده میشود نمیباشد .

شاهنشاه از دیر باز به اهمیت آموزش و پرورش و بالا بردن سطح دانش و معرفت جامعه اشارات قاطع فرموده و در یک سنجش از ضرورت‌های ملی ، فعالیتهای آموزشی را پس از کوششهای مربوط به حفظ نظم و پاسداری حدود و

ثغور کشور از مقدم‌ترین اولویت برخوردار فرمودند. میزان سرمایه‌گذاری و صرف اعتبارات در بخش آموزش هم‌اکنون در نزد بسیاری از کشورهای جهان به میزان ۴/۵ تا ۵/۵ در صد از درآمد ناویژه ملی بالغ شده است. این رقم در چند سال گذشته در ایران هنوز در حدود ۳ درصد باقی‌مانده است. بنابراین ضرورت دارد برای درهم‌شکستن تنگنای کمبود نیروی انسانی به میزان سرمایه‌گذاری در آموزش بطور کلی و در آموزش عالی بطور خاص توجه بیشتر معطوف گردد. با کسب اجازه از پیشگاه مبارک اعلیحضرتین پاره‌ای از نمودارهای آماری که نشانگر واقعیت‌های مربوط به افزایش تعداد داوطلبان آموزش عالی و میزان پذیرش دانشجو در سالهای تحصیلی مختلف و همچنین مقایسه اعتبارات مربوط به امور آموزشی ارائه می‌گردد (نمودارهای ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴ و ۱۰۵)*.

با آنکه ضرورت دارد به میزان اعتبارات آموزش در کشور افزوده شود ولی این حقیقت رانمی‌توان پنهان ساخت که دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ایران بنحو مطلوب از اعتباراتی که در اختیار آنها گذاشته میشود استفاده موثر نمی‌نمایند و بدین مناسبت نیز شاهنشاه در سومین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی فرموده‌اند:

«دستگاههای آموزش عالی باید حساب

پس بدهند و نشان بدهند پولی را که گرفته‌اند

چطور خرج کرده‌اند. باید روشن کرد که

دستگاهها از پولی که می‌گیرند استفاده لازم

را می‌برند یا نمی‌برند».

کمبود محیط سالم و مناسب برای ادامه تحصیلات آرام و بدون وقفه جامعه دانشجویان ساعی و سخت‌کوش و وطن پرست از جمله دشواریهایی است که به همراه دیگر کمبودهای آموزش عالی کلاس درس و محیط آرام دانشگاهی را بدست بی‌نظمی و بی‌انضباطی می‌سپارد. فقدان شبکه گسترده‌ای از گفت‌و شنود واقعی بین استاد و دانشجو بی‌تفاوتی اعضای هیات علمی و مسئولان در تماس مداوم با دانشجویان محیط خانواده دانشگاهی را از صمیمیت و محبتی که لازم آنست دور ساخته است. بنابراین برای روشن کردن ذهن دانشجویان به حقایق و واقعیت‌های ایران و جهان و برای بالا بردن میزان کارائی و خدمتگزاری دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در راه دست یابی به هدفهای بزرگ ملی ضرورت دارد که با شناسائی کامل این پدیده پویا و فراگیر تصمیماتی قاطع و روشن اتخاذ گردد و در سال جاری به مرحله اجرا گذاشته شود.

پائین بودن کیفیت کار آموزش و پژوهش در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در شمار دشواریهایی است که ضرورت توجه فوری به آنرا لازم میسازد. دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور به عللی که پاره‌ای از آنها آشکار است، در سالهای اخیر نتوانسته‌اند چگونگی آموزش و پژوهش دانشگاهها را در حد مطلوب و انتظار بالا ببرند. تنزل کیفیت کار و سستی ضوابط علم‌آموزی و علم‌اندوزی زبانی جبران‌ناپذیر به مجموعه آموزشی کشور وارد می‌سازد و بنابراین پیدا کردن راه‌حلهایی قاطع و سریع برای جلوگیری از این دشواری لازم و ضروری شناخته می‌شود. اگر سالهای گذشته دوران توسعه و گسترش کمی آموزش محسوب می‌شد از این پس باید به کوششهای معطوف به کیفیت کار آموزشی توجه بیشتر معطوف شود. برای پیدا کردن ریشه‌های ناتوانی علمی و آموزشی دانشگاهها و موسسات آموزشی کشور و همچنین برای ارائه پیشنهادهایی که به رفع این ناتوانی‌ها منتهی گردد ضرورت دارد گروههای ارزشیابی مستقل با شرکت استادان و صاحب‌نظران دانشگاهی بوجود آید و این گروهها در طول سال از طریق بازدیدهای دقیق از دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور و گفتگو با دانشجویان و اعضای هیات علمی و مدیران دانشگاهی به مسائل و دشواریهای علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور آگاهی پیدا کنند.

بالهام از بیاناتی که شاهنشاه بهنگام معرفی چند تن از رؤسای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در زمینه با معنی بودن گواهینامه‌های علمی که بفارغ-التحصیلان دانشگاهی اعطاء می‌شود فرمودند وزارت علوم و آموزش عالی پیشنهادی در باره برگزاری امتحانات کشوری در پاره‌ای از رشته‌های تحصیلی دانشگاهی تهیه کرده که برای توجه و بررسی به کنفرانس ارائه خواهد شد. یقین دارد شباهه با نتیجه‌ای که از برگزاری امتحانات تخصصی در رشته‌های مختلف پزشکی بدست آمده اجرای امتحانات کشوری نیز به تأمین حداقل سطح دانش علمی فارغ التحصیلان دانشگاهی کشور کمک مؤثری خواهد کرد.

نظام اداری و مدیریت دانشگاهی نیز از سستی و ناتوانی غیر ضرور برخوردار است. رویه‌های اداری دانشگاهها از اصول مرفعی اداره و مدیریت سود نمی‌برد و هنوز شیوه‌های کهنه و ناسطمن بر رفتار اداری و مدیریت دانشگاهی ایران حاکم است. کیفیت روابط و مناسبات هیاتهای امناء با مدیریت دانشگاهی و چگونگی اتخاذ تصمیمات اجرائی مرزی روشن ندارد. جلب مشارکت اعضای هیات علمی و دیگر کسانی که در دانشگاهها حیات علمی خود را طی میکنند به میزان قابل توجهی بدست بی‌اعتنائی سپرده شده است. نوسازی دانش مدیریت دانشگاهی با کسب مهارتهای جدید در اداره امور دانشگاهها مورد توجه

شاغلان مشاغل حساس مدیریت قرار ندارد. بدین دلایل اجرای یک بررسی جامع و کامل از نظام مدیریت دانشگاهی بمنظور نوسازی نظام کنونی لازم تشخیص داده میشود. بی تفاوتی پاره‌ای از اعضای هیات علمی و مدیران و مسئولان دانشگاهی به نهضت فراگیری که ضامن وحدت و یکپارچگی ملت ایران است در شمار کاستی‌های نابخشودنی نظام آموزش عالی محسوب میگردد. اندیشه استقلال دانشگاهی و دور بودن از جریان‌ات اساسی مملکتی و ایجاد جزیره‌های کوچک و ناپیوسته به کل جامعه زبنده دوران رستاخیز ملت ایران نیست و بطوری که شاهنشاه فرموده‌اند:

« هیچ دانشگاهی برای خودش محیط

بخصوصی نمی‌تواند داشته باشد و با استفاده

از یک خط مشی میهنی نمیتواند پافراتر یا

کمتر بگذارد ».

بنابراین دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید نه تنها هسته تفکر و پایه‌های پیشرفت ذهنی انقلاب ایران را تشکیل دهند بلکه نیروی محرك و متحول برای دیگر قشرهای عظیم جامعه ایران را در خط مستقیمی که شاهنشاه برای حرکت همه مردم ایران ترسیم فرموده‌اند بوجود آورند. براین اساس انقلاب آموزشی ایران که به فرموده شاهنشاه یک پدیده مداوم و مستمر است باید در پرتو تحولات اساسی که در ایران رخ داده است تجدید حیات فکری کند و باروشی قاطع و دوراز تردید و تأمل به نوسازی آنچه نیاز ایران انقلابی آنرا لازم می‌سازد بپردازد.

وزارت علوم و آموزش عالی که افتخار برگزاری کنفرانس‌های ارزشیابی انقلاب آموزشی را بعهدہ دارد از طرف خود و مسئولان دانشگاهها و کلیه هیئت‌های علمی و کارشناسان شرکت‌کننده در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی از عنایت مستمر شاهنشاه و تشریف فرمائی علیاحضرت شهبانوی ایران که برای نخستین بار صورت گرفته است سپاس بیکران دارند و مفتخرند که در وظیفه مهمی که برعهده دارند با ارشاد و راهنمائی داهیانه اعلیحضرتین توفیق خدمتگزاری بدست آورند.

* نمودارهایی که در این جلسه از نظر مبارک اعلیحضرتین گذشت در صفحات ۹۴ تا ۱۰۸ چاپ شده است.

گزارش جناب آقای احمد هوشنگ شریفی وزیر آموزش و پرورش به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

شاهنشاهها

با کسب اجازه از پیشگاه مبارک افتخار دارد گزارش مختصر فعالیتهای وزارت آموزش و پرورش را در سال تحصیلی ۴۰۵۳ به شرفعرض همایونی برساند. گزارش تفصیلی جداگانه به پیشگاه مبارک مملو کانه تقدیم شده است.

شایسته است عرایض خود را با نتایج درخشان فرمان همایونی مورخ یکم اسفند ماه ۴۰۵۳ آغاز نماید. ثمره اجرای فرمان آموزش و تغذیه رایگان بهمان گونه که پیشبینی می شد در تحقق انقلاب آموزشی بسیار درخشان بود. تعداد دانش آموزان دوره ابتدائی بطور بی سابقه ای افزایش یافت. نرخ رشد دانش آموزان این دوره از حد متوسط ۴ درصد در سالهای گذشته ناگهان به ۱۳ درصد افزایش یافت، افزایش دانش آموزان دوره راهنمایی نیز در مقام مقایسه با رشد دانش آموزان دوره اول متوسطه سالهای پیش بسیار چشمگیر بوده و از حد متوسط ۱۰ درصد به ۲۷ درصد بالغ شد.

به سخن دیگر عملاً سرعت اجرای تعلیمات عمومی هشت ساله نسبت به سالهای پیش دو برابر شد. در سال گذشته بیش از ۵۰۰ میلیون نفر از کودکان و دانش آموزان کودکان، دبستانها، مدارس راهنمایی، و کلاسهای سوادآموزی خردسالان و همچنین دانش آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور از برنامه تحصیل و تغذیه رایگان استفاده کردند و اکثریت قریب باتفاق دانش آموزان دبیرستانهای غیردولتی نیز مانند دانش آموزان دیگر با دادن تعهد از برنامه تحصیل رایگان برخوردار شدند.

بنابراین باید بعرض برساند در سال تحصیلی گذشته تقریباً دانش آموزان کلیه مؤسسات آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش در سطوح کودکان تا فوق دیپلم زیر چتر فرمان همایونی دایر بر تحصیل رایگان قرار گرفتند.

در آموزش فنی و حرفه‌ای دوره متوسطه نیز رشد دانش‌آموزان از حدود ۲۳ درصد در سال ۵۳-۵۲ به ۸۸ درصد در سال ۵۴-۵۳ افزایش یافت. تعداد دانش‌آموزان مدارس فنی و حرفه‌ای به ۱۳۰۷۵۱ نفر و دانشجویان انستیتوهای تکنولوژی به ۱۱۲۰۰ نفر بالغ گردید.

براساس نتایج اجمالی حاصل از گزارش تفصیلی رشد جمعیت کشور در فاصله سالهای ۵۴ تا ۵۳ (۲۶ درصد) و رشد محصلین (۱۱۱) درصد بوده است. در سال ۱۳۴۵ تعداد شاگردان (۱۲۶) درصد جمعیت کشور و در سال ۱۳۵۳ (۲۱ درصد) کل جمعیت را تشکیل میداده‌اند.

این رشد کمی شاگرد با آهنگ سریعی که داشته نمی‌توانسته است با توسعه تجهیزات آموزشی و ساختمان و به‌ویژه تربیت معلم مورد نیاز هماهنگ گردد، بنابراین از کیفیت مطلوب درحد مورد انتظار شاهانه بهره‌مند نبوده است زیرا: هم موجب تراکم ظرفیت کلاس و هم باعث افزایش کلاسهای نیمه‌وقت گردیده که هردو از عوامل تنزل سطح کیفیت تحصیل محسوب می‌شوند بنابراین جهت‌گیری تازه وزارت آموزش و پرورش می‌بایستی در تحقق بهبود کیفیت تحصیلات متمرکز گردد زیرا رشد کمی با شرایط مساعد و مناسب کشور خود بخود تضمین شده است.

با آنکه شتاب رشد شاگردان نسبت به رشد جمعیت چشمگیر است مع هذا هنوز در گروه سنی لازم‌التعلیم (۱۳-۵) ساله یعنی مرحله آموزش عمومی در مناطق شهری ۲۲ و در مناطق روستائی ۵۴ و در سطح کل کشور در حدود ۳۴ درصد این گروه به مدرسه راه نیافته‌اند، خوشبختانه این نسبت برای گروه سنی لازم‌التعلیم (۱۰-۶) ساله یعنی آموزش دبستانی در مناطق شهری ۹ و در مناطق روستائی با وجود اعزام سپاهیان دانش ۱۴ و در سطح کل کشور ۱۲ درصد میباشد.

بدیهی است تحولات شگرف اقتصادی سالهای اخیر افزایش سطح درآمد و رفاه کشور عامل رشد سریع توقع و انتظار بهره‌مندی جامعه از آموزش و پرورش میباشد و یقیناً آثار اجرای فرمان همایونی مورخ اسفندماه ۵۲ و به دنبال آن تأثیر وسایل ارتباط جمعی، آن قسمت از گروه لازم‌التعلیم (۱۳-۵) ساله را که خارج از مدرسه بوده و نزدیک به سه میلیون نفر هستند به مدرسه خواهد کشاند و افزون بر آن اکثریت قابل ملاحظه‌ای بخصوص در مناطق شهری طالب مدرسه‌ای با کیفیت مطلوب هستند (مشکلی که هم‌اکنون آموزش و پرورش شهر تهران بیش از هر شهر دیگر با آن مواجه است).

بمنظور پاسخگویی به این رشد کمی که حاصل دگرگونیهای اقتصادی و افزایش سطح رفاه و درآمد جامعه بوده و ممکن است حتی آهنگ آن نیز سریعتر شود و بدلیل تجربه سال جاری که نشان داد افزایش تعداد شاگرد از دو برابر متوسط رشد پنج سال اخیر تجاوز کرده است و با اینکه ظرفیت دانشسراها و مراکز تربیت معلم و مربی کودک در سال جاری افزایش پیدا کرد ، معهذاً پیش بینی شده است در صورت تأمین اعتبار ، تعداد این مراکز از ۱۱۲ واحد فعلی به ۱۵۹ واحد در سال تحصیلی ۵۰-۵۱ فزونی یابد و اجرای طرح تأسیس مجتمع های آموزشی تربیت معلم که تدریجاً جانشین دانشسراهای مقدماتی و راهنمایی و مراکز تربیت مربی کودک خواهد شد ، نیز در جهت بهبود کیفیت تربیت معلم می باشد .

طی سال گذشته ۱۸ مرکز تربیت مربی کودک ، ۳ باب دانشسرای مقدماتی و ۶ باب دانشسرای راهنمایی تأسیس شد و تعداد دانش آموزان و دانشجویان این مراکز به ۳۷۸۰۰ نفر افزایش یافت . و با وجود انحلال دانشسراهای راهنمایی تابستانی و شبانه که به عنوان یک برنامه ضربتی برای تأمین معلمان دوره راهنمایی بوجود آمده بود تعداد محصلان مراکز تربیت معلم نسبت به سال ۵۱-۵۲ ، ۴۵ درصد رشد داشت . این رشد قابل توجه بی تردید در تأمین معلمان ذیصلاحیت مؤثر بود ولی با توجه به افزایش چشمگیر دانش آموزان نمی توانست جوابگوی نیاز وزارتخانه باشد ، به همین جهت وزارت آموزش و پرورش سال گذشته ناچار شد حدود ۳ هزار آموزگار دیپلمه استخدام کند و از طریق کارآموزیهای تابستانی آنانرا با وظایف خود تا حدی آشنا سازد .

بدین ترتیب تعداد کل افراد تحت تعلیم دوره های تحصیلی وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۵۴-۱۳۵۳ به ۶۹۲۵۰۰ نفر رسید که از این تعداد ۶۴۲۲۶۰۵ نفر دانش آموز در کلیه سطوح تحصیلی از مزایای آموزش رایگان بهره مند شدند و تعداد کل کارکنان آموزش و پرورش اعم از آموزشی و اداری و سپاهی دانش و خدمتگزار به ۲۳۷۶۴۳ نفر بالغ شد . در اجرای بند سوم فرمان همایونی اقدامات متعددی صورت گرفته است که فهرست اهم آن را می توان چنین خلاصه کرد :

الف - تشکیل شورای عالی کارافزارهای آموزشی به منظور ایجاد هماهنگی و تعیین خطمشی کلی در زمینه تهیه ، توزیع و استفاده از کارافزارهای آموزشی در سطوح مختلف تحصیلی .

ب - تأسیس شرکت صنایع آموزشی با مشارکت و هدایت سازمان گسترش

و نوسازی صنایع ایران به منظور تهیه انواع مختلف تجهیزات ، وسایل آزمایشگاهی و وسایل آموزش سمعی و بصری مورد نیاز مدارس ایران.

ج - استفاده از برنامه های تلویزیون آموزشی سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران در تعدادی از مدارس و تهیه مقدمات بهره برداری بیشتر از این برنامه ها .

د - تجدید نظر در نظام آموزش متوسطه و آئین نامه های امتحانی و شیوه های برنامه ریزی درسی و روش های تدریس با توجه به امکانات اجرایی.

این اقدامات هر چند لازم بود ولی اجرای منویات شاهانه در زمینه کاربرد تکنولوژی آموزشی در سطحی گسترده و متناسب با نیازهای ملی مستلزم همکاری بیشتر سایر سازمانها در زمینه های مختلف است که حاصل کنفرانس حاضر می تواند راه گشای مراحل اجرایی بند سوم فرمان همایونی باشد.

آموزش ملی و میهنی

بمنظور تقویت مبانی ملی و میهنی در سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴ توجه خاصی بتعلیم و تعلم مطلوب زبان و ادبیات فارسی و علوم اجتماعی که آئینه تمام نمای فرهنگ ملی و نظام شاهنشاهی ایران است از راه های زیر مبذول گردیده است :

تجدید نظر در محتوای کتب درسی علوم انسانی و تجدید نظر در آئین نامه های امتحانات کلیه سطوح تحصیلی و افزایش نمره های امتحانی دروس ادبیات فارسی و علوم انسانی .

تأسیس و توسعه باشگاه های پرورشی ، کلوپ های هنری ، برگزاری مسابقات هنری و گسترش فعالیت اردو های تربیتی.

آموزش سیاسی و حزبی و تشکیل کنگره نمایندگان دانش آموزان وابسته به حزب رستاخیز ملت ایران در اردوگاه تربیتی رامسر.

ایجاد خانه های معلم حزب رستاخیز ملت ایران بمنظور آشنائی معلمان با هدف های بنیادی حزب رستاخیز ملت ایران.

در قالب طرح اجرایی سازمان دانش آموزان وابسته به حزب رستاخیز ملت ایران از اول تیرماه تا پایان مردادماه سال جاری دبیرستانها و هنرستانهای سراسر ایران از ساعت ۹ تا ۱۲ صبح و از ساعت ۴ تا ۶ بعد از ظهر دایر بوده و دانش آموزان و هنرجویان سازمان دانش آموزان وابسته به حزب رستاخیز ملت ایران در کلیه شهرستانها به انجام فعالیت های آموزشی و پرورشی و اجتماعی و هنری مشغول گردیده اند.

مرکز مطالعات و تحقیقات ملی وزارت آموزش و پرورش از سال گذشته تاکنون موفق شده است ۱۹ نشریه در بعضی موارد با تیراژ بیش از یکصد هزار نسخه و کلاً حدود ۱۰۵ میلیون نسخه برای افزایش میزان اطلاعات نوجوانان و جوانان تدوین و چاپ و منتشر نماید، نشریات مذکور در زمینه‌های بررسی سه اصل رستاخیز ملت ایران، بنیادهای فکری وایدئولوژیک انقلاب شاه و ملت، صنعت نفت، تورم و اثرات اقتصادی آن، ناسیونالیسم و مسئله ملی، مارکسیسم و اسلام، آذربایگان و موضوعات مشابه تهیه و تدوین شده است، در سال گذشته دوره‌های کارآموزی و جلسات سخنرانی و گفت و شنود معلمان بمنظور بالا بردن سطح اطلاعات آنان از نظر مفاخر ملی و میهنی تشکیل گردید و نتیجه حاصل از آن طبق گزارش مرکز مطالعات و تحقیقات ملی بسیار درخشان بوده است.

گزارش مرکز در مورد علل و جهات آسیب‌پذیری جوانان و نوجوانان و طرح اجرایی جلوگیری از آن بموقع از شرف‌عرض سلوکانه گذشته است.

یکی از مهمترین اقداماتی که در زمینه اجرای بندهای ۱۳ و ۳ قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی با همکاری وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش بعمل آمده حذف کنکور سراسری است.

در سال تحصیلی جاری ابتدا موضوع جانشین ساختن امتحانات ششم متوسطه بجای کنکور سراسری در کمیسیونهای مختلف مورد بحث قرار گرفت و پس از اینکه کارشناسان و مسئولان سنجش و ارزشیابی وزارت علوم و آموزش عالی از کیفیت اجرا و دقت عمل امتحانات نهائی بخوبی آگاه شدند اعتبار این امتحانات را بعنوان یکی از ضوابط اصلی پذیرش به دانشگاه تأیید و قبول کردند، در ضمن تصمیم گرفته شد برای ارزشیابی اطلاعات عمومی داوطلبان در زمینه‌های مربوط به اطلاعات عمومی، مسائل ملی و میهنی، فرهنگ و ادب، هوش و زبان خارجی و بطور کلی تعیین یک ضابطه مکمل که نمودار آسادی داوطلبان برای تحصیلات دانشگاهی باشد، آزمایش همگانی‌گزینش دانشجو بعمل آید و نتیجه این دو امتحان به عنوان معیار اصلی ورود به رشته‌های مختلف تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به تصمیمات گرفته شده وزارت آموزش و پرورش با تمهید مقدمات بیشتر و دقیقتر و پس از برگزاری کنفرانسهای توجیهی با شرکت کارشناسان وزارت علوم و آموزش عالی امتحانات نهائی را با نظم و ترتیبی خاص، نظیر سالهای گذشته برگزار کرد و علاوه بر این در اجرای آزمایش همگانی‌گزینش دانشجو نهایت همکاری را بعمل آورد بطوریکه در ۱۷۹ حوزه امتحانی در شهرهای بزرگ و کوچک که وسیله آموزش و پرورش آماده و تجهیز شده بود رویم

۱۱۰۲۷۸ نفر داوطلب در آزمایش همگانی شرکت کردند و ۲۰۰ نفر از کارکنان منتخب اداری و آموزشی وزارت آموزش و پرورش در اداره و برگزاری این آزمایش همکاری نمودند.

اهمیت روش جدید انتخاب دانشجو در سال تحصیلی جاری از نقطه نظرهای مختلف قابل بررسی است ولی آنچه که کاملاً مشهود و غیر قابل تردید است اثر قابل ملاحظه منظور داشتن معدل امتحان نهائی در تشویق نوجوانان دبیرستانی به مطالعه مستمر و فراگیری دروس طی دوران تحصیل و کسب اطلاعات عمومی در زمینه مسائل مهم مملکتی است، این کوشش بدون شک در افزایش میزان معلومات فارغ التحصیلان دانشگاهی نیز مؤثر خواهد بود، علاوه بر این امکاناتی که از نظر انجام آزمایش همگانی در قسمت اعظم شهرها فراهم آمده بود موجب شد که داوطلبان برای شرکت در امتحان مجبور به ترك محل زندگی خود نباشند. همین امر در حل قسمتی از مشکلات مربوط به مسافرت به شهرهای بزرگ و مواجه شدن با مسأله کمبود جا بسیار مؤثر افتاد.

در سال تحصیلی ۱۳۵۴-۱۳۵۳ برنامه نظام جدید آموزش متوسطه تا پایان سال سوم آن به تصویب رسید و برنامه سال چهارم در دست بررسی است، دوره متوسطه عمومی در سال اول به دو رشته نظری یک و نظری دو تقسیم شده است، در سالهای دوم و سوم رشته نظری یک به رشته فیزیک و ریاضی ورشته علوم تجربی و همچنین رشته نظری دو به رشته فرهنگ و ادب ورشته اقتصاد اجتماعی تقسیم میشود، دوره متوسطه فنی و حرفه ای شامل رشته های صنعتی، خدمات، و حرف روستائی است که هریک دارای شاخه های متعددی است.

در سال تحصیلی ۱۳۵۴-۱۳۵۳، تعداد ۳۰۹ جلد کتاب درسی با تیراژ ۱۶۹۶۲۵۰ نسخه و نه نشریه با تیراژ ۱۶۴۵۵۸۴۸ نسخه تألیف و چاپ و انتشار یافته است. آموزش عشایری و آموزش کودکان استثنائی با موفقیت رویتوسعه بوده است، فعالیت سپاه دانش گسترش یافته است و تعداد دانش آموزان مدارس سپاه دانش ۱۷٪ افزایش داشته یعنی دو برابر و نیم روند سالهای پیش. پیکار علیه بیسوادی، با همکاری وزارت آموزش و پرورش، وزارت کار و امور اجتماعی، ارتش شاهنشاهی، ژاندارمری، شهربانی، سازمان زنان، قانون کارآموزی و سپاه دانش زیر نظارت کمیته ملی پیکار جهانی با بیسوادی در سال تحصیلی جاری ادامه یافت. و رویهم ۷۰۰۰ نوآموز در دوره اول و دوم در کلاسهای مبارزه با بیسوادی مشغول تحصیل بودند که از این عده حدود ۱۸۹۰۰۰ نفر در کلاسهای خاص خردسالان و بقیه در کلاسهای

بزرگسالان ثبت نام کرده بودند. تعداد نوآموزان زن یا دختر در کلاسهای بزرگسالان ۵۰ ر. ۳ درصد و در کلاسهای خردسالان ۵۴ درصد بوده است.

گرچه موفقیت‌هایی که بر اثر رهبری و توجهات خاص مملوکانه طی سال گذشته بدست آمده از بسیاری جهات درخشان و بی‌سابقه است ولی بدون تردید اجرای نیات بلند شاهانه مستلزم اقدامات دیگری است که در اجرای آنها با مشکلاتی روبرو بوده‌ایم. ضمن توجه به اهمیت مسأله کیفیت آموزش و پرورش اجازه می‌خواهد اهم پیشنهادهای خود را که برای مقابله با تنگناهای موجود و بالا بردن سطح کیفی آموزش و پرورش و گسترش سوادآموزی پیش‌بینی و تنظیم شده است به شرح زیر به شرفعرض همایونی برساند:

۱ - ایجاد مراکز تربیت معلم جدید و مجتمع‌های تربیت معلم که طرح آنها آماده شده است همراه با تهیه تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی.

۲ - ایجاد و گسترش مراکز تربیت معلمان فنی و حرفه‌ای به منظور تربیت معلمان برای مدارس فنی و حرفه‌ای و تدریس دروس فنی پیش‌بینی شده در رشته‌های مختلف آموزش متوسطه عمومی.

۳ - گرچه تصویب قانون الحاق ۲ ماده به قانون تأسیس دانشسراهای مقدماتی و عالی در تیرماه ۱۳۵۴ قدم بزرگی در راه جذب جوانان به حرفه معلمی است. مع‌هذا در مقایسه با امتیازاتی که بخش خصوصی و برخی از سازمانهای دولتی برای کارکنان خود فراهم می‌آورند بررسی و مطالعه برای تأمین رفاه معلمان به منظور جذب و نگهداری افراد مؤمن، مستعد و علاقمند به این حرفه مقدس و سازنده باید ادامه داشته باشد.

بنظر می‌رسد تغییر مقررات استخدامی معلمان در حل این مشکل بیشتر مؤثر باشد.

ساختمان

مسأله ایجاد ساختمان‌های مناسب برای مدارس سطوح مختلف با در نظر گرفتن رشد بی‌سابقه دانش‌آموزان هنوز یکی از اساسی‌ترین مشکلات است. حل این مشکل مستلزم اختصاص اعتبارات کافی برای ایجاد ساختمانهای جدید، خرید ساختمانهای مناسب، و خرید زمین برای ایجاد مدرسه در شهرهای در حال توسعه است علاوه بر این اذخال تکنولوژی آموزشی در مدارس نوسازی برخی از ساختمانهای قدیم و لااقل ایجاد سالن و یا تغییرات مناسب دیگر را در مدارس فعلی ایجاد می‌کند.

بالا بردن کیفیت آموزش و پرورش

بالا بردن سطح کیفی آموزش و پرورش علاوه بر تربیت معلمان شایسته و داشتن ساختمانهای مناسب به اقدامات زیر نیازمند است :

۱ - افزایش اعتبارات مربوط به تهیه کارافزارهای آموزشی و واگذاری قدرت قانونی لازم به شورای عالی کارافزارها به منظور تسهیل اسکان تصمیم‌گیری سریع و تهیه وسایل آموزشی مورد نیاز با توجه به نتایج مطالعات کارشناسان .

۲ - برنامه‌ریزی دقیق و گسترش کار تربیت نیروی انسانی بمنظور آماده ساختن آنان برای استفاده صحیح از کارافزارهای تهیه شده .

۳ - ایجاد دفتر برنامه‌ریزی تکنولوژی آموزشی بجای دفتر آموزش سمعی و بصری با نیروی انسانی کافی و مجرب به منظور برنامه‌ریزی ، اجرا ، نظارت ، وارزشیابی کلیه فعالیتهای مربوط به تهیه و کاربرد تکنولوژی آموزشی.

۴ - تشکیل سازمان نوآوری در آموزش و پرورش که مقدمات کار آن انجام شده ، به منظور بررسی و مطالعات مداوم در زمینه مسائل مهم آموزش و پرورش و تهیه طرحهای لازم برای نوآوری و ایجاد تغییرات مطلوب و متناسب با هدفهای عالی ملی و میهنی در ایران .

۵ - احیای مدیریت آموزشی از طریق اجرای نظام عدم تمرکز و تفویض اختیارات به مسئولان استانها و شهرستانها و تعیین ضوابط و معیارهای دقیق علمی و منطقی برای انتخاب مدیران آموزشی و رؤسای ادارات آموزش و پرورش و اجرای کامل این ضوابط .

۶ - ریشه‌کن ساختن بیسوادی در میان کودکان گروه سنی دبستانی در مناطق روستائی بویژه روستاهای کوچک و دورافتاده از راه ایجاد مدارس شبانه‌روزی ، دبستانهای مرکزی ، تأسیس مدارس چند پایه و یا اعطای کمک هزینه‌های تحصیلی بمنظور تشویق و وادار ساختن والدین به اعزام کودکان خود به دبستانهای روستاهای مجاور.

۷ - اجباری کردن سوادآموزی به کلیه سربازان بی‌سواد و تبدیل تدریجی این کلاسها به آموزش سواد توأم با حرفه بمنظور افزایش قدرت تولید جوانان بیست‌ساله روستائی و افزایش بازده فعالیتهای آنان.

۸ - استفاده بیشتر از نیروی سپاهیان دانش در تشکیل و اداره کلاسهای مبارزه با بیسوادی برای بزرگسالان از طریق ایجاد انگیزه‌های قوی مادی و معنوی آنان .

۹ - اجباری کردن سوادآموزی در کلیه شهرها و روستاهایی که از امکانات کافی برای تشکیل کلاسهای مبارزه با بیسوادی برخوردار هستند.

۱۰ - ایجاد هماهنگی مؤثر در سازمانهای مسئول مبارزه با بیسوادی بخصوص در زمینه یکنواختی حقوق آموزگاران و ایجاد اسکانهای لازم برای نظارت در کار معلمان و هدایت آنان.

۱۱ - دبیرستانهای تجربی - به منظور بالا بردن ارزش و اهمیت آموزش فنی و حرفه‌ای، و متناسب ساختن هرچه بیشتر تعلیمات متوسطه با نیازهای فردی و اجتماعی و علایق دانش‌آموزان و افزایش هماهنگی بین نوع آموزش دبیرستانی هر دانش‌آموز با رشته تحصیلات دانشگاهی مورد نظر وی پیشنهاد می‌شود دبیرستانهای تجربی و سیعی با امکانات و تجهیزات کافی برای تحقق هدفهای یاد شده بوجود آید. در این مدارس دانش‌آموزان بجز دروس بنیادی و مشترک بقیه مواد درسی را با توجه به ذوق و استعداد و علاقه خود و هدایت و راهنمایی مشاوران تحصیلی انتخاب مینمایند. و در امر تدریس از آخرین روشهای علمی و تکنولوژی آموزشی استفاده میشود.

۱۲ - راهنمایی دانش‌آموزان با همکاری وزارت علوم و آموزش عالی برنامه‌های خاصی برای راهنمایی دانش‌آموزان پایه‌های آخر متوسطه بصورت سخنرانی، تهیه نشریه‌های اطلاعاتی و نظایر اینها اجرا شود تا نوجوانان مملکت با آگاهی کافی رشته‌های تحصیلی دانشگاهی و مشاغل آینده خود را انتخاب نمایند. ضمن این راهنماییها اهم وظیفه نوجوانان در رشد و توسعه مملکت و تأمین وسایل رفاه و سعادت مردم این مرز و بوم و بطور کلی پیشبرد هدفهای ملی به آنان یادآوری و تلقین شود و از احساسات پاک آنها در راه خدمت به میهن بطور صحیح و مثبت بهره‌برداری بعمل آید.

در خاتمه اجازه می‌خواهد مشکلاتی را که در اجرای ملی شدن مدارس تا پایان دوره راهنمایی تحصیلی عملاً بوجود آمده به شرفعرض برساند:

پیرو اواصری که در هفتمین کنفرانس انقلاب آموزشی صادر فرمودند از اول مهر ماه سال ۱۳۵۳ مدارس غیردولتی ایرانی از کودکان تا پایان دوره راهنمایی تحصیلی بوسیله هیأت‌های امنا اداره شد و کلیه هزینه آنها را وزارت آموزش و پرورش بعهده‌گرفت، طبق تبصره ۷۱ قانون بودجه اصلاحی ۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ وزارت آموزش و پرورش جایگزین مستأجرین محلهای استیجاری مدارس غیردولتی اعلام گردید و به آن اجازه داده شد در صورت توافق محل و تجهیزات مدارس را نقد یا به اقساط خریداری کند، از آن بعد

صاحبان محل ها و همچنین صاحبان تجهیزات مدارس ، ادارات آموزش و پرورش را شدیداً تحت فشار قرار داده اند که دولت املاک و اسواآ آنان را خریداری نماید .

ولی برای جلوگیری از تورم جواب موافق بانان داده نمیشود ، در پاره ای موارد افراد خرده پا که سرمایه شان از یک میلیون ریال تجاوز نمیکند تقاضا دارند بانان کمک شود یا اسواآشان خریداری گردد ، ولی بهر حال جواب رد دریافت میدارند که از نظر انسانی و اجتماعی اثر سوء دارد .

برای رفع این مشکل و همچنین برای تأمین منابع مالی برای تسریع در ایجاد ساختمانهای آموزشی از طریق تشویق مردم به سرمایه گذاری در این راه پیشنهاد شده اوراق قرضه آموزشی با بالاترین بهره معاف از مالیات منتشر شود تا هم از تورم جلوگیری بعمل آید و هم پولهای سرگردان جمع آوری شود و هم تکلیف کسانی که خود را بستانکار میدانند روشن گردد ، این طرح از طرف مقامات بانک مرکزی ایران مورد بررسی قرار گرفته است و بدنبال مذاکراتی که بعمل آمده امیدوار است در آینده نزدیکی بتوان طرح لازم در این مورد برای تصویب تقدیم داشت .

گزارش جناب آقای محمد باهری معاون کل وزارت دربار شاهنشاهی به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

شاهنشاه - علیاحضرتا

همکاران چاکر در سازمان بازرسی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی
اجراء توصیه های کنفرانس راسر را در سال گذشته مورد بررسی دقیق قرار داده اند
و گزارش آن ذیل عنوان تصویر آموزش عالی ایران تقدیم پیشگاه مبارک است.
همچنین در زمینه های متعدد اجراء فرمان آموزش رایگان ، خدمت تمام وقت
هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ایران ، مشخصات آساری
برنامه های آموزشی ، تشکیل جلسات درس ، امور دانشجویی در سال تحصیلی
۵۴ - ۵۳ ، مسائل مالی دانشگاهها ، روش های انتخاب دانشجو ، کتابخانه های
دانشگاهها ، و وضع علوم در ایران و مسائل عملی مربوط به مدلهای کمی
برنامه های آموزشی گزارش های مستقلى فراهم آورده و از ترکیب آنها در یک
بررسی مستقل تحول آموزش عالی کشور در سال ۵۴ - ۵۳ مشخص شده است .

چاکر اجازه میخواید از مجموعه این بررسی ها فهرست تنگناها و نارسائیه
را بشرفعرض مبارک برسانم آنکه جناب آقای نخست وزیر هم اصرار دارند
نقصانها و کمبودها در پیشگاه مبارک همایونی عرضه شود . ولی قبل از ارائه
این فهرست تفصیلی عرض این مطلب ضروری است که شماره دانشجویان
دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در سال تحصیلی ۵۴ - ۵۳ فقط بیست و دو
هزار نفر بوده و در سال تحصیلی ۵۴ - ۵۳ ، یعنی درست ده سال بعد تعداد
دانشجویان به ۱۳۰۰۰ نفر افزایش یافته است . این رشد شگفت انگیز و
محیرالعقول که در واقع آئینه اعتبار و اهمیت موضع ملی ما در شاهراه اعتلا
و ترقی است همراه مشکلات و مسائل بی شماری است و چون بی سابقه بوده
وامحلهای پیش بینی شده هم نداشته و ناگزیرگاهی سبب درماندگی و ضعف

دانشگاهها شده است. خاصه آنکه در همین دوره نظام سنتی آموزش عالی متروک شده و نظام جدید ناشناخته‌ای بدون مطالعه جانشین آن شده است، نظام سنتی که در روابط مجموعه اجراء دانشگاه همراه با علائق عاطفی بوده است و نظام جانشین فاقد این مزیت است. و همچنین خاصه آنکه غالباً دانشگاهها در عسرت و تنگنای اجرای ضوابط نارس و غیرمتناسب و دست‌پاگیر قرار دارند، و با دستگاه هم‌آهنگ‌کننده فعالی روبرو نیستند و در حالیکه کارخانه آدم‌سازی بشمار می‌آیند هرگز سفارش تولید با کمیت و کیفیت معین دریافت نداشته‌اند و بدبختانه از احتیاجات بازار محصول خود اطلاع ندارند و غالباً نه باب بازار و نه در حد احتیاج بازار تولید می‌کنند.

پس از عرض این مقدمه اینک فهرست کلی نارسائیها

۱ - فقدان تناسب کمی معقول در سطوح مختلف آموزشی - در سال تحصیلی ۵۳ - ۵۲ دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ۳۱ هزار نفر فارغ - التحصیل تحویل جامعه داده‌اند. اشتغال این عده در جامعه موضوع بررسی ما در سازمان بازرسی است که هنوز خاتمه نیافته است ولی وضع اشتغال قسمتی محدود از این جامعه که تعداد آنها ۱۳۵۶ نفر است برای ما معلوم است ۳۸٪ از این عده در ششماه اول شغلی بدست نیاورده‌اند، ۲۷٪ شاغل شده‌اند ۸٪ به تحصیل ادامه می‌دهند ۲٪ متمایل بادامه تحصیل میباشند و ۴٪ از آنها هم معلوم نیست. در جامعه‌ای که در تنگنای شدید نیروی انسانی صلاحیتدار است بیکاری ۳۸٪ از ۱۳۵۶ نفر در واقع بیکاری آنهاست.

حال رشد جامعه دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی را با رشد سایر جوامع تحصیلی در ده سال اخیر مقایسه میکنیم: در فاصله ۱۰ سال اخیر ۵۴ - ۴۴ تعداد محصلان در دوره ابتدائی ۱/۵ برابر، در دوره متوسطه دو برابر و در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ۶ برابر گردیده است. در همین مدت اعتبارات بودجه‌ای برای آموزش ابتدائی ۴ برابر برای آموزش متوسطه ۵ برابر و برای آموزش عالی ۱۸ برابر شده است. در محاسبه‌ای که بعمل آمد هزینه تربیت یکصد نفر لیسانسیه معادل هزینه با سواد کردن ۵۰۰ نفر است.

نکته دیگر اینکه ما حتی با اجراء برنامه‌های ضربتی هنوز بر بیسوادی غلبه نیافته‌ایم. در ۵ سال اول انقلاب تعداد باسوادان کشور دو برابر شده است. نسبت باسوادان جمعیت ۶ سال به بالا از ۲۵٪ به ۳۸٪ افزایش یافته ولی در همین مدت بعلت رشد سریع جمعیت دومیلیون نفر بر تعداد بیسوادان کشور افزوده شده است. در سال ۱۳۴۱ جمعیت بی‌سوادان ۱۲/۳ میلیون نفر بوده ولی در سال ۱۳۵۱ این رقم به ۱۴/۲ میلیون افزایش یافته است.

اجرای طرح انقلابی سپاه دانش در طی ۱۰ سال فعالیت خود ۹۱۹ هزار نفر نوآموز و ۴۶۴ هزار نفر بزرگسالان را باسواد کرده است. این اقدام انقلابی در تاریخ مبارزه با بیسوادی بی سابقه است بطور متوسط در این ده سال هر سال ۱۳۸ هزار نفر را باسواد کرده است ولی به علت افزایش سریع جمعیت در همین مدت حداقل سالی ۱۰۶ هزار نفر بر تعداد بیسوادان افزوده شده است. سپاه دانش در چهار سال اول فعالیت خود سالانه ۲۰۵ هزار نفر (مجموعاً ۸۲۱ هزار نفر) ولی در شش سال اخیر سالانه ۹۴ هزار نفر (و در مجموع ۵۶۲ هزار نفر) را باسواد کرده است. بنابراین رشد فعالیت سپاهیان دانش در سالهای اخیر از بازده مطلوبی برخوردار نبوده است و در این شرایط است که فقدان تناسب کمی معقول در سطوح مختلف آموزشی آشکار میشود.

۲ - بی تفاوتی در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی - دانشگاهیان اعم از دانشجو، استاد و مدیران در انجام وظائف خود بعضی کمتر اخلاص عمل نشان میدهند. فی المثل در آموزش عالی ایران در هر نیم سال ۲۰۰۰۰ ساعت در ۱۶ هفته تدریس میشود. هرگاه هر عضو آموزشی تمام وقت فقط ۱ ساعت در هفته تدریس نماید به ۷۵۰ عضو تمام وقت احتیاج است. هم اکنون در آموزش عالی ایران معادل ۹۰۰ عضو تمام وقت مشارکت دارند و در میان آنان اشخاصی هستند که در مؤسسات متعدد تدریس میکنند و حتی بعضی از آنها در دو مؤسسه عضو تمام وقت میباشند. در عین حال همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از لحاظ کادر علمی احساس مضيقه میکنند. با اخلاص عمل کارایی هیئت علمی فعلی حداقل تا ۲۰٪ قابل افزایش است.

مثالهای دیگر: تجهیزات گران قیمت خریداری شده و در انبارها سالها بلا استفاده مانده است برنامه های درس کهنه است و کوششی در تطبیق آن با احتیاجات زمان بعمل نمی آید گاهی برنامه عیناً اقتباس از برنامه های دانشگاههای خارجی است نتیجه اینکه اشخاصی که بر طبق این برنامه ها تربیت میشوند قابلیت رفع نیازمندی جامعه ایرانی را ندارد برنامه های تحصیلات پزشکی از همین قبیل است.

دانشجویان امروز غالباً بقصد تحصیل و تکمیل معلومات بدانشگاه و مؤسسات آموزش عالی نمی آیند نمره گذاری در امتحانات دانشگاهی در وضع معقولی نیست. توزیع سطح نمرات غالباً مطلوب نیست.

۳ - مشکلات ضوابط اجرایی فرمان آموزش رایگان - رأی مبارک همایونی این بوده است که هر فرد با استعداد باید در این سرزمین وسائل تحصیل و ادامه آنرا تا عالی ترین سطحی که استعداد و شایستگی آنرا دارد در دسترس داشته

باشد. در این راه چه بخش دولتی و چه بخش خصوصی باید موجبات وامکانات مالی لازم را برای این افراد که ممکن است توانائی مالی لازم نداشته باشد فراهم آورند. در مقابل این افراد باید وظیفه ملی خود را در خدمت به مملکت به انجام برسانند.

این فرمان از رویدادهای بزرگ تاریخ آموزش و پرورش است که مشوق استعداد های برجسته و تأمین کننده نیروی انسانی ضروری برای جامعه است.

ولی برای نیل باین هدف عالی در ضوابط اجرایی آن بایستی تجدید نظر شود. زیرا هم اکنون در رشته های مورد نیاز کمتر تعهد سپرده شده مزایای آموزش رایگان بجای اینکه مشوق استعدادها باشد چون بی استعداد و بی استعداد در هر رشته ای از آن استفاده میکنند اگر شوق اشخاص مستعد را خاموش نسازد لاقلاً ذوق آنها را بر نمی انگیزد. نکته دیگر اینکه اجراء ضوابط آموزش رایگان مقارن بوده است با افزایش دانشجویانی که برای تحصیل بخارج میروند. و احتمال می رود که امسال که شهریه ها تا حدودی نزدیک به هزینه سرانه دانشجویی در رشته های مختلف تعیین شده است. دانشجویانی که راهی خارج شوند بیشتر شود. در تعهد خدمت هم برای دانشجویان فرض این است که پس از فراغت تحصیل دولت بانها کار خواهد داد. و سپردن کاربرد دانشجویان مستعد هم هرگاه خارج از ضوابط قانون استخدام باشد مشکلات بسیار بوجود خواهد آورد. و مسئله مهم دیگر اینکه الزامات مربوط به خدمت کسانی که از مزایای فرمان آموزش رایگان استفاده می برند متکی بر تعهدنامه ای است که گاهی در اعتبار آن ممکن است تردید شود و بهر حال بترتیبی پیش بینی شده که هر سال باید تکرار شود در حالیکه این الزام نظیر سایر الزامات ممکن است قانونی و بحکم قانون باشد که مشکلات تعهد روی ندهد.

۴ - پذیرش دانشجو: در امتحان سنجش استعداد تحصیلی برای سال تحصیلی ۵۵ - ۵۴ قریب ۱۹۰۰۰ دانشجو شرکت کرده اند. جمعاً قریب ۲۸۰۰۰ نفر از طریق امتحان همگانی و با بکار بردن شرایط خاص دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی پذیرفته خواهند شد. روش گزینش دانشجو در سال جاری براساس توصیه کنفرانس ارزشیابی اجرای انقلاب آموزشی مبتنی بر دو عامل امتحانات نهائی متوسطه و نیز آزمون سنجش استعداد است. دخالت دادن نمرات دبیرستانی عدم تکرار امتحان در سواد درسی مختلف که همبستگی زیاد با نمرات دبیرستانی در همان سواد دارد از امتیازات سیستم جدید است در عین حال اجرای برنامه گزینش در سال جاری با مشکلاتی مواجه بوده و هست که اهم آنها از این قرار است:

- ضوابطی که دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی برای پذیرش دانشجو از طریق بررسی کارنامه دبیرستان و کارنامه آزمون همگانی اعلام کرده‌اند مبتنی بر مطالعه و تجربه کافی نبوده و در نتیجه اجرای برنامه پیش‌بینی شده ثبت نام تعدادی از مؤسسات دانشگاهی تاکنون نتوانسته‌اند ظرفیت پذیرش خود را پر کنند .

- تمهیداتی که برای هماهنگ ساختن ضوابط پذیرش دانشگاهها و نظارت بر حسن جریان ثبت نام داوطلبان پیش‌بینی شده بود بموقع اجرا درنیامده است .

- درحالیکه برنامه پیش‌بینی شده پذیرش دانشجو در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به پایان رسیده حتی هنوز همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی موفق نشده‌اند به تعداد کافی دانشجو جذب کنند باوجودیکه چندین نوبت ذخیره اعلام کرده‌اند وضع مؤسسات غیر دولتی مهتمتر است .

- بطوریکه استنباط میشود ظرفیت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی منحصرراً با دانشجویان برجسته و مخصوصاً دانشجویان ضعیف پر خواهد شد و دانشجویان میان‌ه حال در مؤسسات آموزش عالی راهی نخواهند یافت .

- درحالیکه در مورد سیستم‌گزینش دانشجو بترتیب سابق هیچ‌کس امکان خاصه خرجی و قبول توصیه نمیرفت این فکر بشدت شیوع دارد که در سیستم‌گزینش دانشجو در سال جاری خاصه خرجی وجود دارد و بسا توصیه میتوان بمؤسسات آموزش عالی راه یافت .

- هدف توصیه امتحانات انتخاب دانشجو کاملاً عملی نشده است و تاکنون چندین برنامه دیگر در کنار آزمون همگانی برای انتخاب دانشجویان بعضی مؤسسات دانشگاهی اجراء شده است از این قبیل است برنامه انتخاب دانشجویان دوره شبانه دانشگاه تهران ، دانشگاه آذربایجان و دانشگاه سیستان و بلوچستان .

ه - عدم هماهنگی دریافتی‌های اعضای هیئت علمی - دریافتی اعضاء هیئت علمی در همه مؤسسات آموزش عالی نه یکسان است و نه برطبق ضوابطی که مشخص باشد هماهنگ ، کوشش شورای مرکزی در تنظیم طرحی که اخیراً برای هماهنگ ساختن دریافتی‌ها معمول داشته هنوز به نتیجه نرسیده و قابل بررسی نیست .

۶ - مشکلات و نارسائیهای خدمت تمام وقت - طرح قانون تمام وقت هیئت علمی . که باهدفهای ارزنده‌ای تدوین شده است در عمل دگرگونیهای بارزی در کیفیت خدمات و وظائف گذشته اعضاء پدید نیآورده است . در زمینه

گسترش تحقیق و تقویت روحیه پژوهشگری که یکی از اصولی‌ترین هدفهای این قانون بشمار میرفت توفیق زیادی حاصل نشده است. خلاصه اجرای قانون تمام وقت در حال حاضر با مشکلات و نارسائیهای زیر مواجه است:

- خدمت تمام وقت در عمل غالباً وقت‌گذرانی اجباری در محیط دانشگاه است.

- استقبال در خدمت دانشگاه برای برخورداری از مزایای مادی آن بوده نه مسئولیت بیشتر.

- کسانی که اشتغال خارج از دانشگاه داشته‌اند با وجود قبول خدمت تمام وقت عملاً اشتغالات خود را ادامه میدهند.

- در بعضی از دانشگاه‌ها که با تأمین امتیازات بیشتر برای خدمت تمام وقت از خدمت تمام وقت اعضا هیئت علمی حقیقتاً استفاده شده است دانشگاهیان بخدست تمام وقت رغبت نشان نمیدهند و خدمت پاره وقت را ترجیح میدهند.

- غالباً کسانی که از عهده خدمات علمی شایسته و درخشانی برمیآیند زیربار خدمت تمام وقت نمیروند.

۷- عدم تناسب محتوی کمی برنامه‌های آموزشی با هدفهای جامعه انقلابی ایران، در آموزش عالی ایران قرار بوده است طی یکسال تحصیلی گذشته حدود ۲۸۰۰۰ درس آموخته شود هم‌چنین قرار بوده است این درس توسط عده‌ای معادل ۹۰۰۰ عضو هیئت علمی تمام وقت در مدت ۲۲۸۰۰۰ ساعت به ۱۳۰۰۰ دانشجو تدریس شود.

حجم فعالیت آموزش عالی کشور با معیار نفر - ساعت - تدریس در رشته‌های تحصیلی چنین است:

۳۶٪ در فعالیت آموزشی در علوم و فنون (طبیعی، ریاضی، مهندسی صنعتی و کشاورزی)

۱۱٪ در فعالیت آموزشی در پزشکی

۵۳٪ در فعالیت آموزشی سایر رشته‌ها

۸- تعطیل جلسات درس - در روز دوم مهرماه ۵۴ - ۵۳ که نخستین

روز سال تحصیلی بود فقط ۵۰٪ از برنامه‌های درسی شروع شد. بقیه برنامه‌ها با مدتی تأخیر بموقع اجرا درآمد بطوریکه شروع بعضی از برنامه تا نیمه دوم بتعویق افتاد. غیر از تعطیل جلسات درس پیش‌بینی شده بعلت تصادف آنها با تعطیلات رسمی نزدیک ۶٪ از برنامه‌های آموزشی در نیمه اول سال تحصیلی

اصلاً اجرا نشده است و از آنچه رسماً اجراء شده عده‌ای از برنامه‌ها با حضور معدودی از دانشجویان بوده است .

در نیمه دوم سال تحصیلی وضع بسیار نامرتب بوده است . درسها خیلی دیرتر از برنامه زمانی معین شروع شده و تعطیلات جلسات درس بیشتر بوده است .

۹ - عدم رعایت ضوابط معقول در اجراء برنامه‌های رفاهی دانشجویان - با وجود اعتبارات هنگفتی که بمصرف رفاه دانشجویان میرسد معذالک بعلت بکار نبردن ضوابط معقول ، اجراء برنامه‌های رفاهی بتدریج سبب فساد روحی دانشجویان شده است . دانشجویان امتیازات رفاهی را بعنوان وسیله تشویقی و یا مزد زحمت تلقی نمی‌کنند بعلت نقضی که درمعمول داشتن ضوابط وجود دارد امتیازات رفاهی را باج تلقی میکنند .

۱۰ - لنگی در کار راهنمایی و ارشاد دانشجویان - مهمترین گرفتاریهای دانشگاه که مطلقاً مربوط بخود آنها است تقصیری است که از جانب آنها در راهنمایی و ارشاد دانشجویان وجود دارد که ناشی از بی تفاوتی آنهاست و هیچگونه عذری مقبول نیست .

۱۱ - علاوه بر اردوهای تربیتی بابل سرکه در تابستان گذشته در حدود ۷۰۰ نفر دانشجو در آن شرکت داشتند در تابستان سالهای ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴ دانشجویان در اردوهای ملی که زیر نظر امور اجتماعی نخست وزیری آغاز بکار کرده است . اعتبار این اردوها در سال گذشته ۱۶۰۰ میلیون ریال و در سال جاری ۳۰۰ میلیون ریال بوده است . کار اصلی دانشجویان نظارت در ساختمان و تصدی امور خرید لوازم و مصالح و تحویل آنها است زمین نیروی انسانی مورد لزوم برای اجراء پروژه‌های عمرانی را روستائیان تأمین مینمایند . بنابراین از نظر اقتصادی این اردوها قابل ملاحظه نیست و بایستی بهدفعهای تربیتی آنها توجه داشت . در ارزشیابی که دستگاه مسئول اجراء این برنامه‌ها بعمل آورده است سال پیش ۶۰٪ از این اردوها در سطح متوسطه و ضعیف و ۴۰٪ درحد مطلوب گزارش شده است .

۱۲ - ناهماهنگی گسترش آموزش عالی با نیازهای نیروی انسانی - میزان نیروی انسانی متخصص مورد نیاز در طول برنامه پنجم عمرانی با اندکی تقریب ۱۹۶/۴۰۰ نفر تعیین شده است . براساس آهنگ رشد هفت سال اخیر مجموع فارغ التحصیلان آموزش عالی در طول این برنامه ۲۲۴/۲۰۰ نفر خواهد بود که ۲۸/۰۰۰ نفر بیشتر از تعداد مورد نیاز است . ولی این فزونی بدین معنی نیست که در هیچ مؤسسه‌ای کمبود نیست . واقعیت این است که

در بعضی از رشته‌ها عرضه اضافی و در بعضی هم کمبود فاحشی وجود دارد .
فی‌المثل در رشته‌های علوم انسانی ۶۵ هزار نفر بیشتر از احتیاجات و در رشته‌های
علوم تربیتی و مهندسی و پزشکی به ترتیب ۲۴۰۰۰ و ۱۱۰۰۰ و ۸۰۰۰ نفر
کمبود وجود دارد .

۱۳ - اختلاف فاحش در رقم هزینه‌سرانه دانشجویی در دانشگاه‌ها
و مؤسسات آموزش عالی هزینه‌سرانه دانشجویی در دانشگاه‌های ایران سالانه
بین حداقل ۷۰۰۰ ریال و ۳۸۰۰۰ ریال متغیر است . رقم استثنائی
۱۴۶۲۰۰۰ مربوط بمرکز مطالعات مدیریت یک حالت استثنائی است .

۱۴ - افزایش تعداد کسانیکه برای تحصیل بخارج می‌روند در سال
گذشته ۴۸۰۰ نفر با اطلاع وزارت علوم بخارج عزیمت نموده‌اند و در سال آینده
پیش‌بینی بیش از این است .

گزارش حزب رستاخیز ملت ایران به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین در نخستین اجلاس هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

(این گزارش توسط آقای ابراهیم کوهستانی قرائت شد)

« پس از کوشش های معطوف به حفظ نظم و پاسداری حدود و ثغور کشور ، آموزش بر هر فعالیت دیگری تقدم دارد ».

شاهنشاه ، علیاحضرتا :

به پیروی از نیت والائی که شاهنشاه در قالب جمله فوق بیان فرموده اند ، امروز برای هشتمین بار مسئولان امور آموزشی کشور در پیشگاه مبارک شرف حضور پیدا کرده اند تا گزارش فعالیت های یکساله آنها مورد بررسی قرار گیرد و خط مشی آینده معین شود .

گزارش های سال تحصیلی ۵۴-۱۳۵۳ نشان دهنده آنست که در این سال هم از نظر تعداد مدرسه و بنا ، شمار کارکنان آموزشی ، گسترش بناها و بودجه آموزش پیشرفتهائی نصیب مملکت شده است . اما همه از جمله تقدیم کنندگان گزارش میدانند که با وجود نتایج بدست آمده هنوز به هدفی که شاهنشاه برای آموزش در سطوح مختلف معین فرموده اند ، نرسیده ایم . با اینکه هر جامعه ای باید دائما در تلاش پیشرفت باشد و عدم رضایت از آنچه بدست آمده ، خود انگیزه تکاپوی بیشتر و نشانه بیداری است . ما امروز در مقابل این سؤال قرار گرفته ایم که وقتی افراد مملکت میتوانند بیشتر مایحتاج مادی خود را با فرآورده ها و محصولات صنعتی داخلی تأمین کنند ، آیا مدرسه و معلم خوب هم با همین سهولت در دسترس همه افراد مستعد و علاقمند هست یا خیر ؟ وجود بیش از چهل و پنج هزار دانش آموز و دانشجوی ایرانی در خارج از مملکت که اغلب در سطوح پائین آموزش تحصیل میکنند وعده زیادی از آنان هنوز به دانشگاهها راه نیافته اند و اشتغال هزاران نفر از پزشکان ، مهندسان و دانشمندان ایرانی در کشورهای خارج ، گواهانی به مقام آموزش و علم در ایران نباشد ،

لااقل از یک نارسائی بنیادی حکایت میکند که سالهاست وجود دارد و متأسفانه هر سال برابعد آن افزوده میگردد ، بی آنکه ماحتی در صدد چاره جوئی و علاج آن برآمده باشیم . جامعه متحول مادر سالهای اخیر تحت فرماندهی شاهنشاه به موفقیت های چشمگیری در زمینه های سیاسی و اقتصادی دست یافته است و با افزایش درآمد مردم ، دامنه خواسته های ایشان هم وسیعتر شده است. در پرتو این تحولات ، موانع سنتی گذشته از اجتماع رخت برگرفته و راه احرار از مشاغل پر مسئولیت و پردرآمد بر همه افراد مستعد گشوده شده است . اما آیا نظام آموزشی ما تا چه اندازه توانسته است خود را با این آهنگ سریع همگام سازد و افرادی را تربیت کند که در عین برخورداری از تبحر علمی و عملی بینش و معرفت کافی برای انجام مسئولیت های اجتماعی خود داشته باشند ؟ و آیا باین نکته اساسی توجه شده است که ایمان و احساس وظیفه و علائق ملی در کارائی افراد مقدم بر اندوخته های علمی ایشان است ؟ آیا برنامه ریزان و مجریان طرح های آموزشی باین اصل توجه داشته اند که اگر نیازهای مملکت از نظر نیروی انسانی لایق تأمین نشود ، اقتصاد کشور ما در آینده ای که چندان دور نیست دچار دشواریهای گوناگون خواهد شد ؟

برای بیان روشن واقعیات ، نگاهی بآنچه تا کنون انجام شده ، ضروری بنظر میرسد :

از شروع پیکار بایسواد سی و سه سال میگذرد و یکصد هزارمین سپاهی دانش به روستا اعزام شده است اما این پیکار که بسیار امید بخش شروع شده بود ، بصورت یک جهاد عمومی دنبال نشده و بهمین علت از هدف والایش بدور مانده است. در سال گذشته از هر ۱۱ ایرانی دوفتر به مدرسه میرفته اند و هنوز ۲۲ درصد از کودکان لازم التعلیم ما که در گروه سنی ۶ تا ۱۰ سال قرار دارند از ورود به مدرسه محرومند . متأسفانه باید قبول کرد که ما از ریشه کنی بیسوادی بسیار دور هستیم و حتی نمیتوانیم رقم کل بیسوادها را در حد ثابتی نگاه داریم ، زیرا تعداد بیسوادها که در سال ۱۳۴۴ ، هفت میلیون نفر بوده ، در سال جاری باتوجه به افزایش جمعیت به حدود ۱۰ میلیون رسیده است و تازه این رقم هم کاملاً صحیح نیست ، زیرا با وجود همه تلاشها ، چون استمرار در کار نیست ، عده قابل ملاحظه ای از سواد آموختگان آنچه را فرا میگیرند از یاد میبرند و دوباره به جمع بیسوادان اضافه میشوند . آیا این نتیجه قابل عرضه بحضور رهبرانسان دوست و خیراندیشی هست که یازده سال پیش با سر به تشکیل کنفرانس بین المللی پیکار بایسواد در تهران ، ایران را پرچمدار مبارزه با بیسوادی در جهان ساختند ؟

شاهنشاه برای از بین بردن موانع گوناگونی که در سر راه پیکار با بیسوادی وجود داشت ، اوامر همه جانبه ای صادر فرموده اند و از جمله با امر هماهنگی قانونی بوجود آمده که اگر اولیاء کودک از لازم التعلیم از تحصیل فرزندانشان جلوگیری کنند ، مجازات شوند ، باید پرسید که آیا محض نمونه این قانون حتی یکبار هم اجرا شده است ؟

در آموزش ابتدائی و متوسطه بین هدفهای معین شده و نتایج بدست آمده تفاوت فاحشی وجود دارد .

شاهنشاه در ششمین کنفرانس انقلاب آموزشی فرموده اند ، هرفرد ایرانی باید بتواند به تناسب استعدادش تا آخرین مرحله به تحصیلات خود ادامه دهد ، چه در شهر باشد چه در روستا ، چه دختر باشد و چه پسر ، هیچکس حق ندارد یک ایرانی را از تحصیل محروم کند .

امروز از جمع کودکانی که در شهرها تحصیل ابتدائی را شروع میکنند ۶۲/۲ درصد قبل از اتمام دوره هشت ساله دست از تحصیل میکشند . در حال حاضر از هر ۱۰ کودک روستا نشین فقط ۷ نفر امکان راه یافتن به مدرسه متوسطه را دارند و تعداد دختران مدرسه رو در دهات از ۲۵ درصد جمع کودکان دبستانی روستاها کمتر است .

برنامه جدید آموزش عمومی هم متأسفانه به نتیجه مطلوب نرسیده است زیرا آمار سال اول شاخه های تحصیلی نظام جدید نشان میدهد که فقط یک ششم از دانش آموزان در رشته های فنی و حرفه ای ثبت نام نموده اند و این از مقصدی که شاهنشاه در اولین کنفرانس آموزشی معین فرمودند ، بسیار دور است . بطور قطع یکی از علل اصلی عدم گرایش به رشته های حرفه ای نبودن برنامه صحیح و کمبود معلم در دوره راهنمایی است . علاوه بر این ، مقررات استخدامی کشور در گذشته آنچنان به طرز تفکر اجتماعی ما شکل داده است که تحصیلات نظری را بر تعلیمات فنی و حرفه ای ترجیح میشماریم . خوشبختانه این مقررات اخیراً به امر شاهنشاه بنفع صاحبان حرفه و فن تغییر کرده و اگر این تغییر با برنامه صحیحی از طریق رسانه های جمعی به آگاهی مردم برسد بسیار مؤثر خواهد بود .

اکنون در بازار کار بخش خصوصی هم بتدریج مهارت واقعی جانشین مدرک تحصیلی میشود بطوریکه در مواردی دستمزد یک کارگر ماهراز صاحبان مدارک دانشگاهی بیشتر است . آثار این تحول بطور قطع در آینده بیش از پیش آشکار خواهد شد . جنبه دیگری از نارسائی نظام آموزشی را میتوان در مقایسه بین محصول فعلی مؤسسات آموزشی کشور با حداقل نیازهای مملکت در آخر

برنامه ششم روشن ساخت. مابرای تأمین حداقل نیروی انسانی در پایان برنامه ششم که ۷ سال بآن مانده است :

باید ۱۸ درصد از جمعیت ۴ تا ۵ ساله را به کودکان بفرستیم (رقم فعلی ۴/۲ درصد) باید ۹ درصد کودکان ۶ تا ۱۰ ساله را به دبستان روانه سازیم . (رقم فعلی ۷۸ درصد) باید ۶۶ درصد از کودکان ۱۱ تا ۱۳ ساله را به دوره راهنمایی گسیل داریم (رقم کنونی ۳۸ درصد) . ۴۰ درصد از نوجوانان باید به دبیرستان بروند (رقم فعلی ۲۲/۲ درصد) و بالا خره ۷/۴ درصد از جوانان باید در دانشگاه تحصیل کنند درحالیکه رقم کنونی ۴/۶ درصد است. رسیدن باین هدفها بدون پیدایش تغییرات بنیادی بسیار مشکل بنظر میرسد. نارسائی برنامه آموزش در نتایج امتحانات ششم متوسطه نیز منعکس است. طبق آمار وزارت آموزش و پرورش در سه سال تحصیلی ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۲ سی درصد از همه داوطلبان امتحانات نهائی متوسطه با استاندارد آموزشی ایران مردود شده اند و این رقم معیاری از کمی معلومات دانش آموزان در این مقطع تحصیلی است. اگر توجه بشود که فقط ۲ درصد از قبولشدگان متوسطه به دانشگاه راه مییابند . در مقابل این واقعیت قرار میگیریم که هشتاد درصد از جوانان دیپلمه متوسطه در حالی که فاقد معلومات کافی و هرگونه مهارت عملی هستند ، به اجتماع قدم میگذارند و طبعاً نمیتوانند فعالیت ثمربخشی داشته باشند. معلوم نیست برای استفاده از این ذخایر چه تدابیری اندیشیده اند، و آیا با چنین نیروی انسانی کم مایه و ناتوان ، میتوان در محدوده زمانی که شاهنشاه ترسیم و تعیین فرموده اند به تمدن بزرگ رسید ؟

در زمینه آموزش عالی نیز ، با نابسامانی های فراوان روبرو هستیم :

۹ سال پیش شاهنشاه با دوراندیشی که در همه زمینه ها دارند، با توجه به لزوم گسترش کمی و کیفی دانشگاهها امر فرمودند که دانشگاهها با تشکیل هیاتهای اناء از استقلال و آزادی عمل متناسب با فعالیت خود برخوردار شوند درعین حال برای اینکه ارتباط دانشگاهها با هم و با نیازهای جامعه متحول ماگسسته نشود، مقرر فرمودند امور مرتبط با آموزش عالی در یک وزارتخانه متمرکز شود و این وزارتخانه برنامه ریزی و نظارت در اجرای برنامه های آموزش عالی را بعهده بگیرد. متأسفانه از ابتدای کار وزارت علوم و آموزش عالی و دانشگاهها در مقابل هم قرار گرفتند و مقدار زیادی از نیروی خود را در راه خشی کردن تصمیمات یکدیگر بکار انداختند و حاصل این تضاد را میتوان در بی ثمری شورای مرکزی دانشگاهها دید . امروز مملکت ما فاقد یک برنامه آموزشی متناسب با تحولات و نیازهای واقعی کشور است. بین وزارت علوم و

آموزش عالی ، وزارت آموزش و پرورش و دستگاههای برنامه ریزی اقتصادی مملکت از یکسو وبازار کار از سوی دیگر رابطه منطقی وجود ندارد . و معلوم نیست که کدامیک از این مؤسسات مسئولیت تأمین نیروی انسانی را بمعنی واقعی بعهده دارد .

با تفویض اختیار و آزادی عمل به مسئولان دانشگاهها ، نقش دولت در مقابل مراکز آموزش عالی به تأمین بودجه و اعتبار محدود شده است . و روابط بین دولت و دانشگاهها آنچنان نیست که این مؤسسات خود را مکلف به تبعیت از برنامه های اقتصادی دولت بدانند . توزیع اعتبار هم متأسفانه بیشتر براساس روابط بوده است تا ضوابط . بهمین سبب بعضی دانشگاهها برای مصرف بودجه سرشار خود وسائل گرانتقیمت پژوهشی خریداری کرده و بصورت زینت دراطاقها قرار داده اند و یا به ایجاد تأسیسات غیر لازم و غیر مفید اقدام کرده اند .

تفاوت بین حقوق معلمان بسیار فاحش است و در اثر همه این عوامل ، خرج سرانه تربیت دانشجو در دانشگاههای مختلف تفاوت چشمگیر دارد ، بی آنکه این تفاوت بانحوه آموزش و کیفیت محصول متناسب باشد .

منظور از تشکیل هیاتهای اسناء در ابتدا این بود که در هر دانشگاه گروهی از افراد بصیر گرد هم آیند و علاوه بر تسهیل در امور مالی واداری مؤسسات آموزش عالی با استفاده از امکانات خود ، همکاری بخش خصوصی را با دانشگاهها میسر سازند و در عین حال باوقوف به نیازهای حیطه فعالیت هر دانشگاه ، راهتمائیها و نظارت های لازم را بنمایند . متأسفانه در عمل برای استفاده از نفوذ مقامات دولتی ، عضویت هیاتهای اسناء به عده ای تفویض شد که برای مشارکت فعال در امور دانشگاهها وقت کافی نداشتند و در نتیجه هیاتهای اسناء بجای رسالت اصلی خود نقش صحنه گذاری بر اعمالی که از آن آگاهی کافی نداشتند ، برعهده گرفتند . مدیریت مؤسسات آموزشی با مشکلات و نارسائی های بسیار همراه است و در بیشتر موارد با منشور انقلاب آموزشی هماهنگ نیست . در ابتدای امر چنین بنظر میرسید که بعضی از استنهای دانشگاهی مانع تحقق هدفهای انقلاب آموزشی است . از جمله این سنت که رؤسای دانشگاهها از طرف هیأت آموزشی پیشنهاد شوند ، دگرگون شد و چهره های جدید با اختیارات وسیع در رأس دانشگاهها قرار گرفتند اما بعضی از این مسئولان بدون توجه به مسئولیت خطیری که بعهده داشتند ، نابسامانی هایی ایجاد کردند :

هیاتهای اسناء را بصورت وسیله بی اراده ای درآوردند ، در انتخاب مسئولان و مقامات اجرائی دانشگاهها سلیقه شخصی را ملاک عمل قرار دادند ، در امور

آموزشی و فنی دخالت‌های ناروا کردند، سنت‌های استوار مبتنی بر لیاقت و ارشدیت را نادیده گرفتند و در ارتقاء مقامات آموزشی فقط از سلیقه‌ها و دسته‌بندی‌های خصوصی پیروی نمودند. مقام استادی را حقیر کردند و حرمت استادانی را که مطیع محض نبودند، از بین بردند. امروز دیگر استادی دانشگاه برای افراد لایق و واجد صلاحیت گيرائی ندارد و عده‌ای هم که در دانشگاه‌ها باقی مانده‌اند، موقعیتی متزلزل دارند.

بادلسردی هیات‌های آموزشی که تعدادی از آنها بتدریج مایوسانه دانشگاه‌ها را رها کرده‌اند، کارائی دانشگاه‌ها به‌دراقل ممکن رسیده است. بعضی مسئولان دانشگاه‌ها که خود را در انجام وظیفه اصلی ناتوان یافته‌اند، به‌ظواهر امر پرداخته‌اند و سعی کرده‌اند با توسل به کارهای نمایشی و ظاهرسازی موقعیت خود را حفظ کنند این واقعیت از معلم و دانشجو پنهان نیست و آنها را وامیدارد که نومیدانه دست از تلاش بکشند و یا خود برای ترقی راه دیگری را انتخاب نمایند.

در شرایط کنونی کیفیت و کمیت برنامه‌های درسی به‌دراقل رسیده است. آمار سال تحصیلی گذشته نشان می‌دهد که حد متوسط زمان تحصیل در حدود ۵ ماه بوده است و با احتساب ساعات تدریس نظری و عملی، استادان بطور متوسط ۸ ساعت در هفته تدریس نموده‌اند. البته در عمل ساعات کار، در بعضی مؤسسات آموزشی در اثر اعتصاب از اینهم کمتر بوده است. در آمار کشورهای متمدن ساعات کار استادان بیش از ۴۰ ساعت در هفته است. آیا این تفاوت دلیل قاطعی بر نارسائی نظام آموزش عالی ما نیست؟ و آیا میشود با ادامه چنین روشی افرادی لایق برای ایران فردا تربیت نمود؟

در شرایط کنونی کار پژوهش علمی در بیشتر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی عملاً متوقف است. طبق آماری که تهیه شده استادان ایرانی تا رسیدن به نیمه عمر فعالیت دانشگاهی خود بطور متوسط کمتر از دو مقاله یا کتاب ارزشمند منتشر نمیکنند در حالیکه این رقم برای کشورهای متمدن لایق و سبب نیاز است. متأسفانه آن مقدار از پژوهشی هم که انجام میشود، منطبق با احتیاجات کشور نیست و بهمین سبب مؤسسات دولتی خود اقدام به ایجاد واحدهای آموزشی و پژوهشی کرده‌اند و قسمت اعظم اعتبارات تحقیقی را بخود اختصاص داده‌اند.

نومیدانی و عدم مشارکت علاوه بر آثار نامطلوبی که در آموزش دارد، امر گفت و شنود با دانشجویان را نیز غیر ممکن ساخته و این مسئله مشکلات بسیاری را پدید آورده است. این نکته را باید قبول کرد که بعضی معلمان

دانشگاهها علاوه بر بی‌توجهی که به کیفیت کار فنی خود دارند از وظایف میهنی و اجتماعی خویش نیز غافل مانده‌اند و بدیهی است که هیچ علتی حتی بی‌تدبیری و تبعیض در بعضی از مؤسسات آموزش عالی مجوزی برای بی‌تفاوتی استادان نیست .

دانشجویان دانشگاههای مابا مشکلات زیادی روبرو هستند و این دشواریها از اولین مرحله یعنی کنکور شروع میشود .

مقررات امتحانات ورودی دانشگاهها را سرتباً تغییر میدهند و کسانی که خود را برای ورود به دانشگاهها آماده میکنند ، هیچگاه نمیدانند وقتی نوبت بآنها میرسد ، نحوه پذیرش دانشجو چگونه خواهد بود . در سال جاری هم کنکور در دو مرحله اجرا شد و نتایج آن آنقدر نارضایتی برانگیخت که از زمان تنظیم این گزارش تا این لحظه مقامات مسئول دوبار مقررات اولیه خود را عوض کرده‌اند . شاید بتوان علت این نارسائی را از یکسو در ضعف برنامه‌ریزی و اقدامات عجولانه وزارت علوم و آموزش عالی و از سوی دیگر در استقلال طلبی و تکروری مؤسسات آموزش عالی در مورد نحوه انجام مسابقات ورودی جدید جستجو نمود .

دانشجو بعد از گذشتن از تنگنای کنکور به دانشگاه وارد میشود و چون جوان ، حساس و کمال طلب است ، بحق انتظار دارد یک دستگاه منظم با برنامه صحیح او را راهنمایی کند . مشکلات شخصی و اجتماعی او را از میان بردارد و بوی مهارتی بیاموزد که در بازار کار خریدار داشته باشد . متأسفانه باید قبول کرد که در شرایط کنونی هیچیک از این خواسته‌ها برآورده نمیشود و دانشجو دیر یا زود دست از تلاش بر میدارد و بصورت فردی بی‌علاقه و مأیوس با اجتماع وارد میشود .

دانشجو علاوه بر ضعف و نارسائی که در برنامه‌های آموزشی که به پیروی از سرمشق‌های بیگانه و بدون ابتکارت ملی تدوین یافته است می‌بیند ، از نظر سیاسی و اجتماعی نیز فرصتی برای بحث و گفت و شنود پیدانمی‌کند . در اولین کنفرانس انقلاب آموزشی شاهنشاه خطاب به مسئولان دانشگاهها فرمودند : « باید به دانشجو اجازه فکر کردن ، روبرو

شدن و بحث کردن بدهیم .

بنابراین باید به استاد بیشتر توجه کنیم و امور

دانشجویی را تا آنجا که ممکن است بخود دانشجویان

واگذار کنیم تا خودشان سرپرستی کنند» .

چنانچه بشرفعرض رسید متأسفانه در دانشگاهها، استادان از صحنه گفت و شنود خارج شده‌اند و چون بیشتر مسئولان دانشگاهها بفکر حفظ نظم و گذراندن سال تحصیلی هستند، بجای توجه به خواسته‌های حقه دانشجویان درهر اعتراضی عفریت آشوب را می‌بینند و در مقابل دانشجویان شدت عمل غیر متناسب نشان میدهند. اما درعین حال برای آرام نگاهداشتن داخل دانشگاه، به دانشجویان امتیازات بيجاسيدهند. از اجرای مقررات تحصیلی چشم‌پوشی میکنند و بدین ترتیب عملاً سهل‌انگاری را تشویق مینمایند. باید پرسید که اعتراض به‌وضع غذا و مسکن مهمتر است و یا عدم مسئولیت و بی‌تفاوتی دانشجویان در آشوب. اگر اولی در خور منکوب شدن است چرا مسئولان دانشگاهها در مقابل خطای عظیم سهل‌انگاری در آشوب سکوت اختیار کرده و سرتسلیم‌فروذ آورده‌اند.

شاهنشاه در اولین کنفرانس انقلاب آموزشی فرمودند :

« اگر روش ما فقط روشی برای دیپلم

دادن باشد، نه تنها عیب و نقص است،

بلکه گناه عظیم شمرده میشود».

امید است که مسئولان و استادان دانشگاه در آینده از این گناه عظیم دوری جویند و عامل پیدایش فئودالیسم کم‌سودی نباشند.

سهل‌انگاری‌ها و تصمیمات متناقض، امروز ما را با مشکل بی‌نظمی در داخل دانشگاهها روبرو ساخته است. در شرایط کنونی باینکه تحصیل به‌اشاهنشاه رایگان است و دانشجویان از هرگونه کمکهای رفاهی و مالی برخوردار، و بعد از اتمام تحصیل نیز مشاغل مناسب و آینده‌درخشانی در انتظار اوست و میدانیم که نظیر چنین امکاناتی در هیچ کشوری وجود ندارد. باید پرسید با اینهمه چرا جمع‌کثیری از این دانشجویان در نارضایتی و بی‌تفاوتی بسر می‌برند و گاه برخی از آنان فریب افکار منحرف را می‌خورند و بی‌اعتقاد به مبانی ملی خود آن سر بلندی و غرور لازم را که باید از ایرانی بودن خود داشته باشند ندارند و تا آنجا پیش می‌روند که بصورت یک خائن علیه مصالح میهن خویش قیام میکنند. بی‌شک و برخلاف اعتقاد نادرست جمعی، نمیتوان و نباید هم ریشه‌این نارضایتی را در ویژگیها و مشکلات اجتماعی کشوری دانست که وجود تنگنا از خصایص تحول و تکامل جابجه آن است. مانوید زندگی بهتر را در ایران فقط برای فرداها نمی‌خواهیم. امروز هم باید بتوانیم از آن برخوردار باشیم.

جای تردید نیست که مسئولان دانشگاهها نمیتوانند مشکلات اجتماعی

را حل کنند. اما باید سعی نمایند لااقل در داخل دانشگاهها مشکلات طرح شوند و از تشدید نارضایتی جلوگیری بعمل آید. بهر حال وظیفه اصلی دانشگاهها اینست که با بوجود آوردن ضوابط روشن و صحیح در امر تحصیل و همچنین آشناساختن دانشجویان با مبانی علمی و معتقدات میهنی، سدی در مقابل تندرستی آنها ایجاد نمایند. نیروئی که باید در مقابل تندرستی آنها مقاومت کند، واکنش اکثریت عظیم دانشجویان است که در وطن پرستی آنها نمیتوان تردیدی روا داشت و معلوم نیست که چرا این اکثریت در مقابل آن اقلیت ناچیز سکوت اختیار مینمایند. در گفت و گو با مسئولان دانشگاهها اغلب این بحث پیش میآید که دانشجویان در سالهای اول ناآرام و در سالهای آخر تحصیل آرام هستند. در حقیقت بجای اینکه از آراش سالهای آخر که مفهوم آن بی تفاوتی است خشنود باشیم، باید پرسیم چرا شور و سرکشی سالهای اول حفظ و هدایت نمیشود. ایران فردا نیازمند جوانانی است که وجودشان از آتش اصلاح طلبی مشتعل و از شوق خدمت آکنده باشد.

شاهنشاه در دومین کنفرانس انقلاب آموزشی فرمودند :

«سیاست کلی ما اینست که تمام افراد مملکت بنحوی خود را شریک و مسئول بدانند. شریک کافی نیست باید دارای حس مسئولیت باشند تا آن شور و علاقه لازم برای انجام وظایف در آنان ایجاد شود».

آیا با داشتن چنین خط مشی روشنی ما حق داریم نسبت به بی تفاوتی دانشجویان کم توجه باشیم؟ دانشجو باید احساس کند که در محیط دانشگاه ضوابط معین و استواری وجود دارد که قابل تغییر نیست. باید احساس کند که معلمان و مسئولان دانشگاه از او توقع انضباط و پیگیری در امر تحصیل را دارند و او نباید برای خود وظیفه ای غیر از تحصیل و کسب کمال و پای بندی به مبانی اخلاقی بشناسد. اگر چنین نباشد تحصیل عالی در ایران فردائی نخواهد داشت.

شاهنشاه

مطالبی که معروف افتاد هیچیک از خاطر مبارک پنهان نبوده است و راهنمایی هائی که در هر مورد فرموده اند مبین این نکته هستند که شاهنشاه به همه نیازهای حال و آینده مملکت توجه داشته اند و اگر دستور العمل ها کاملاً اجرا می شدند، امروز ما تا این حد از مقصودمان دور نبودیم. در امور مرتبط با آموزش، کمبودهای کنونی معلول جهش های غیر قابل تصور جامعه ایرانی و ناتوانی برنامه ریزان و مجریان در تطبیق برنامه ها با این

تحولات است. البته مسئولان از تلاش باز نایستاده‌اند و حتی در مواردی مثلاً تأسیس مدارس عالی - عجلانه اقدام کرده‌اند و این شتابزدگی خود مشکلات تازه پدید آورده است.

امروز زبان روبرو شدن با این واقعیت است که مشکلات ما دیگر فقط منشاء مادی ندارند و تنها از راه افزایش اعتبارات، قابل علاج نیستند. بعنوان نمونه میتوان بعرض رسانید که از دهسال پیش تا کنون بودجه آموزش و پرورش کشور ۶۳ درصد افزایش یافته درحالیکه در همین مدت تعداد مدرسه روها فقط ۲۵۳ درصد زیادتر شده است.

پیشرفتهائی که در سالهای اخیر در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی نصیب مملکت شده نشان داده‌اند که برای کسب استقلال سیاسی و اقتصادی فقط وجود یک رهبری خردمندانه کافیهست. ما به مدد این رهبری زنجیرهای اسارت سیاسی و اقتصادی را از پای خود باز کرده‌ایم اما برای حفظ این استقلال باز یافته و رسیدن به تمدن بزرگ رهائی از اسارت تکنولوژی دیگران، شرط اصلی است و ما باید در صحنه رقابت‌های صنعتی صاحب مقام بشویم.

بررسی دفاتر ثبت اختراعات نشان میدهد که در سیزده سال اخیر مجموعاً ۷۹۴۹ اختراع در ایران به ثبت رسیده که اختراع ایرانیان فقط ۹ درصد آنرا تشکیل میداده است. از ۶۷۶ اختراع ایرانیان فقط تعداد کمی جنبه صنعتی داشته است در صورتیکه تمام ۷۲۷۳ اختراع ثبت شده خارجی از نوع صنعتی بوده و ثبت آنها بمنظور حفظ حقوق صنعتی خارجی‌ان صورت گرفته است.

طبق محاسبات انجام شده ما برای اینکه در آخر برنامه هشتم قادر به رقابت صنعتی با کشورهای دیگر باشیم، باید سی هزار محقق داشته باشیم که بتوانند یک درصد از درآمد ناخالص ملی آن زمان را صرف تحقیق کنند. تا وقتی این منظور حاصل نشود ما در معرض تهدید اسارت صنعتی و تکنولوژی دیگران باقی خواهیم ماند.

خوشبختانه ملت ایران که فرهنگ کهن دارد، میتواند از ریشه‌های عمیق مینوی و فرهنگی برای پیروز شدن بر مشکلات کمک بگیرد.

توفیق در این زمینه‌ها چنانچه شاهنشاه بارها فرموده‌اند، محتاج بسیج همگانی و احساس مسئولیت در همه سطوح است و حزب رستاخیز ملت ایران که به پیروی از نیت شاهانه برای همین بسیج مینوی و فرهنگی بوجود آمده در امور آموزش و پرورش برای خود رسالتی خاص قائل است.

مسائل و مشکلاتی که بطور خلاصه در این گزارش به شرف‌عرض رسید با اجازه شاهنشاه در کمیته‌های مختلف کنفرانس مطرح خواهد شد و امیدوار است با همکاری تمام شرکت کنندگان راه‌حلهائی ارائه شود که البته بعداً بنظر مبارک ملوکانه خواهد رسید.

در روز ۱۳/۶/۱۳۵۴ گزارش مقدماتی مربوط به قطعنامه هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین تقدیم گردید.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر در زمینه رسیدگی و تصویب گزارش مقدماتی قطعنامه چنین مقرر فرمودند :

«ممکن است بعد از رفتن ما این قطعنامه

قرائت شود و جلسه ادامه داشته باشد و در

عین حال بین شرکت کنندگان توزیع گردد ولی

باید به شرکت کنندگان فرصت بدهیم تا

بوسیله کمیته ها یا از طریق مراجع به حزب یا

بوزارت علوم و آموزش عالی نظرات خودشان

را ارائه کنند و اگر لازم شد جمع کردن این

افراد در تهران اشکالی ندارد.»

گزارش در روز ۲۰/۶/۱۳۵۴ در تهران مورد بررسی شرکت کنندگان

هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی قرار گرفت. در این نشست پیش

از بررسی گزارش قطعنامه جناب آقای دکتر منوچهر اقبال مطالبی در باب آموزش

عالی ایران ایراد کردند که متن آن در صفحات بعد چاپ شده است.

متن سخنان جناب آقای دکتر اقبال
رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران
و رئیس هیأت امنای دانشگاه تهران

در

نشست پایانی هشتمین کنفرانس ارزشیابی
انقلاب آموزشی

تهران ۲۰ شهریور ۱۳۵۴

جناب آقای نخست وزیر

جنابان اساتید محترم ، خانمها ، آقایان ، بطوریکه استحضار دارید بنده
از سال ۱۳۱۸ افتخار شروع کار در دانشگاه تهران را داشتم . اول بعنوان دانشیار
وسپس در تشکیلاتی که توضیح خواهم داد بعنوان استاد کرسی امراض عفونی
مشغول کار شدم بعدا در آن دانشگاه به ریاست دانشکده و مدت ۲ سال واندی
هم بعنوان ریاست دانشگاه تهران بنا به اسراراده اعلیحضرت همایون شاهنشاه
آریامهر انجام وظیفه کردم . از این جهت ، همانطوری که آقای نخست وزیر
تذکر دادند هیچوقت رابطه خود را ، با وجود داشتن مشاغل دیگر ، با دانشگاه
قطع نکرده ام . در نتیجه خود را مجاز می دانم که با اجازه آقای نخست وزیر در اینجا
مطالبی راجع به دانشگاهها بطور کلی به عرض آقایان برسانم ، و خیال میکنم که
با مطالعاتی که خود آقایان فرموده اید شاید در تصمیماتی که اتخاذ خواهد شد
برای بهبود وضع دانشگاهها بی تأثیر نباشد نخستین دانشگاه ایران دانشگاه تهران
بود که بنا به اراده رضاشاه کبیر تأسیس شد بعد در دوران پرافتخار سلطنت شاهنشاه
آریامهر بر تعداد این دانشگاهها اضافه شد . ولی من میخواهم قیلا ببینم که آیا
سطح آموزش ما در این مدت بهبود یافته است یا خیر ؟ متأسفانه برای من با دلایل
و مدارکی که دارم باید به عرض آقایان برسانم که سطح آموزش مادر دانشگاهها
نسبت بسابق پائین آمده . باینکه وسائل در آن موقع بسیار کم بوده و از نظر جا ،
مکان ، استاد خیلی در مضیقه بودیم ولی به عقیده من در آن موقع یک ایمان

و عقیده راسخ در میان کادر آموزشی و در میان دانشجویان که به دانشگاه مراجعه میکردند وجود داشت. مقصودم از این مطلب این نیست که الان این عشق و علاقه در کادر آموزشی فعلی دانشگاهها وجود ندارد، به هیچ وجه، ولی نتیجه زحمات و کارهای کادر آموزشی متأسفانه آنطور که بایستی مورد توجه قرار نمی‌گیرد و مفید واقع نمی‌شود. به عقیده من قبل از هر چیز در این کنفرانس میبایستی مطالعه می‌فرمودید ببینیم که علت این چیست؟ بنده برای این حالت دلایل زیادی دارم به این نتیجه رسیده‌ام که در دانشگاههای ما متأسفانه نه استاد درس میدهد و نه دانشجو درس میخواند اگر به این مطلب همه واقف هستیم و قبول داریم، بایستی این را تجزیه و تحلیل کرد که چرا با بودن استاد و با بودن دانشجویان که بر تعدادشان بسیار اضافه شده با وجود اعتبارات هنگفتی که دولت برای تعلیم و تربیت در این مملکت اختصاص داده چرا ما به اینجا رسیده‌ایم؟ به عقیده من اگر این را درست تجزیه و تحلیل کرده بودیم تمام این مطالب هم حل شده بود، و محتاج این کمیسیونها و مطالعات نبود. اینکه در دانشگاههای ما به طور مطلق درس میدهند و نه درس میخوانند این امری است مسلم و خیال میکنم که اغلب آقایانی که وارد باسور دانشگاهها هستند یا مسئولان این دانشگاهها باین مطلبی که بنده در این جا اظهار میکنم اذعان داشته باشند. امسال فرض کنیم در دانشگاهها، بنده صحبت دانشگاه تهران را میکنم که هم رئیسش تمام جدیت را دارد برای پیشرفتش هم اساتیدش، امسال به عقیده بنده روی اطلاعاتی که دارم شاید دوماه درست و حسابی در دانشگاهها درس خوانده نشده است هر روز اعتصاب بوده است «گرو» بوده است. طبق گزارش رسمی رئیس دانشگاه تهران بیش از صد هزار تومان در این دانشگاه بچه هاشیشه شکسته‌اند. از نظر نتیجه، همانطور که اعلیحضرت همایون شاهنشاه در کنفرانس راسر فرمودند نتیجه معلومات هم به عقیده بنده صفر است. شخصی به بنده مراجعه کرد و کار میخواست و لیسانسیه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران بود. ضمن تعارفاتی که در نامه‌اش نوشته بود، نوشته بود که اسیدوار هستم که «التفاتات» جنابعالی شامل حال من بشود. و این التفاتات را باتای مولف نوشته بود. برای اینکه خیلی غلیظ باشد و جلب توجه بنده را بکند. و یک دانشجوی دیگر از همان دانشکده برای بورس تحصیلی به بنده مراجعه کرده بود نوشته بود بنده در «مضيقه» هستم. مضيقه راهم با «ز» نوشته بود. بنده در اولین جلسه شورای مرکزی دانشگاهها که افتخار حضور داشتم به اساتید و رؤسای دانشگاهها عرض کردم که اگر این مطلب دلالت بر رواج املا و انشاء نوین دارد این را رسماً اعلام کنید تا همه ما راحت بشویم، برای اینکه گاهی برای بنده هم اتفاق میافتد

که در یک لحظه یک لغتی را که میخواهم بنویسم یک قدری تردید دارم که آیا اینرابچه املائی و چطور باید نوشت. ولی وقتی که گفته شد فقط تلفظ است یعنی «فونتیک» است که معنای امیرساند مضیق را وقتی فهمیدند همه معنی این چیست حالا اینراب «ز» بنویسند یا «ض» بنویسند یا «ط» بنویسند یا «ذ» بنویسند چه فرق میکند. یا التقاتات را باتای مؤلف بنویسند چه فرقی میکند، اقلا ما راحت بکنید. خوشبختانه زبان فارسی یکی از بهترین زبانهای دنیاست و این اجازه را تا بحال نداده اند ولی نتیجه اش عبارت از این است که این بابا که لیسانسیه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران بود بابائی است که میگوید من شانزده سال تحصیل کرده ام، لیسانس دارم دوتا یاسه تا امضاء مقامات مهم مملکتی هم پائین آن است و او ادعا دارد که بیاید و در کادر مملکتی یک مقام بالائی را احراز کند. دیلمهایی که متأسفانه از دانشگاههای مصادره میشود بهیچوجه من الوجوه با ارزش تحصیلی آنها تناسب ندارد، یعنی که معلومات آن شخص تقریباً صفر است ولی آن دیلم با آن درجه باو داده شده. همین چند روز پیش در بیمارستان بنیاد ملکه پهلوی بیمارستانی که مربوط به بیماریهای قلب است حدود ۳ تا ۴ نفر رزیدنت داریم که در آنجا معلوماتشان را تکمیل میکنند و با اجازه وزارت علوم و آموزش عالی حق دارند بعد از اینکه امتحان تخصصی را گذرانند به دریافت درجه تخصصی نائل شوند. یکی از اطباء جراح بهنگام باز کردن قفسه صدری بایکی از این رزیدنتها صحبت میکرد و در توی قفسه صدری آئورت را نشان داده بود، این رزیدنت گفته بود که این عصب «فرنیک» است: ملاحظه فرمودید این رزیدنت که دکتر است و حق دارد بنده و جنابعالی را معالجه بکند بین بزرگترین شاهرك بدن آئورت که هم از نظر فرم آناتومیک، هم از نظر حجم، هم از نظر نسج بایک نسج عصبی بکلی فرق دارد تفاوتی نمیگذارد. این نتیجه تحصیلاتی است که الان در دانشگاههای ما داده می شود. بنده از این جهت باین نتیجه رسیدم که متأسفانه در دانشگاههای ما نه درس خوانده میشود و نه اساتید درس میدهند. حالا باید تجزیه و تحلیل کرد که چرا چنین وضعی پیش آمده است بعقیده بنده آفتابه لگن هفت دست شام و ناهار هیچی. دانشگاههای ما از نظر وسائل، از نظر تعداد دانشکده ها بسیار بسیار توسعه پیدا کرده ولی از نظر کیفیت و از نظر نتیجه بعقیده بنده به صفر رسیده اند. دانشجویانی هم که در آنجا تربیت میشوند، متأسفانه یک عده کمی از آنها باعث آشوب و اغتشاش در دانشگاهها می شوند و بقیه دانشجویان هم همانطور که اعلیحضرت همایون شاهنشاه فرمودند روی بی قیدی و بی علاقه و بی قولی و بقول فرنگیها «اندیفرانسی» Indifférence آنها هم دنبال همین عده میروند و نتیجه اش اینست که بنده می بینم امسال در دانشگاه مادوماه متوالی درس داده نشده است علاوه بر شعارهای بیجائی که در این

دانشگاهها مینویسند و پرت میکنند که بنده نفهمیدم چرا یک عده‌ای هستند که می‌آیند یک کاغذی را رویش یک شعار کثیفی مینویسند و می‌اندازند و می‌روند این هیچ اهمیتی ندارد و ممکن است و کنترلش هم شاید مشکل است ولی وقتی یک دانشکده‌ای فرض کنید ادبیات - دانشکده حقوق - امروز غروب درش را بستند و رفتند آنجا غیر از سرایدار کسی دیگری نیست . روی دیوار هم هیچی ننوشته بود . صبح که می‌آئیم می‌بینیم روی دیوار یک شعار ضد میهنی ، یک شعار ضد استقلال مملکت در آنجا نوشته شده . خوب باید دید کی اینها را مینویسد؟ بایستی که دربان یا آن کسی که آن خانه را نگه میدارد با آن دستگاه مخرب شریک باشد یا اینکه خودش این کار را کرده والا اینکه ممکن نیست که علنا در یک دانشگاهی بردارند و یک چیزهایی در روی دیوارها بنویسند بنده تمام گزارشهای روز سه دانشگاه تهران را دارم و از جزئیات و اوضاع داخلی آن اطلاع دارم و خیلی جای تأسف من است . دانشگاههای دیگر هم مسلماً همینطور است چون بنده بی اطلاع نیستم . باید دید حالا چرا این اتفاقات افتاده . بخاطر دارم که وقتی مادر دانشگاه بودیم هم اساتید علاقه خاصی داشتند و هم دانشجویان . ما آنوقت ۱۲ تومان حقوق می‌گرفتیم بعنوان دانشیار و در بیمارستان رازی، بنده و همکاران عزیزم ، کار می‌کردیم . در آنجا شاگردانی تربیت کرده‌ایم که به مقام وزارت در همین کابینه جناب نخست وزیر فعلی رسیده‌اند ، در همین دوره به ریاست دانشگاه رسیدند ، در همین دوره بعنوان سناتور انتخاب شدند . اینها شاگردان ما بودند و خیلی هم مفتخر هستیم که امروز باین مقامات عالیه مملکت رسیده‌اند . ما اگر ساعت شش می‌رفتیم آنها ساعت پنج ونیم در سر یض‌خانه بودند، برای اینکه شرح حال بیماران را بنویسند و آماده بکنند . آنوقت هم ما «فول تایم» نبودیم . بنده این لغت فول تایم را هم نفهمیدم بعضی‌ها هم شوخی میکنند و می‌گویند « پول تایم » ولی ما لغت فول تایم را نفهمیدیم . وقتی می‌گویند «تمام وقت» منظور واقعی چیست ؟ ما آنوقت با ۱۲ تومان حقوق ساعت شش صبح سرکار می‌رفتیم و تا یک بعد از ظهر کار می‌کردیم و فول تایم حقیقی بودیم بدون اینکه پاداشی بگیریم چرا ؟ برای اینکه علاقه داشتیم به کارمان ، ایمان داشتیم به کارمان ، و به کارمان عشق می‌ورزیدیم . دانشجویان هم با ما همینطور رفتار می‌کردند و همین علاقه را هم نشان میدادند . ولی امروز محیط کار در دانشگاهها طوری شده است که متأسفانه بدون اینکه خواسته باشیم نسبت به مقام استادی کوچکترین عرضی کرده باشم ، چون همیشه گفته‌ام من افتخار میکنم که یکی از بزرگترین افتخارات زندگانی‌ام مقام استادی بوده است از این جهت عملاً به خودم که نمی‌خواهم توهین بکنم . لذا آقایان خیلی هم علاقه دارند ولی چرانی نمیتوانند درس بدهند ، و چرا این محیط آماده نیست ، این رایه عقیده بنده در کنفرانس و

کمیسیونهائی که قبلاً بوده‌اند باید می‌شکافتند. نه اینکه یک سلسله کمیسیونهائی شده و آنجا یک مطالبی گفته‌اند و یک قطعه‌نامه‌ای هم حاضر شده که بنده دیشب مطالعه کردم. یک صحبت‌های کلی شده است. مثلاً قانون کج‌ارابگذرانیم، کجا را چکار کنیم، فلان بکنیم. از همین فرمالیته‌هائی که متأسفانه همیشه دردنباله این نوع کنفرانسه‌ها گفته میشود ولی هیچ چیز عملی از آن بدست نمی‌آید و مشکلی بر مشکلات اضافه خواهد شد و سال دیگر هم در راسر شاهنشاه آریامهر عدم رضایت خود را عنوان خواهند فرمود. چرا؟ بنده کراراً عرض کردم، آقای رئیس دانشگاه تهران شاهد هستند سایر اساتید هم شاهد هستند. آقایان اعضای شورای دانشگاه هم شاهد هستند در اولین جلسه بنده گفتم دردانشگاه‌های ما احترام استاد برقرار نیست مادمی که شما احترام استاد را البته آن استادی که به وظیفه خودش عمل میکند، آن استادی که علاقه به کارش دارد آن استادی که علاقه به دانشجویش دارد، بنده او را بهش می‌گویم استادانه آن کسی که فقط تیترو عنوانش را دارد. آن استاد را اگر شما بهش احترام نگذارید این استاد آن استادی که شما میخواهید نیست و بی‌علاقه خواهد شد. تقاضای بنده این است که البته علی‌احضرت شهبانوی ایران هم فرموده‌اند و بعد از اینکه ایشان فرمودند دیگر عرایض بنده بی‌جاست، اول احترام اساتید را به معنای واقعی و حقیقیش باید برقرار کرد. اگر یک استاد کار خودش را خوب انجام میدهد اگر یک استاد وطن پرست است، اگر یک استاد شاد و دوست است، بایستی نهایت احترام را در دانشگاه نسبت به او رعایت بکنند. این شرط اصلی و اولیه پیشرفت کار دانشگاهها است. در مرحله دوم استاد هم مثل افراد این مملکت البته یک مقام معنوی و روحانی دارد ولی باید زندگی او را هم به تمام معنی تأمین کرد. قبل از این دردانشگاه تهران به یک استاد رتبه ۹ یا ۱۰ فول‌تایم دانشکده پزشکی ۴۰۰ تومان میدادند. از همان دانشگاه یک لیسانسیه‌ای که در همین ردیف لیسانسیه‌هائی بود که بنده به عرضتان رساندم می‌آید در شرکت ملی نفت ایران می‌گیرد بعنوان مهندس ۵۰۰ تومان. یعنی فقط سه یا چهار سال تحصیل کرده است و بس. ولی این استاد ۱۰ سال تا ۱۵ سال علاوه بر تحصیلاتش کار کرده تا رسیده به رتبه استادی، این استاد رتبه ده ۴۰۰ تومان می‌گیرد و شاگردش بعد از ۳ یا ۴ سال تحصیل می‌گیرد ۵۰۰ تومان. این محال است که این استاد که از نظر زندگی مادی فکرش راحت نیست برای شما استاد خوبی باشد. هیچ انتظاری از او نداشته باشید. استادی که کارش را بلد باشد، استادی که علاقه به کارش داشته باشد، استادی که وطن پرست باشد و استادی که با شاگردهایش حاضر باشد «دیالوک» داشته باشد و آنها را راهنمایی کند،

این استاد را باید تشویق و تمام وسائل زندگی او را فراهم کرد تا برای شما مفید واقع شود. مثلاً همین استاد سابقاً وقتی نمره‌ای به یک شاگردی که درس بلد نبود میداد هیچ مقامی در دانشگاه یاد در مملکت نه به او تلفن میکردند او را تحت فشار قرار میداد که آقا این یک ارفاق را بکنید قبولش بکنید. ولی متأسفانه الان در اغلب دانشگاهها اینطور است یعنی که وقتی که استادی، اگر توانائیش را داشته باشد، شاگردش را در کرد تلفنهاست که صدا میکنند.

مقام ریاست دانشگاه، رئیس دانشکده، رئیس گروه، بنده و دیگران، آقا این را قبولش بکن. زیرا ممکن است شلوغ کند، در و دیوار را بشکند، سازمانهای انتظامی وارد شوند و گزارش بدهند که این دانشگاه سرتب اداره نمیشود. این سروصداها را بخوابانید یا این دیپلم را بهش بدهید برود. نتیجه‌اش چی میشود؟ نتیجه‌اش همین میشود که التفات را با تأسولف مینویسند و یک طبیبی که حق دارد طبق قانون در این مملکت طبابت بکند فرق یک آئورت را بایک عصب فرنیکی نمیداند. این نتیجه‌اش. پس به استادان بایستی در کار خودشان استقلال داد. البته وزارت علوم برای دانشگاههای مملکت یک ضابطه و رابطه‌ای معین میکند که ما از دانشگاهها چی می‌خواهیم چه محصول می‌خواهیم، آن را معین بکنند. دولت به وسیله وزارت علوم ابلاغ بکند و این دانشگاه را آزاد بگذارند تا این محصول را آماده کنند، اگر این کار را نتوانستند بکنند روسایشان، استادانشان و هر کس که مسئول است سرخص بکنید و هیچ هم ملاحظه نفرمائید. ولی متأسفانه این ملاحظات هست و تا این ملاحظات هست این باریه منزل نخواهد رسید. جمع میشویم صحبت میکنیم اظهار نظر میکنیم یک خروار مذاکرات را بنده در ظرف این سه چهار روزه مطالعه کردم. آقایان هم همه زحمت کشیده‌اند، ولی نتیجه‌ای بدست نخواهد آمد. میرسیم به همان که آفتابه لگن هفت دست و شام و ناهار هیچی. محصول دانشگاهها همین است و اینها چی هستند؟ اینها افرادی هستند که فردا باید مملکت ما را اداره بکنند. به عقیده بنده بعد از وظایف سربازی که برای استقلال و عظمت ایران لازم است وظایف دانشگاهها که آدم تربیت میکند از همه مهمتر است. آقایان بهتر میدانید بنده در اینجا نمی‌خواهم کنفرانس بدهم، هر مملکتی اهمیت و عظمتش به سردان آن مملکت است، نه به وسعت خاکش است و نه به منابع طبیعی‌اش. البته اگر وسعت خاکش زیاد باشد و منابع طبیعی‌اش سرشار میتوان گفت نورعلی نور است. ولی اگر آدم داشته باشد، در همان مملکتی که صحرا است، این آدمها با علم آن مملکت را بهشت خواهند کرد. در شرکت ملی نفت ایران مهندسین میگویند، البته بنده مهندس نیستم، ۲۰ تا ۳۰ میلیون سال است که نفت

در زیر زمین تشکیل شده، ولی لازم بود که علم و دانش بشری به مقامی برسد که از ۱۰ یا ۱۲ سال پیش قادر بشوند که این نفت را از اعماق زمین بیرون بیاورند و مورد استفاده قرار بدهند. پس مرد میخواستند آنهم مرد دانا، توانا، وطن پرست و شاه دوست. اینها را اگر توانستید درست تربیت بکنید و اگر نتوانستید بعقیده من ما بیخود وقتمان را تلف میکنیم. بنده همیشه گفته ام حتی در پشت تربیون مجلس وقتی نخست وزیر بودم گفته ام، ما دانشگاه را برای مملکت میخواهیم و مملکت را برای دانشگاه نمیخواهیم. یعنی اگر دانشگاه داشته باشیم، بهترین اساتید هم آنجا باشد ولی افرادی تربیت شوند که این افراد به درد مملکت نخورند بنده ترجیح میدهم که در آن دانشگاه را ببندند تا اینکه در آنجا یک عده افراد خائن تربیت بشوند، و به اجتماع وارد شوند. از این جهت ما دانشگاه را برای مملکت میخواهیم ولی ما نمیخواهیم مملکت را از دست بدهیم. پس همانطور که عرض کردم وضع اساتید را روشن کنید و آن مقام که باید داشته باشند به آنها بدهید، در انتخاب اساتید هم دقت بکنید. این آئین نامه هایی که هست آنها را هر روز مطابق میل بنده و دیگران تغییر ندهید. در محیط دانشگاه یکی را می بینید که بدون اینکه دکترا داشته باشد او را میآورند بالا، یک نفر دیگر که آنهم دکترا دارد می آید بالا. این بی عدالتی است این بی نظمی در دانشگاهها و عدم رضایت در میان کادر آموزشی یکی از بلاهای مهم دانشگاههای ما است. این آئین نامه را همه بریزند دور، ما رفتیم یک تقلیدی کردیم به عقیده بنده غلط رفتیم. هیأت امنا درست کردیم اقتضای دارم بنده خودم رئیس هیأت امنا دانشگاه تهران هستم عضو هم قبل بودم. رئیس هیأت امنا دانشگاه بوعلی در حال تشکیل هستم و در اغلب دانشگاهها هم هستم، پس بنده نباید بگویم که آقا هیأت امنا نباید باشد. ولی به عقیده بنده این هیأت امنایک تقلید غلطی است که از امریکا گرفته شده. بطوری که وزیر علوم و آموزش عالی فرمودند در امریکا فقط دانشگاهی هیأت امنا دارند که خصوصی هستند. یک عده دور هم جمع شده اند، پول گذاشته اند، دانشگاه و هیأت امنا درست کرده اند. ولی هیچکدام از دانشگاههای دولتی امریکا هیأت امنا ندارند. حالا ما رفتیم یک تقلید غلطی کرده ایم و یک هیأت امنائی تشکیل داده ایم. حالا این هیأت امنا بیچاره یک روز یک قانونی میگذارند برای ما، تمام اختیارات را میدهند به هیأت امنا که شاید نظر بنده درست نباشد. بعد می آیند یک قانون دیگر میگذارند از طرف وزارت علوم و آموزش عالی که تمام مصوبات هیأت امنا بعداً باید به تصویب آن وزارتخانه برسد. چرا اکل از قفا میکنند؟ بگوئید همه اش برود در داخل وزارت علوم و آموزش عالی. بنده موافقم بنده از آن افرادی هستم که معتقدم هیأت امنا

در شرایط فعلی و با قانون فعلی یک پول سیاه ارزش ندارد. وقت خود و هیأت امناء را خراب نکنید. من از حضور جناب آقای نخست وزیر استدعا دارم دستور بفرمائید یک تجدید نظری بکنند. این هیأت امناء را مرخص بفرمائید و کارشان را بدهید به خود دانشگاهها. بدهید به شورای دانشگاهها مثل اینکه سابقاً بود. از آنها مسئولیت بخواهید اگر لیاقت اداره دانشگاههایشان را دارند تشریف خواهند داشت اگر هم ندارند مرخصشان بکنید بدون هیچ ملاحظه‌ای. رئیس دانشگاه انتخاب شد بهش اختیار بدهید و بگوئید که طبق این اصول و ضوابط تو باید این دانشگاه را اداره بکنی. اگر نمیتواند بکند تشریف داشته باشد و اگر نه در کار مملکتی که رودربایستی نیست. بهش میگویند آقا توراहत رابکش برو یکنفر دیگر بیاید انجام دهد. پس یکی از گرفتاریهای دانشگاهها این هیأت امناء است، از یک جهت خیلی خوب است، از یک جهت هم تمام دست و بالمش را بسته‌اند. دانشگاهها هم در همه جا بهمین ترتیب است صحبت از دانشگاه ما نیست آن چیزهایی که میخواهند بگذرانند که مثلاً از نظر قانون یک اشکالاتی دارد میآید به هیأت امناء اگر تصویب شد که خوب بنده پیشنهاد کرده‌ام، اگر هم تصویب نشد میگویند این هیأت امناء بود که نخواست و انجام نداد و گرفتاری پیدا شد. ما بی‌تقصیر هستیم بنده کراراً گفته‌ام که هیأت امناء چکار دارد به انتخاب استادهای امناء چکار دارد به اینکه استاد باید تدریس بکند. یک مقررات و آئین‌نامه‌هایی وجود دارد سابقاً هم بود که طبق آن رسیدگی و عمل میکردند اینست که انتخاب استاد و دانشیار با این مقرراتی که الان هست بعقیده بنده یکی از دردهای دانشگاه است. در میان کادر آموزشی همکاری نیست، رقابت، دسته بندی و چیزهای دیگر وجود دارد که کارهای ما را فلج میکند. باز رفتیم در هر دانشگاه گروه درست کردیم. آنها نمیتوانستیم درست عمل کنیم. این گروهها هر چند وقت به چند وقت عوض میشوند. در روز انتخابات هزارها عقده باز میشود و هزارها عقده تشکیل میشود. هزارنا رضایتی هادرست میشود. این استاد به جان آن استاد میافتد که چرا من را بردند آنجا چرا تو را آوردند اینجا. بعضی اوقات هم یک افرادی را انتخاب میکنند که ارشدیت ندارند. بنده عرض کردم حرمت استاد را حفظ کنیم. یکی از عوامل حرمت استاد رعایت ارشدیت است. یک استادی که ۳ سال زحمت کشیده، تجربه دارد این بایک فردی که تازه امروز آمده ولی عالیتترین معلومات هم که داشته باشد قابل مقایسه نیست. برای اینکه بنده تشبیه کردم اینهایی را که تازه از دانشگاههای داخل یا خارج میآیند و Ph.d دارند به یک دایرة المعارف میمانند. دایرة المعارف را توی کتابخانه‌تان که بگذارید و صدسال کسی دستش نزنند آن دایرة المعارف بخودی خودش حرکت نمیکند و نمی‌گوید در توی این اوراق

چی هست ولی باید مطالب آن خوانده و پیاده بشود و یکی از آن استفاده بکند این آقا Ph.d اش را گرفته بسیار هم معلوماتش خوب است و آخرین اطلاعات را دارد ولی هنوز غذایش را هضم نکرده و تجربه ندارد ، ولی آن استادی که ۲۰ سال آنجا بوده ، حالا یک استاد خوبی است و سعی کرده خودش را Up-to-Date کند ، در جریان کارش است . ولی آن تجربه ۲۰ سال ۳۰ سال او را آن آقای جوان امروز ندارد . بعد شما میآئید توی گروه دسته بندی میکنید و بابائی که تازه دیروز Ph.d اش را گرفته و وارد اینجا شده فوراً می شود رئیس گروه و یک استادی که ۲۰ سال آنجا سابقه دارد بایستی مطابق نظر رئیس گروه این درس را بدهد یا آن درس را ندهد . این هم بازیکی از معایب دستگاههای آموزشی دانشگاهی ما است که بایستی به عقیده بنده برطرف بشود . اما بنده وقتی رئیس دانشگاه شدم بنابه امر اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریاسهر ، مملکت این ثبات و امنیت و اقتدار وضع فعلی را نداشت . اینها در ظل توجهات خاص شاهنشاه ماتامین شده است ولی اوضاع آنوقت سیاستهای بود و همه مادر جریان هستیم و در یک موقع بسیار مشکلی بنده رئیس دانشگاه شدم . امر فرمودند برو و آنجا را اداره کن . بنده هم سرباز هستم در پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه . به من امروز دستور فرمایند برو و بدر عباس و رئیس گمرک باش بنده فردا صبح بدر عباس هستم . برای من هیچ فرقی نمیکند . من آن چیزی را میخواهم که رضایت شخص اول مملکت باشد . برای من هیچ فرق نمیکند . فرمودند دانشگاه را اداره کن ، در دانشگاه بواسطه اتفاقاتی که افتاده بود اغتشاش و ناامنی وجود داشت . در آن جایک عدهای سرباز بود . اول چیزی که استدعا کردم از پیشگاه همایونی که این سربازها را امر فرمایند بروند . یک عدهای که از رفقای ما بودند اینها گفتند آقا این چکاری است که شما میکنید . گفتم بنده در عمرم اهل زدوبند نیستم ، با هیچکس زدوبند ندارم ، مایک جاسر سپرده ایم و سرباز هستیم و بس . امر ارایشان است هر چه فرمودند بنده اطاعت میکنم . ما با کسی زدوبندی نداریم . شاهنشاه استدعای مرا قبول فرمودند و سربازها را امر فرمودند رفتند بیرون ، در یک موقع بسیار مشکلی . حالا آقایان همه ماتوی پرقو خوابیده ایم . در ظل توجهات اعلیحضرت همایون شاهنشاه همه ما در پرقو خوابیده ایم . یک عده از آقایان که اینجا هستند هم سن بنده هستند و یک عده شان هم جوانترند ، یادشان نیست چون در متن کارها نبوده اند . مادر متن کار بوده ایم و میدانیم چه چیز بود ، چه آتشی بود ، حالا همه در پرقو هستیم الحمدلله در ظل توجهات شاهنشاه در آن موقع سربازها رفتند . دانشجویان را بنده خواستم به آنها گفتم سربازها رفتند به سربازخانه ولی از مملکت نرفتند ، چون مال این مملکت اند و این مملکت را باید حفظ و حراست بکنند . بنشینید کارهایتان را بکنید مطالبی را هم

دارید بیائید به من بگوئید. دراطاق من باز بود. باید بگویم که تاآن موقع اینها را دراطاق ریاست دانشگاه راه نمیدادند. گفتم بیائید دراطاق من باز است، مطالب خودتان را بگوئید. آن چیزی که منطقی است وقابل قبول است انجام خواهیم داد، آن چیزی هم که قابل قبول نیست من بشما خواهیم گفت نمیشود، اگر شلوغ هم کردید از دانشگاه اخراج خواهید شد. همه تان اگر شلوغ کردید یک مهر به درد دانشگاه میزنم. چون بعقیده من دانشگاه یک مقام مقدسی است همینطور که میروید به مسجد آنجا احترام میگذارید استاد و دانشجو و مردم به در دانشگاه که میروند به عقیده بنده باید تعظیم بکنند. چون اینجا مقام مقدسی است. اینجا است که آدم تربیت میکنند برای آینده مملکت و اگر آدم خوب تربیت کردند مملکت حالش خوب است و اگر بد تربیت کردند مملکت حالش بد است. از این جهت به آنها گفتم که آقا بروید کارهایتان را بکنید ما هم سعی میکنیم که جوابتان را بدهیم این بود که دانشجویان فهمیدند بنده اهل شوخی نیستم به اساتید محترم و همکارانم عرض کردم یک عده ای از ما از مدرسه ابتدائی و متوسطه با هم بودیم تارسیدیم باین مقام. برای این دوروز یا سه روز ریاست هم که بنده نمیخواهم دوستی سی، چهل ساله ام را با شماها بهم بزنم. مقامات سیاسی هم یک روز هست یکروز نیست. یک روز می آیند تشخیص میدهند بنده باید اینجا باشم یکروز تشخیص میدهند که نباشم. پس روی مقام فکر نکنید. شما ابدی نیستید، ممکن است فردا جنابعالی تغییر بکنید. از این جهت تشریف بیاورید، استاد هستید درستان را بدهید اگر درستان را ندهید بنده شما را منتظر خدمت خواهم کرد. پس فردا که جنابعالی می آید و رئیس دانشگاه میشوید اگر بنده نامرتب بودم و سرساعت نیامدم و بقول امروزها «فول تایم» انجام ندادم تشریف بیاورید و بما یک ابلاغ انتظار خدمت بدهید. گفتند آقا این برخلاف مقررات دانشگاه است و رئیس دانشگاه حق ندارد این کار را بکند، و حرفشان هم راست بود. گفتم آقا من این کار را میکنم منتها مرا تعقیب خواهند کرد، که آقا چرا بر خلاف قانون دستور دادی. آنروز با استادها طی کردیم و باید بگویم در این محفل شریف که استاد و دانشجو با بنده همکاری کردند. با دانشجو هم شوخی نباید کرد. هم اکنون یک سیستمی داریم که میگویند «دانشجویان عزیز» «دانشجویان عزیز» بنده وقتی میروم امریکا یا اروپا این دانشجویان می آیند پیش من. به بنده همه شان لطف دارند سابقاً میگفتند که دانشجویان عزیز ما مام وطن منتظر شماست. بنده باین دانشجویان میگویم ما مام وطن منتظر شما نیست، والسلام. آخر همه مان سرگ هست، هیچ رد هم ندارد. حالا ساعتش کجا هست و کی مقدر شده آنها بنده نمیدانم. پیغمبر اکرم ص هزار و سیصد و چند سال است رحلت فرموده اند. نه اینکه دنیا متوقف نشد بلکه

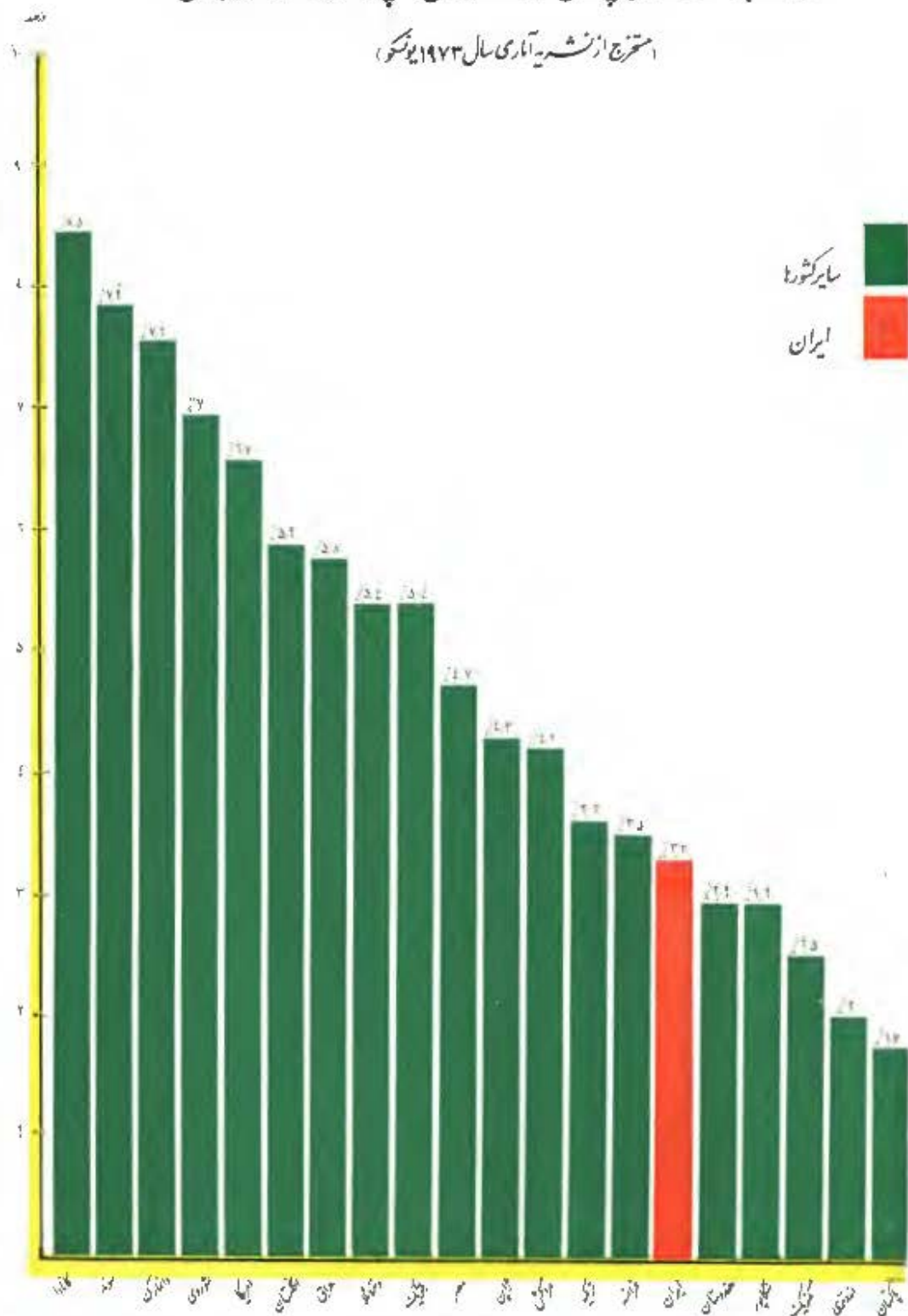
دنیا رفت جلو. پس این دانشجویان اگر نمیخواهند تشریف بیاورند تشریف نیاورند. دانشجو جوان است، بی تجربه است، خواهی نخواهی فکر میکند که بهم است، نهی هیچ مهم نیست، تشریف نیاورید شما اگر تشخیص ندادی که به مملکت بایست خدمت بکنی به شامت باید خدمت بکنی از اینجا برایت پول فرستادند پدرت اینجا است مادر است اجداد است اینجا دفن شدند و تو نمایی اینجا خدمت کنی و در خدمت خارجی میخواهی بمانی، ای خالک بر سر، بمان همانجا که مملکت احتیاج بتو ندارد. و حالا باید باین دانشجویان گفت اینقدر دولت زحمت میکشد و در اجرای اوامر اعلیحضرت همایونی همه جان میکنند برای تو که درس بخوانی، نمیخواهی درس بخوانی نخوان ولی باید اینرا بهش گفت وجدی گفت. در هیات انسانی دانشگاه تهران از ریاست دانشگاه سؤال کردیم که این اشخاصی که درس نمیخوانند و با اعتصاب میکنند و یا شیشه میشکنند با اینها چه رفتاری میشود؟ گفتند طبق آئین نامه اینها را اخراج میکنیم یا معلق میکنیم ولی خوب یک محظوراتی هم هست تلفنها میشود و سفارشات میشود. گفتیم آقا در صورت جلسه بنویسید که بنا به دستور هیات انسانی دانشگاه تهران اشخاصی را که طبق مقررات از دانشگاه اخراج کردند هیچ مقامی حق ندارد دستور بدهد که آنها بدانشگاه برگردند. حضور اعلیحضرت همانروز گزارش عرض کردم فرمودند کار بسیار خوبی کردید چرا تا کنون نمیکردید از اینجهت بدانشگاه هم این قدرت و توانائی را بدهید که تقاضاهای بیجائی که از آن میشود تقاضاها وارد بکند و ناراحت نباشد، از نظر وضعیت خودش و یا وضعیت دانشگاهی. این است که بادانشجو باید طی کرد. بنده روبروی دانشگاه تهران یک مدرسه حسابداری داشتم این حسابداری مال شرکت ملی نفت ایران بود؛ بطوریکه آقای خردجو و سایر آقایان که در اینکار وارد هستند اظهار میکردند و یا آقای دکتر امین که اینجا تشریف دارند، یکی از بهترین مدارس حسابداری دنیا است. بنده اطلاع نداشتم چون بنده از حسابداری اطلاعی ندارم. خیلی خوب، هرچه خواستند بهشان دادیم که انجام بدهند همانروزهایی که در دانشگاه شیشه میشکستند اینها هم شروع کردند و بنده هم درش را بستم و نوشتم این دانشکده تعطیل شده. من اینرا درست کرده ام که تو بیائی آدم بشوی تو نمیخواهی آدم بشوی بروا قلا من این خجالت را ندارم که فردا صبح پدر تو بیاید اینجا و بگوید من پسر را صبح صبح وسالم فرستادم مدرسه و شما ظهر نعش او را بمن تحویل دادید. پس نمیخواهی درس بخوانی نخوان ولی اگر سارا دیگال باشیم در کارهایمان و اینرا جدا عمل بکنیم بعقیده بنده حتماً موفق خواهیم شد و دانشجویان هم درس خواهند خواند و میروند تحصیلشان را میکنند چرا این دانشجویان اینقدر منحرف هستند یک عده شان برای همین است که

دانشگاه آنطور که بایستی با اینها آشنا نیست ، یعنی استاد با دانشجویان تماس پدرانه ای را که باید داشته باشد ندارد و استاد میباید درشش را میدهد و راهش را میگیرد و میرود . آنهم دلائلی دارد . اول گفتم استادها چه گرفتاری دارند اول آنها را درست بکنید بعد آنها دانشجویان را روبراه خواهند کرد . اینها مطالبی بود که بنده از آقای نخست وزیر استدعا کردم در آغاز جلسه عنوان کنم . ایشان قبول فرمودند ، بنده بیایم اینجا و این مطالب را بنام یک رئیس سابق دانشگاه تهران و یک استاد ۳۷-۳۸ ساله این دانشگاه بعرض آقایان محترمی که بایستی در این امور تصمیم بگیرند برسانم . اینها را دقت بکنید وزارت علوم ، وزارت است که تازه تأسیس شده و بعقیده بنده هنوز جانیفته ، برای اینکه وزارت علوم شاید درست هنوز خودش نمیداند چکار باید بکند و یا نکند و بعقیده بنده به آقای نخست وزیر هم عرض کردم به حضور اعلیحضرت هم عرض کردم در این جلسه هم رسماً عرض میکنم نمیدانند هدفشان چیست اینست که روی همه چیز میخوانند دست بگذارند . بخشنامه ، آئین نامه ، قانون ، هر روز میگذرد . آمدند یک مقرراتی درست کردند برای دانشجویانی که میخواهند بروند بخارج . دانشجویانی که پدرانشان و مادرانشان پولشان را میدهند یک پرسشنامه ، یک تعهدنامه درست کردند . یک ماده اش اینست که اگر به جهاتی وزارت علوم تصمیم گرفت که این دانشجو باید برگردد به ایران بایستی که پدر این دانشجو این اقدام را بکند اگر اقدام نکرد از مالش اذاریش هرچقدر که میخواهد بردارد . نتیجه اش چی شد ؟ نتیجه اش این شد که پشت اطاق مسئول امریک عده از این بچه ها و پدرانشان جمع شدند و کلی ناراضیاتی بوجود آمد . خوشبختانه از طرف یکی از پدران همین دانشجویان مطالبی بعرض اعلیحضرت رسید فوراً دستور فرمودند این ماده را بردارند . چرا این ماده را از روز اول میگذارید ؟ باید یک همکاری باشد . صحبت این نباشد که ما میخواهیم تسلط خودمان را بر دانشگاهها اعمال کنیم ، یا دانشگاهها بگویند نه ما استقلال کامل داریم نه حرف دولت را قبول داریم نه حرف وزیر علوم را قبول داریم . خودمان و خودمان هستیم . هر دو بعقیده بنده افراط است . پس نباید اینطور باشد تمام این دستگاهها درست شده برای پیشرفت کار این مملکت . همه باید با همدیگر همکاری کنند ، همه باید با همدیگر صمیمیت داشته باشند ، و همه باید آنقدر توانائی و قدرت مثل آقای نخست وزیر داشته باشند که تمام تنقیدات و مطالبی که هست و شاید به مزاق کس دیگری که بجای این نخست وزیر بوده بهش برمیخورد . این تحمل را داشته باشند و این انتقاد را گوش بدهند . بنده چون نظری ندارم همانطور که آقای نخست وزیر فرمودند در اجرای او اسر

اعلیحضرت همایونی تمام مقامات مهم این مملکت را داشته‌ام و فارغم از تمام این صحبتها. عرایضی که میکنم این عرایض را بنام یک ایرانی برای پیشرفت کارسان مخصوصاً کار تربیت جوانان که فردا باید این مملکت را اداره بکنند میکنم، این قطعنامه را هم بدقت خواندم، تماشش یک سلسله مطالبی فرمولی است که همیشه بوده همه آقایان اینجا زحمت کشیدند من گزارش آقای گنجی را خواندم، خیلی خوشم آمد چه مفصل بود، چه خوب بود. جزئیاتی که لازم بود، ولی خوب یک کلیاتی هست. دانشگاه در ظرف ۲ ماه تو این کار را بکن آقای وزیر علوم در عرض یازده ماه تو آن قانون را بیاور. این بعقیده بنده عملی نیست. البته محصول دانشگاههای ما باید بدرد مملکت بخورد. آیا محصول خوب هست یا نیست اگر جوابش مثبت هست بسیار خوب و اگر نیست ببینیم علتش کجاست. دانشگاه تشکیل شده از استاد یعنی کادر آموزشی، عمارت، دانشجو. ببینیم کجایش عیب دارد. عمارتش خراب است از آقای نخست‌وزیر استدعا کنیم که اعتبار بدهد که ما این را درست کنیم. استادش بداست در انتخاب استادان اعمال نظر نکنیم. حب و بغض بکار نبریم. پس بنده این مطالبی را که برای آقایان عرض کردم از خلوص نیت هست روی علاقه مفرطی است که برای کار آموزش دانشگاهها دارم، روی علاقه‌ای که به مملکت دارم. این مطالب را با کسب اجازه از پیشگاه اعلیحضرت و موافقت آقای نخست‌وزیر در اینجا عرض کردم. حالا که وارد بحث در قطعنامه شدیم اگر لازم بود عرایض خودم را در مورد آن عنوان خواهم کرد.

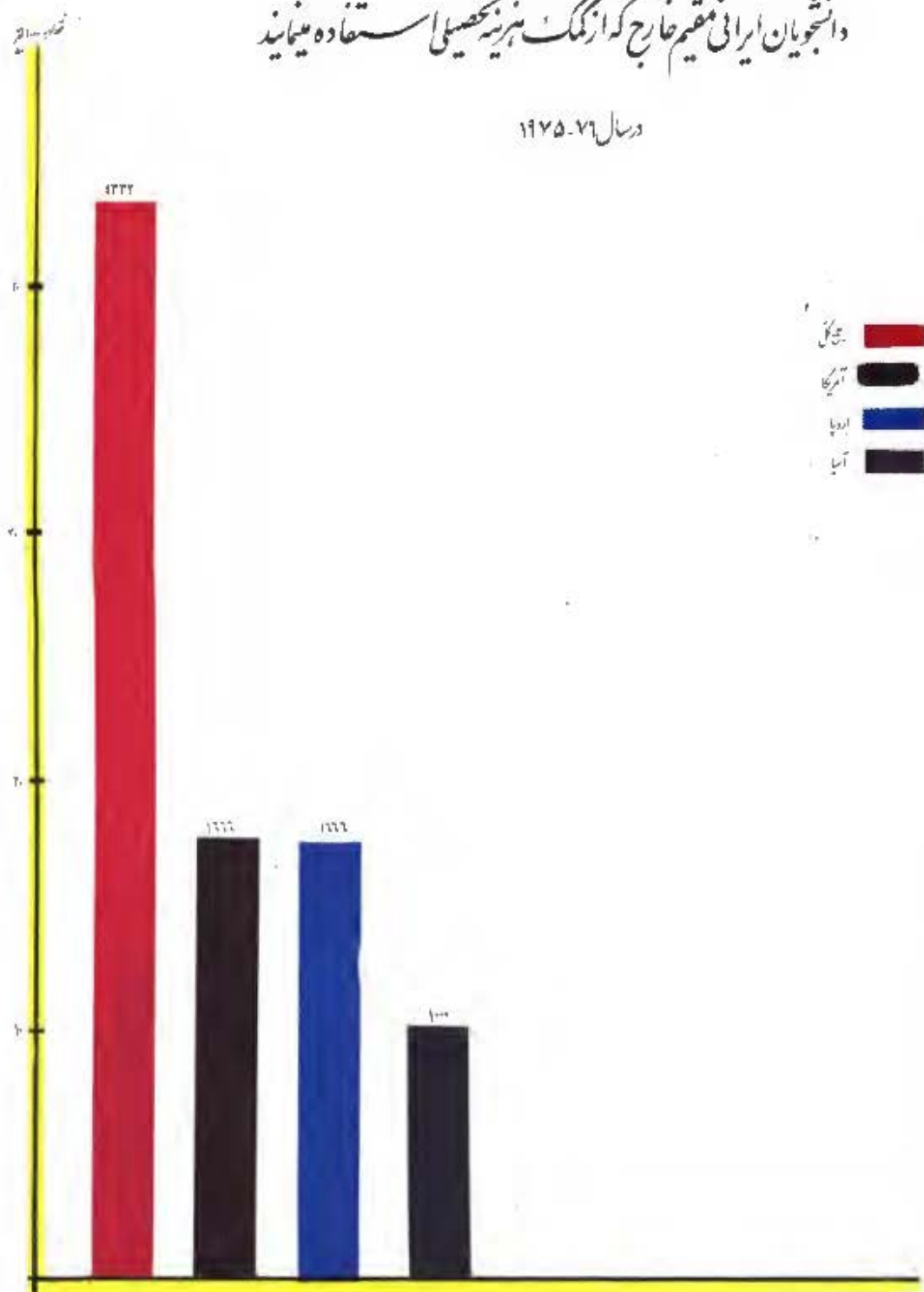
نمودارهایی که در نخستین جلسه هشتمین
کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی، ضمن عرض
گزارش وزیر علوم و آموزش عالی به پیشگاه
اعلی حضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت
شهبانوی ایران از نظر مبارکشان گذشت در
صفحات بعد آمده است .

درصد اعتبارات آموزش و پرورش از درآمد ناویره ملی در پاره ای از کشور های جهان (مستخرج از نشیه آماری سال ۱۹۷۳ یونکو)

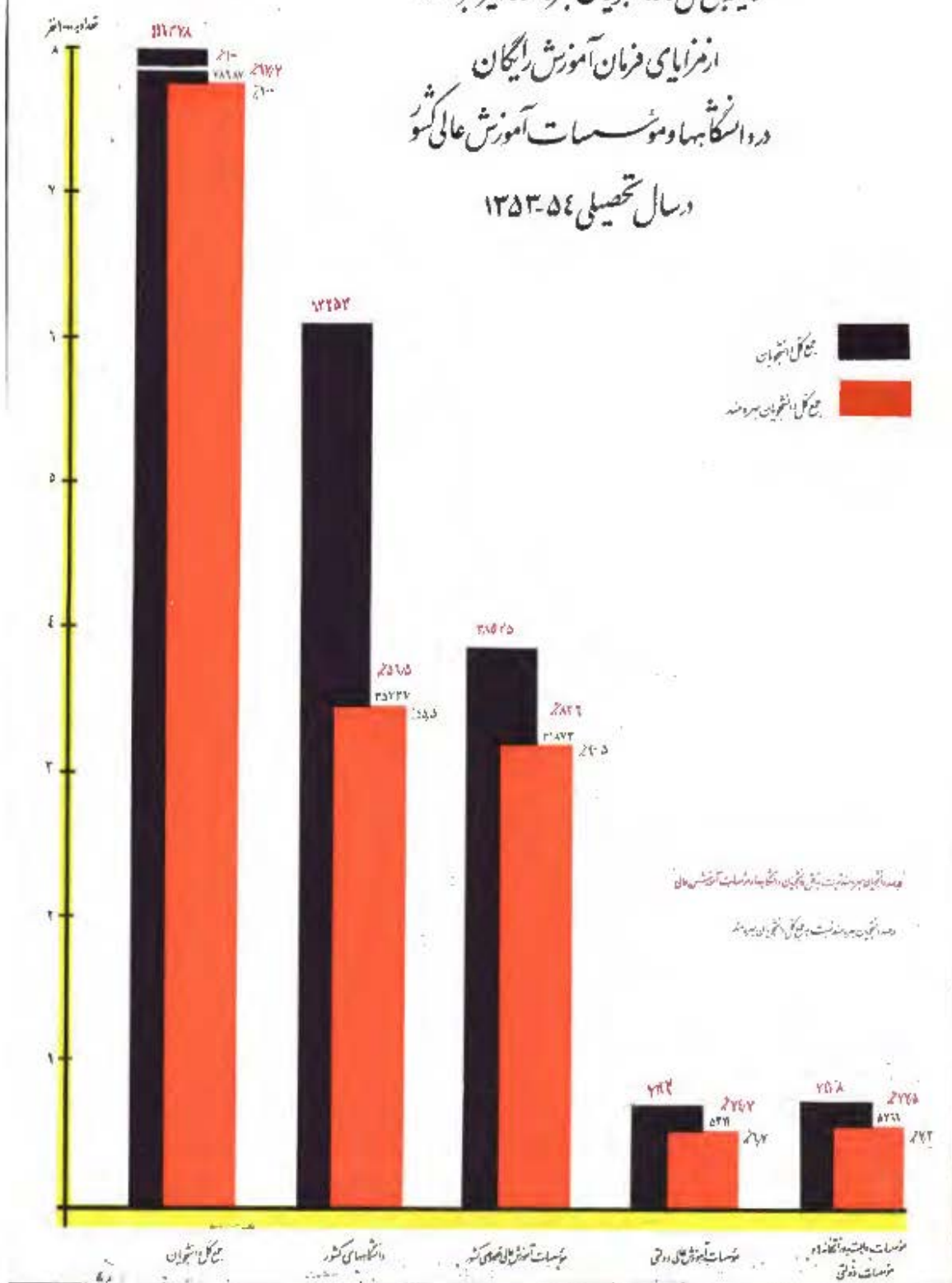

دانشجویان ایرانی مقیم خارج که از کمک هزینه تحصیلی استفاده می‌نمایند

در سال ۱۳۷۵-۷۶

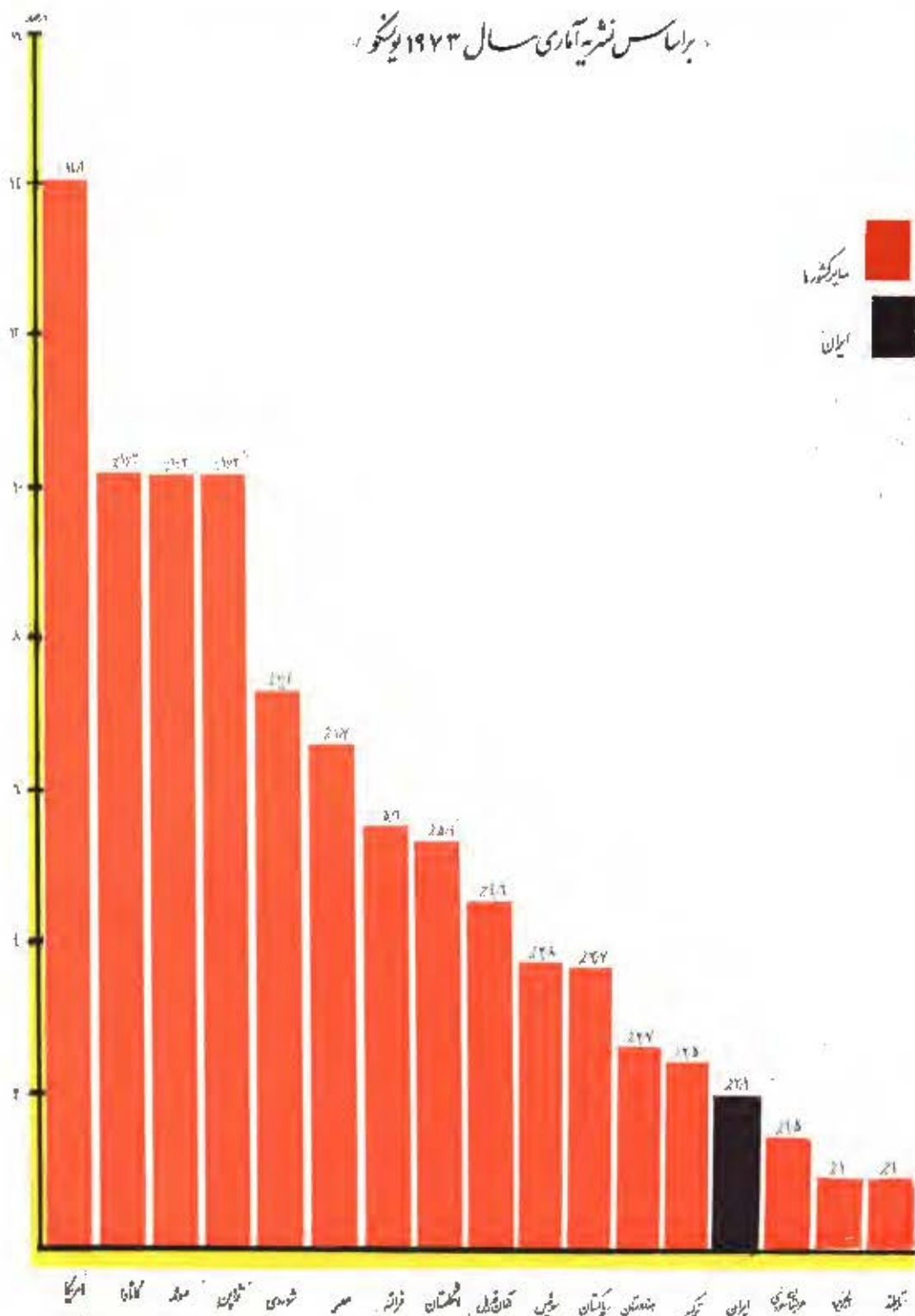

مقایسه جمع کل آمار دانشجویان بهره‌مند و غیر بهره‌مند
از مزایای فرمان آموزش رایگان
در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور
در سال تحصیلی ۵۴-۱۳۵۳

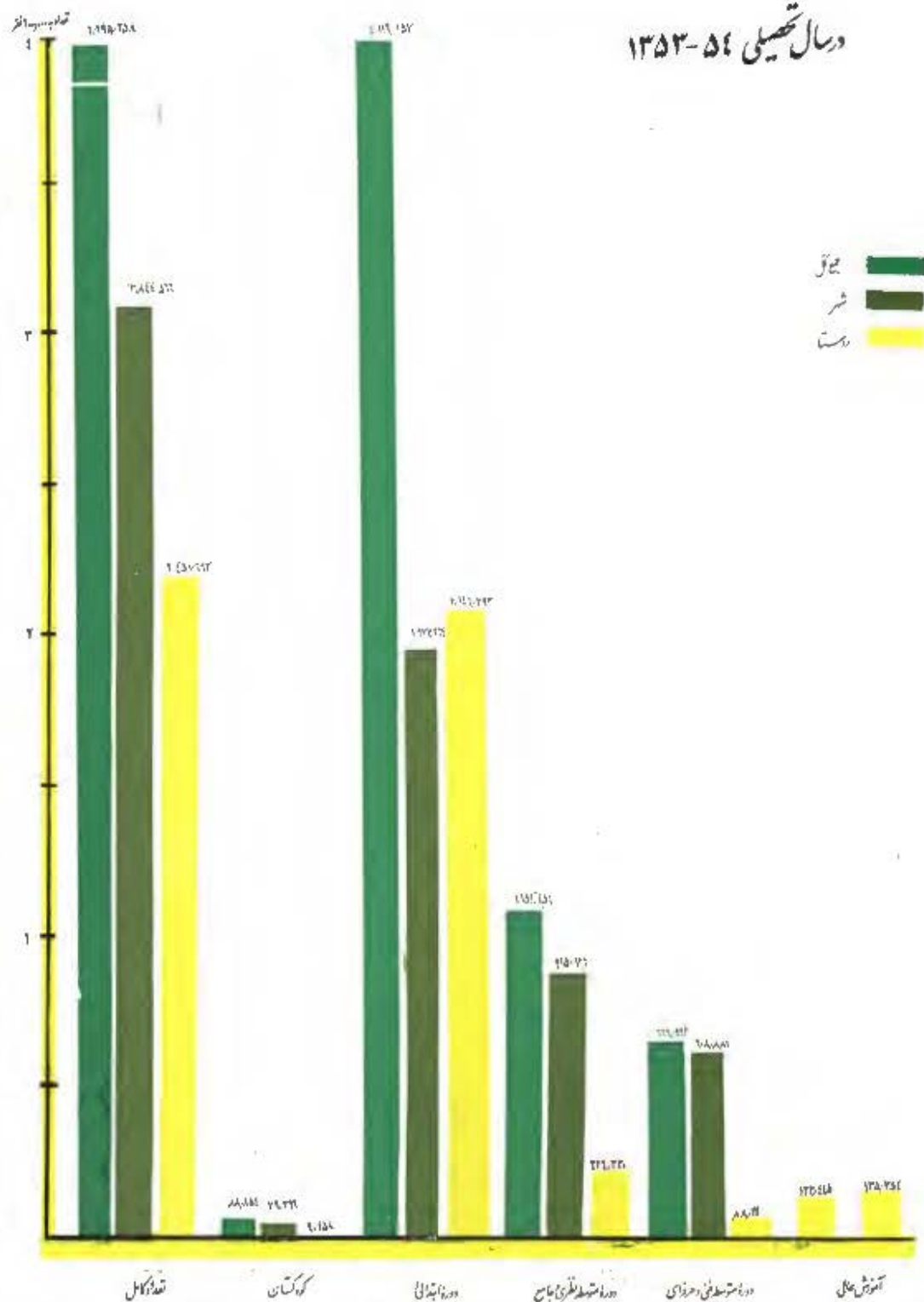
این مقایسه بر مبنای آمارهای اعلامی در سالنامه آماری آموزش عالی کشور ۱۳۵۳-۵۴ است.

نسبت ثبت نام های آموزش عالی به کل ثبت نام ها در سطوح مختلف تحصیلی ابتدائی تا عالی در پاره ای از کشورهای جهان بر اساس نشریه آماری سال ۱۹۷۳ یونکو

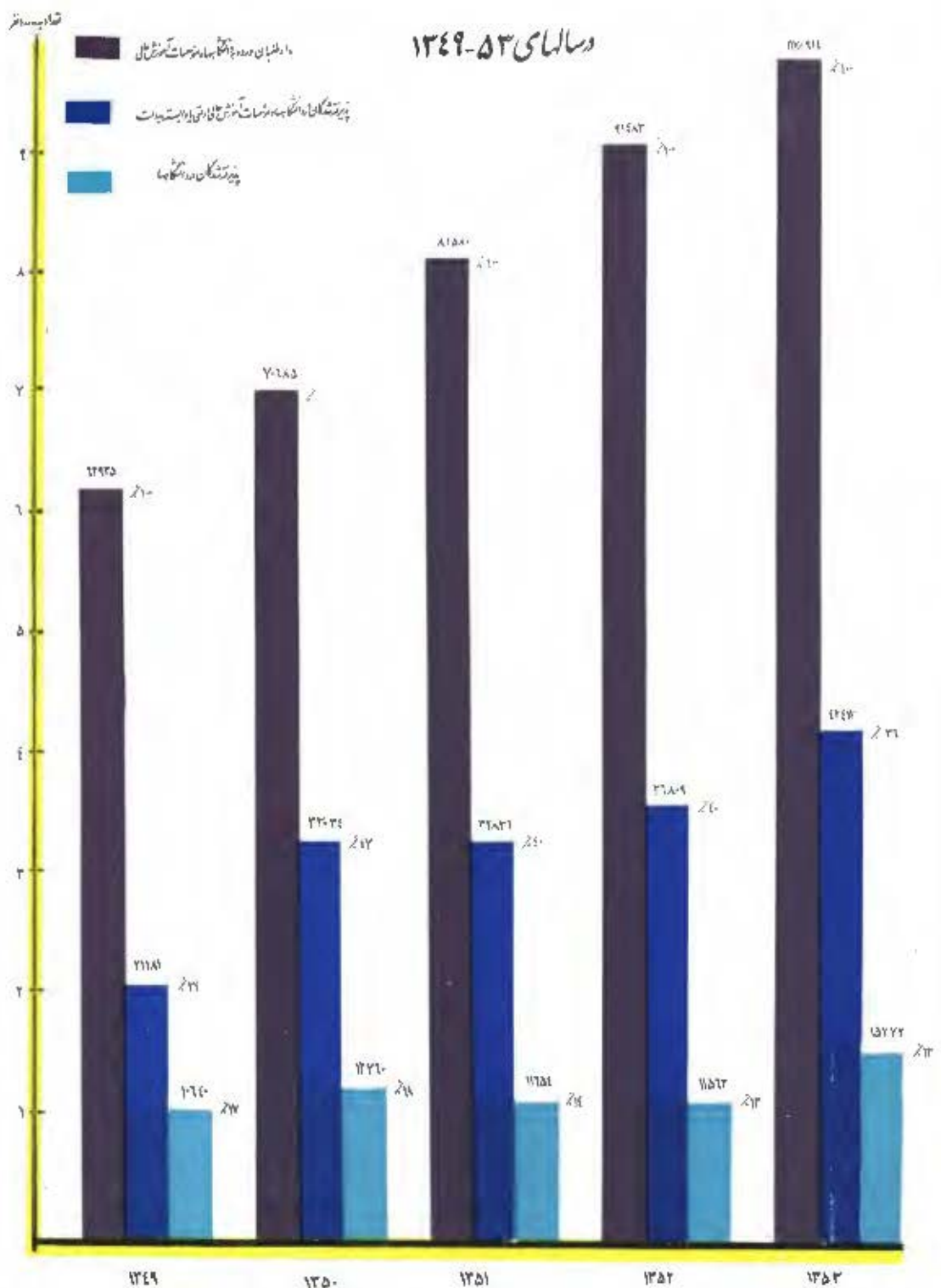
تعداد دانش آموزان و دانشجویان کشور به تفکیک شهرستان

در سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴

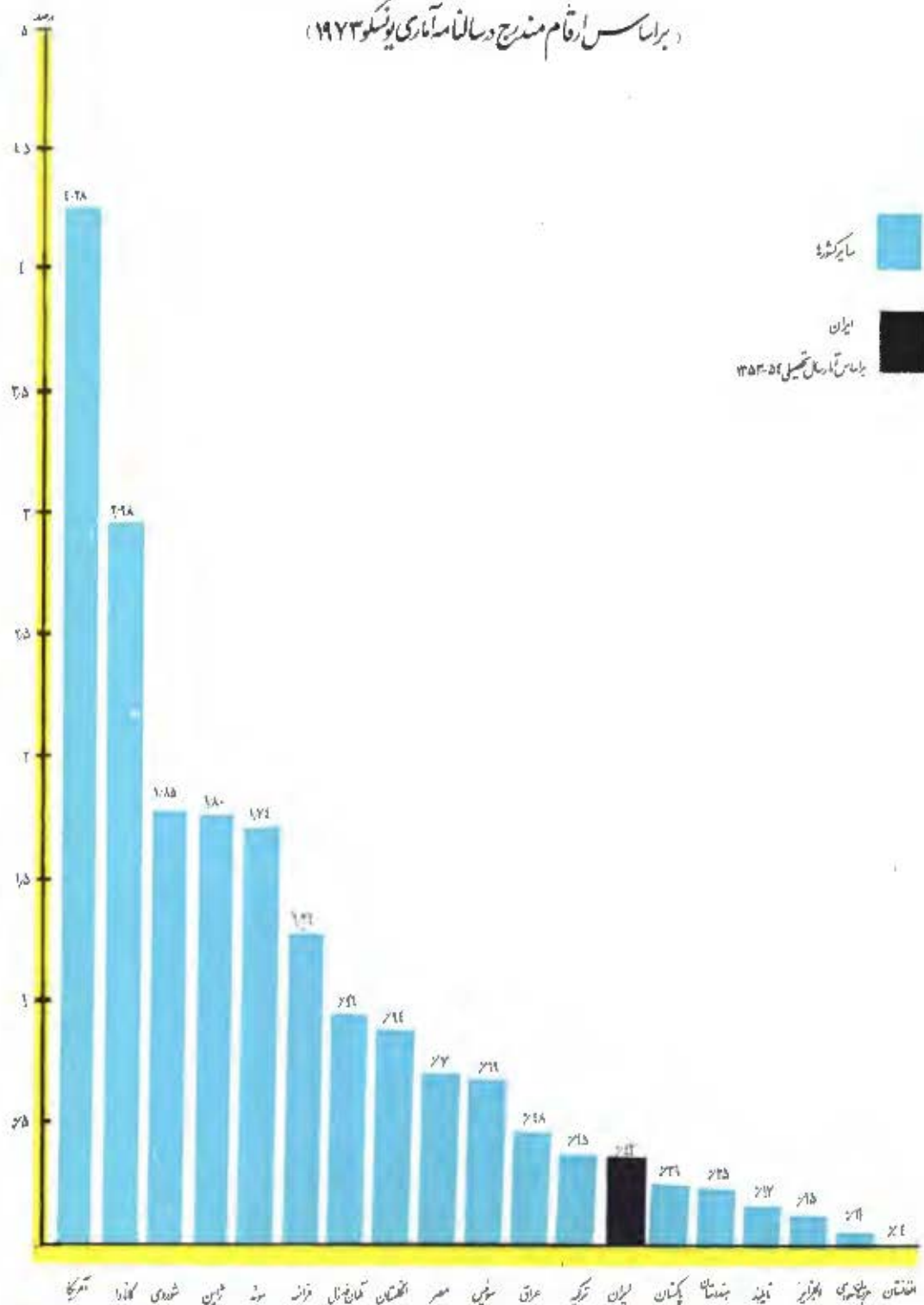

نسبت پذیرفته شدگان در دانشگاهها به کل و اطلبان ورودی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

در سالهای ۵۳-۱۳۴۹

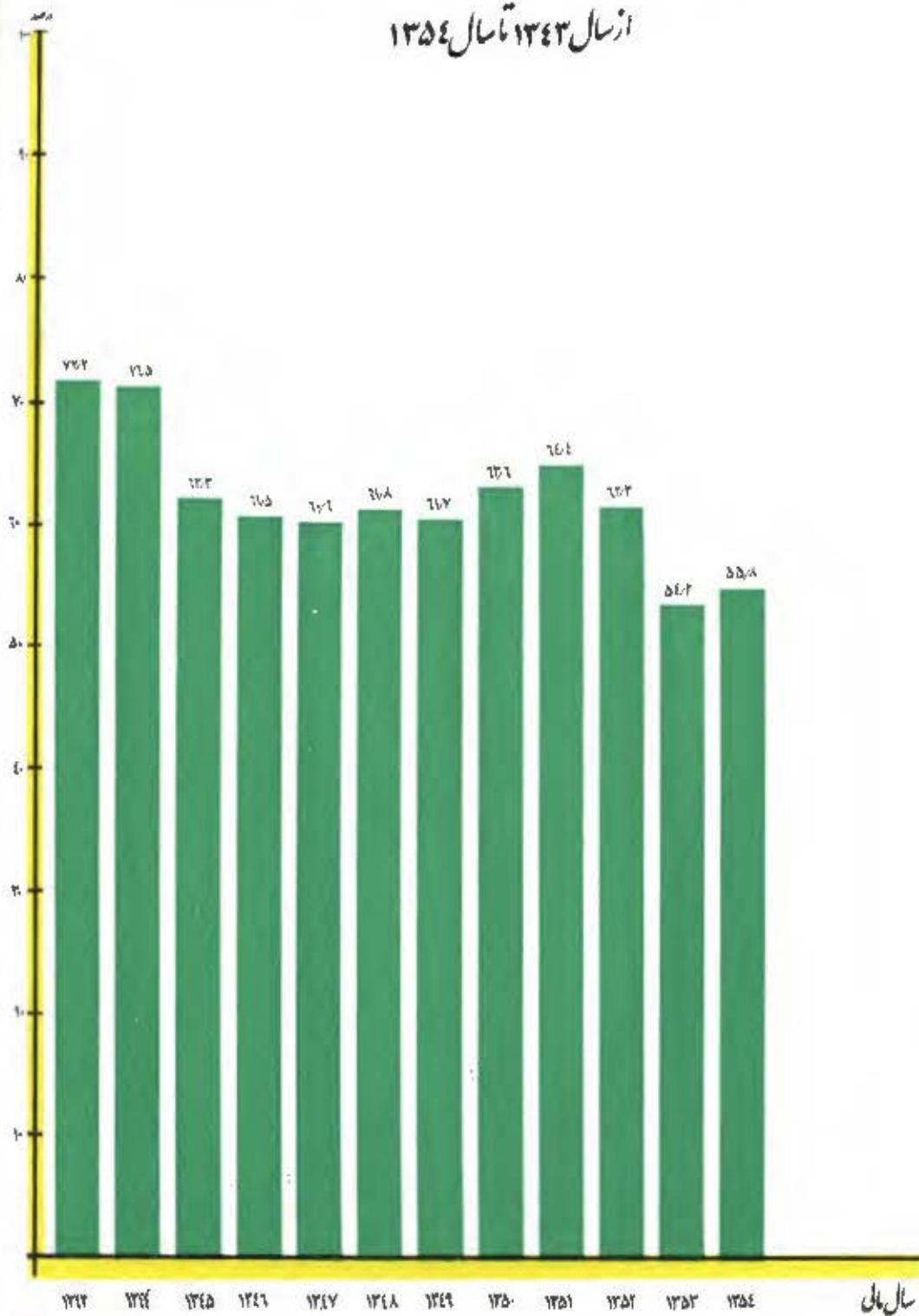

درصد تعداد دانشجویان به کل جمعیت کشور در برخی از ممالک جهان (براساس ارقام مندرج در سالنامه آماری یونسکو ۱۹۷۳)

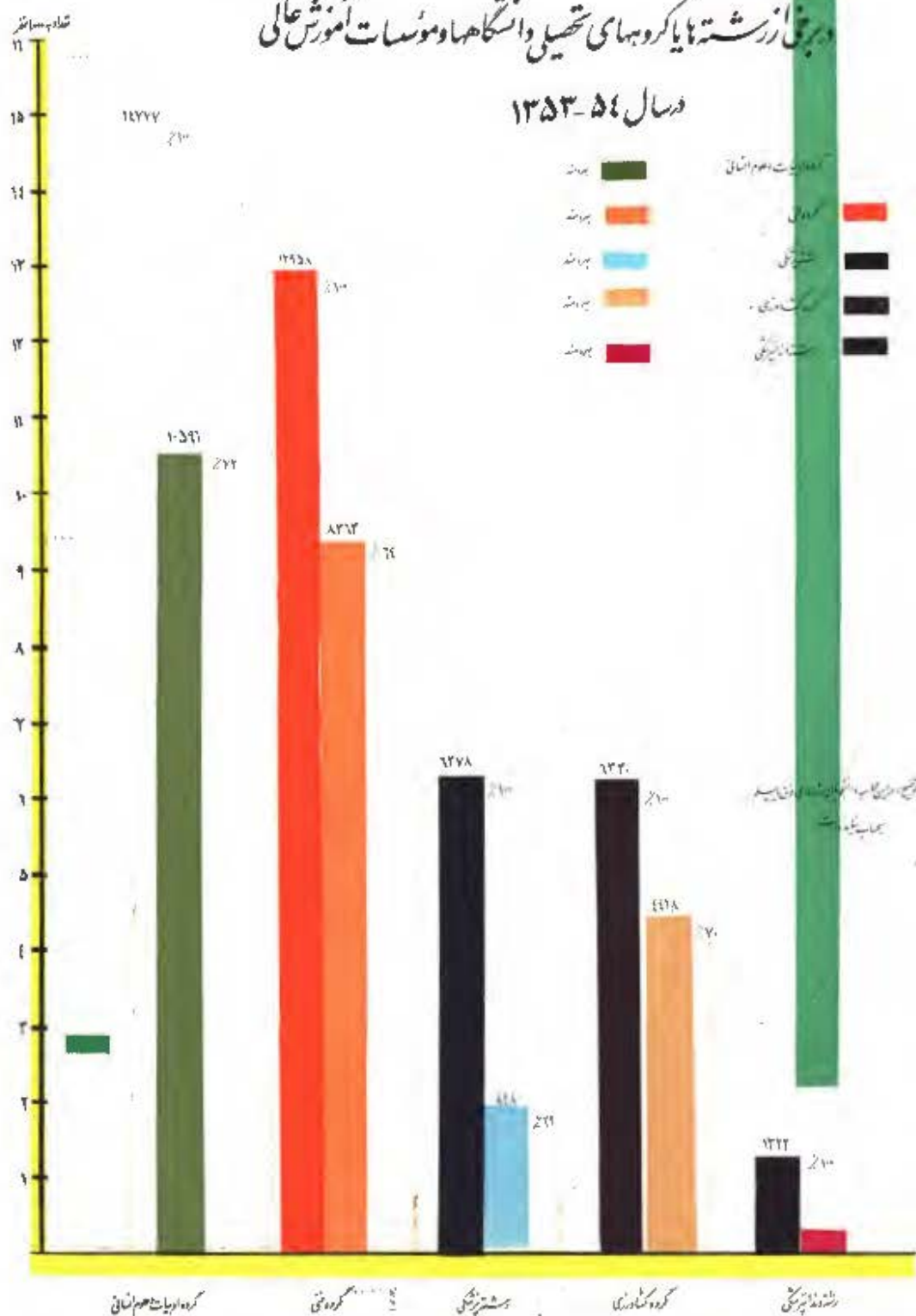
درصد اعتبارات آموزش و پرورش از اعتبارات جاری مربوط به امور اجتماعی

از سال ۱۳۴۳ تا سال ۱۳۵۴

موسسه دانشجویان بهره‌مند از فرمان آموزش رایگان نسبت به کل دانشجویان در برخی از رشته‌های تحصیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی

فصل ۵۴-۱۳۵۳

تعداد کل و اول‌طلبان ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی بر حسب جنس

سالهای ۵۴-۱۳۴۹

تعداد - نفر

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

مردان
زنان
مردان

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۱۰

۹۰

۷۰

۵۰

۳۰

۱۰

۰

۱۲۱۳۵

۱۶۲۵

۱۸۱۱

۷۰۶۸۵

۵۱۴۴

۱۸۶۱۸

۸۱۵۴۰

۵۵۱۱۱

۱۲۸۰۲

۹۱۴۸۳

۶۵۳۰۷

۲۶۱۷۱

۱۵۹۹۱۲

۸۵۰۹۶

۳۲۸۲۸

۱۲۸۹۶۷

۱۷۰۵۵۵

۵۲۸۱۲

۱۳۴۹

۱۳۵۰

۱۳۵۱

۱۳۵۲

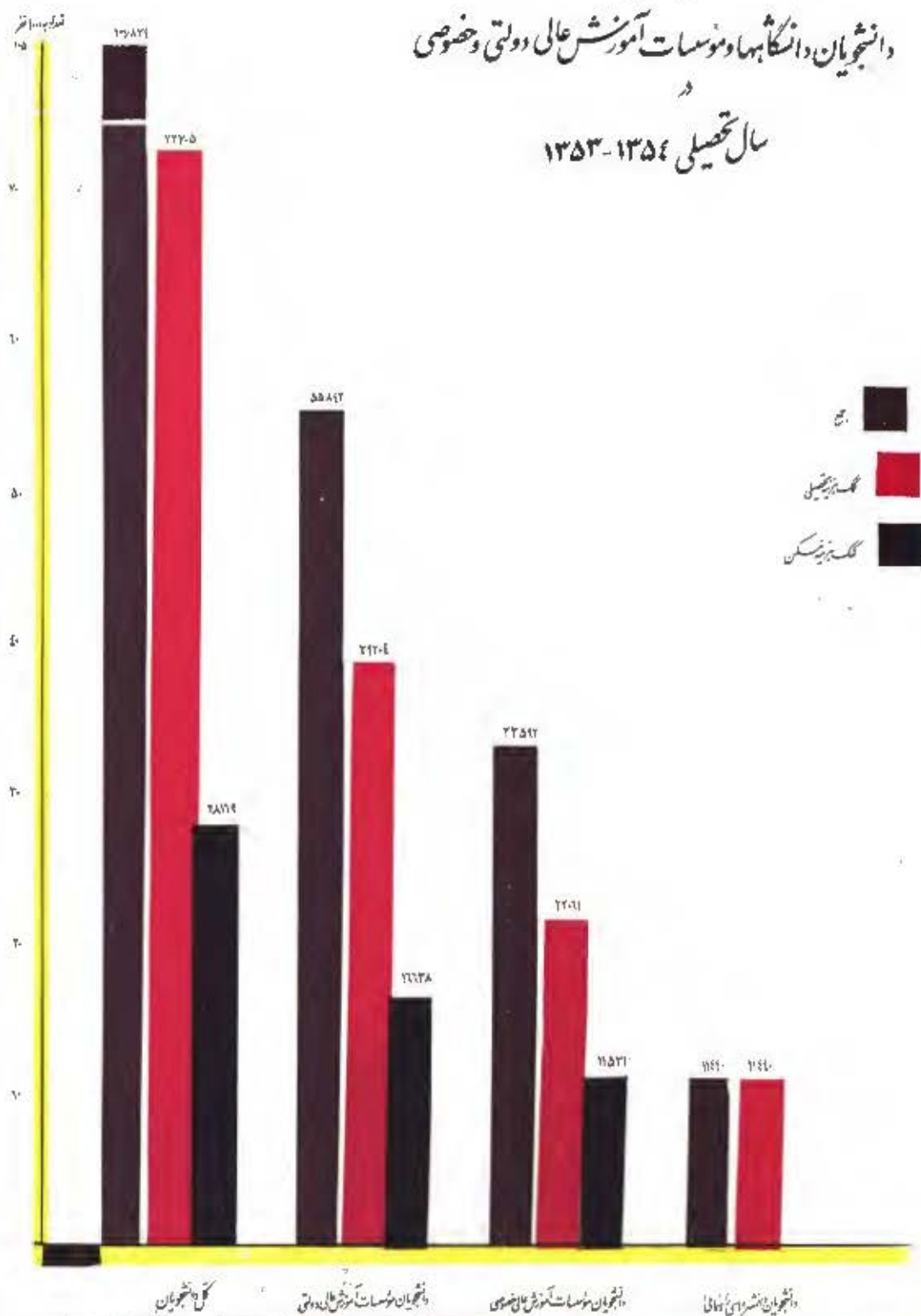
۱۳۵۳

۱۳۵۴

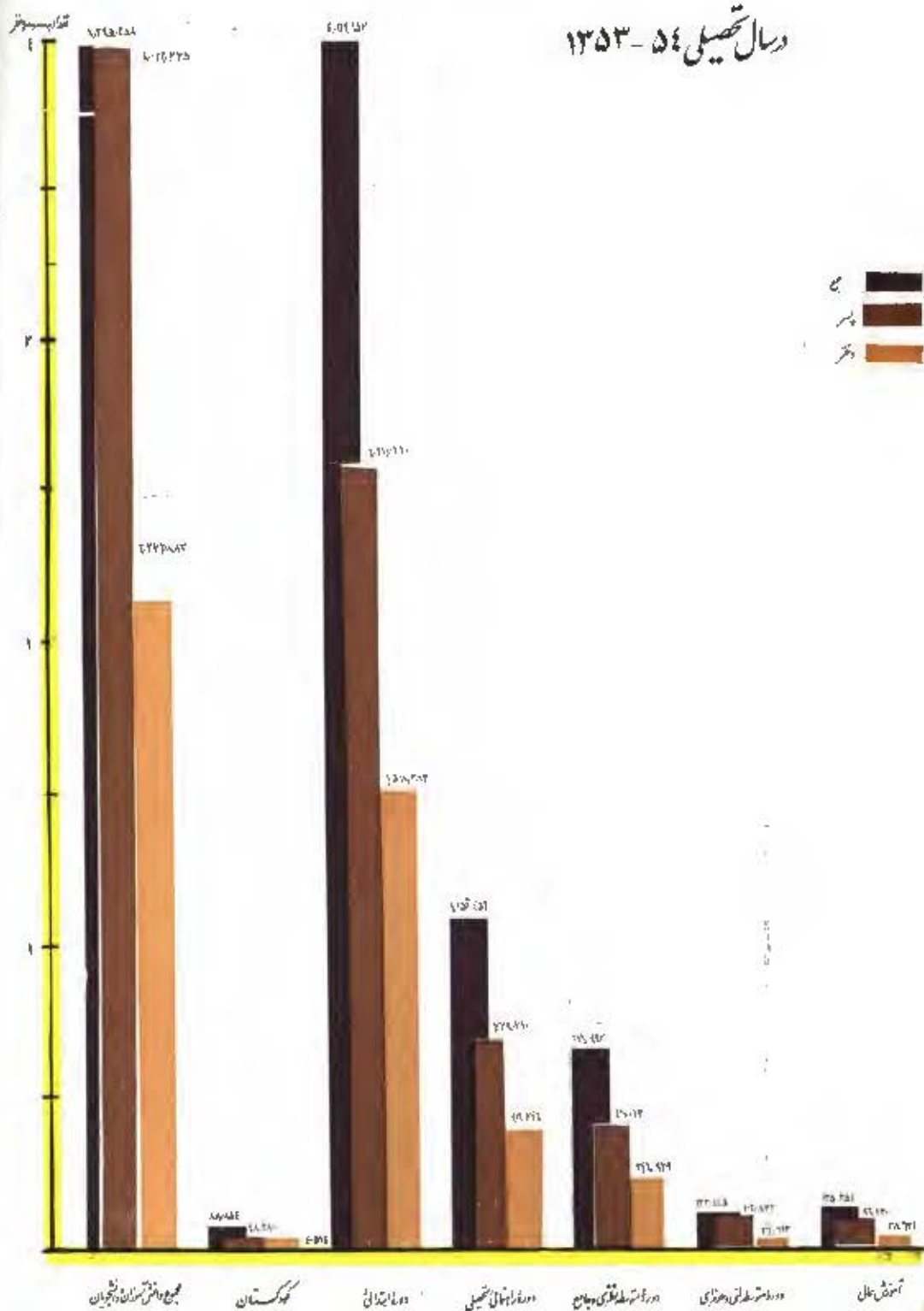
مکمل هزینه تحصیلی و مسکن

دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی

سال تحصیلی ۱۳۵۳-۱۳۵۴

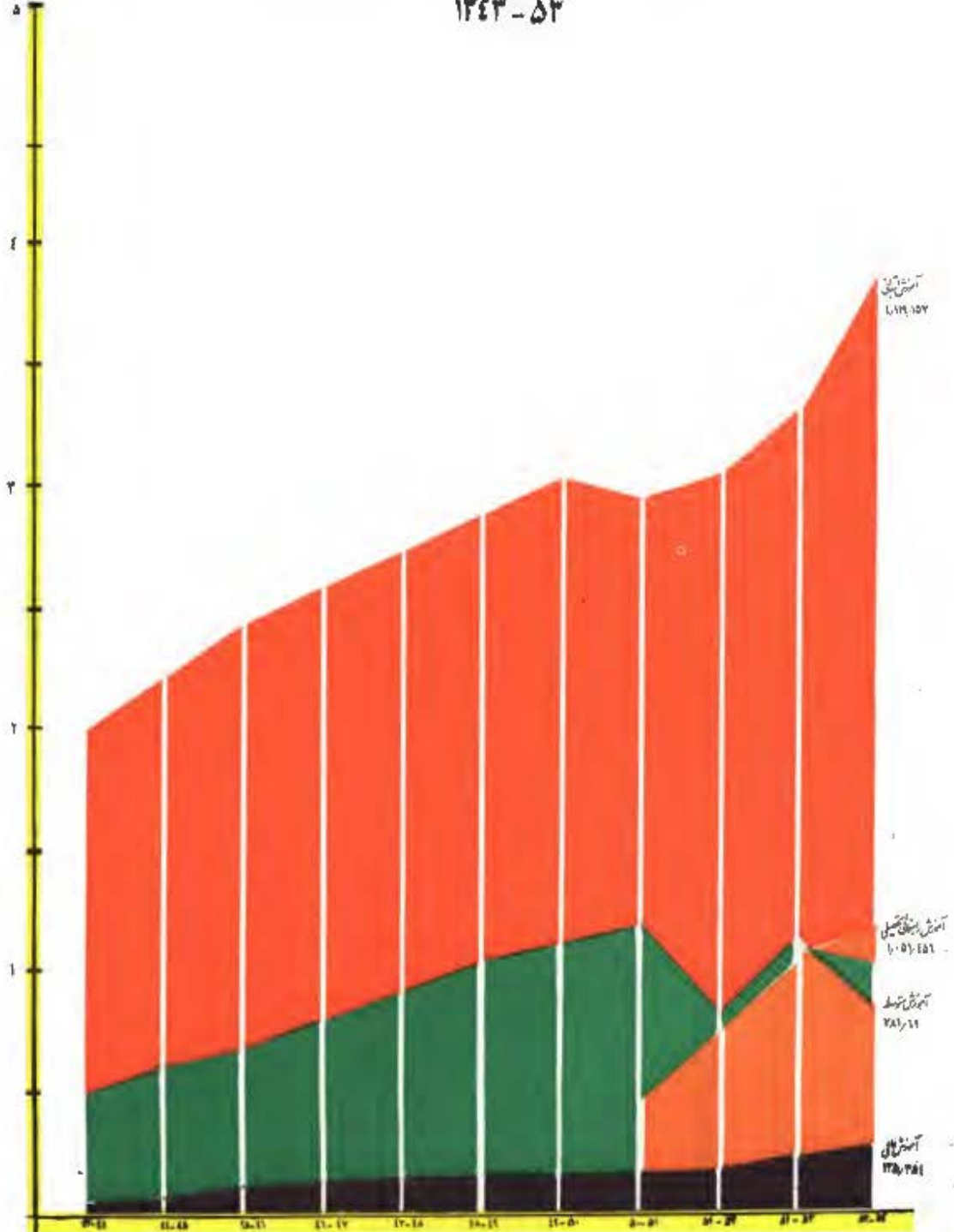
تعداد دانش آموزان و دانشجویان دختر و پسر کشور در سال تحصیلی ۵۴-۱۳۵۳

افزایش تعداد دانش‌آموزان و دانشجویان کشور در ده سال گذشته

۱۳۴۳ - ۵۲

تعداد دانش‌آموزان

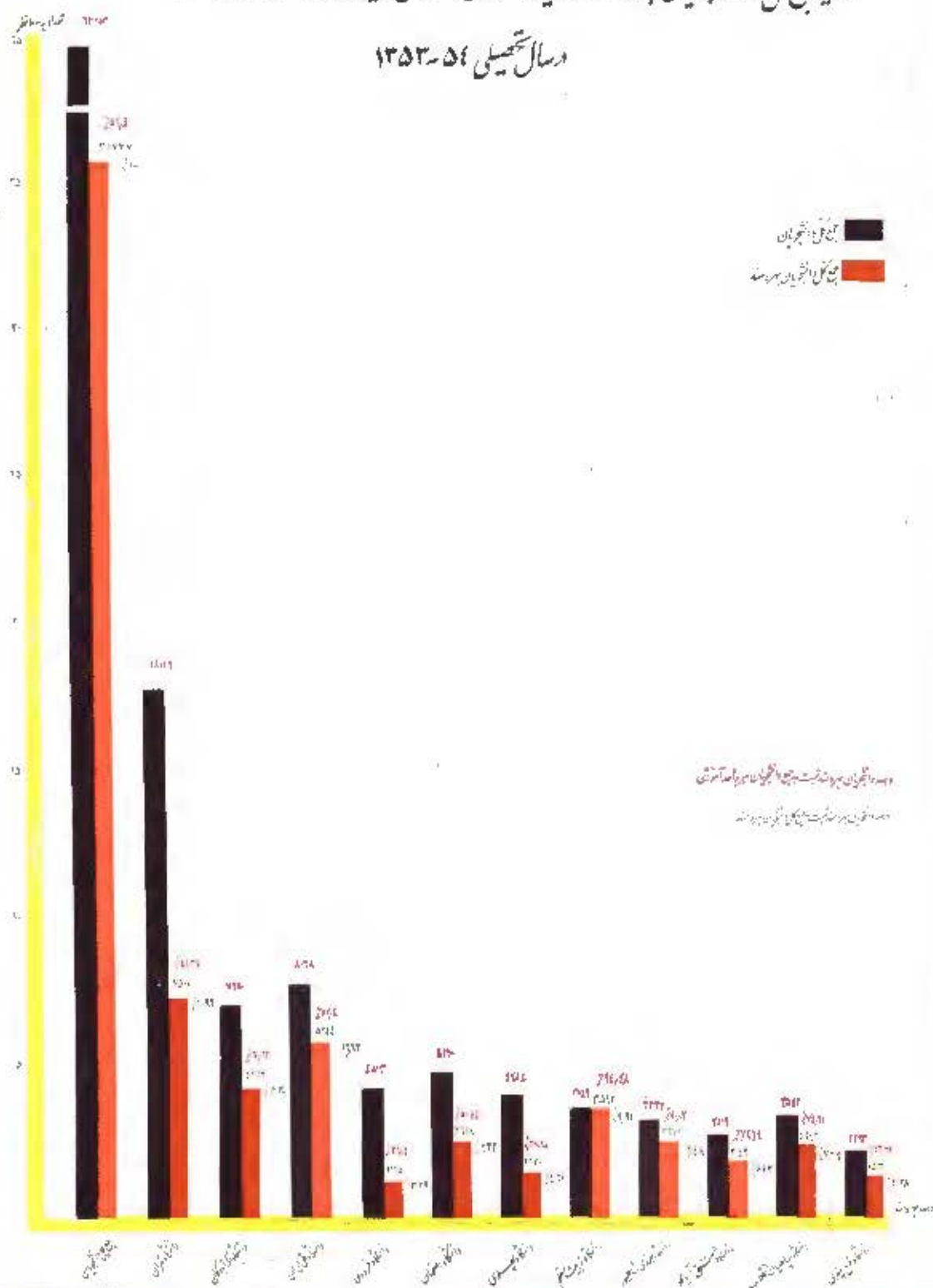
مقایسه جمع کل آمار دانشجویان بهره‌مند از فرم‌های آموزشی رایگان و دانشگاه‌های کشور

در سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴

کل دانشجویان
کل دانشجویان بهره‌مند

دوره دانشجویان به نسبت به جمع دانشجویان بهره‌مند از فرم‌های آموزشی رایگان

در سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴

قطعه‌نامه

هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

پیش‌گفتار

قطعه‌نامه هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در روز پنجشنبه ۱۳۵۴/۶/۱۳ به پیشگاه مبارک اعلیحضرتین تقدیم گردید و اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر مقرر فرمودند نخست متن کامل قطعه‌نامه همراه با گزارشهای کمیته‌های چهارده‌گانه کنفرانس در اختیار شرکت کنندگان گذاشته شود، سپس در جلسه دیگری مفاد قطعه‌نامه با توجه به نظرات و پیشنهادهای اصلاحی شرکت کنندگان بررسی و بصورت نهائی تنظیم شود.

وزارت علوم و آموزش عالی نظرات و پیشنهادهای شرکت کنندگان را درباره مواد مختلف قطعه‌نامه جمع‌آوری کرد و عین آنها را در جلسه پایانی هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی که با حضور جناب آقای اسیر عباس هویدا نخست وزیر و جناب آقای دکتر سنجهر اقبال رئیس هیات امنای دانشگاه تهران و همه شرکت کنندگان در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در روز پنجشنبه ۱۳۵۴/۶/۲ در تالار شرقی ساختمان جدید مجلس شورای ملی تشکیل شد مطرح کرد. در جلسه مذکور قطعه‌نامه با اصلاحاتی که در آن بعمل آمد بصورت نهائی تنظیم شد و مقرر گردید با توجه به اواسری که اعلیحضرتین در باب چگونگی کار کنفرانس صادر فرمودند:

۱ - کمیته‌های چهارده‌گانه بطور مستمر کار بررسی پیشنهادهای جدید و مطالب مربوط را ادامه دهند و نظرات تازه را به دبیرخانه کنفرانس در وزارت علوم و آموزش عالی گزارش نمایند.

۲ - برای سالهای آینده ترتیب شرکت دانشجویان در کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی داده شود.

۳ - در سال آینده علاوه بر ارزشیابی انقلاب آموزشی و پیگیری اجرای مصوبات قطعه‌نامه‌های کنفرانسهای ارزشیابی انقلاب آموزشی دویاسه موضوع اساسی آموزشی کشور در دستور کار کنفرانس گذاشته شود.

قطعه‌نامه

هشتمین اجلاس کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در هشتم شهریور ۱۳۵۴ در پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران تشکیل شد.

جلسه افتتاحیه کنفرانس باحضور ۲۰۹ نفر از وزیران و رؤسای دانشگاهها و مسئولان و کارشناسان آموزشی و نمایندگان حزب رستاخیز ملت ایران تشکیل شد. نخست وزیر، وزیر علوم و آموزش عالی، وزیر آموزش و پرورش، معاون کل دربار شاهنشاهی و نماینده دبیرخانه حزب رستاخیز ملت ایران گزارشهایی بعرض رسانیدند.

بیانات صائب شاهنشاه آریامهر در این جلسه خطاب به حاضران در زمینه های زیر سرلوحه مباحث و مذاکرات کمیته های چهارده گانه کنفرانس قرار گرفت:

۱ - ضرورت همکاری و همگامی افراد ملت و مسئولین امور در زمینه بحث و حل مسائل مملکتی در محیطی آزاد و سازنده به یمن یکپارچگی عظیمی که در خانواده بزرگ ایرانی با ایجاد حزب رستاخیز ملت ایران پدیدار شده است.

۲ - لزوم استمرار برنامه ریزی صحیح آموزشی و اجرای آن از خانواده تا دانشگاه و تطبیق دائمی این برنامه ها با پیشرفتهای و نیازهای جامعه متحول ایران و نظارت و پی گیری این برنامه ها بمنظور رسیدن به نتایج علمی و قابل ارزیابی در زمان مشخص.

۳ - لزوم مشارکت و فعالیت هرچه بیشتر معلم و دانش آموز، استاد و دانشجو، مسئولان موسسات آموزشی در پیشبرد هدفهای آموزشی کشور بعنوان سربازان انقلاب و توجه به این نکته که در مرحله کنونی تحولات جامعه ایرانی هرگونه بی تفاوتی، پرده پوشی واقعیات، عدم توجه به مبانی و مصالح ملی و نارسائی در امر تحصیل و تدریس قابل اغماض نیست.

۴ - ضرورت افزایش میزان کار و فعالیت واقعی شاگرد و معلم، استاد و دانشجو و مسئولان موسسات آموزشی در دوران سازندگی کنونی بمنظور برخورداری نظام آموزشی کشور از کیفیت بیشتر و پاسخگوئی به ضرورت های کنونی و هموار کردن راه دستیابی به آرمانهای دوران تمدن بزرگ.

ه - تأکید بر لزوم گفت و شنود میان استاد و دانشجو و از میان برداشتن نارسائی‌هایی که در این زمینه وجود دارد ، از راه ایجاد محیطی سالم ، آزاد و سازنده .

۶ - ضرورت اعمال ضوابط دقیق در امر تحصیل و تدریس و پرهیز از هرگونه ارفاق در ارزشیابی میزان معلومات دانش آموز و دانشجو.

۷ - ادامه پیکار بایسواد با کوششی هرچه بیشتر از راه یک جهاد ملی بعنوان شرط لازم و ضروری برای رسیدن به دوران تمدن بزرگ .

۸ - لزوم توجه به استقرار برنامه متناسب آموزشی جهت پرورش کودکان استثنائی اعم از کودکان تیز هوش و عقب مانده .

۹ - ارشاد جامعه از طریق آموزش مبانی بهداشت و تغذیه برای آگاهی لازم درباره اهمیت و ضرورت تغذیه متناسب با نیازهای طبیعی به ویژه در دوران جنینی ، شیرخوارگی ، و سنین رشد با استفاده از همه امکانات ، و همچنین تامین نیازهای تغذیه ای خانواده های کم در آمد بصورت یک برنامه جامع و ملی در قالب سیاست عدالت اجتماعی ایران که تاکنون در زمینه های دیگر نیز با موفقیت های چشمگیر و بنحوی شگفت انگیز تحقق یافته است .

۱۰ - ضرورت ایجاد رابطه منطقی میان میزان اعتبارات آموزشی و بازده واقعی همراه با ارزشیابی و نظارت دقیق .

۱۱ - تغییرات لازم در ترکیب اعضای هیات های ابناء و تعیین وظایف و مسئولیت های مشخص آنها .

۱۲ - توجه به ارزیابی فعالیت های اردو های عمران ملی و کوشش هرچه بیشتر در گسترش آنها در پرتو امکانات حزب رستاخیز ملت ایران و مطالعه برای جهت دادن قسمت مهمی از فعالیت این اردو ها در امر پیکار بایسواد .
علیاحضرت شهبانوی ایران در زمینه های توجه به مقام و رفاه معلم ، اهمیت آشنائی با مظاهر و فرهنگ ایران در همه سطوح آموزشی ، تأکید بیشتر بر کیفیت و کمیت تحصیلات پیش از دانشگاه ، رسالت دانشگاه های جدیدالتاسیس ، امکان شرکت دانشجویان در کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ، و بالاخره ضرورت بررسی در زمینه ایجاد امکانات خاص برای تحصیل کودکانی که به دلیل شرکت در تأمین معاش خانواده از تحصیل بازمی مانند شرکت کنندگان در کنفرانس را ارشاد و راهنمایی فرمودند .

با کسب الهام از راهنمایی های ملوکانه و خط مشی ای که شاهنشاه برای وصول به تمدن بزرگ ترسیم فرمودند و با برخورداری از نظرات علیاحضرت شهبانوی ایران ، شرکت کنندگان در کنفرانس باوقوف کامل به ثمرات انقلاب شاه و ملت

و باایمان به آینده روشنی که رستاخیز ملت ایران در برابر مردم این سرزمین گشوده است ، و همچنین بادر نظر گرفتن نقش تعیین کننده آموزش و پرورش در تحول جامعه ایرانی و باتوجه به ضرورت رعایت حرمت معلم و استاد و تاسمین موجبات معنوی و مادی این حرمت که پایه اصلی ثمر بخشی نظام آموزشی در همه سطوح محسوب می شود و با اعتقاد به لزوم گسترش دامنه گفت و شنود و آموزش سیاسی و شناساندن فرهنگ میهنی در همه مؤسسات آموزشی با علاقه و شوق به مدت پنج روزه بحث و تبادل نظر در باره موضوعات مختلف آموزشی پرداختند و نتایج این مطالعات را به شرح زیر به پیشگاه مبارك اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانوی ایران تقدیم می دارند .

نتایج حاصل از بررسی های کمیته های چهارده گانه کنفرانس مؤید مواد شصت و هفت گانه قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی است که قسمتی از توصیه ها و رهنمود های آن در سال گذشته بمرحله عمل رسیده و قسمتی دیگر به سبب محدودیت فرصت یاسشکلات اجرائی هنوز تحقق نیافته است . کنفرانس مقرر میدارد که دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و کلیه سازمان های مسئول در ادامه اجرای مصوبات مزبور اقدام کنند و گزارش اقدام های انجام شده و نتایج بدست آمده و احیاناً دشواری ها و نارسائی ها را به نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ارائه دهند .

در تکمیل مواد قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی پیشنهاد های جدیدی که در زمینه های گوناگون آموزشی در این اجلاس به کمیته های چهارده گانه کنفرانس تهیه شده است بعنوان قطعنامه هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی پیشنهاد می شود . متن کامل گزارش های کمیته ها بصورت مجموعه جداگانه به این قطعنامه پیوست است .

آموزش اصول و مفاهیم رستاخیز در مؤسسات آموزشی

۱ - بمنظور آموزش فلسفه انقلاب ایران به نوجوانان و جوانان کشور و آماده کردن آنان برای آنکه خدمتگزاران شایسته تری برای شاهنشاه و میهن باشند و بمنظور مشارکت بیشتر دانشگاهیان و فرهنگیان در بررسی و شناخت و آموزش اصول انقلاب ایران نکات زیر توصیه می شود :

الف - به مبانی ملی و سیر تکاملی فرهنگ ایران و اصول عقاید حزب رستاخیز ملت ایران و پرورش اخلاقی دانش آموزان و دانشجویان در همه برنامه های آموزشی و رشته های تحصیلی و آشنا کردن دانش آموزان و دانشجویان با اندیشه ها و مکاتب سیاسی و فلسفی و اقتصادی و سرمایه و روش های حکومتی جهان در ارتباط با فلسفه انقلاب ایران تأکید و توجه خاص معطوف گردد .

وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم و آموزش عالی و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موظفند در کتابها و مواد درسی و برنامه‌های آموزشی خود بنحوی تغییرات لازم را بدهند که برای سال تحصیلی ۱۳۵۰-۵۱ آماده باشند. دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید موجبات انتشار مواد غیر درسی مربوط را از سال تحصیلی ۵۰-۱۳۵۴ فراهم کنند.

ب- آموزش اصول رستاخیز ملت ایران نباید تنها جنبه درسی داشته باشد بلکه باید در همه فعالیتهای جنبی مؤسسات آموزشی جای مهمی به آن داده شود.
ج- آزادی بحث در چارچوب اصول رستاخیز ملت ایران در کانونهای حزبی بصورت گفت و شنود گسترده در تمام سطوح میان استاد و دانشجوی مدیریت دانشگاهها و دانش‌آموزان و مربیان و با شرکت مدیران دستگاههای اجرایی مملکت تامین شود.

د- در هر موسسه آموزشی کمیته پیگیری ارزشیابی انقلاب آموزشی با شرکت نمایندگان هیات علمی و کادر غیر آموزشی و دانشجویان یادانش‌آموزان تشکیل شود. فراهم آوردن موجبات شرکت دانشجویان و دانش‌آموزان در کمیته پیگیری ارزشیابی انقلاب آموزشی توسط حزب رستاخیز ملت ایران یا خود کمیته پیگیری داده خواهد شد. گزارش این کمیته‌ها به ارگانی که در حزب طبق مقررات تشکیلاتی مسئول این امر خواهد بود، ارائه خواهد شد.

فرهنگ ایران و پیوندهای ملی

۲- با الهام از تعالیم شاهنشاه آریامهر که مقرر می‌دارند «ملت ما که مصمم است در این دوران تازه از زندگانی خویش تمام آثار انحطاط و ضعف و فساد و زبونی گذشته را بدست فراموشی سپارد، دارای این رسالت معنوی است که ارزش-های مثبت و جوادانی فرهنگ ایرانی را از همه آلودگی‌هایی که ممکن است بدست عوامل بیگانه در این فرهنگ راه یافته باشد دور سازد، و هر آنچه را که نشان سازندگی و پاکی و نیرومندی ندارد، و بنابراین شایسته فرهنگ ایرانی نیست از آن کنارگذارد» و با اعتقاد به اینکه مفاهیم و مضامین سازنده در فرهنگ ایران زمین در شرایط جامعه پرتحرک ایرانی بمنظور تحکیم مبانی فکری و ملی و ایجاد مصونیت در مقابل آسیب‌های معاصر باید در کلیه ابعاد و مقاطع و جلوه‌های زندگی مورد اعمال قرار گیرد و در تمامی شئون حیات ملی بکار افتد، شایسته است در برنامه‌های آموزشی همه سطوح تحصیلی برای عرضه اطلاعات لازم در این زمینه، اقدام سنجیده و مبتنی بر برنامه‌ریزی دقیق و با استفاده از شیوه‌های نافذ و مؤثر معمول گردد به برنامه‌های مربوط به شناخت و شناساندن فرهنگ ایرانی و همچنین توضیح و تشریح فرهنگ دوران انقلاب شاه و ملت

اولویت خاص داده شود و کلیه مشکلات از قبیل کمبود وسایل چاپ و نشر و غیره که در این راه وجود دارد هرچه زودتر مرتفع گردد .

نظر باینکه ویژگیهای عاطفی و اخلاقی و رفتاری انسان از نخستین مراحل رشد شکل میگیرند ، اجرای برنامه های مربوط به شناخت مفاهیم ملی و تلطیف و تقویت عواطف میهنی باید در همه دوره های تحصیلی مورد توجه باشد .

اشاعه فرهنگ ایران و آموزش مبانی ملی باید از کودکی شروع شود و در دبستان ها ، دبیرستانها و دانشگاهها بوضعی متناسب تقویت گردد . برنامه و فعالیتهائی که بمقصود آگاه ساختن کودکان و نوجوانان و جوانان به فرهنگ ایران زمین در هر مرحله از آموزش رسمی اجرا میشود باید باتوجه به شرایط رشد و یادگیری و بر مبنای توانائی دانش آموزان برای درک عمیق از مسائل مورد نظر تهیه شود تا کودکان و نوجوانان و جوانان را به درک واقعیت ها هدایت کند و آنان را افرادی وطن پرست ، معتقد به مبانی اخلاقی و میهنی بار آورد و برای قبول مسئولیتهای ملی و اجتماعی آماده سازد . باتوجه به این مقصود برنامه های آموزش فرهنگ ایران و پیوندهای ملی باید بر اساس مصوبات هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی و نیز بادر نظر گرفتن توصیه های مندرج در گزارش کمیته «آموزش فرهنگ میهنی» بمرحله اجرا درآید .

از آنجا که گسترش آموزش فرهنگ میهنی بدون مشارکت مسئولان با ایمان و سازمانهای مجری نیست توصیه میشود که از معلمان کشور بعنوان عنصر اصلی توسعه فرهنگ ملی بهره گیری شود و کلیه واحدهای آموزشی برای تحقق این منظور بسیج و تجهیز گردند . و برای پرورش عامل انسانی که باید چنین وظیفه خطیری را برعهده گیرند با برنامه ریزی دقیق با اقداماتی موثر و مستمر دست یابند . دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و وزارتخانه ها و سازمانها و دستگاههای دولتی و غیردولتی وظیفه اجرای توصیه های یادشده را در مواردی که به آنها مربوط است برعهده خواهند داشت .

پیکار بایسواد و آموزش عمومی

۳ - به فرموده شاهنشاه «نظر باینکه سواد نخستین پایه بهره مندی از آموزش و پرورش و بازسازی و رشد اندیشه هاست و پیشرفت اجتماعی در سایه پیشرفتهای ذهنی و فکری بدست میآید » جهاد ملی بمنظور ریشه کنی بیسوادی جهت ایجاد آمادگی بهنگام ورود به مرزهای تمدن بزرگی از برترین برنامه های ملی در تأمین هدفهای رستخیز ملت ایران بشمار میآید و کانونهای حزبی در امر ریشه کنی بیسوادی میتواند راه نوئی باشد که همراه باتدبیر لازم بسیج و مشارکت عامه را برای تسریع نیل به مقصود تسهیل کند . در این جهاد ملی استفاده از

همه امکانات مملکتی بخصوص رادیو و تلویزیون و دیگر وسائل ارتباط جمعی ضروری شناخته میشود .

۴ - باتوجه به نیازمبرم سازمانهای آموزشی کشور به معلم و گرایش عمومی افراد تحصیل کرده و کارآمد به مشاغل غیرآموزشی و بادرآمد بیشتر ، پیشنهاد میشود مفادگزارش «شورای آموزش کشور به هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در زمینه تأمین مسکن معلمان » و «بالا بردن موقعیت اجتماعی و اعتبار شغلی معلمان » مورد توجه قرارگیرد . تابه این ترتیب در حد معقوله به تأمین رفاه معلمان و کسانیکه در خدمات آموزشی قراردارند و ارتقاء منزلت شغلی و اجتماعی آنان عنایت شود .

۵ - در جهت تأمین آموزش هنر در سطح آموزش عمومی توصیه میشود که دانشسراهای هنر بمنظور تربیت مربیان هنر با همکاری وزارت فرهنگ و هنر و وزارت آموزش و پرورش وباتوجه به نیازهای مربوط به آموزش هنر ، دراستانها گسترش پیدا کند و از امکانات مادی و انسانی این دو وزارتخانه حداکثر استفاده بعمل آید .

۶ - در مورد آموزش عمومی در روستاها درگروههای سنی گوناگون ، و تربیت تکنیسین ها و کادرهای عمرانی روستائی ، و آموزش بزرگسالان و پرورش کارگران ماهر در روستاها ، توصیه هائی باتوجه به دورنمای روستاهای ایران در بیست و پنجسال آینده و صنعتی شدن تولید کشاورزی و نقش حیاتی این بخش از نظر تأمین غذای مردم ایران و اجرای سیاست خودبسندگی نسبی و اهمیت آموزش کشاورزی بعنوان حلقه اتصال بین آموزش دبستانی و دبانی تولید که توسط کمیته « آموزش عمومی در روستاها » تهیه شده است که مفاد آن باید برای تهیه برنامه های اجرائی مورد توجه وزارت تعاون و امور روستاها و وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و سایر وزارتخانه های مسئول قرار بگیرد و نتایج اقدامات به نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی گزارش گردد .

آموزش عالی

۷ - همکاریهای میان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی داخلی و همچنین همکاری بادانشگاههای خارجی که تاکنون انجام یافته است مورد بررسی قرارگیرد و نتایج حاصله از آن بمنظور تنظیم برنامه های جامع همکاری های آینده بخصوص در دوره های عالی دانشگاهی مورد استفاده قرارگیرد .

وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری دستگاههای ذیربط در سال آینده نتیجه اسررابه نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ارائه خواهد داد .

۸ - باتوجه به مسئولیت سنتی دانشگاهی که اشاعه علم و پیشبرد دانش

است توجه به مسئولیت تأمین نیروی انسانی متعهد و کارداران برای جوابگوئی به نیازهای ملی و محلی و نیز باتوجه به سهم دانشگاه در توسعه منطقه‌ای باید ماموریت ویژه هردانشگاه تعیین گردد. در تعیین ماموریت خاص هردانشگاه یا موسسه آموزش عالی باید خصوصیات علمی و پژوهشی و موقعیت جغرافیائی آنها و توانائی به تحقیق بخشیدن به این ماموریت در نظر گرفته شود.

دولت موظف است ماموریت ویژه هردانشگاه را ظرف سال آینده تعیین کند تا دانشگاهها برآن اساس طرح توسعه و اجرای برنامه‌های تربیت نیروی انسانی خودرا تهیه و به مرحله اجرا بگذارند. در تعیین ماموریت ویژه دانشگاهها توصیه‌های کمیته‌های «امور مالی و اداری» و «مدیریت دانشگاهی» مورد توجه قرار خواهد گرفت.

۹ - دانشگاهها مکلفند که بدون استثناء برای تأمین وسایل لازم برای ایجاد رشته‌های تربیت معلم اقدام کنند. طرح اجرائی این کار توسط وزارت علوم و آموزش عالی، وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و هنر تهیه و پس از تصویب شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور برای اجرا ابلاغ خواهد شد. نتیجه این اقدامات باید به نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی گزارش شود.

۱۰ - باید در ضوابط و مقررات ناظر بردانشگاهها به گونه‌ای تجدید نظر شود که در جهت استقلال عمل بیشتر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی هیاتهای انشاء بتوانند اختیارات خودرا بطور مؤثر اعمال کنند. وزارت علوم و آموزش عالی باید بامشورت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ظرف ۶ ماه طرح مربوط را تهیه کند و برای تصویب به مقامات ذیصلاح تقدیم نماید.

ارتباط آموزش دانشگاهی با نیاز نیروی انسانی

۱۱ - برای پرهیز از ایجاد بنیادها و سازمانهای جدید و استفاده حداکثر از توان علمی و فنی مؤسسات موجود پیشنهاد میشود در زمینه برقراری ارتباط نزدیکتر رسالتها و هدفها و برنامه‌های آموزشی مؤسسات آموزش عالی بانيازهای کیفی و کمی نیروی انسانی کشور اقدامات مستمر زیر صورت گیرد:

الف - سازمان برنامه و بودجه بهنگام تنظیم برنامه‌های عمرانی میان مدت و مطالعات دورنگری اقتصادی و اجتماعی بعد نیروی انسانی را موردتوجه کامل قرار داده و خطوط کلی نیازها و گرایش‌های عمده را در رشته‌های مختلف مشاغل تعیین و اعلام نماید. در برنامه ریزیهای بلند مدت به پیشرفت مداوم علمی و تحولات پیش‌بینی نشدنی در علوم پایه توجه لازم معطوف خواهد شد.

ب - وزارت علوم و آموزش عالی و موسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی ماموریت داده شود بااستفاده از مطالعات و برنامه‌های اقتصادی و

- اجتماعی کشور (با همکاری سازمان برنامه و بودجه) وظایف زیر را انجام دهند:
- ۱ - مطالعات دورنگری در زمینه های آموزشی ، تهیه و پیشنهاد برنامه های درازمدت به مراجع مسئول .
 - ۲ - تهیه برنامه های گسترش آموزش عالی (ظرفیت در رشته های تحصیلی توزیع جغرافیائی - سطح تحصیلی) .
 - ۳ - بررسی رشته های آموزشی موجود و تهیه الگوی مناسب برای رشته های مورد نیاز (شامل حذف یا تلفیق رشته های موجود و یا ایجاد رشته های جدید) و ارائه آن بشورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور جهت تصویب .

وضع خدمت و رفاه اعضاء هیات علمی

- ۱۲ - در عصر انقلاب که تحقق آرمانهای بزرگش ، فداکاری بی دریغ و کوشش سازنده مستمری را ایجاب میکند ، اعضاء هیات علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ، بفرموده شاهنشاه آریامهر ، باید بعنوان سربازان انقلاب با کار بیشتر و بهتر در رسیدن به هدفهای انقلاب آموزشی بکوشند . از این گروه که برای هموار ساختن راههای رسیدن به تمدن بزرگ وظیفه ای تاریخی و سیهنی برعهده دارند ، کوششی بیشتر و پی گیر انتظار میرود . در این مورد موازین زیر باید ملاک کار قرار بگیرد :
- الف - اعضاء هیات علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی موظفند حداکثر ساعات کار مقدور را در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی و خدمات دانشگاهی و راهنمایی دانشجویان و گفت و شنود صرف نمایند .
- ب - باید رابطه ای منطقی بین کمیت کار (ساعات کار) و کیفیت آن (محصول و بازده کار) برقرار شود و عنوان تمام وقت فقط به کسانی اطلاق گردد که به علاقمندی و وقف تمام فکر و اندیشه خود به امور دانشگاهی جز درمؤسسه محل خدمت خویش در جای دیگری به کار اشتغال نورزند .
- ج - توصیه می شود که مدت مرخصی سالانه اعضاء هیات علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور یکماه تعیین شود . شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موظف است روش و شرایط اجرایی این توصیه را تهیه و بتصویب برساند .
- د - برای نظارت دقیق بر ساعات کار اعضاء هیات علمی و اجراء قاطع مقررات خدمت تمام وقت و پاره وقت و اجرای کامل قوانین و مقررات استخدامی و انضباطی مربوط به خدمات دانشگاهی کمیته خاصی در هر دانشگاه به انتخاب اعضاء هیات علمی یا شورای دانشگاه پیش از پایان نیمسال تحصیلی سال جاری

تشکیل گردد .

۵ - شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موظف است با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور آئین نامه های لازم را برای اجرای بندهای فوق ظرف سه ماه تدوین نماید .

۱۳ - در ایجاد شرکت های تعاونی مسکن که بوسیله دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تشکیل شده و خواهد شد دولت در چار چوب سیاست مسکن خود تسهیلات لازم را برای تعاونی های مزبور فراهم خواهد ساخت و برای آنها چه از نظر زمین و چه از نظر امکانات حق تقدم قائل خواهد شد .

آزمایش و گزینش دانشجو

۱۴ - ضمن تأیید اصل جدا بودن آزمایش از گزینش که در بند ۳ قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی تصریح شده است توصیه میشود که انتخاب دانشجو برای دانشگاهها و مؤسسات آموزشی عالی براساس عوامل آزمایش همگانی و معدل و یانمرات امتحانات کتبی نهائی سال ششم متوسطه براساس ضوابط و شرایط خاصی که از طرف دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی معین میشود صورت گیرد .

۱۵ - سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به انجام آزمایش همگانی ورودیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اقدام خواهد کرد و آزمونهای آزمایش همگانی را با رعایت بیشتر موازین علمی بنحو جامعتری تهیه خواهند نمود تا بتوان میزان استعداد داوطلب و همچنین میزان آمادگی او را برای ورود به آموزش عالی با دقت بیشتری ارزشیابی کرد .

۱۶ - وزارت آموزش و پرورش در اجرای آزمایش همگانی با سازمان سنجش آموزش کشور همکاری خواهد کرد و این آزمایش مقارن یا همراه امتحانات نهائی سال ششم متوسطه صورت میگیرد و نتایج آزمایش همگانی در کارنامه ای درج و برای داوطلبان ارسال میشود .

۱۷ - انتخاب دانشجو کماکان با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی خواهد بود و برای جلوگیری از دشواریهایی که در سال کنونی در امر جایگزین کردن دانشجویان موجود بوده است شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور و سازمان سنجش آموزش کشور مکلف هستند که طی سه ماه طرح اجرائی لازم را تهیه کنند و به تصویب برسانند .

۱۸ - وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری وزارت آموزش و پرورش در مورد کسانی که قبل از خرداد سال ۱۳۵۵ تحصیلات متوسطه خود را پایان رسانده یا میرسانند و داوطلب ورود به آموزش عالی هستند بررسی های لازم بعمل

آورده و نتیجه را ظرف ۳ ماه اعلام خواهند داشت .

۱۹ - دانشگاهها موظفند که تا پایان آبان ۱۳۵۴ شرایط و ضوابط گزینش دانشجو را کتبا به سازمان سنجش آموزش کشور اطلاع دهند و سازمان مزبور وظیفه دارد که پس از تدوین و هماهنگ نمودن آنها طبق ضوابطی که بتصویب شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور میرسد ، نشریه مربوط بضوابط گزینش را تا قبل از پایان اسفند ۱۳۵۴ بچاپ برساند و در اختیار داوطلبان ورود بدانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور قرار دهد .

۲۰ - سازمان سنجش آموزش کشور بمنظور تدوین آزمونهای که دارای اعتبار کافی باشد خزانه ای از انواع آزمونها بوجود خواهد آورد .

۲۱ - وزارت علوم و آموزش عالی باید طبق ضوابطی که وسیله سازمان سنجش آموزش کشور تهیه میشود باتدارك تمهیدات قانونی ترتیباتی فراهم سازد که از انتشار و افشای این آزمونها پس از اجراء نیز جلوگیری شود تا سازمان سنجش آموزش کشور بتواند آزمونهای مذکور را مورد تحقیق و بررسی قرار داده قدرت تشخیصی آنها را بعد مطلوب برساند .

۲۲ - وزارت آموزش و پرورش موظف است که از سال ۱۳۵۷ امتحانات نهائی فارغ التحصیلان نظام جدید آموزشی را با همکاری وزارت علوم و آموزش عالی و سازمان سنجش آموزش کشور و با استفاده از سوازمین آزمونسازی طوری ترتیب دهد که برای اعطای گواهینامه پایان تحصیلات متوسطه و نیز ورود به آموزش عالی مورد استفاده قرارگیرد .

۲۳ - شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور با همکاری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و سازمان سنجش آموزش کشور ظرف سه ماه بررسی لازم را برای تعیین میزان سهمیه پذیرش دانشجویان منطقه ای هر دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی بعمل آورد .

رفاه دانشجو

۲۴ - بمنظور تامین مسکن دانشجویان واجد شرایط برطبق ضوابط و مقررات صندوقهای رفاه دانشجویان برای تمام سال (۱۲ ماه) کمک هزینه مسکن به آنان پرداخت شود .

۲۵ - دانشجویان غیر شاغل دوره های شبانه برطبق ضوابط و مقرراتی که از طرف هیاتهای امنای صندوق های رفاه دانشجویان معین میشود از کمک هزینه تحصیلی برخوردار گردند .

۲۶ - توصیه میشود که بررسیهای لازم برای ایجاد تشکیلات دانشجویان در کشور براساس طرح پیشنهادی حزب رستاخیز ملت ایران و همکاری وزارت

علوم و آموزش عالی و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی انجام گیرد .

پژوهش در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

۲۷ - به سازمانهای اجرائی دولتی و صاحبان صنایع توصیه میشود که ظرف شش ماه فهرست کلیه نیازهای پژوهشی خود را در اختیار شورای پژوهشهای علمی کشور قرار دهند و شورا موظف است ظرف سه ماه این اطلاعات را برای استفاده پژوهشگران و مؤسسات آموزشی و پژوهشی چاپ و منتشر نماید و این امر باید تداوم داشته باشد و سالانه انجام شود .

۲۸ - توصیه میشود در جهت استفاده بیشتر و بهتر از دانش و کارآئی پژوهشگران ایرانی طرحهای مطالعاتی و پژوهشی در صورتی به افراد و موسسات خارجی واگذار گردد که افراد و مؤسسات مشابه ایرانی برای انجام آنها وجود نداشته و در صورت وجود ، ظرفیت انجام آنها نداشته باشند و چنانچه در صورت لزوم انجام طرحی به شخصی (حقیقی یا حقوقی) خارجی واگذار گردد باید در اجرای آن از افراد ایرانی استفاده شود . سازمان برنامه و بودجه در این مورد اقدام لازم را معمول خواهد داشت و نتیجه کار را در مدت سه ماه به شورای پژوهشهای علمی کشور گزارش خواهد کرد .

۲۹ - اصلاح مقررات مالی و اداری برای تسهیل امور پژوهشی ضرورت فوری دارد . توصیه میشود وزارت امور اقتصاد و دارائی ، سازمان برنامه و بودجه ، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و شورای پژوهشهای علمی کشور همکاری لازم را با وزارت علوم و آموزش عالی جهت پیشبرد این امر مبذول دارند تا پس از ۴ ماه مقررات جدید بمرحله اجرا درآید .

۳۰ - بمنظور آشنائی و مشارکت پژوهشگران با مؤسسات پژوهشی و صنایع داخلی و دانشگاههای دیگر ، شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور در ظرف ۹ ماه ضوابط لازم را تهیه نماید تا هیأت علمی دانشگاهها در رشتههای مناسب بتوانند قسمتی از فرصت مطالعاتی خود را در مؤسسات پژوهشی و صنایع داخلی و دانشگاههای دیگر بگذرانند .

۳۱ - تأکید میشود با توجه به نیازهای روز افزون و ضروری دانشگاهها و مؤسسات علمی و فنی کشور به تکنیسینهای متخصص و بمنظور بهبود امور تحقیقاتی و استفاده موثر از وسائل آزمایشگاهی نسبت به برگزاری و گسترش دورههای منظم تربیت تکنیسین در دانشگاههایی که آمادگی دارند و نیز اعزام داوطلبان بخارج از کشور اقدام شود و برنامههای مربوط ظرف شش ماه تهیه و به وزارت علوم و آموزش عالی ارسال گردد .

۳۲ - سازمان انتشارات و چاپ دانشگاهی تقویت و به تناسب فعالیتهای انتشاراتی آنها گسترش یابد و اقدامات ضروری در جهت رفع مشکلات و نارسائیهای این سازمانها هرچه زودتر از طرف دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی با پشتیبانی مالی لازم از طرف دولت صورت گیرد. بمنظور تسهیل و تسریع در چاپ کتابهای دانشگاهی به سازمان انتشارات و چاپ دانشگاهی اجازه داده میشود که کتابهای خود را در دیگر چاپخانههای کشور بچاپ برسانند.

۳۳ - بمنظور ایجاد انگیزه لازم برای کارهای پژوهشی و تشویق پژوهشگران به کارهای پژوهشی اصیل که دارای نتیجه و فواید علمی برای بهبود وضع علمی و صنعتی و آموزشی کشور باشد جایزههایی نظیر جایزههای سلطنتی برای بهترین کتابهای سال بوجود آید تا به تشخیص هیات داورانی که از طرف شورای پژوهشهای علمی کشور تعیین میشود به پژوهشگران ممتاز و برجسته اعطا گردد.

مدارك تحصیلي و شرایط و مقررات استخدامی

۳۴ - داشتن مدرک دانشگاهی باید از شرایط احراز مشاغلی که نیاز به مدرک تحصیلی دانشگاهی ندارند حذف گردد و بجای آن ضوابط موثر دیگر بمنظور جایگزینی مدرک تحصیلی برای میزان تخصص و مهارت بوجود آید. سازمان اسرارداری و استخدامی کشور موظف است با همکاری وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و دانشگاهها بر مؤسسات آموزش عالی طرح مورد بحث را ظرف یکسال برای حداقل هشتاد طبقه شغلی تهیه و به مرحله اجرا بگذارد.

۳۵ - نظرباینکه مقررات استخدامی در شمار عوامل موثر جلب و نگهداری نیروهای توانا و کاردان در پیشههای علمی و آموزشی است توصیه میشود که سازمان اسرارداری و استخدامی کشور با همکاری وزارتخانههای علوم و آموزش عالی و آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه بررسیهای لازم را در زمینه تهیه مقررات خاص استخدامی برای معلمان و همچنین صاحبان مشاغل پژوهشی در سطوح مختلف بعمل آورده و نتیجه مطالعات خود را که باتوجه به حفظ حقوق و اعتلاء مقام و حرمت مشاغل آموزشی و پژوهشی صورت میگیرد به نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی گزارش نماید.

آموزش فنی و حرفه ای

۳۶ - بمنظور توسعه و جهت دادن به تحرك نیروی کار و کاهش کم کاری در سطح روستاها و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز قطبهای عمرانی و همچنین مبارزه با بیسوادی در روستاهای کم جمعیت لازم است استفاده از مراکز تعلیمات

حرفه‌ای سیار توسعه یافته و به کلیه مناطق کشور مخصوصاً روستاها تعمیم داده شود .

۳۷ - دوره خدمت وظیفه عمومی یکی از مناسبترین فرصتهای تجهیز و آموزش نیروی انسانی است . بنابراین باید با ارزیابی دقیق الزامات و امکانات این دوره طرح جامعی برای آموزش حرفه‌های مختلف به افراد ضمن آموزش سواد توسط وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و وزارت تعاون و امور روستاها و با همکاری نیروهای مسلح شاهنشاهی ، وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه تنظیم و تا پایان اسفند ۱۳۵۴ تهیه و بتدریج به مرحله اجرا درآید .

۳۸ - بمنظور تشویق بیشتر جوانان کشور برای مشارکت در برنامه‌های تعلیمات حرفه‌ای و فنی باید با توجه به مقتضیات بازار کار ایران امتحانات خاصی برای تعیین ارزش درجات مختلف مهارت ترتیب داد و همچنین با توسعه نظام مجتمع آموزش صنعتی کشور امکان پیمودن مدارج عالی تخصصی را برای افراد واجد شرایط فراهم کرد . در این خصوص طرح لازم را وزارت کار و امور اجتماعی با مشارکت وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه تهیه خواهد کرد و تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۵۵ به دولت تسلیم خواهد نمود .

۳۹ - بمنظور ارتقاء سطح کیفی آموزش فنی و حرفه‌ای و نایل به هدفهای کمی تربیت نیروی انسانی که در برنامه پنجم پیش‌بینی شده است بادر نظر گرفتن اولویت ویژه‌درمیزان ونحوه تخصیص و مصرف اعتبارات سرمایه‌گذاری آموزش فنی وحرفه‌ای تجدید نظر اصولی و اساسی بعمل آید .
در اجرای این طرح باید وزارت علوم آموزش عالی ، وزارت آموزش و پرورش ، وزارت کار و امور اجتماعی با همکاری سازمان برنامه و بودجه طرح اجرائی لازم را برای منظور شدن در بودجه سال ۱۳۵۵ تهیه و به دولت ارائه نماید .

۴۰ - کارآموزی واقعی و مرتبط با رشته تحصیلی باید بتدریج برای کلیه دانشجویان و هنرجویان مدارس فنی کشور اجباری شود و کارفرمایان کشور مکلف شوند امکانات این کارآموزی را مهیا سازند . این کارآموزی که قسمتی از شرایط لازم برای دریافت مدرک تحصیلی خواهد بود دانشجو و هنر جو را با ماهیت فعالیتهای گوناگون مرتبط به رشته تحصیلی وی قبل از ورود به بازار کار آشنا خواهد ساخت .

برنامه اجرائی و نحوه تعمیم این برنامه را وزارت علوم و آموزش عالی

با همکاری سازمان برنامه و بودجه و وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت آموزش و پرورش و وزارت صنایع و معادن و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تا پایان فروردین ماه ۱۳۵۵ تهیه خواهد کرد. ضمناً توصیه میشود اولاً در شیوه‌های اجرائی تعلیمات حرفه‌ای فنی با در نظر گرفتن طبیعت خاص این تعلیمات تجدید نظر شود، ثانیاً در زمینه تدابیری که در جهت توسعه و بهبود مدیریت سازمانهای تعلیمات فنی و حرفه‌ای باید اتخاذ شود نکات مندرج در گزارش کمیته آموزش فنی و حرفه‌ای مورد توجه قرار گیرد.

ارزشیابی کارآموزش عالی

۴۱ - باتاکید ضرورت ارزشیابی از همه کوششهای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی توصیه میشود که باتوجه به مفاد ماده ۲۲ قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی اقدامات سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی و پژوهش علمی باتأسیس همکاری هرچه بیشتر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی گسترش یابد.

۴۲ - برای ارزشیابی کار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بوسیله ارگانهای خارج از دانشگاه یا موسسه آموزش عالی، هیاتهای مرکب از متخصصان برای ارزشیابی کیفی و عمقی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بوسیله وزارت علوم و آموزش عالی و با همکاری سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی و پژوهش علمی با رعایت ضوابطی که شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور تصویب خواهد کرد تشکیل گردد و وضع این واحدها را بطور کلی و در رشته‌های خاص مورد رسیدگی قرار دهد. برای ایجاد تسهیلات لازم در این زمینه همکاری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و جامعه‌ها و انجمنهای علمی و تخصصی ضرورت خواهد داشت.

برای ارزشیابی داخلی کوششهای مؤسسات آموزشی توصیه میشود:

شورای ارزشیابی در هر واحد آموزشی از کودکان تا دانشگاه با شرکت منتخبین هیات آموزشی و هیات اداری و اشخاص معتمد واجد صلاحیت دیگر برای رسیدگی به کارکرد واحد ارزشیابی آن زیر نظر بالاترین مقام مسئول تشکیل شود. در واحدهایی که هیأت اسناء وجود دارد این شوراها ممکن است بصورت کمیته‌های تخصصی وابسته به هیاتهای مذکور عمل کنند. چگونگی تشکیل و ترکیب و وظایف این شوراها یا کمیته‌ها باید بوسیله وزارتخانه‌های مسئول یا هیاتهای اسناء بررسی شود و مقررات لازم وضع گردد.

توصیه میشود که در اجرای ارزشیابی‌های داخلی و خارجی مؤسسات آموزشی کشور نکات مندرج در توصیه‌های کمیته «اصول و روشهای ارزشیابی

در آموزش» مورد توجه قرار گیرد .

- ۴۳ - بمنظور شناخت میزان معلومات واطلاعات دانش آموختگان دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی در کشور از طریق معیاری واحد در سطح کشور امتحانات ملی بارعايت شرایط مندرج در توصیه های کمیته «اصول و روشهای ارزشیابی در آموزش» در این زمینه به مرحله اجرا گذاشته شود .
- ۴۴ - حزب رستاخیز ملت ایران برای پیگیری پیشرفت توصیه های کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی یک کمیته پیگیری تشکیل خواهد داد

صورت کمیته‌های کار در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

- ۱ - کمیته آموزش برای وحدت ملی بمنظور بحث درباره :
 - آموزش اصول و مفاهیم رستاخیز ملت ایران در مدارس و دانشکده‌ها و دانشگاهها .
 - مشارکت معلمان و مدرسان و اعضای هیات علمی در آموزش رستاخیز ملت ایران .
 - تعمیم مفاهیم اساسی رستاخیز ملت ایران در جامعه .
- ۲ - کمیته آموزش فرهنگ میهنی برای بحث درباره :
 - تنظیم سیاست‌های کلی آموزش فرهنگ میهنی .
 - تعیین برنامه‌های اجرایی در مدارس و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی .
 - هماهنگی میان دستگاههای مسئول .
 - نحوه مشارکت معلمان و اعضای هیات علمی .
 - وظایف وزارتخانه‌های آموزشی و سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران .
- ۳ - کمیته برنامه ریزی گسترش آموزش برای بحث درباره :
 - تأمین نیروی انسانی مورد نیاز کشور .
 - سرمایه‌گذاری دولت در آموزش و پرورش .
 - گسترش کمی مؤسسات آموزش عمومی و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی .
 - تعیین ضوابط ایجاد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی .
 - همکاری آموزشی با دانشگاهها و کشورهای خارجی .
 - منطقه‌ای کردن آموزش عالی .
 - توسعه کالبدی و تجهیزاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی .
 - بررسی مشارکت وزارتخانه‌ها و دستگاههای دولتی در تربیت نیروی انسانی مورد نیاز .

۴ - کمیته آموزش عمومی در روستاها برای بحث درباره :

- چگونگی آموزش سواد و تربیت کارگران ماهر و نیمه ماهر .
- چگونگی مداومت آموزش برای روستازادگان.
- آموزش زنان روستائی .
- اجرای برنامه تغذیه رایگان برای همه کودکان روستائی.
- تأسیس مجتمع آموزش روستائی.
- تأسیس مدارس حرفه‌ای روستائی برای تربیت افراد چند پیشه .
- تأسیس مراکز شبانه روزی برای دانش آموزان روستائی .

۵ - کمیته نظام آموزش عمومی برای بحث درباره :

- تعیین سیاست کلی پیکار بایسوادی در کشور.
- اجرای فرمان آموزش و تغذیه رایگان .
- بورس تحصیلی برای دانش آموزان.
- فضای آموزشی برای دبستانها ، مدارس راهنمائی تحصیلی ، دبیرستانها.
- اردوگاههای تربیتی و فعالیتهای فوق برنامه در مدارس .
- آموزش دبیرستانی - چگونگی ارتباط میان دوره راهنمائی تحصیلی و سه سال اول تحصیلات دبیرستانی و سال چهارم آن.
- تأمین رفاه معلمان و ارتقاء منزلت شغلی و اجتماعی آنان .
- همکاری بیشتر دانشگاهها در تربیت دبیران ریاضی و علوم تجربی.
- تشکیل دانشسرای هنر در مراکز استانها و دانشسرایعالی هنر در تهران.

۶ - کمیته امور آموزش عالی برای بحث درباره :

- ارتباط آموزش دانشگاهی با نیاز نیروی انسانی .
- ارتباط آموزش عالی با آموزش دبیرستانی.
- روش گزینش دانشجو .
- تقویم دانشگاهی در ارتباط با نظام واحدی.
- آموزش پیوسته و آموزش چند مقطعی در آموزش عالی .
- تعیین ساعات کار اعضای هیات علمی در رشته‌های مختلف.
- تشکیل سازمان کتابهای درسی دانشگاهی.
- کاربرد تکنولوژی و رسانه‌های گروهی در آموزش دانشگاهی - ایجاد تلویزیون آموزشی در مراکز استانی که دانشگاه دارند .

۷ - کمیته آماده سازی و استخدام و رفاه هیات علمی برای بحث درباره :

- فرستادن اعضای هیات علمی به خارج از ایران .

- تعیین ضوابط کلی بکارگماری داوطلبان خدمت علمی در دانشگاهها .
- حقوق و مزایای شغلی و نظام بازنشستگی اعضای هیات علمی.
- مسکن ، بیمه ، ایاب وذهاب ، باشگاه ، فروشگاه تعاونی برای اعضای هیات علمی و کارکنان اداری دانشگاهها .
- استفاده از خدمات فنی اعضای هیات علمی .
- استخدام هیات علمی خارجی.

۸ - کمیته امور مالی و اداری برای بحث درباره :

- بررسی نظام مالی واداری .
- تعیین شرایط کلی خدمت مدیران و کارکنان اداری.
- تعیین ضوابط کلی مربوط به تخصیص اعتبارات مورد نیاز.
- تنگناهای ساختمانی و تجهیزاتی در توسعه دانشگاهی - کمبود فضا و ساختمان مناسب .

- استقرار تسهیلات در امر تهیه و تنظیم و تصویب و ابلاغ اجرای بودجه دانشگاهی با توجه به شرایط خاص کار دانشگاهها .
- استفاده حدا کثر از وسائل و تجهیزات و ساختمانهای دانشگاهی .
- چگونگی گردش کار آموزشی و پژوهشی در ارتباط به امور مالی واداری .

۹ - کمیته مدیریت دانشگاهی برای بحث درباره :

- رسالت دانشگاهها در سطح ملی ودر سطح منطقه ای .
- چگونگی عمل هیاتهای امناء در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی.
- دشواریهای قانون هیاتهای امنای موسسات عالی علمی دولتی .
- نقش شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور .
- مشکلات سیاست هماهنگی با رعایت اصل استقلال عمل دانشگاهی .
- انتصابات مدیریت در دانشگاهها - ضرورت اجرای برنامه های آموزش مدیریت برای مدیران دانشگاهی.
- چگونگی روابط و مناسبات وزارت علوم و آموزش عالی با دانشگاهها و موسسات آموزش عالی .
- همکاری دانشگاههای کشور بایکدیگر.

۱۰ - کمیته امور دانشجویی برای بحث درباره :

- گفت و شنود و راهنمایی دانشجویان.
- آموزش رایگان - چگونگی خدمت پس از پایان تحصیلات دانشگاهی .
- شهریه دانشجویان .

- کمک هزینه تحصیلی و کمک هزینه مسکن.
- شرایط ادامه تحصیل فارغ التحصیلان دانشگاهی.
- برنامه های رفاهی دانشجویان - غذای ارزان قیمت - کار دانشجویی .
- مسائل انتظامی دانشگاهی .
- خوابگاههای دانشجویی .
- مشارکت دانشجویان در اداره امور پاره ای از فعالیتهای دانشگاهی
- شوراهای مختلف آموزشی - انجمن های دانشجویی.

۱۱ - کمیته ارزشیابی کارآموزش عالی برای بحث درباره :

- تعیین سیاست کلی ارزشیابی کار دانشگاهی.
- ارزشیابی از برنامه های آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی.
- ارزشیابی از کارهای علمی.
- ارزشیابی از پیشرفت تحصیلات دانشجویان.
- اجرای آزمون های ملی برای فارغ التحصیلان دانشگاهی .

۱۲ - کمیته پژوهش در دانشگاهها برای بحث درباره :

- بالابردن چگونگی پژوهشهای دانشگاهی .
- هدفهای پژوهشهای دانشگاهی.
- هدفهای پژوهشهای علمی در وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی .
- تخصیص اعتبارات پژوهشی دردانشگاهها .
- مقررات مالی برای امور پژوهشی .

۱۳ - کمیته رابطه استخدام با آموزش برای بحث درباره :

- جدا کردن امتیازات علمی از مزایای استخدامی .
- پیش بینی موازین استخدامی گوناگون براساس رشته تحصیلی و بازار کار.

۱۴ - کمیته آموزش فنی و حرفه ای غیر رسمی برای بحث درباره :

- آینده نگری در تعلیمات حرفه ای و برنامه ریزی سنجیده در تربیت منابع انسانی به منظور اجتناب از عدم تعادل های ناشی از فقدان تقدمات زمانی در تربیت نیروی انسانی.
- اهمیت تربیت فنی و حرفه ای نیروی انسانی در تحقق سریع هدفهای برنامه های عمرانی .
- تحرك نیروی کار و تعلیمات حرفه ای .
- ارزیابی هدفهای کمی آموزش حرفه ای و فنی وامکان تحقق آنها .
- عملکرد تعلیمات حرفه ای و مسایل و مشکلات و راه حلها.

توصیه‌های کمیته شماره ۱ آموزش برای وحدت ملی

آموزش اصول و مفاهیم رستاخیز در مؤسسات آموزشی

بمنظور آموزش فلسفه انقلاب ایران به نوجوانان و جوانان کشور و آماده کردن آنان برای آنکه خدمتگزاران شایسته‌تری برای شاهنشاه و سیهن باشند و بمنظور مشارکت بیشتر دانشگاهیان و فرهنگیان در بررسی و شناخت اصول انقلاب ایران نکات زیر پیشنهاد می‌شود :

۱ - تأکید بیشتر بر مبانی و سیر تکاملی فرهنگ ملی و اصول عقاید حزب رستاخیز ملت ایران و پرورش اخلاقی دانش آسوزان و دانشجویان در همه برنامه‌های آموزشی ورشته‌های تحصیلی و آشنا کردن دانش آسوزان و دانشجویان با اندیشه‌ها و مکاتب سیاسی و روشهای حکومتی جهان در ارتباط با فلسفه انقلاب ایران .

وزارتخانه‌های آموزش و پرورش علوم و آموزش عالی و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور باید تغییرات لازم را در کتابها و سواد درسی و برنامه‌های آموزشی خود بدهند به ترتیبی که برای سال تحصیلی ۱۳۵۵-۵۶ آماده باشد .

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و وزارتخانه‌های اطلاعات و جهانگردی، آموزش و پرورش ، فرهنگ و هنر ، علوم و آموزش عالی باید سوجبات انتشار سواد غیر درسی مربوط را از سال تحصیلی ۵۵ - ۱۳۵۴ فراهم کنند . در تنظیم برنامه‌های آموزش فرهنگ ملی باید چنان تجدید نظر شود که بازندگی و نیازهای دانش آسوزان و دانشجویان نزدیکتر باشد .

۲ - آموزش اصول رستاخیز ملت ایران نباید تنها جنبه درسی داشته باشد و در فعالیتهای جنبی مؤسسات آموزشی باید جای مهمی به آن داده شود . کانونهای حزبی و واحدهای سازمان جوانان در آموزشگاهها در این مورد نقش مهمی دارند . کانونهای دانشگاهی بهتر است بطور کلی از اعضای هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان هر دانشگاه و بستگان آنها به اضافه افرادی از شئون دیگر اجتماعی تشکیل شوند تا گفت و شنود در سطح هر دانشگاه آسانتر شود

و ضمناً کانونها بیش از اندازه محدود به امور مسائل محلی خود نباشند . حزب از نظر اهمیت کانونهای دانشگاهی باید کادرهای لازم را برای این کانونها پرورش دهد .

به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی توصیه می شود با توجه به سند ضمیمه و همکاری مقامات مسئول حزبی مشارکت دانشجویان و دانشگاهیان را در کانونهای حزبی تسهیل نمایند .

آزادی بحث در چهارچوب اصول رستاخیز در کانونهای حزبی دانشگاهی و در هرگفت و شنود میان استاد و دانشجو و مدیریت دانشگاهها و دانش آموزان و مربیان باید تأمین شود .

۳ - در هر موسسه آموزشی کمیته پی گیری ارزشیابی انقلاب آموزشی با شرکت نمایندگان هیأت علمی و کادر اداری و دانشجویان با دانش آموزان تشکیل شود .

گزارش این کمیته ها به ارگانی که در حزب طبق مقررات تشکیلاتی مسئول این امر خواهد بود ارائه خواهد شد .

ملاحظه :

۱ - کمیته شماره ۱ پیشنهاد میکند که از سال آینده ، نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی نمایندگان دانشجویان نیز در کنفرانس شرکت کنند .
۲ - توصیه می شود هیاتی از صاحب نظران برای بررسی گزارشها و مطالعاتی که از طرف مراجع گوناگون در زمینه مشکلاتی که ممکن است در مشارکت جوانان و دانشجویان وریشه های سیاسی و اجتماعی بی تفاوتی آنان تدوین شده است تشکیل گردد و نتیجه بررسی آن همراه با پیشنهادها و راه حل های مشخص و عملی به مقامات مسئول تسلیم شود تا در تصمیم گیریهای مربوط به جوانان و دانشجویان مورد استفاده قرارگیرد .

در مورد تشکیل کانون و مشارکت دانشجویان باید به ویژگی لزوم ارتباط اساتید و دانشجویان با طبقات دیگر اجتماع توجه شود . یکی از راههای تسهیل در این امر در گزارش کمیته منتخب شورای دانشگاهها ارائه شده است . این طرح باید برای بررسی به مقامات حزبی تسلیم شود .

ضمیمه : توصیه های کمیته شماره ۱

۱ - برنامه آموزش فرهنگ ملی میتواند شامل موضوع های زیر باشد که بسته به مورد برهبریک از آنها تکیه بیشتر خواهد شد :
- زبان و ادبیات

- تاریخ و سیاست

- سرزمین

- هنر

- فلسفه و علوم

- مذهب

- سنتها

۲- آموزش اصول و مفاهیم رستاخیز ملت ایران می تواند شامل موضوعهای زیر باشد :

- رابطه ملت و شاهنشاهی ایران در طول تاریخ

- ریشه ها و نقش تاریخی انقلاب مشروطه و قانون اساسی

- مسیر تحولی انقلاب شاه و ملت و سهم آن در ساختن ایران امروز و بررسی

آثار سیاسی و اقتصادی و اجتماعی آن

- مقدمه های تشکیل حزب رستاخیز ملت ایران و اصول تشکیلاتی آن

تبصره : منظور از تغییرات لازم در کتابها ، برنامه های آموزشی ، توجه به آموزش همراه با توجیه و تفسیر جلوه های گوناگون فرهنگ ملی و تأکید بر چهره های تابناک ادب و علم و سیاست و اخلاق و همچنین جنبش ها و نهضت های فکری و استقلال طلبانه ایران و نیز سهم ایران در علوم و فرهنگ و تمدن جهانی است ، بنحوی که در کلیه دروس (اعم از فنی و نظری و ادبی و) بنحوی کاملاً جاذب و صمیمانه بازتاب جوهر و روح ایرانی جریان یافته باشد.

گزارش کمیته منتخب شورای مرکزی دانشگاهها

برای برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی در فعالیتهای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی
بمنظور مشارکت در حزب رستاخیز ملت ایران

از طرف شورای مرکزی دانشگاهها کمیته ای مرکب از آقایان پروفیسور عباس صفویان ، هوشنگ نهاوندی ، دکتر قاسم معتمدی ، محمد علی طوسی و منوچهر گنجی ، برای برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی در فعالیتهای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بمنظور مشارکت در حزب رستاخیز ملت ایران انتخاب و نخستین جلسه کمیته بریاست آقای پروفیسور صفویان در تاریخ ۱۳۵۴/۵/۲۶ در محل دانشگاه ملی ایران تشکیل گردید . در تعقیب این جلسه کمیسیونی متشکل از ۲۵ نفر از کارشناسان آموزش عالی کشور که لیست اسامی آنان ضمیمه این گزارش میباشد تشکیل و طی جلسات متعدد مسائل مربوط به مشارکت دانشگاهیان در حزب رستاخیز ملت ایران را بررسی و در جهت وصول به این هدف پیشنهاداتی بشرح پائین تهیه و ارائه نمود :

۱ - در کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور گروههای متعددی شامل حداقل ۲۰ الی ۳۰ نفر از افرادی که در حزب رستاخیز ملت ایران ثبت نام کرده اند و از میان صالح ترین و خوشنام ترین اعضاء تشکیل شود در ابتدای کار، تشکیل این گروههای کوچک تماس و گفت و شنود بهتری را بین افراد و نظم و کنترل بیشتری را از نظر تشکیلاتی امکان پذیر میسازد در مراحل بعد با ادغام این گروهها ، کانونهای حزبی بترتیبی که در آئین نامه تشکیلاتی حزب تصریح شده ایجاد خواهد گردید .

کمیته روش مشخصی برای کیفیت تشکیل گروهها تدوین نمیکند اتخاذ تصمیم در مورد جزئیات اجرایی اسراره ابتکار دانشگاهها و گذار میکند تا باقتضای وضع و به تناسب شرایط موجود ، روی کیفیتهای اجرایی تصمیم گیری بعمل آید .

۲ - این گروهها در سطح دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بوجود می آیند هر چند که در مراحل نهائی تکوین کانونهای حزبی فاقد جنبه های صنفی خواهند بود ولی در ابتدای اسرفق از استادان و دانشجویان و کارکنان دانشگاهی

تشکیل میگردد در مراحل بعد فرهیختگان دانشگاه‌ها و اولیای دانشجویان به جمع‌کانونهای حزبی خواهند پیوست .

۳ - نامدتی موقتاً فعالیت‌های حزبی دانشگاهیان در گروه‌های دانشگاهی تشویق شود ولی از شرکت در گروه‌ها و کانونهای خارج از دانشگاه‌ها نیز منع نگردند .

۴ - کاریک عده‌از گروه‌های دانشگاهی حزب به بررسی و مطالعه برای تعیین چگونگی آموزش سیاسی و رهبری کانونهای حزبی اختصاص می‌یابد .

۵ - محتوای برنامه کارگروه‌ها و آموزش سیاسی در هر دانشگاه بوسیله یک هسته رهبری فکری و برنامه‌ریزی حزبی تعیین و آماده میشود این هسته یا گروه رهبری که حداکثر از ۷ نفر تشکیل میگردد فهرستی از مطالبی را که میتوان و باید در دانشگاه‌ها بحث کرد بترتیب اولویت آماده میکند .

۶ - در تاریخ معینی و مرجعاً قبل از آغاز سال تحصیلی ، هسته‌های رهبری فکری و برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها در تهران اجتماع کنند تا در مورد محتوای فکری برنامه‌های کار در گروه‌های مختلف دانشگاهی باهم تبادل نظر نمایند و ضمناً در جریان بحث و گفتگوها و نتایج تبادل نظرهای سیاسی و حزبی کنفرانس را سمر قرار گیرند .

۷ - بمنظور ایجاد هماهنگی و تماس دائم میان دستگاه‌های اجرائی حزب و مسئولان امور دانشجویی دانشگاه‌ها شورای معاونان دانشجویی و سرپرستان دانشجویی دانشگاه‌ها در حزب تشکیل شود که لااقل ماهی یک جلسه با دبیرکل و یا قائم‌مقام ایشان داشته باشد .

توصیه‌های کمیته شماره ۲ آموزش فرهنگ میهنی

با اعتقاد باینکه مفاهیم و مضامین سازنده در فرهنگ ایران زمین در شرایط جامعه متحول ایرانی بمنظور تحکیم مبانی فکری و ملی و ایجاد مصونیت در مقابل آسیب‌های معاصر باید در کلیه ابعاد و مقاطع و جلوه‌های زندگی مورد اعمال قرارگیرد و در تمامی شئون حیات ملی بکار افتد. توجه به نکات زیر و اجرای آنها برای تعمیم و اشاعه فرهنگ ایرانی توصیه میشود:

۱ - طرحی که در زمینه شناخت و شناساندن مبانی فرهنگ ایران تهیه شده و به تأیید شورای عالی فرهنگ و هنر رسیده و همچنین نشریاتی که در این زمینه انتشار یافته است به منزله یکی از منابع آموزش در تمام برنامه‌های مصوب و برنامه‌های کمک آموزشی و رادیو تلویزیون و جراید باقتضای وضع پیام رسانی هریک از آنها مورد استفاده قرارگیرد.

۲ - نظر به اهمیت و لزوم شناخت محیط « و آشنائی به » ارزشهای فکری دوره انقلاب در تعمیم و آموزش مبانی فرهنگ ایران باین دو مطلب توجه شود.

۳ - تمام فعالیتهای مربوط به شناخت و آموزش مبانی فرهنگ ایرانی با توجه به ارزشهای معنوی انقلاب و نیازهای جامعه متحول امروزی منطبق بر اصول (سیاست فرهنگی ایران) مصوب شورای عالی فرهنگ و هنر باشد.

۴ - توصیه میشود که محتوای مسائلی که برای آموزش مبانی فرهنگ ملی انتخاب میشود بنحوی باشد که بتوان از آن برای آموزش در سطح گوناگون و حتی خارج از سازمانهای رسمی آموزشی در اجتماع و خانواده استفاده کرد.

۵ - به کلیه طرحها و برنامه‌های مربوط به شناخت و شناساندن فرهنگ ایران و تحلیل و توضیح ارزشهای فکری دوران انقلاب اولویت خاص داده شود.

۶ - مطبوعات کشور به مسئولیت خطیر خود در سازندگی ملی و اشاعه فرهنگ ایران در عصر رستاخیز توجه بیشتر و آشنائی خاص حاصل کنند.

۷ - بدنباله مصوبات پیشین کنفرانس توجه خاص تمام دستگاههای آموزشی و رساله‌های همگانی را با بکار بردن زبان فارسی درست و حفظ آن از هرگونه آلاش و تباهی جلب میکند.

۸ - باتوجه به رسالتی که واحدهای آموزشی در اشاعه فرهنگ ایرانی دارند توصیه میشود محیط آموزشی علاوه بر وظیفه‌ای که در انتقال دانش و تربیت دانش آموز و دانشجو دارد و همچنین مراکز فرهنگی به مکانی تبدیل شوند که پرورش دهنده فرهنگ ایران باشند و کوشش شود که این واحدها بصورت کانونهای اشاعه و تعمیم فرهنگ ایرانی وابستگی مطلوب بین خود و خانواده و اجتماع فراهم سازد. وزارتخانه‌های فرهنگ و هنر و تعاون و اسرور و ستاها و آموزش و پرورش و علوم و آموزش عالی همکاری بسیار نزدیکی در زمینه ایجاد تحرک بیشتر در محیط‌های آموزشی شهر و روستا بعمل آورند تا با استفاده از امکانات و یارای یکدیگر مدارس و خانه‌های فرهنگ روستائی بتوانند رسالتی را که در زمینه اشاعه و تعمیم فرهنگ ایران دارند ایفا کنند.

۹ - از آنجا که تعلیم و تربیت باید بوجود آورنده انضباط باشد توصیه میشود که تمام مؤسسات تربیت معلم الزاماً بصورت شبانه روزی اداره شود تا بتوان در فرصت بیشتری دانش آموزان و دانشجویان را با ارزشها و مفاهیم و مبانی فرهنگ ایرانی آشنا کرد.

۱۰ - از آنجا که معلم و استاد یکی از مهم‌ترین عوامل پرورش دهنده و اشاعه فرهنگ ایران هستند و باید کسانی به این وظیفه مهم اشتغال ورزند که تربیت لازم را فرا گرفته باشند، توصیه میشود مؤسسات تربیت معلم بویژه در زمینه مدارس ابتدائی و راهنمایی تاحدی توسعه یابد که جوابگوی نیاز پیشرفتهای سنوات آتی باشد و در آزمایشهای ورودی مؤسسات تربیت معلم به مسائل مربوط به فرهنگ ایران توجه شود و برنامه‌های این مؤسسات اعم از دانشسراهای مقدماتی و راهنمایی و عالی و تربیت معلم حرفه‌ای بنحوی باشد که معلم را بصورت یک عنصر پرورش دهنده فرهنگ ملی بار آورد.

۱۱ - برای تمام انجمنهای دبیران در رشته‌های مختلف در این زمینه رسالت خاص ایجاد شود و با همکاری فرهنگستان‌ها نقش موثری در اشاعه فرهنگ ایرانی ایفاء کنند و از کمک‌های لازم برخوردار شوند.

۱۲ - برنامه آموزش ضمن خدمت بویژه در زمینه پرورش فرهنگ ایرانی به مقیاس بیشتر و کاملتر بنحوی که همه مجریان را فراگیرد ادامه یابد و برای آموزش ضمن خدمت معلمان و متصدیان خانه‌های فرهنگ روستائی در این مورد از همکاری مرکز مطالعات و تحقیقات ملی استفاده شود.

۱۳ - مرکز مطالعات و تحقیقات ملی انتشارات خود را در مقیاس وسیعتر تاحدی که تمام معلمان و دانش آموزان بتوانند از آن استفاده کنند افزایش دهد و از نتیجه تحقیقات خود بطور مستمر تمام وزارتخانه‌ها و موسساتی را که بنحوی

- در اشاعه فرهنگ ایرانی وظیفه دارند آگاه سازد .
- ۱۴ - دانشگاهها و موسسات عالی آموزشی برنامه‌های گفت و شنود خود را بویژه در مسائل مربوط به فرهنگ ایران و همچنین جلسات سخنرانی و سمینارها را بطور منظم و مستمر و با همکاری گروههای علمی خود توسعه دهند .
- ۱۵ - داستانهای متضمن مطالب و تصاویر در زمینه آموزش مبانی فرهنگ ایران تهیه و توزیع شود .
- ۱۶ - برای انجمنهای همکاری خانه و مدرسه در زمینه اشاعه فرهنگ ایران رسالتی خاص منظور گردد .
- ۱۷ - با توجه به نیاز روز افزون کشور به انتشارات سودمند لزوم ایجاد تسهیلات کافی در این زمینه توصیه میشود که مشکلات و کمبودهای مربوط به چاپخانه‌ها و کاغذ و همچنین محدودیتهای ناشی از مقررات مرتفع گردد .
- ۱۸ - مصنف و مولف و مترجم مطالب علمی و ملی و فرهنگی و آموزشی از پرداخت مالیات حق التالیف و حق ترجمه معاف شود .
- ۱۹ - وزارتخانه‌ها ، دانشگاهها و دستگاههای ذیربط کتب و نشریات سودمند در زمینه مسائل اقتصادی ، اجتماعی ، سیاسی ، ایدئولوژی ، فلسفی تاریخی و فرهنگی به منظور ارتقاء سطح بینش عمومی معلمان و متعلمان تهیه و منتشر سازند .
- ۲۰ - دائرکردن دوره‌های فوق لیسانس و دکتری در رشته فرهنگ ایران در دانشگاههایی که آمادگی آنها داشته باشند به منظور تربیت محققان و مدرسان مورد نیاز چنانکه در قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی کشور اعلام شده است .
- ۲۱ - مبانی فرهنگ و روحیه خدمت به ایران در تمام اردوهای تربیتی و عمرانی اشاعه یابد .
- ۲۲ - مصوبات کنفرانس قبلی در زمینه مسائل فرهنگ ایران مورد تأیید مجدد قرار گرفته و پی گیری و مداومت در اجرای آنها را با آهنگ سریعتر از سازمانهای مسئول خواستار است .
- ۲۳ - دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش ، علوم و آموزش عالی ، فرهنگ و هنر ، اطلاعات و جهانگردی ، تعاون و امور روستاها و سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران ، مطبوعات و سازمان تربیت بدنی ایران و سازمان ملی پیش آهنگی ایران عامل اجرایی پیشنهادهای مذکور هستند .

توصیه‌های کمیته شماره ۳ بر نامه‌ریزی گسترش آموزش

قسمت اول : بررسی کلی وضع موجود نظام آموزشی و ارائه سیاستهای

مناسب

پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی ایران در پرتو انقلاب شاه و ملت با آهنگی انجام می‌پذیرد که گسترش آموزش و پرورش را ایجاب مینماید ، زیرا همانطور که شاهنشاه فرموده‌اند ، « اگر نتوانیم ایرانی را برای کاری که در آینده منتظر اوست ، از لحاظ علمی و فنی آماده بکنیم ، به هدف خود نخواهیم رسید. » اما نخست لازم است نقائص و مشکلات بنیادی و اجرایی را مرتفع ساخت و نظام آموزشی کشور را به ترتیبی اصلاح کرد که از لحاظ تربیت نیروی انسانی و تأمین صلاحیتهای علمی و فنی جوابگوی پیشرفت‌های ایران باشد و اساس آن بنحوی تغییر کند که همگام با پرورش نیروی انسانی مورد نیاز کشور به تعلیم و تفهیم هدفهای ملی بپردازد و روح انضباط و همکاری و غرور ملی و سیهنی را در جوانان تقویت کند و در واقع عامل مؤثر در تجهیز ملی برای پیشرفت و استقلال کشور باشد . در اینصورت با گسترش وسیع آموزش و پرورش نه تنها مشکلات پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور را مرتفع ساخته‌ایم ، بلکه موجبات تعمیم بیشتر عدالت اجتماعی و استفاده بیشتر از مواهب انقلاب شاه و ملت و پیشرفت‌های کشور را برای قاطبه مردم ایران اعم از شهری و روستائی فراهم آورده‌ایم .

برای بررسی و شناخت بهتر مسائل و مشکلات نظام آموزشی و یافتن راه حلهای مناسب و عملی برای گسترش سریع و وسیع آن لازم است عوامل و عناصر اصلی آن را مورد ارزشیابی قرار دهیم . عوامل و عناصر اصلی نظام آموزشی را میتوان بشرح زیر و به ترتیب اهمیت شمرد :

جامعه مورد آموزش

معلم و استاد

مدیریت

روش و محتوای آموزشی

وسائل و تسهیلات

معلم

اگر به نقش الگوئی معلم و استاد در تکوین شخصیت اخلاقی و اجتماعی و سیاسی کودک و جوان توجه کنیم، روشن خواهد شد که برای تربیت نسل‌های معتقد و مؤمن و باصلاحیت‌های علمی و فنی جامعه ایران تاچه اندازه باید دقیق و سخت‌گیر باشیم.

معلم و استاد ایرانی باید بنحوی تربیت شود که تعلیم جوانان معتقد و فعال و وطن‌پرست و باصلاحیت فنی و علمی را رسالت اجتماعی و شغلی خود بداند و در اصلاح نظام و نوآوری‌های آموزشی و تجهیز جوانان برای نوسازی کشور و آموزش اجتماعی و سیاسی ملت پیشقدم باشد. اگر چنین نیست عیب بزرگی است که باید علل آن را شناخت و برای اصلاح آن کوشید.

تدابیری برای چاره‌جویی گسترش کمی و کیفی آموزش کشور پیشنهاد میشود:

۱ - موقعیت اقتصادی و اجتماعی معلم و استاد مورد بررسی دقیق قرار گیرد و تدابیری که موجبات بهبود وضع و باعث جاذبیت شغل معلمی و استادی است، اتخاذ گردد.

۲ - مراکز تربیت معلم و برنامه‌های مشخص و روشن جهت تأمین هیأت آموزشی برای دانشگاهها و موسسات آموزش عالی پیش‌بینی و سریعاً اجرا گردد.

۳ - آموزش ضمن خدمت معلمان باید بنحوی منظم انجام شود. برای این منظور با استفاده از امکانات علمی و تسهیلات دانشگاههای کشور در تعطیلات تابستانی میتوان صلاحیت فنی و علمی معلمان مدارس را افزایش داد. این نوع کارآموزیها میتواند همراه با آموزش سیاسی و اجتماعی معلمان باشد.

در ارتقا شغل معلمان انجام این دوره‌های آموزشی باید بحساب آید.

۴ - برای بررسی مستمر محتوی و برنامه‌ها و روش‌های آموزش مدارس و کارآموزی تابستانی معلمان در دانشگاهها به ترتیبی میتواند اجرا گردد که حاصل تجربیات معلمان با استادان و کارشناسان عالی‌قدر کشور مورد تجلیل قرار گیرد. و نتایج آن برای بهبود وضع آموزش کشور همه ساله در کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی را سرطرح و اتخاذ تصمیم شود.

این تدبیر مشارکت هرچه بیشتر معلم و استاد را در اسرچاره‌جویی مداوم مسائل آموزشی کشور باعث خواهد شد.

مدیریت

یک نگاه کلی به وضع موجود نظام آموزشی کشور نشان میدهد که علیرغم کوشش‌های ارزنده‌ای که انجام گرفته است، مدیریت و قدرت اجرایی در نظام آموزشی کشور نتوانسته است همپای آهنگ سریع پیشرفت کشور تحول پیدا کند و در واقع اشکال اساسی اصلاح نظام آموزشی و شناخت مسائل و مشکلات آن را باید در ضعف مدیریت و قدرت اجرایی جست.

جذر مواردی نظیر تأسیس برنامه سپاه‌دانش که شاهنشاه مستقیماً مبتکر آن بوده‌اند، کمتر میتوان راه و روشی یافت که از ابتکار و تحرک مدیریت نظام آموزشی الهام گرفته باشد و باید گفت که روحیه سنتی و کهنه‌گرایی نظام اداری و اجرایی مانع نوآوری و ابتکار و حتی تفکر صحیح اصولی برای رفع مشکلات بوده است تا بدانجا که از فرصت‌های مناسب و توجهاتی که در دوران انقلاب ایران برای اسرآموزش و پرورش پدیده‌آمده نتوانسته است بهره‌گیرد.

این کیفیت ناشی از آنست که :

اولا - مسئولیت واحد و آگاه و بی‌گیر برای مجموع نظام آموزشی کشور وجود ندارد و اقدامات پراکنده و گاه متضاد دستگاههای اجرایی و مدیران مؤسسات آموزشی خود مشکلاتی پدید می‌آورد.

ثانیاً - بعلمت تعدد وزارتخانه‌ها و سازمانهای مسئول اجرایی جامعیت آموزش و پرورش مورد توجه نیست و از لحاظ روش و محتوای مقاطع و صور مختلف آموزش و پرورش هماهنگی و پیوستگی مطلوب وجود ندارد.

ثالثاً - تحرک اجرایی و بی‌پوئانی لازم در دستگاههای مسئول وجود ندارد تا بتواند جوابگوی نیاز کشور باشد. از اینرو بجای بررسی مداوم و مستمر مسائل آموزشی، ویافتن راه‌حل‌های مناسب ملی و بجای جلب مشارکت معلم و استاد در بررسی مسائل و تدوین برنامه‌ها و اصلاح محتوای آموزشی گاه ناسنجیده و با هزینه زیاد به راه و رسم‌ها و الگوهای آموزش غربی توسل می‌جویند و برای احتراز از دردسرنسبت به تغییر وضع و روش ساده کردن کار خود از قبول روش‌ها و برنامه‌های نو خوداری می‌ورزند.

در این زمینه پیشنهادهای زیر باید مورد توجه قرار گیرد :

۱ - با توجه به حجم و وسعت روز افزون فعالیتها و برنامه‌های آموزشی و بمنظور مشارکت دادن بیشتر معلمان و مردم مناطق کشور در اسرآموزش و پرورش تفویض کامل اقدامات اجرایی وزارتخانه‌های مسئول به مناطق و استانها کاری است که باید بصورت جدی انجام گیرد.

۲ - مدیریت و قدرت اجرایی دستگاههای مسئول به ترتیبی تحول یابد که بتواند :

اولا - همکاری و مشارکت صادقانه معلمان و استادان را برای تدوین و تغییر برنامه ها و تهیه محتوای آموزشی و آموزش سیاسی و اجتماعی نوجوانان و جوانان کشور جلب نماید .

ثانیا - برای اجرای برنامه های بزرگ نظیر ایجاد تأسیسات زیر بنائی آموزشی ، تغذیه کودکان ، اجرای برنامه های مربوط به تربیت معلم و نظایر آن آمادگی کافی و مطلوب پیدا کند .

برنامه و محتوای آموزش و پرورش

محتوای آموزش و پرورش باید براساس نیازمندیهای حال و آینده جامعه و باتوجه به فرهنگ و تاریخ ملی تدوین گردد . نظر به تحول و پیشرفت جامعه ایران و نیازهای جدیدی که متناسب با این پیشرفت حاصل میشود برنامه ها و محتوای آموزشی باید دگرگون گردد .

در حال حاضر از بسیاری جهات برنامه های آموزشی در سطوح مختلف اقتباسی از الگوها و برنامه های کشورهای دیگر بخصوص از نظام های آموزشی مغرب زمین است و بهمین سبب در مؤسساتی که امکانات و تسهیلات آموزشی با هزینه های زیاد فراهم گشته است . در بهترین شرایط تعداد زیادی از فارغ التحصیلان آن راهی دیار غرب شده اند و توگویی برای همان مقتضیات و نیازها تربیت گشته اند . بطور کلی مؤسسات آموزش عالی کشور به تقلید از الگوهای غربی فارغ التحصیلانی به بازار کشور تحویل میدهند که متأسفانه از لحاظ سطح اطلاعات و صلاحیت فنی و علمی ضعیف اند و بهمین سبب جوابگوی نیازهای گوناگون جامعه ایران نمی توانند باشند .

همچنین این سؤال مطرح است که محتوای آموزشی عمومی کشور یعنی تعلیمات ابتدائی و دوره راهنمایی تحصیلی آیا برای تربیت ایرانی بااصالت فرهنگی و آگاه به مسائل میهنی کافی است ؟

بیگانگی برنامه ها و محتوای آموزشی خود موجبی است که بطور کلی مؤسسات آموزشی کشور بیشتر در حاشیه جامعه و بی تفاوت نسبت به مسائل و تنگنایهای پیشرفت آن بمانند بسیاری از مؤسسات آموزش عالی کشورمان در برج عاج بی تفاوتی نسبت به نیازهای حاد کشور نشسته اند و باینهمه از جامعه و ملت تکریم و حرمت انتظار دارند . در مورد اصلاح برنامه ها و محتوای آموزش و پرورش کشور تدابیر زیر را باید بمورد اجراء گذاشت :

۱- براساس تحقیقات و بررسیهایی که لازم است مستمراً و مداوماً انجام پذیرد برنامه‌های سطوح مختلف آموزشی باید مورد تجدیدنظر اساسی قرارگیرد و نسبت به روش و مدت آموزش و پیوند سطوح مختلف آموزشی تجدیدنظرگردد .

۲- دانشگاهها و وزارت آموزش و پرورش باید موظف و مأمور گردند که این تجدیدنظر را با جلب مشارکت صادقانه معلمان و استادان و با استفاده از تجربیات آنان با سرعت مطلوب انجام دهند . و در اینکار از مقتضیات و احتیاجات و الزامات جامعه خود الهام‌گیرند و از تقلید ناسنجیده از الگوهای بیگانه احترازکنند .

۳- چون استفاده از تکنولوژی آموزشی از هم‌اکنون در مدارس و دانشگاه‌های کشور آغاز شده و در آینده نزدیکی بسرعت تعمیم خواهد یافت و این استفاده ایجاب میکند که روش و برنامه‌ها و خط‌مشی‌ها و زمانهای آموزشی تغییرکند . از اینرو لازم است که اقدامات و تحقیقات لازم از هم‌اکنون برای تغییر محتوای برنامه‌ها و انطباق آن با نیازهای کشور انجام پذیرد تا یک‌بار دیگر چشم بسته به اقتباس برنامه‌های بیگانه نشتاییم .

۴- همانطور که در بالا اشاره شد ، بهترین طریق استفاده از تجربیات معلمان و مشارکت دادن آنان در امر تدوین برنامه‌های آموزشی آنست که دانشگاه‌های کشور چه برای آموزش و چه برای تحقیق و استفاده از تجربیات همکاری مداوم با جامعه معلمان کشور برقرار سازند . این همکاری باید از جانب وزارت آموزش و پرورش تسهیل و تشویق گردد .

وسائل و تسهیلات آموزشی

شکی نیست که برای گسترش آموزش و پرورش نیاز به ایجاد تأسیسات وسیع زیر بنائی است .

در حال حاضر از لحاظ ساختمان مناسب و تجهیزات مدارس کمبودهای فاحشی وجود دارد . ولی این واقعیت در کلیه سطوح آموزشی دیده نمیشود و بیشتر مربوط به مدارس ابتدائی و راهنمایی و دبیرستانی است . در مقابل بسیاری از بناهای دانشگاهی مابسیار پر هزینه ولو کس ساخته شده‌اند و در بسیاری موارد تجهیزات بیش از حد نیاز بلااستفاده مانده است . در بسیاری از دانشگاهها حتی از تجهیزات و ساختمانهای موجود هم استفاده کافی نمیشود . بدین منظور اقدامات زیر پیشنهاد میگردد :

۱ - برنامه دقیق اجرایی برای ایجاد تأسیسات و خرید تجهیزات آموزشی تهیه شود و صلاحیت‌های فنی مربوط برای اداره این برنامه در سازمان مسئول اجرایی بوجود آید .

۲ - چون استفاده از تکنولوژی آموزشی و افزایش کیفیت آموزش و پرورش ایجاب میکند که از وسائل گوناگون بیشتر در مدارس و دانشگاهها استفاده شود، لازم است از هم اکنون صنعت تجهیزات آموزشی کشور پایه گذاری شود و مورد حمایت قرار گیرد .

نظارت و پی‌جوئی

برای آنکه این تدابیر بنحوی منظم بمورد اجرا گذاشته شود و امر اصلاح نظام آموزشی و تهیه مقدمات گسترش آموزش و پرورش فراهم شود ، لازم است حزب رستاخیز ملت ایران مأمور شود حداکثر تا پایان دیماه ۱۳۵۴ با همکاری مسئولان اجرایی و شورای آموزش کشور و شورای مرکز دانشگاهها امکانات اجرای تدابیر فوق را مورد بررسی قرار دهد و برنامه‌های اجرایی را بشرفعرض شاهنشاه آریامهر برساند تا اگر تصویب و تأیید فرمودند ، بصورت قاطع بمورد اجرا گذارده شود .

قسمت دوم - پیشنهادهای مشخص مربوط به سطوح مختلف آموزشی که میتواند در برنامه‌های کوتاه مدت بمورد اجرا گذاشته شود :

۱- آموزش عالی

۱ - بمنظور شناخت کیفیت و کمیت نیروی انسانی مورد نیاز ۵ ساله در بخشهای مختلف صنعت - کشاورزی و خدمات از جهت برنامه‌ریزی آموزشی توصیه میگردد که مؤسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی اقدامات لازم را بعمل آورد. مؤسسه تحقیقات مسئول باشد با همکاری سازمانهای مسئول و مربوط گزارش اجرای این وظیفه را حداکثر در مدت یکسال تهیه و به نهمین کنفرانس ارزشیابی عرضه دارد .

۲ - بمنظور ایجاد وحدت در تصمیم‌گیری برای تعیین الویتهای و اقدام در جهت تأمین نیروی انسانی مورد نیاز کشور در سازمان برنامه و بودجه مطالعات لازم انجام گیرد و نتیجه گزارش به نهمین کنفرانس گزارش گردد .

۳ - واحدهای آموزش عالی در مقابل نیاز اجتماعی مسئول هستند و باید فعالیتهای آموزشی خود را بیش از پیش با این نیازها تطبیق دهند و حتی المقدور برنامه‌های آموزش خود را براساس نیازمندیهای توسعه ملی منطبق سازد .

۴ - مؤسسات آموزش عالی که در ارتباط با امکانات خود به تربیت نیروی انسانی می‌پردازند و نتایج فعالیت آنان بنابه تشخیص سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی رضایتبخش است ، باید مورد تشویق قرار گیرند .

۵ - همه ساله هزینه سرانه دانشجو در رشته‌های مختلف از طریق وزارت علوم محاسبه شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت . برای تخصیص اعتبارات دانشگاهی کیفیت بازده کار رشته مربوط مورد نظر خواهد بود . وزارت علوم و آموزش عالی سال دیگر گزارش انجام این امر را به نهمین کنفرانس ارائه دهد .

۶ - ارزش اقتصادی و اجتماعی رشته‌های تحصیلی و محتوای آموزشی آن از لحاظ کیفی و چگونگی جذب فارغ التحصیلان در بازار کار از طریق وزارت علوم و آموزش عالی مورد مطالعه قرار گیرد و نتیجه آن توسط وزارت علوم و آموزش عالی سال دیگر به نهمین کنفرانس گزارش گردد .

۷ - تخصیص اعتبارات جاری برای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید براساس رشته‌ها و سطوح آموزشی و تعداد دانشجو و کیفیت آموزش انجام پذیرد . در این زمینه کلیه عوامل از جمله شرایط ناساعد هر منطقه نیز مورد توجه قرار خواهد گرفت . وزارت علوم و آموزش عالی سازمان برنامه و بودجه مسئول اجرای این امر خواهند بود و گزارش مربوط را به کنفرانس بعدی راسر خواهند داد .

۸ - ایجاد انجمنهای فارغ التحصیلان رشته‌های مختلف یک موسسه آموزش عالی از ضروریات است . جمع‌آوری اطلاعات و اظهار نظر فارغ التحصیلان شاغل برای بهبود کیفیت آموزشی و محتوای درونی توصیه می‌گردد . دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مسئول اجرای این توصیه و ارائه گزارش به کنفرانس بعدی خواهند بود .

۹ - از آنجا که تأسیس دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در مناطق کم‌رشد کشور یکی از عوامل مهم توسعه اقتصادی و اجتماعی است . علیهذا تطبیق این فعالیت با سایر فعالیتهای عمرانی در آن منطقه ضروری است . استفاده از نیروی انسانی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در عمران منطقه‌ای توصیه می‌گردد .
۱۰ - دانشگاههای موجود و مؤسسات آموزش عالی آینده فعالیتهای آموزشی خود را باید براساس نیازمندیهای منطقه و رسالت آموزش عالی در سطح ملی تنظیم نمایند .

۱۱ - به سبب اهمیت خدمات کادر فنی (تکنیسینها و کارشناسان) در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و بمنظور تأمین حقوق (دستمزد قابل

قبول) استخدام و نگاهداری آنان توصیه می‌گردد که در زمینه بهبود شرایط استخدامی آنان اقدام عاجل صورت گیرد تا اسرگسترش دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دچار وقفه و کمبود نگردد.

از آنجا که این اسر جنبه همگانی و فوریت دارد پیشنهاد می‌گردد که حداکثر در مدت ۶ ماه سازمان اسر اداری و استخدامی کشور در این زمینه مطالعه و تصمیم قطعی اتخاذ نماید.

۱۲ - در مورد گسترش آموزش پزشکی نتایج حاصله از طرح آذربایجان غربی و گزارش هیات بررسی مسائل درمانی و آموزش پزشکی که براساس اواسر مطاع ملوکانه انجام گرفته است توجه کامل شود. تأسیس مؤسسات آموزش عالی پزشکی و درمانی در غالب توصیه‌های گزارش مزبور انجام یابد.

۱۳ - همکاری با دانشگاههای خارجی که تاکنون انجام یافته است مورد بررسی قرار گیرد و نتایج حاصله از آن بمنظور همکاریهای آینده در جهت گسترش بخصوص در دوره‌های عالی دانشگاهی ارزیابی گردد.

وزارت علوم و آموزش عالی در سال آینده نتیجه اسر را به نهمین کنفرانس ارائه دهد.

۱۴ - وزارت علوم و آموزش عالی اقدامات لازم را جهت تشویق چاپ و توزیع کتابهای دانشگاهی انجام دهد و نتیجه اقدامات را سال دیگر به نهمین کنفرانس گزارش نماید.

۱۵ - بمنظور ایجاد انگیزه تحقیقاتی در دانشگاهها کلیه سازمانها و وزارتخانه‌های کشور در اجرای طرحهای مطالعاتی و عمرانی، به دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی اولویت دهند.

۱۶ - حتی المقدور محتوای دروس دانشگاهی براساس احتیاجات منطقه‌ای و ملی پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شود.

۱۷ - مقررات ناظر بر استخدام و ارتقاء کارکنان اداری و فنی و خدماتی دانشگاههایی که براساس ضوابط سازمان اسر اداری و استخدامی کشور اعمال میشود توسط شورای مرکزی دانشگاهها تنظیم و اجرای آن به رؤسای دانشگاهها واگذار شود.

۱۸ - وزارتخانه‌های مسئول موظفند برای اعطای پروانه به بیمارستانها و کارخانجات و سایر مؤسسات حداقل شرایط لازم برای آموزش از قبیل کلاس، کتابخانه را در این مؤسسات پیش‌بینی کنند.

۱۹ - برنامه‌ریزی آموزش عالی بطریقی انجام شود که اسکان انقطاع تحصیلات در سطوح مختلفی که اسکان جذب آن در بازار کار وجود دارد، برسر

باشد . در اجرای این توصیه امکان اشتغال دانشجویانی که علاقمند به ادامه تحصیل در مقاطع بعدی نباشند فراهم شده و جذب بازار کار میشوند .

۲ - برای استفاده از کلیه امکانات موجود کشور لازم است وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش زمینه همکاری مراکز تولیدی و صنعتی و خدماتی عمده را با مؤسسات آموزشی کشور فراهم آورند .

۳ - بمنظور رفع کمبودها و نارسائی های تجهیزاتی و آزمایشگاهی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ، به کلیه واحدها و مؤسسات صنعتی و خدماتی بخش خصوصی و دولتی توصیه میشود که کارگاهها و آزمایشگاهها و کلینیکهای موجود خود را ، برای ساعات معینی در اختیار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی قرار دهند .

۲ - آموزش عمومی

۱ - جهاد ملی بمنظور پاک کردن جامعه از بلای بیسوادی بمنظور ایجاد آمادگی ملی بهنگام ورود به مرزهای تمدن بزرگ اولین اولویت دولت در اجرای کلیه وظایف کشوری محسوب میشود .

۲ - وزارت آموزش و پرورش موظف است ظرف مدت یکسال برنامه جامع اجرائی جهاد ملی پاک کردن جامعه از بلای بیسوادی طی مدت ده سال را تهیه و به نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ارائه دهد .

۳ - توسعه آموزش حرفه ای مقدماتی بخصوص در روستاها بمنظور تأمین نیروی انسانی مورد نیاز صنایع کشاورزی و غیر کشاورزی درخور اهمیت است .

۴ - برای انطباق آموزش با شرایط و مقتضیات منطقه ای لازم است تقویم آموزشی بر حسب نیاز مورد تجدید نظر قرار گیرد . وزارت آموزش و پرورش موظف است در ظرف مدت ۶ ماه مطالعه لازم را انجام دهد و گزارش مربوط را برای اتخاذ تصمیمات لازم بدولت ارائه دهد .

۵ - استفاده از اردوهای دانشجویی و نیروی دانش آموزان مدارس متوسطه در امر ریشه کنی بیسوادی میتواند رادعوی باشد که اگر باتدبیر لازم بمورد اجرا درآید محققاً میتواند بسیج و مشارکت عامه را تسهیل نماید .

قسمت امور اجتماعی نخست وزیری طرح اجرائی این پیشنهاد را با همکاری وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم و آموزش عالی طی سه ماه تهیه و ارائه نماید .

۶ - وزارت کار و امور اجتماعی در شهرها و وزارت تعاون و امور روستاها در مناطق روستائی موظف اند در اجرای وظایف قانونی از اشتغال اطفال واجب -

التعليم در کارگاههای نقاطی که در آنها اسکانات آموزشی وجود دارد مصرأ جلوگیری کنند و گزارش اجرای این دستور را به نهمین کنفرانس ارزیابی اجرای انقلاب آموزشی تقدیم دارند .

۳ - آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای

با توجه به اینکه یکی از هدفهای اساسی تعلیمات متوسطه تربیت کادر متوسطه نیروی فعال جامعه است ، توجه به مسائل زیر حائز کمال اهمیت است :

۱ - در تجدید نظر محتوای دروس آموزش متوسطه اعم از فنی و حرفه‌ای نیاز حال و آینده کشور باید الگوی کارفرار گیرد .

۲ - برای تسریع صنعتی شدن کشور و تأمین نیروی انسانی بصورت کارگران ماهرو تکنسینهای با صلاحیت گسترش آموزش فنی و حرفه‌ای باید از اولویت خاص برخوردار باشد .

۳ - برنامه‌های کوتاه مدت فنی و حرفه‌ای برای آماده ساختن دیپلمه‌های متوسطه نظری بر حسب نیاز بازار کار بخش‌های مختلف اقتصادی کشور ضروری است .

برنامه اجرایی کار با مسئولیت وزارت آموزش و پرورش و با همکاری وزارتخانه - ها و سازمانهای مربوط ظرف مدت ششماه تهیه و بدولت ارائه خواهد شد .

۴ - گسترش آموزش فنی و حرفه‌ای موقعی میتواند جوابگوی نیاز صنایع و مراکز تولیدی باشد ، که بتواند ارتباط مستقیم خود را چه از نظر محتوی و میزان مهارت ، چه از نظر کمیت با این نیازمندی برقرار سازد . بنابراین همکاری نزدیک صنایع و مراکز تولید با آموزش فنی و حرفه‌ای کشور قویاً توصیه میشود . و در این زمینه وزارت آموزش و پرورش موظف به تدوین برنامه اجرایی آن با همکاری وزارت کار و وزارت صنایع و معادن در مدت ششماه خواهد بود .

۵ - ایجاد هماهنگی میان سازمانهای مسئول آموزش فنی و حرفه‌ای میتواند هم مشکلات اجرایی را مرتفع سازد و هم ارتباط این مدارس را با مراکز تولیدی و صنعتی تسهیل نماید ، برای اینکار تشکیل شورای هماهنگی تعلیمات فنی و حرفه‌ای پیشنهاد میگردد .

۶ - بمنظور ایجاد انگیزه برای تحصیلات فنی و حرفه‌ای سطح متوسطه ، هر ساله معادل درصد معینی از کل فارغ التحصیلان این مدارس که بتصویب شورای مرکزی دانشگاه‌ها سپرد ، بصورت سهمیه دانشجویی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور منظور میگردد ، مشروط برآنکه از لحاظ آزمون عمومی ورودی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی شرایط لازم را احراز نمایند . وزارت علوم و آموزش عالی مکلف خواهد بود ترتیبی دهد که سهمیه اختصاصی

هریک از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مشخص شود ، و برحسب نوع تحصیلات فنی و حرفه ای ، ارزش معادل تحصیلات مزبور را در سطح آموزش عالی لااقل شش ماه قبل از سال تحصیلی تعیین و اعلام نماید .

۷ - نظریه اهمیت نقش معلم در گسترش آموزش و پرورش تربیت و تأمین معلم واجد شرایط ، موارد زیر توصیه میگردد :

الف - توسعه سریعتر مراکز تربیت معلم در مناطق مختلف کشور .

ب - مشارکت دانشگاهها در تربیت نیروی انسانی مورد نیاز این برنامه و بخصوص در مراحل آموزش حین خدمت .

پ - امر آموزشهای کوتاه مدت برای افزایش صلاحیت فنی و شغلی معلمان باید بنحوی روشن و دورنگرانه برنامه ریزی شود ، و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور باید در این زمینه همکاری مداوم و ثمربخش نمایند .

ت - توجه به وضع اقتصادی و اجتماعی معلم و جاذب ساختن شغل معلمی از جمله اقدامات اساسی است که میتواند گسترش سریع آموزش و افزایش کیفیت آنرا تضمین نماید. در این زمینه بررسیهای سازمان امور اداری و استخدامی در جهت رعایت حقوق معلمان یکی از آن موارد است .

۸ - بلحاظ اینکه تنوع زیاده از حد شاخه های تحصیلی دوره متوسطه ، در اجراء افتراق وسیعی در تعلیمات متوسطه مطرح میکند و مستلزم ایجاد واحدهای آموزشی گوناگون خواهد بود . بطوریکه مدیریت آموزشی مدارس متوسطه تضعیف میشود ، و مضافاً باینکه در حدود ۸۵ درصد از دروس تعیین شده در بسیاری از رشته ها مشابه است . وزارت آموزش و پرورش باید ظرف مدت ۴ ماه تجدید نظر کاملی در جهت کاهش تعداد شاخه های تحصیلی بعمل آورد .

کمیته گسترش آموزش اعتقاد راسخ دارد که تفکیک مسئولیتهای امور آموزش عمومی و آموزش تخصصی در سطح مملکتی بسیار اهمیت دارد . پیشنهاد میشود که این دو مسئولیت براساس طبیعت کار به ترتیب زیر تقسیم شود :

وزارت آموزش و پرورش عهده دار آموزش عمومی از سطح کودکان تا پایان دوره متوسطه باشد . وزارت علوم و آموزش عالی آموزش تخصصی کلیه دوره های تحصیلی تخصصی و فنی بالاتر از متوسطه را بعهده گیرد .

با این ترتیب نتایج زیر حاصل خواهد شد :

۱ - برنامه ریزی در رشته های فنی و تخصصی بوسیله ستاد فرماندهی

واحدی انجام میگیرد و افتراقی که هم اکنون در تنظیم فعالیتهای انستیتوهای تکنولوژی و دانشگاهها وجود دارد مرتفع میگردد .

۲ - مسئله کمبود کادر آموزشی انستیتوهای تکنولوژی و هنرستانهای فنی ، که از مهمترین ابتلائات فعلی است ، از میان میروود . زیرا دانشگاهها خواهند توانست با کمک دانشجویان ممتاز ، کارشناسان ، مربیان و حتی اعضای ارشد هیات علمی ، در صورت لزوم این کمبود را برطرف سازند .

۳ - از لحاظ تجهیزات آموزشی ، که یکی از مشکلات اساسی انستیتوهای تکنولوژی و هنرستانهای فنی است ، نارسائیها از میان میروود و در هزینه های آموزشی بطور قابل ملاحظه ای صرفه جویی بوجود می آید .

۴ - وزارت آموزش و پرورش از بارسنگین آموزش فنی در هنرستانها و انستیتوهای تخصصی رهائی می یابد ، و میتواند بطور کارآمدتری به مسائل آموزش عمومی و ریشه کنی بیسوادی در سطح ملی پردازد .

ضمیمه گزارش کمیته شماره ۳

هدفهای کمی آموزش تا پایان برنامه ششم در گروههای سنی مشخص

۴ و ۵ ساله	٪ ۱۸
۶ تا ۱۰ ساله	٪ ۹۰
۱۱ تا ۱۴ ساله	٪ ۶۶
نوجوانان دبیرستانی	٪ ۴۲
دانشگاه	٪ ۷/۴

توصیه‌های کمیته شماره ۴ آموزش عمومی در روستاها

دورنمای آینده روستاهای ایران

کمیته آموزش عمومی در روستاها در جلسات متعددی که تشکیل دادند مسئله آموزش روستاها را از جمع جهات مورد بررسی قرار داده و با توجه به اصول ملی زیر :

۱ - حداکثر امکانات آب و خاک جهت کشاورزی /.../.../.../۱۰ هکتار است ، مشروط برآنکه از تکنولوژیها و امکانات موجود برای صرفه‌جویی آب درموارد غیرکشاورزی از یکسو و برای تقلیل دادن میزان مصرف آب در هر هکتار از سوی دیگر استفاده شود و از تلف شدن آن بنحوکامل جلوگیری گردد .

۲ - این مقدار زمین در صورتی حداقل احتیاجات غذایی /.../.../.../۵ نفر را تأمین خواهد کرد که میزان بهره‌برداری از آن به‌حداکثر ممکن برسد و این کار ممکن نیست مگر آنکه آخرین طرق پیشرفته کشاورزی در آن بکار رود .

۳ - رساندن میزان کاشت بسطح /.../.../.../۱۰ هکتار احتیاج به سرمایه‌گذاری بسیار زیاد دارد و اینکار فقط در مدتی مقدور است که کشور درآمد سرشار فعلی برای تأمین این سرمایه‌گذاری را داشته باشد و این زمان محدود است بمدتی که کشور درآمدی از صادرات نفت خواهد داشت و بنابراین زمان این تغییر شدید و بنیادی حداکثر در صورتی مقدور است که مادر پایان‌حداکثر ۲۵ تا ۳۰ سال به چنین سطح کاشت و تولیدی برسیم .

۴ - اساس بهره‌برداری حداکثر در شرایط توزیع کنونی زمین مقدور نیست ، بلکه در آینده مراکز تولید و سکونت فعلی حداکثر ۲۰ - ۲۵ هزار و تعداد مراکز خدماتی که باین ۲۰ - ۲۵ هزار مرکز تولید و سکونت خدمات میدهد حدود /.../۳ خواهد بود .

۵ - بهره‌برداری تاحداً بالای تکنولوژی در صورتی مقدور است که ازهم اکنون برای تعلیم افرادی که از چند سال آینده باید عهده‌دار این بهره‌برداری شوند اقدام شود و آن افراد برای کشاورزی باتولید انبوه - صنایع مربوط به

کشاورزی - تأمین خدمات لازم برای اداره آن کشاورزی صنعتی آماده شوند در شرایط فعلی نیروی انسانی لازم برای آن کشاورزی یک میلیون نفر در صنایع وابسته به کشاورزی و یک میلیون نفر و خدمات بهر دودسته یک میلیون نفر جمعاً سه میلیون نفر (۲۵٪ نیروی کار مملکت) برآورد میشود و ضرورت دارد تدارک چنین نیروی انسانی از هم اکنون دیده شود .

۴ - بهر صورت افزایش جمعیت ایران بیش از ۵۰ میلیون نفر چنانچه در تکنولوژی تغییرات غیرقابل پیش بینی حاصل نشود مشکلات زیادی از لحاظ تولید و اشتغال بوجود خواهد آورد بنابراین ضرورت دارد که مسئله تنظیم خانواده مورد توجه قرار گیرد .
اجرای اسور ذیل را بکنفرانس توصیه مینماید:

الف : در مورد کودکان تا سن شش سال

۱ - پیشنهاد گردید آموزش مادران در مورد تغذیه صحیح قبل از تولد و رساندن مواد لازم غذایی از طریق وزارت بهداشتی برای نوزادان و ایجاد کارخانه های تولید مواد غذایی برای نوزادان مورد توجه قرار گیرد .

۲ - تعلیم مادران روستائی از طریق برنامه های خاص جهت تنظیم خانواده بوسیله رادیو و تلویزیون .

۳ - استفاده از مراکز خانه های فرهنگ روستائی بصورت کانون اجرای برنامه تنظیم خانواده در روستای محل خانه و دهات اقمار .

۴ - تأسیس مهد کودک توسط خانه های فرهنگ روستائی و رساندن ۸۰ مهد کودک فعلی به ۱۱۰۰ تا دو سال آینده و توسعه آنها تا حد پذیرش همه کودکان یک ده در صورت لزوم .

۵ - استفاده از سروجین مذهبی و سپاه دین جهت توضیح مطالب مربوط به مسائل تنظیم خانواده .

۶ - اعزام افراد و گروه های خاص از طریق سازمان زنان جهت توضیح تنظیم خانواده .

۷ - واگذاری مسئولیت و هماهنگی این فعالیتها بعهده وزارت تعاون و اسور روستاها .

۸ - در تمام موارد فوق حزب رستاخیز ملت ایران نقش پیگیری - نظارت و ارزشیابی را برعهده خواهد داشت .

ب : آموزش اطفال روستائی ۴ تا ۱۳ سال

۱ - بهره برداری حداکثر از ظرفیت حدود ۱۴۰۰۰ دبستان عادی و ۱۵۰۰۰ دبستان سپاهی از طریق ایجاد مشوق های متعدد برای آموزگاران

فعلی مانند تأمین مسکن هزینه سفر فوق العاده در هفته ای یک روز برای رفتن شهرهای مجاور و نظایر آن .

۲ - تجدید نظر در محل مدارس فعلی و انتقال مدرسی که در محل مدارس فعلی و انتقال مدرسی که در محل های متناسب قرار نگرفته اند به نقاط جدید پرجمعیت و مناسب تر .

۳ - از آنجا که ۶۷۰۰۰ روستای فعلی در ۲۵ سال آینده حداکثر در ۲۵۰۰۰ روستا ادغام خواهد گردید و این ۲۵۰۰۰ روستا خدمات مختلف خود را از ۳۰۰۰ شهرک دریافت خواهد داشت . بنابراین پیشنهاد میشود که وزارت آموزش و پرورش از هم اکنون تمام فعالیت های خود را در مورد بوجود آوردن مراکز جدید آموزشی اعم از دبستان یا مدارس راهنمایی و حرفه ای در همین شهرک ها که خوشبختانه حدود ۴۰۰ واحد آن آماده و یا در دست ساختمان میباشد متمرکز نماید . مدرسی که در این شهرک ها ساخته میشود باید حداقل ظرفیت ۵۰۰ دانش آموز را داشته باشد و نقشه آن طوری تهیه شود که به سهولت قابل توسعه برای قبول تدریس ۱۰۰۰ دانش آموز باشد .

۴ - پیش بینی میشود که اعتبار لازم برای تأمین هزینه های جاری این مدارس حداقل باید معادل ۶/۰٪ درآمد ناخالص ملی در هر سال باشد تا کلیه افراد واجب التعلیم تا سن ۱۰ سال بتوانند در ظرف مدت ۱۲ سال که تا رسیدن به تمدن بزرگ فرصت داریم بمدرسه بروند .

۵ - با توجه به تعداد دانش آموزان مدارس ابتدائی روستائی که حدود ۳ میلیون نفر خواهند بود ایجاد حداقل جهت ایاب و ذهاب دانش آموزان ۱۰۰۰ مدرسه راهنمایی با ظرفیت حداقل هر کدام ۱۰۰۰ دانش آموز مورد نیاز خواهد بود . این مراکز بسته به موقعیت جغرافیائی باید دارای وسائط نقلیه فوری و یا جمعی و یا مراکز شبانه روزی باشد .

کمیته توصیه مینماید علاوه بر دروس اصلی که مطالب آن برای تمام کشور یکسان خواهد بود برای مطالعه دانش آموزان کتب دیگری که مطالب آن مخلوطی از سوادآموزی حرف کشاورزی و صنایع روستائی و خدمات مورد نیاز روستائی باشد بر حسب شرایط جغرافیائی و منطقه ای تنظیم گردد . ضمناً در جنب هریک از مدارس کتابخانه هائی نیز تأسیس گردد .

۶ - بمنظور شروع فوری یک برنامه اجرائی توصیه میشود که وزارت آموزش و پرورش در سالهای باقیمانده دوران برنامه پنجم در ۲۳۸ مرکز حوزه عمرانی که ساختمان آن پایان یافته و یا پایان خواهد یافت و همچنین در ۱۲۸ شرکت سهامی زراعی و تعاونی تولید اقدام ساختمان مدارس

راهنمایی نماید . برنامه زمانی این ساختمانها وسیله وزارت آموزش و پرورش باید تهیه شود .

پ : آموزش از سن ۱۳ سال تا ۱۸

۱ - کمیته توصیه مینماید در جنب مدارس راهنمایی مراکز آموزش حرفه‌ای و کشاورزی متناسب با نیازهای منطقه جهت تربیت تکنسین در زمینه‌های مختلف تأسیس شود . پیش‌بینی میشود که تعداد این مدارس در یک دوره ۲ ساله ۱۵۰ مرکز آموزش کشاورزی و ۱۵۰ مرکز آموزش فنی خواهد بود .

۲ - پیشنهاد میشود که در سال تحصیلی آینده ۱۵ مدرسه حرفه‌ای و فنی و ۱۵ مدرسه کشاورزی هریک با ظرفیت ۵۰ دانش‌آموز با استفاده از امکانات موجود یا تأسیس مرکز جدید ایجاد شود .

۳ - توسعه روستاها نیاز بان دارد که علاوه بر تکنسین عده‌ای متخصص در سطح لیسانس و فوق لیسانس نیز در روستاها بکار مشغول شوند . باین منظور پیشنهاد میشود که گروهی از دانش‌آموزان رشته راهنمایی که با در نظر گرفتن استعداد و هوش انتخاب میشوند در شهرها با ادامه تحصیلات خود در مدارس متوسطه به تحصیل مشغول گردند . باین منظور توصیه میشود که در شهرهای دارای مدارس متوسطه مراکز شبانه‌روزی برای نگهداری روستازادگانی که در مدارس متوسطه به تحصیل خواهند پرداخت تأسیس گردد .

۴ - روستازادگان دیپلمه پس از پایان تحصیلات باید در کنکورهای خاص خود شرکت نموده و در صورت قبول شدن با هزینه دولت و با شرط خدمت در روستا به تحصیل دانشگاهی خود ادامه دهند .

۵ - کلیه مدارس ایجاد شده در روستاها زیر نظر مستقیم وزارت آموزش و پرورش یا وزارت کشاورزی (برحسب مورد) اداره خواهند شد . مسئولیت اداره شبانه‌روزیهای تأسیس شده در شهرها و نیز ایجاد هماهنگی و معرفی دانش‌آموزان در سطوح مختلف با وزارت تعاون و امور روستاها باشد .

ت : آموزش برای بزرگسالان و تربیت کارگران ماهر

۱ - چون سواد خواندن و نوشتن بتهائی کافی نیست کمیته توصیه مینماید که سیاست سوادآموزی تابعی دولت بمعنای توجه بهدفعهای تولیدی برنامه‌های عمرانی باید بشدت بیشتری ادامه یابد .

۲ - کمیته تأکید مینماید سرمایه‌گذاری برای آموزش بزرگسالان روی

سنین ۱۵ الی سی ساله باشد .

۳ - سازمان رادیوتلوویزیون ملی موظف است برنامه های خاص منطقه ای برای آموزش بزرگسالان و با همکاری سازمانهای مسئول تهیه و اجراء نماید

۴ - وزارت آموزش و پرورش و مرکز ملی آموزش بزرگسالان باید سربیان متخصص برای آموزش بزرگسالان تربیت نماید .

۵ - وزارتخانه های کار و تعاون و اسورروستاها و کشاورزی و آموزش و پرورش باید با همکاری مرکز ملی آموزش بزرگسالان برنامه های درسی متنوع برای مشاغل و گروههای مختلف تهیه نمایند تا جوابگوی نیازها و مسائل افراد در مناطق مختلف مملکت باشد این مرکز باید در تربیت کادر آموزشی فنی برای بزرگسالان با آن وزارتخانه ها همکاری نماید .

۶ - کمیته تاکید مینماید که از کلیه اسکانات و سازمانهای موجود در سطح روستاها حداکثر استفاده بشود .

۷ - پیشنهاد میشود برای آموزش فرهنگ ملی و میهنی طرحی توسط وزارت فرهنگ و هنر و حزب رستاخیز ملت ایران در عرض دوماه تهیه شود و در اختیار وزارتخانه های تعاون و اسورروستاها، وزارت آموزش و پرورش و وزارت کشاورزی قرارگیرد .

۸ - سازمان زنان باید با وزارت تعاون و اسورروستاها در امر آموزش بزرگسالان همکاری نماید .

۹ - طرح آموزش زنان که نسخه ای از آن قبلاً به کنفرانس داده شده و به پیوست است هرچه زودتر توسط وزارت تعاون و اسورروستاها بموقع اجراء گذاشته شود .

ث : تغذیه رایگان

۱ - کمیته توصیه مینماید درتدارک مواد غذایی در درجه اول از تولیدات داخلی و ترجیحاً در هر محل از تولیدات محلی استفاده گردد تا تولیدات داخلی بتواند بازار مصرف مطمئنی داشته باشد .

۲ - پیشنهاد میشود برای رساندن مواد غذایی بروستاها از شرکتهای تعاونی روستائی و اتحادیه های تعاونی استفاده شود .

۳ - برای نگهداری مواد غذایی مورد تغذیه باید از انبارهای شرکتهای تعاون استفاده شود .

ج : سپاهیان انقلاب

کمیته معتقد است که خدمات سپاهیان انقلاب سالهای دراز مورد نیاز

است و میتوان از این پدیده اصیل انقلاب برای دگرگونی چهره روستاها حداکثر استفاده را نمود ولی برای متحرک ساختن هرچه بیشتر این سپاهیان باید بموارد زیر توجه شود :

۱ - تأمین وسائل رفاهی سپاهیان از جمله تهیه مسکن برای آنها مورد توجه قرارگیرد .

۲ - در برنامه های آموزشی سپاهیان باتوجه به شرایط زمان و نیاز روستاها تجدید نظر بعمل آید .

۳ - نظارت بر فعالیتهای سپاهیان انقلاب باید باشدت هرچه بیشتر ادامه یابد .

چ : بدون تردید پی گیری و نظارت و ارزشیابی کلیه فعالیت های مذکور در بالا در حسن اجرای برنامه ها تأثیر فوق العاده خواهد داشت و پیشنهاد میشود که حزب رستاخیز ملت ایران که یک سازمان ملی بی طرف و همه گیر و در عین حال فارغ از وظایف اجرائی وزارتخانه هاست، مباشرت این پی گیری و نظارت و ارزشیابی را بعهده گیرد .

توصیه‌های کمیته شماره ۵ نظام آموزش عمومی

این خلاصه گزارش حاوی رئوس مطالبی است که طی شش جلسه از بعد از ظهر روز شنبه تا ساعت ۱۲ روز سه شنبه مورد بحث و تأیید قرار گرفته است.

۱ - پیکار با بیسوادی

باتوجه به اهمیت برنامه‌های مبارزه با بیسوادی و توفیق نهائی در این رسالت انسانی و اجتماعی و عنایت به این نکته که نیل به تمدن بزرگ بدون از بین بردن قطعی بیسوادی میسر نخواهد بود پیشنهاد میشود :

الف - بمنظور جذب کایه کودکان لازم التعلیم و خشکانیدن سرچشمه بیسوادی وزارت آموزش و پرورش طی مدت یکسال طرح لازم را که حاوی نیازها ، شرایط ، وسائل و امکانات اجرائی قانون تعلیمات اجباری است فراهم نماید . بدیهی است برای توفیق در اجرای چنین طرحی کلیه سازمانهای دولتی و ملی ذیربط مکلفند وزارت آموزش و پرورش را در این راه یاری نمایند .

ب - همچنین ضروری است که کمیته ملی پیکار با بیسوادی ظرف مدت یکسال مسائل و نکاتی نظیر تعریف و تعبیر سواد و سوادآموزی ، هماهنگ ساختن فعالیتها و برنامه‌های پیکار با بیسوادی ، ایجاد انگیزه‌های لازم برای سوادآموزی و مشارکت و خودیاری مردم و همچنین اولویت‌های لازم در مناطق مختلف کشور را با توجه به تجربیات گذشته مورد توجه قرار داده و طرحهای لازم را در جهت اجرای یک جهاد ملی در زمینه ریشه کنی بیسوادی آماده نماید .

۲ - فضاهای آموزشی

- باتوجه به تنگناهای موجود در زمینه ساختمان مدارس و تجهیزآنها با وسائل آزمایشگاهی کارگاهی و سایر کار افزارهای آموزشی و همچنین با عنایت به تفاوتهای فاحشی که بین فضاهای موجود و نیازمندیهای واقعی وجود دارد پیشنهاد میشود که بمنظور شرکت دادن هرچه بیشتر مردم در امور آموزش و ایجاد رقابت‌های سالم وزارت آموزش و پرورش بانشار اوراق قرضه آموزشی اقدام نماید و با استفاده از همه امکانات و بویژه جلب همکاری کلیه سازمانهای ذیربط نسبت به تأسیس مدارس مورد نیاز کشور براساس مقتضیات اجتماعی

و اقلیمی مناطق مختلف اقدام لازم بعمل آید . لازم است روشهای صنعتی ساختمانی جایگزین شیوههای سنتی گردد و برای تحقق این موضوع ایجاد کارخانههای لازم برای تهیه مدارس پیش ساخته و همچنین کارخانجات تولیدی صنایع آموزشی طی یکسال آینده تحقق پذیرد . باتوجه به اهمیت موضوع دولت مکلف است برای اجرای این برنامهها اعتبارات لازم را در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار دهد .

۳ - تغذیه و آموزش رایگان

بمنظور حداکثر استفاده از اعتبارات و امکانات برای اجرای هرچه بهتر فرمان تغذیه رایگان پیشنهاد میشود که در سال تحصیلی ۵۰ - ۴۰ اقدامات زیر معمول گردد .

الف - با استفاده از متخصصین بهداشت و تغذیه سازمان تجهیز بنام سازمان بهداشت و تغذیه وابسته به وزارت آموزش و پرورش بوجود آید و اسر برنامه ریزی ، تهیه و توزیع و بررسی کیفی و کمی مواد غذایی و ارزشیابی را بعهده گیرد بنحوی که از بودجه معتناهی که صرف این برنامه میشود حداکثر استفاده بعمل آید .

ب - بابت هر جلد کتاب درسی از سال پنجم ابتدائی تا آخر دوره راهنمائی از هر دانش آموز حداکثر ده ریال دریافت شود .

پ - برای تحصیل کودکان و نوجوانان روستائی که در شرایط فعلی بعلت فقدان مدارس کافی از ادامه تحصیل محروم میباشند . حداقل ده باب مرکز آموزش شبانه روزی در مناطق مختلف کشور ایجاد گردد و با اعطاء بورسهای تحصیلی باین قبیل افراد موجبات تحصیل آنها در رشته های مورد نیاز جوامع روستائی فراهم گردد .

ت - این مراکز ضرورتاً باید در مناطقی ایجاد شود که موجب مهاجرت افراد روستائی از زادگاه و ساوای همیشگی ایشان نگردد .

۴ - اردوهای تربیتی و کارهای فوق برنامه

وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری کلیه سازمانهایی که درحال حاضر در مسائل مربوط به اردوگاههای تربیتی و فوق برنامه فعالیت مینماید طی مدت شش ماه طرح لازم را برای گسترش متناسب و منطقی اردوگاههای تربیتی و فعالیتهای فوق برنامه تهیه نماید .

در تهیه این طرح پیشنهاد میشود که نکات زیر عمیقاً مورد توجه قرار

گیرد :

الف - با استفاده از قسمتی از بودجه اردوهای عمران ملی جهت تربیت و بهبود وضع اردوگاههای موجود و افزایش تعداد اردوگاههای تربیتی در نقاط مختلف ایران داده شود بنحوی که اردوگاههای تابستانی و زمستانی مجهز و قابل استفاده بوجود آید .

ب - تربیت مربیان و مدیران متخصص اردوگاهها بمنظور بهره‌وری هرچه بیشتر کودکان و نوجوانان از زندگی در اردو فراهم آید . برنامه‌های آموزشی خاص این قبیل افراد بایستی با کمک دانشگاهها و مراکز آموزشی ذیصلاح تهیه و تنظیم گردد .

پ - با توجه به اهمیت و نقش فعالیتهای فوق برنامه در رشد متعادل جسمی و ذهنی دانش‌آموزان و دانشجویان بایستی این قبیل فعالیتها در برنامه آموزشی مدارس و دانشگاهها و مراکز تربیت معلم مقام ویژه‌ای داشته باشند .

ت - بمنظور تحقق و اجرای مفاد بندهای الف - ب - پ و برنامه‌ریزی هماهنگ برای فعالیتهای فوق برنامه پیشنهاد میشود شورائی بنام شورای هماهنگی فعالیتهای فوق برنامه کودکان ، نوجوانان و جوانان متشکل از نمایندگان وزارت آموزش و پرورش ، وزارت فرهنگ و هنر ، دانشگاه تربیت معلم ، دانشگاه سپاهیان انقلاب ، سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران ، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ، وزارت تعاون و امور روستاها و سایر سازمانهای ذیربط تشکیل گردد و طی مدت شش ماه طرحهای لازم را برای تصویب و اجرا تهیه نماید .

ه - تأمین رفاه معلمان

باتوجه به نیاز مبرم سازمانهای آموزشی کشور به معلم و گرایش عمومی افراد تحصیل کرده و کارآمد به مشاغل غیرآموزشی و بادرآمد بیشتر ، پیشنهاد میشود مفاد گزارش شماره ۴۸ مورخ ۱۳۴۶/۶/۴ دبیرخانه شورای آموزش کشور به هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزش راسر مورد توجه هیئت دولت قرارگیرد . تا به این ترتیب درحد معقولی به تأمین رفاه معلمان و کسانیکه درخدمات آموزشی قرار دارند ارتقاء منزلت شغلی و اجتماعی آنها عنایت شود . درعین حال کمیته لازم میداند پیشنهادات زیر را بدعنوان راه حلهایی برای جلب توجه تحصیل کرده‌ها به کارهای آموزشی و نگهداری افراد شاغل و کارآمد در کارهای آموزشی ارائه نماید .

الف - از طریق صندوق تأمین مسکن معلمان و افراد شاغل درخدمات آموزشی تشکیل شرکتهای تعاونی مسکن ، اعطاء وام مسکن ، خانه‌های سازمانی ، برنامه‌ریزیهای لازم بوجود آید به نحوی که این قبیل افراد صاحب

مسکن بشوند .

ب - موجبات شرکت معلمان یا نمایندگان آنان در مراسم سلامهای رسمی در انجمنهای شهر و شهرستان ، هیاتهای اسناء آئینهای ملی و میهنی فراهم آید و در صورت لزوم تهیه و تصویب قانونهای مربوط مورد توجه قرار گیرد از معلمان برجسته و ممتاز براههای منطقی و منظم تشویق بعمل آید و در نام گذاری سازمانها و بنیادهای آموزشی به این قبیل معلمان توجه بشود .
پ - مقررات استخدامی که مخصوص معلمان است بامشورت نمایندگان معلمان و در جهت حفظ حقوق و اعتلاء مقام و حرمت شغلی آموزشی تهیه شود و امکانات آموزشی ضمن خدمت معلمان در سطوح مختلف آموزشی در داخل و خارج کشور هرچه بیشتر گسترش یابد .

ت - باتوجه به امکاناتی که در حال حاضر به منظور سهیم کردن کارمندان و کارگران در سهام کارخانه ها فراهم آمده است پیشنهاد میشود که قسمتی از سهام شرکت ساختمانهای آموزشی و شرکت صنایع آموزشی به معلمان کشور واگذار شود .

ث - باشگاههای معلمان در نقاط مختلف کشور و امکانات رفاهی نظیر آنچه در سایر سازمانهای دولتی برای کارمندان دولت وجود دارد ایجاد شود تا معلمان و خانواده های آنها بتوانند با حداقل هزینه از این خدمات رفاهی استفاده کنند .

۶ - تربیت دبیران ریاضی و علوم تجربی

باتوجه به نیازهای واقعی وزارت آموزش و پرورش در این زمینه ها و عدم گرایش فارغ التحصیلان این قبیل رشته ها به کار دبیری ، کمیته پیشنهاد میدهد که وزارت آموزش و پرورش برنامه های آموزشی حین خدمت را بطور جاسعی تهیه نماید که براساس آنها بتوان گروهی از معلمان شاغل و مستعد را سأسور به تحصیل در این رشته ها کرده تشکیل دوره های کارآموزی درازمدت درایام تابستان برای آموزگاران شاغل که نمیتوانند بطور کامل از وظایف آموزش خود برکنار بمانند توصیه میشود .

۷ - تشکیل دانشسرای هنر

الف - در جهت تأمین آموزش هنر در سطح آموزش عمومی و به منظور کشف استعداد های هنری و نتیجه گیری بهتر از این استعدادهای توصیه میشود که دانشسراهای هنر با همکاری وزارت فرهنگ و هنر و وزارت آموزش و پرورش و باتوجه به نیازهای مربوطه به آموزش هنر ، گسترش پیدا کند و از امکانات

فیزیکی و انسانی این دو وزارتخانه حداکثر استفاده به عمل آید.

ب - اجرای طرح تربیت معلمان موسیقی با استفاده از روش کودالی برای مدارس کشور توصیه میشود ضمناً بهتر است این طرح ابتدا در تعدادی از مدارس تجربی وزارت آموزش و پرورش اجرا شود و براساس نتایجی که بدست خواهد آمد در سایر مدارس کشور تعمیم داده شود .

توصیه‌های پیشنهادی برای تأمین مسکن معلمان

تأمین مسکن مناسب بعنوان یکی از عوامل رفاه و آسایش زندگی خانوادگی ازجمله تشویق‌هایی است که اجرای آن در گروه اقدامات رفاهی مربوط به معلمان ، بسیاری از جوانان لایق و مستعد را به پیشه معلمی جذب میکند و در حفظ و نگهداری معلمان کاردان در گروه معلمان شاغل مؤثر است . از این رو پیشنهاد و توصیه می‌نماید :

۱ - «صندوق تأمین مسکن معلمان» با سرمایه‌ای برابر ریال زیرنظر هیأت اسمائی که به پیشنهاد وزیر آموزش و پرورش و با تأیید هیأت وزیران تعیین میشود ، تشکیل شود . در هر سال مبلغی برای کمک و تقویت مالی صندوق در بودجه کل کشور اختصاص داده شود .

۲ - به «صندوق تأمین مسکن معلمان» اجازه داده شود که از کمک‌های اهدائی اشخاص به صورت نقدی یا زمین و ساختمان برای تأمین مسکن معلمان استفاده کند .

۳ - «صندوق تأمین مسکن معلمان» از زمان تأسیس به تناسب اعتباری که در اختیار دارد نسبت به تأمین مسکن معلمان با رعایت اولویتهائی که در آئین‌نامه مربوط تعیین میشود اقدام نماید .

۴ - به هریک از آموزگاران و دبیران و کارشناسان آموزشی و دیگر کارکنان آموزش و پرورش که در شهرستان به خدمت منصوب شوند در صورت تقاضا با توجه به شرایط منطقه‌ای و نوسانات قیمتها مبلغ متناسب بعنوان وام بدون بهره برای خرید خانه یا ساختمان داده شود و از سومین سال شروع خدمت به مدت ۲ سال آنرا تدریجاً بازپرداخت نمایند .

۵ - برای تسهیل امر خانه‌سازی و تأمین مسکن معلمان از زمینهای در اختیار دولت و همچنین زمینهای اوقافی در هر منطقه به میزان کافی در اختیار وزارت آموزش و پرورش گذاشته شود تا طبق آئین‌نامه و ضوابطی که وسیله «صندوق تأمین مسکن معلمان» تهیه خواهد شد در ساختن خانه‌های سازمانی یا شخصی برای معلمان فاقد مسکن مورد استفاده قرارگیرد .

۶ - وزارت آموزش و پرورش از این پس در مجاورت ساختمانهای مدارس نوین به تناسب نیاز سازمان مدرسه تعدادی منازل مسکونی برای معلمان و کارشناسان آموزشی که در مدرسه به خدمت اشتغال خواهند داشت بنا کند و با اجاره‌بهای نازل در اختیار کارکنان آموزشی مدرسه که فاقد مسکن هستند قرار دهد .

۷ - ساختمان مدارس روستائی شامل مسکونی برای معلمان باشد .
۸ - به معلمانی که بیش از پنج سال سابقه خدمت دارند و دارای مسکن شخصی نیستند در صورت تقاضا حداکثر معادل ۱۰ برابر سپرده‌ای که در مدت دو سال به صندوق یا به شرکتهای تأمین مسکن معلمان پرداخته باشند ، مشروط به آنکه مبلغ آن از ۱۰ برابر حقوق سالانه زمان تقاضای آنها متجاوز نباشد ، بصورت وام بدون بهره برای تهیه مسکن پرداخت شود و در مدت ۲۰ سال با اقساط ماهانه بازپرداخت نمایند .

۹ - معلمان و کارشناسان آموزشی منحصراً از شمول یکی از مواد این پیشنهاد برای تأمین مسکن در صورت تقاضا استفاده کنند .

۱۰ - دولت از همه امکاناتی که در اختیار دارد برای تأمین مسکن معلمان از طریق صندوق تأمین مسکن معلمان و تشکیل شرکتهای تعاونی مسکن استفاده کند و صندوق را تأیید و در انجام برنامه‌ها یاری نماید .
۱۱ - در مناطق و درموردی که صندوق تأمین مسکن معلمان ضروری بداند شرکتهای تعاونی مسکن معلمان از همکاری و نظارت شورای آموزش و پرورش منطقه‌ای برای ساختن منازل معلمان استفاده کند .

برنامه‌های اجرایی برای بالا بردن موقعیت اجتماعی و اعتبار شغلی معلمان

بند ۲۹ قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی چنین مقرر می‌دارد :

« لازم است که برای ارتقاء شأن معلمان تدابیر ضروری اتخاذ گردد و از جمله نارسائی‌های مربوط به مقررات استخدامی معلمان هرچه زودتر مرتفع گردد . جهت بهبود کیفیت و اعتلاء سطح آموزش مدارس ، با معلمان مشاوره و از نظرات آنان استفاده گردد . منتخبان معلمان بتوانند در آئین‌ها و تشریفات رسمی شرکت جویند و از هر طریق جهت افزایش حیثیت و اعتبار شغلی این حرفه شریف اهتمام گردد» .

در اجرای مفاد این بند پیشنهادهای اجرایی زیر ارائه میشود :

۱ - در انجمنهای شهر و شهرستان و هرگونه بنیاد محلی یا منطقه‌ای که مبتنی بر مشارکت مؤثر گروههای مختلف اجتماعی است نمایندگان معلمان

بصورت قانونی عضویت پیدا کنند .

وزارت کشور و دیگر وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که برای جلب مشارکت عمومی به تشکیل انجمنهای خاص مبادرت می‌ورزند موظف هستند پیش‌بینی‌های قانونی لازم برای عضویت نمایندگان معلمان معمول بدانند . نمایندگان معلمان باید در همه انجمنها و هیأت‌های خیریه و نیکوکاری محلی و منطقه‌ای و ملی مشارکت داشته باشند تا به سبب آن علاوه بر حمایت جامعه معلمان از مقاصد آن انجمنها و هیأتها موجبات بالا رفتن ارزش خدمت معلمی برای عموم آشکار گردد .

نمایندگان معلمان باید در هیأت‌های انبای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و صندوقهای رفاه و آسایش دانشجویان و سازمانهای مشابه آنها که با امور آموزش و پرورش مربوط هستند عضویت قانونی پیدا کنند . وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش باید موجبات اجرای قانونی این قسمت از پیشنهاد را فراهم آورند .

۲ - موجبات مشارکت مؤثر معلمان یا نمایندگان آنان در همه مراسم و آئین‌های ملی و میهنی در شهرستان و استان و ممالک باید فراهم گردد . برای رسیدن باین مقصود موارد زیر پیشنهاد میشود :

الف : استدعا شود در مراسم سلام عام وقت معینی برای شرفیابی نمایندگان معلمان کشور به پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر معین گردد .

ب : استدعا شود معلمان نمونه در یک روز معین به پیشگاه مبارک علیاحضرت شهبانوی ایران شرفیاب شوند .

پ : «روز معلم» بعنوان یکی از روزهای مهم ملی شناخته شود و در آن روز برای قدرشناسی ارزش معنوی و ملی و میهنی کوششهای وسیعی از طرف دولت و مردم معمول گردد .

ت : نشانی خاص ، بنام «معلم بوجود آید و برای قدرشناسی از زحمات معلمانی که خدمات ممتاز و شایانی انجام داده‌اند اعطا گردد . این نشان به استدعای وزیر آموزش و پرورش و بافرمان مبارک علیاحضرت شهبانوی ایران اعطا گردد .

ث : لوحه‌ای در وزارت آموزش و پرورش در هر یک از ادارات کل آموزش و پرورش استان و در هر اداره آموزش و پرورش شهرستان نگهداری شود تا نام معلمان برجسته شهر و استان و کشور در آن سالانه درج گردد .

۳ - به پاس خدمت معلمان برجسته و کاردان بناهای آموزشی ، آزمایشگاهها ، سالنهای سخنرانی ، میدانهای ورزش ، کتابخانه‌ها ، خیابانها ،

بنیادهای اجتماعی و فرهنگی و مؤسسات مشابه بنام معلمان نام گذاری شود .
ع - برای معلمان بازنشسته کانونی با کمک دولت بنام « کانون معلمان بازنشسته » تأسیس گردد و این کانون برای اقداماتی بشرح زیر مجاز شناخته شود :

الف : ترتیب دادن برنامه های بازدید و مسافرت و گردشهای داخلی و خارجی با مساعدت دولت .

ب : فراهم آوردن معلمان بازنشسته و استفاده از نیروی فکری و تجارب ارزنده آنان در تهیه طرحهای مفید آموزشی و فرهنگی و مشارکت در بررسی برنامه های آموزشی کشور .

پ : به کارگیری معلمان بازنشسته ای که توانائی ادامه خدمت دارند در کوششهای متناسب با تخصص و دانش و تجربه آنان .

ت : اجرای برنامه های سودآور اشتغال زا برای استفاده از اوقات فراغت معلمان بازنشسته .

ث : سرپرستی برنامه های مکمل آموزشی مدارس .

ه - شرایطی پیش بینی شود که معلمان بازنشسته بتوانند از باشگاه معلمان و دیگر سازمانهای مربوط به رفاه معلم استفاده کنند .

۶ - تأسیس باشگاههای معلمان در همه شهرهای کشور به نحوی که معلمان بتوانند در ایام فراغت گرد هم آمده و با استفاده از امکانات گروهی با حداقل هزینه های ممکن از مواهب یک باشگاه کانون خانواده معلمی بهره مند شوند . باشگاه معلمان در هر شهرستان میتواند به تأمین مقاصد زیر معطوف باشد :

الف : فراهم آوردن سالن اجتماعات برای جشن های خانوادگی معلمان .

ب : فراهم آوردن وسائل تفریح و سرگرمی برای معلمان و اعضای خانواده آنان .

پ : فراهم آوردن وسائل و لوازم کافی ورزشی برای معلمان و اعضای خانواده آنان .

ت : فراهم آوردن کتابخانه مجهز برای استفاده معلمان و اعضای خانواده آنان .

ث : فراهم آوردن وسائل و موجبات برگزاری کنفرانسها ، سمینارها ، کلاسهای آموزش غیر رسمی و فعالیتهای مشابه .

۷ - قوانین استخدامی معلمان و برنامه های آموزشی مربوط به آماده کردن معلمان بنحوی تنظیم شود تا همواره معلمان در جسته و ممتاز بتوانند بدون مانع

و مشکل استخدامی یا آموزشی تا حد اکثر گروه استخدامی و حداکثر سرمت علمی از طریق احراز شرایط لازم ارتقاء یابند .

پیشه معلمی باید از طبقه بندی های قراردادی غیر ضرور فارغ گردد و همه افرادی که در خدمت فرزندان کشور به امر تعلیم و تربیت مشغول هستند زیر عنوان معلمی از مزایای متناسب استخدامی و علمی بهره مند شوند . بنابراین بالاترین گروه های استخدامی قانون استخدام باید برای معلمانی که در هر سرمت علمی به بیشترین و بالاترین مرحله خدمتگزاری دست میابند گشوده شود .

۸ - برای بالا بردن ارزش و تجربه و خدمت معلمان ، شایسته است ترتیبی داده شود تا معلمان هر مدرسه بتوانند در آموزگوناگون آموزش و پرورش به تناسب تجربه و تخصص خود مشارکت کنند .

در این زمینه ضروری است که در امرگزینش مدیران مدارس امکانات اجرائی آموزش و پرورش از نظرات معلمان هر مدرسه استفاده نماید . برای دست یافتن باین مقصود وزارت آموزش و پرورش باید طرحی مشخص و قابل اجرا تهیه و به تصویب برساند .

۹ - دولت ترتیبی اتخاذ نماید تا هر سال تعدادی برابر ۲ در صد از کل ظرفیت دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور در همه رشته های تحصیلی به فرزندان معلمان برجسته و ممتاز کشور اختصاص داده شود و این افراد بدون شرکت در آزمون های همگانی تنها با احراز شرایط لازم در گروه خاص خود به آموزش عالی راه یابند .

۱۰ - برای کمک به اجرای بسیاری از برنامه های رفاهی معلمان پیشنهاد میشود که دولت بانکی بنام بانک معلم با سرمایه اولیه دویست میلیون تومان بوجود آورد و هر سال ۵ درصد از حقوق معلمان را بعنوان سپرده آنان در این بانک ذخیره نمایند . در تنظیم اساسنامه بانک معلم شرایطی پیش بینی شود که معلمان بتوانند با خرید سهام در تاسیس بانک مشارکت نمایند و در عرضه سهام بانک برای فروش اولویت با معلمان باشد . ضمناً کلیه معلمان مجاز باشند در بدو تاسیس بانک در صورت تقاضا با پرداخت ۵ درصد از حقوق هر سال خود به سرمایه گذاری در تاسیس بانک اقدام نمایند .

بانک معلم با مبادرت به انواع فعالیتهای بانکی در مرحله اول برای رفاه معلمان از طریق کمکهای لازم اقدام نماید .

۱۱ - برای اعزام معلمان برجسته و ممتاز به خارج از کشور جهت بازدید از مراکز علمی و فرهنگی و آموزشی برنامه های وسیع و گسترده در سراسر کشور به مرحله اجرا گذاشته شود .

توصیه های کمیته شماره ۶ امور آموزش عالی

۱ - در زمینه ارتباط آموزش دانشگاهی با نیاز نیروی انسانی

الف : برای پرهیز از ایجاد بنیادها و سازمانهای جدید و استفاده حداکثر از توان علمی و فنی مؤسسات موجود پیشنهاد میشود در زمینه برقراری ارتباط نزدیکتر رسالتها، هدفها و برنامه های آموزشی مؤسسات آموزش عالی با نیازهای کیفی و کمی نیروی انسانی کشور اقدامات زیر صورت گیرد :

۱ - سازمان برنامه و بودجه بهنگام تدوین برنامه های عمرانی میان مدت و مطالعات دورنگری اقتصادی و اجتماعی بعد نیروی انسانی را مورد توجه عامل قرار داده و خطوط کلی نیازها و گرایشهای عمده را در رشته های مختلف مشاغل تعیین و اعلام نماید .

۲ - به مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی مأموریت داده شود با استفاده از مطالعات و برنامه های اقتصادی و اجتماعی کشور (با همکاری سازمان برنامه و بودجه) بعنوان ستاد مطالعاتی شورای گسترش آموزش عالی و در موارد ضرورت دبیرخانه شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی انجام وظیفه کند . بطور مشخص وظائف زیر برعهده ین مؤسسه خواهد بود .

۱ - ۲ - مطالعات دورنگری در زمینه های آموزشی - تهیه و پیشنهاد برنامه های درازمدت به مراجع مسئول .

۲ - ۲ - تهیه برنامه های گسترش آموزش عالی (ظرفیت در رشته های تحصیلی کلی - توزیع جغرافیائی - سطح تحصیلی) .

۳ - ۲ - رسیدگی به پیشنهاد های گسترش یا ایجاد مؤسسات آموزش عالی برای ارائه به شورای گسترش آموزش عالی .

۴ - ۲ - تهیه فهرست نهائی پذیرش سالانه مؤسسات آموزش عالی برحسب رشته و سطح تحصیلی که مبنای کار سازمان سنجش آموزش کشور قرار میگیرد .

۵ - ۲ - تجدید نظر لازم در رشته های آموزشی موجود و تهیه طرحهای

پیشنهادی که شامل حذف یا تلفیق رشته‌های موجود و یا ایجاد رشته‌های جدید باشد و ارائه آن به شورای مرکزی دانشگاهها جهت تصویب برنامه‌های مصوب با برنامه‌های زمانی جهت تغییر، تطابق و ایجاد در مؤسسات آموزش عالی لازم‌الاجرا است.

۳ - در اجرای مصوبات قبلی کنفرانسهای ارزشیابی انقلاب آموزشی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در ایجاد یا تقویت واحدهای طرح و برنامه‌ریزی اقدام خواهند کرد. از جمله وظائف خاص این واحد موارد زیر است:

- ۱ - ۳ - برقراری ارتباط پویا و مداوم بین جامعه و دانشگاه.
- ۲ - ۳ - برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاهی در قالب رشته‌ها، محتوای آموزشی، و نوع آموزش از نظر بازارکار.
- ۳ - ۳ - تعیین خطمشی پژوهشی براساس نیازهای اجتماعی و اقتصادی.
- ۴ - ۳ - تهیه طرحهای بازآموزی و طرحهای خاص ضربتی برای جوابگوئی به نیازهای فوری دستگاههای اجرائی.

ب: مسئله کمبود نیروی انسانی قسمتی ناشی از گسترش ناکافی مؤسسات آموزشی است. ولی قسمت دیگری از آن به مدیریت دانشگاههای مصرف کننده و چگونگی استفاده از دانش آموختگان میشود. جای دهی غلط نیروی انسانی و کمبود نیروی انسانی در سطوح میانی (تکنیسین) یکی از علل اصلی بوجود آورنده کمبود در سطوح تخصص و عالیتتری میشود. برای رفع این مشکل توجه به کاربرد مدیریت صحیح در دستگاهها و واحدهای مصرف کننده و آموزشهای فنی خدمت برای کارکنان آنها ضرورت دارد.

پ: با توجه به اهمیت مؤسسات آموزش عالی جدید التاسیس در تکمیل نیازهای نیروی انسانی کشور و احتیاجات منطقه پیشنهاد میشود که برنامه‌ریزی آموزش اینگونه مؤسسات با دقت کامل و تا حد امکان با نوآوری براساس نیازهای کمی و کیفی منطقه طرح و اجراء شود.

ت: به منظور تطبیق بیشتر کیفیت برنامه‌های آموزش با نیازهای کشور همکاری نزدیک دستگاههای برنامه‌ریزی و اجرائی و دانشگاهها الزامیست. تقویت برنامه‌های کارآموزی در رشته‌های تخصصی دانشجویان، ایجاد برنامه‌های آموزشی با همکاری صنایع و تشویق برنامه‌های بازآموزی توصیه میشود.

برنامه‌های آموزشی قبل و ضمن خدمت و بازآموزی در هر مورد بوسیله ایجاد واحدهای مشترک بین وزارتخانه‌ها و سازمانهای اجرائی و دانشگاهها و نیز ایجاد یا توسعه مراکز آموزشی قبل و ضمن خدمت وابسته به وزارتخانه‌ها

و سازمانهای اجرایی و آموزشی انجام می‌گردد .

۲ - در زمینه ارتباط آموزش عالی با آموزش دبیرستانی

۱ - مدت زمان تحصیل در برنامه‌های دبیرستانی شاخه‌های فنی و علوم تجربی و پیرا پزشکی و محتوی برنامه‌های آموزشی فوق باید با همکاری وزارت آموزش و پرورش، شورای آموزش کشور، دانشگاهها و مؤسسات مشابه وابسته به بخش‌های اجرایی خصوصی و دولتی و از دید وسیع نیازهای ملی در جهت هماهنگی مورد بازنگری و در صورت لزوم تجدید نظر قرار گیرد .

۲ - در جهت اجرای توصیه‌های کنفرانس راسر باید روشهایی اتخاذ گردد که متحصراً افراد مستعد و علاقمند به نظام آموزش عالی راه یابند و برای تبدیل سیستم استوانه‌ای موجود به فرم مطلوب ضروری است که ضمن توجه به ارتباط آموزش پیش از دانشگاهی و نیازهای نظام آموزش عالی و انطباق قابلیت جذب بازار کار با استعدادها و مهارت‌های داوطلبان حذف شده مورد نظر باشد .

۳ - بنظر می‌رسد که برنامه‌های آموزشی سال اول دانشگاهها تکراری از دروس سال آخر دبیرستان است توصیه می‌شود ضمن بررسی دقیق محتوی این دو برنامه از طریق گفت و شنود متقابل و مستمر بین دو وزارتخانه مسئول و با استفاده از مکانیسمهای موجود نظیر شورای آموزش کشور و شورای مرکزی دانشگاهها در جهت ارتباط نزدیک بین سطوح مختلف در مقطع‌های مختلف اقدام کرد .
الف : رابطه نزدیک بین بازار کار و علم با آموزش متوسطه ایجاد شود .
ب : قدمهای اساسی در راه حذف مسابقات ورودی در دانشگاه برداشته شود .

ج : بررسی‌های لازم در مورد ضرورت و یا امکان حذف سال آخر دبیرستان و دبستان و کوتاه کردن دو سال تحصیل دبیرستانی بعمل آید . کمیته در صورت تحول کیفی برنامه‌های آموزشی و تجدید نظر در مقررات ورود به آموزش عالی و نظام وظیفه انجام این نظر را بشرح زیر توصیه می‌کند :
بمنظور استفاده بهتر و بیشتر از کادر موجود وزارت آموزش و پرورش در امر آموزش متوسطه و بمنظور آماده کردن سریعتر جوانان برای مشارکت در کارهای اجتماعی ، و برای ایجاد امکان کوتاه کردن دوره تحصیلات دانشگاهی .

۱ - دوره تحصیلات پیش از دانشگاه و از ۱۲ سال به یازده سال تقلیل یابد و دیپلم متوسطه بعد از اتمام سال سوم متوسطه در نظام جدید آموزشی به

دانش‌آموزان اعطاء گردد .

۲ - دوره آمادگی دانشگاهی برای عده محدود و معینی از فارغ التحصیلان متوسطه که واجد صلاحیت برای تحصیلات عالی تشخیص داده میشود ، باهدفهای زیر تشکیل گردد :

الف : تدریس دروس پایه دانشگاهی در دوره آمادگی و در نتیجه کوتاه کردن دوره تحصیلات دانشگاهی .

ب : سنجش استعداد فارغ التحصیلان دوره متوسطه برای تحصیلات دانشگاهی و حذف عده‌ای که دراین دوره ضعیف تشخیص داده میشوند.

۴ - ایجاد مکانیسمی برای تضمین همکاری و ارتباط دائم بین دستگاههای متعدد مطالعه کننده و برنامه ریزی آموزش کشور و جلوگیری از دوباره کاری ها توصیه میشود . ادغام یا همبستگی این مؤسسات مطالعاتی و برنامه ریزی در سطوح آموزشی مختلف یکی از روشهای منطقی مورد نظر است .

۳ - تعیین ساعات کار اعضای هیأت علمی

برای اینکه جامعه ایران هرچه زودتر به تمدن بزرگ برسد، هیات‌های آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور باید خود را به تسریع در امر آموزش ملزم دانند درین زمینه حداکثر بهره‌برداری از این نیروی آموزنده و پژوهشی ایجاد مینماید که ضوابط استخدامی و آموزشی اعضاء هیات آموزشی مشخص گردد و با هدف نهائی دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی و معیارهای جهانی مطابق گردد .

توصیه می‌شود :

۱ - اعضاء تمام وقت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تمام اوقات خود را در اختیار دانشگاه قرار دهند و بهیچوجه اشتغالی در خارج نداشته و خدماتی خارج از دانشگاه انجام ندهند .

۲ - درموردی که خدمت دانشگاهیان مورد نیاز سازمانهای آموزشی، پژوهشی و سایر سازمانهای مملکتی باشد دانشگاهها باید اجازه دهند اعضاء هیأت علمی قسمتی از وقت خود را در آن مؤسسات صرف نمایند ولی حقوق مجددی از این بابت دریافت نکنند.

۳ - درمورد رشته‌هایی که اعطاء مرخصی‌های بیشتر از یک ماه منجر به بطنی جریان کار در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی میگردد دانشگاهها موظفند در زمان مرخصی استحقاقی تجدید نظر نموده و آن را تا یکماه تقلیل دهند .

۴ - برای نظارت و کنترل دقیق ساعات کار اعضاء هیات علمی و اجراء قاطع مقررات خدمت تمام وقت و پاره وقت و اجرای دقیق قوانین و مقررات استخدامی و انضباطی مربوط به خدمات دانشگاهی کمیته خاصی در هر دانشگاه خارج از مدیریت دانشگاهی به انتخاب اعضاء هیات علمی تشکیل گردد و آئین نامه اجرائی مربوط به تشکیل این کمیته را شورای مرکزی دانشگاهها ظرف سه ماه تدوین نماید .

۵ - دانشگاهها موظف گردند در هنگام استخدام اعضاء هیات علمی وظایف و ساعات کار و نوع خدمت هر عضو را تعیین نمایند و در صورتیکه خدمت اعضاء هیات آموزشی متناسب با حداقل قابل قبول برای استخدام تمام وقت در موسسه نباشد نسبت به تجدید نظر در نوع استخدام اعضاء خود اقدام نماید .

۶ - بمنظور کار آئی بیشتر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و بمنظور بهره‌مند ساختن اعضاء هیات علمی از مزایای دانشگاهی با توجه به خدمتی که در دانشگاه یا موسسه آموزش عالی ذیربط انجام میدهند توصیه میشود که بهره‌مندی از حقوق و مزایای تمام وقت در هر نیمسال تحصیلی با توجه به ساعات تدریس و اشتغال و همچنین کیفیت کار آنان در دانشگاه و موسسه آموزش عالی صورت گیرد و کسانی که ساعات تدریس و خدمت و یا کیفیت کار آنان با شرایط و ضوابط تمام وقت مطابقت نداشته باشد نسبت به تغییر وضع استخدامی آنان اقدام شود .

۴ - تقویم دانشگاهی

بمنظور جبران نارسائی‌هایی که در اجرای نظام واحدی در آموزش عالی وجود داشته و بمنظور بالا بردن سطح کار آئی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی توصیه می‌شود .

۱ - بدانشگاهها اجازه داده شود با حفظ نظام واحدی در انتخاب مقاطع زمانی آغاز و پایان برنامه‌های آموزشی را با شرایط اقلیمی و اجتماعی و محیطی انطباق دهند .

۲ - نیمسال‌های تحصیلی به هیچ صورت نباید کمتر از ۳-۴ هفته باشد و در صورت عدم تشکیل کلاسها به دلایل بر خورد با تعطیلات و تاخیر در شروع برنامه‌های آموزشی و یا علل دیگر برنامه آموزشی هر نیمسال تا تکمیل برنامه زمانی فوق ادامه یابد .

۳ - بمنظور ایجاد کار آئی بیشتر در موسسات آموزش عالی لازم است نسبت به امکان تبدیل سیستم دو سیمستری به سه سیمستری از طرف شورای مرکزی

دانشگاهها تا تشکیل نهمین کنفرانس مطالعات لازم بعمل آید و نتیجه اسر برای رسیدگی به کنفرانس ارائه گردد .

ه - آموزش چند مقطعی

- بوزارت علوم و آموزش عالی توصیه می شود (یا وزارت علوم و آموزش عالی موظف است) که با توجه به نیازهای جامعه و برنامه ریزی نیروی انسانی درجات و سطوح مختلف تحصیلی لازم را در رشته های تحصیلی (مخصوصاً حرف و فنون) را تعیین و اعلام نماید . بدیهی است که داوطلبان تحصیل در هر سطح و مقطعی مستقلاً و با توجه به شرایط همان درجه انتخاب می شوند و داشتن درجات تحصیلی پائین تر در مقاطع پائین تر هر رشته مانع ورود به درجات بالاتر نخواهد بود .

و - آزمایش و گزینش دانشجو

الف - ضمن تأیید اصل جدا بودن آزمایش از گزینش که دربند ۳ . قطعنامه هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی تصریح شده است توصیه میشود که انتخاب دانشجو برای دانشگاهها و مؤسسات آموزشی براساس عوامل آزمایش همگانی و معدل و یا نمرات امتحانات کتبی نهائی متوسطه براساس ضوابط و شرایط خاصی که از طرف دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی معین میشود صورت گیرد .

ب - سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به انجام آزمایش همگانی ورودیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اقدام نماید و آزمونهای آزمایش همگانی را با رعایت بیشتر موازین علمی بنحو جامعتری تهیه کند تا بتوان میزان استعداد داوطلب و همچنین میزان آسادگی او را برای ورود به آموزش عالی با دقت بیشتری ارزشیابی کرد .

ج - وزارت آموزش و پرورش در اجرای آزمایش همگانی با سازمان سنجش آموزش کشور همکاری نماید و این آزمایش مقارن با امتحانات نهائی متوسطه صورت گیرد و نتایج آزمایش همگانی در کارنامه ای درج و برای کلیه شرکت کنندگان ارسال گردد .

د - وزارت آموزش و پرورش نتایج امتحانات نهائی متوسطه را به ترتیبی که بتواند مورد استفاده دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی قرار گیرد طبق فرمهایی که نمونه آن بوسیله سازمان سنجش آموزش کشور تهیه میشود در اختیار داوطلبان قرار دهد .

ه - بمنظور رفع مشکلات ناشی از گزینش دانشجو بوسیله دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی :

۱ - توصیه میشود که فهرست داوطلبان قبل از اعلام طبق برنامه یکبه از طرف سازمان سنجش آموزش کشور معین میشود به سازمان مزبور ارسال گردد تا باتوجه به اولویتهای که داوطلبان تحصیل رشتهها و دانشگاههای مطلوب خود معین کردهاند نسبت به جایگزین داوطلبان اقدام و نتیجه بدون لزوم اعلام فهرست ذخیره انجام گیرد .

۲ - دستورالعملهای اجرائی آزمایش همگانی و گزینش دانشجو باید وسیله سازمان سنجش آموزش کشور تهیه و بتصویب شورای مرکزی دانشگاهها برسد .

۳ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ضوابط و شرایطی را که برای گزینش دانشجو در هر رشته مناسب می دانند تا پایان آبانماه تهیه نمایند و سازمان سنجش آموزش کشور بفرستند ، سازمان مزبور وظیفه دارد که نسبت به تدوین و تنقیح شرایط و ضوابط مزبور و هماهنگ ساختن آنها اقدام کرده نتیجه را بصورت نشریه ای جهت اطلاع دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ، همچنین دانشجویان و داوطلبان منتشر کند .

۴ - کسانی که قبل از خردادماه سال ۱۳۵۵ تحصیلات متوسطه خود را پایان رساندهاند و داوطلب ورود به آموزش عالی هستند باید در امتحان موادی که تعیین خواهد شد شرکت کنند .

۵ - سازمان سنجش آموزش کشور به منظور تدوین آزمونهای که دارای اعتبار کافی باشد خزانه ای از انواع آزمونها بوجود آورد .

۶ - وزارت علوم و آموزش عالی باید طبق ضوابطی که وسیله سازمان سنجش آموزش کشور تهیه میشود با تدارک تمهیدات قانونی ترتیباتی فراهم سازد که از انتشار و افشای این آزمونها پس از اجراء نیز جلوگیری شود تا سازمان سنجش آموزش کشور بتواند آزمونهای مذکور را مورد تحقیق و بررسی قرار داده قدرت تشخیص آنها را بعد مطلوب برساند .

و - توصیه میشود که بافارغ التحصیل شدن دانش آموزان نظام جدید آموزشی انتخاب دانشجو در پایان سال سوم متوسطه و داوطلبان ورود به آموزش عالی از طریق امتحانات عینی معلوماتی و امتحان استعداد وسیله سازمان سنجش آموزش کشور و با همکاری وزارت آموزش و پرورش انتخاب گردند و در دوره مزبور که برنامه آن با همکاری دانشگاهها و وزارت آموزش و پرورش تنظیم میگردد بتحصیل اشتغال ورزند . انتخاب قطعی این دانش آموزان برای

تحصیل در دانشگاهها براساس امتحان دانشگاهی دیگری وسیله سازمان سنجش آموزش کشور بر مبنای برنامه دوره مزبور و ضوابطی که دانشگاهها برای ورود به هر رشته تحصیلی تعیین مینمایند صورت گیرد .

سازمان سنجش آموزش کشور وظیفه دارد با نظر وزارت آموزش و پرورش و شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور طرح اجرایی انتخاب دانشجو برای سال ۱۳۵۷ بعد را بر همین مبنا برای بررسی نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی تهیه نماید .

۷ - کاربرد و تکنولوژی آموزش

بمنظور اجرای مصوبات هفتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی در مورد کاربرد تکنولوژی آموزشی و نظریه لزوم آشنائی بیشتر مسئولین آموزشی کشور با این کاربرد سمیناری با همکاری سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران و مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی تا پایان سال جاری تشکیل خواهد شد و در آن مسئولین دانشگاهها و مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی شرکت خواهند کرد .

نتیجه مذاکرات و یافته های این سمینار به تائید مراجع ذیربط در وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش تاحد مطلوب و اسکان بمرحله اجرا در خواهد آمد و گزارش چگونگی امر تقدیم نهمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی داده خواهد شد .

(به پیوست شماره ۱ گزارش کمیته تکنولوژی آموزشی مراجعه شود.)

۸ - اصطلاحات علمی

- بادر نظر گرفتن اهمیت علوم و تکنولوژی در فرهنگ جامعه و باتوجه به آشفتگی موجود در کاربرد اصطلاحات علمی و فنی و وابستگی روانی به غرب که این آشفتگی ایجاد خواهد کرد ، پیشنهاد میشود که کوشش مجدانه در هماهنگی اینگونه اصطلاحات بعمل آید و از اینرو سرکزیت فعالیتهای مربوطه در یکی از مؤسسات آموزش عالی توصیه میشود .

پیوست شماره (۱) - توصیه های کمیته شماره ۴

گزارش کمیته تکنولوژی آموزشی

اعضاء کمیته : مهدی شیخیان - فرهاد صبا - بهمن سقطچیان - عطاءاله بزرگ نیا

کمیته بررسی موضوع تکنولوژی آموزشی در طی جلساتی که در روز دوشنبه ۱۴۰۱/۶/۴ تشکیل داد پس از بحث و تبادل نظر پیشنهاداتی بشرح زیر ارائه داد .

۱ - از آنجا که اصطلاح تکنولوژی آموزشی و تعریف آن کاملاً روشن نیست کمیته پیشنهاد میکند که قبل از هرچیز تعریفی جامع و مانع برای آن انتخاب شود .

کمیته در بین تعاریف گوناگونی که در این باره شده است تعریف زیر را به طور موقت برای این موضوع مناسب تشخیص داد .

تکنولوژی آموزشی به معنای وسیع کلمه به فعالیتهای منظم و هدف داری اطلاق میشود که از تمامی یافته های علمی در امر یادگیری استفاده کند .

بدیهی است این تعریف نمیتواند از جامعیت کافی برخوردار باشد . لذا پیشنهاد میشود که گروهی از صاحب نظران در این امر در وزارت علوم و آموزش عالی (دفتر معاونت آموزش عمومی) برای بررسی موضوع و نیز چگونگی استفاده از تکنولوژی آموزشی در نظام آموزشی کشور تشکیل گردد .

۲ - برای آشنائی معلمان و دانشجویان تربیت معلم به مفهوم تکنولوژی آموزشی و اهمیت و ضرورت آن در امر آموزش ، تدابیر لازم اتخاذ گردد .

۳ - از آنجا که نیاز کشور به معلمان کار آمد در استفاده از تکنولوژی آموزشی در کلیه سطوح مختلف تحصیلی احساس میشود ، لازم است در برنامه آموزشی تربیت معلم و نیز بازآموزی معلمان کشور چگونگی استفاده از تکنولوژی آموزشی گنجانیده شود .

۴ - بمنظور ادامه و استمرار منظم استفاده از تکنولوژی آموزشی در امر آموزش کشور لازم است مراکزی مجهز به وسائل و افراد مجرب و متخصص دائر گردد تا خدمات و راهنماییهای لازم برای این منظور را تأمین نماید این مراکز حتی الامکان در داخل مدارس و دانشگاهها تشکیل شود .

آماده سازی و استخدام و رفاه هیات علمی

علیرغم کوششهایی که در جهت رشد سریع آموزش عالی در ایران برای تأمین و تجهیز کادر آموزش مورد نیاز در برخی از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی با کمبود آن مواجه هستند و بالمال هرگونه حرکت بسوی رشد بیشتر مستلزم چاره‌اندیشی از پیش در تأمین و تربیت نیروی انسانی برای آن است. در زمینه رفع این مشکل پیشنهاد میشود:

۱ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی برنامه‌ای برای تأمین نیروی انسانی خود تنظیم و بمرحله اجرا در آورند. این برنامه شامل کادر آموزشی فنی و اداری مؤسسه خواهد بود.

۲ - اولین اقدام در این جهت استفاده بیشتر از کادر آموزشی موجود با ایجاد انگیزه‌های مطلوب از طریق ایجاد رابطه بین ساعات کار و درآمد کادر آموزشی است.

۳ - اعزام کادر آموزشی به خارج از کشور برای افزایش معلومات و تخصص قدم دیگری است که توصیه میگردد این اقدام باید توسط مدیریت دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی و بصورت غیر متمرکز انجام شود.

۴ - ایجاد فرصت‌های مطالعاتی برای کادر آموزشی بعنوان یک حق مسلم برای استاد شناخته شود و هر چهار سال یکبار اسکان و تسهیلات لازم برای انجام این مطالعات چه در داخل و یا در خارج از کشور فراهم آید.

۵ - تنظیم و استقرار روش مطلوب بمنظور جذب دانشجویان و فارغ التحصیلان ایرانی خارج از کشور میتواند یکی دیگر از راههای تأمین کمبود نیروی انسانی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تلقی گردد.

۶ - علاوه بر آن باید اسکاناتی نیز در کشور چه در دانشگاههای موجود و چه در دانشگاههای جدید برای تربیت کادر آموزشی فراهم آید و دانشگاهها برای انجام این رسالت تجهیز و تقویت گردد.

۷ - استفاده مناسب از فرصت‌ها و بورسهای که دانشگاهها، سازمانها و یا کشورهای خارجی در اختیار دانشگاهها و یا دولت ایران قرار میدهند با ایجاد تسهیل مقتضی از لحاظ تأمین هزینه‌های اضافی کادر آموزشی راه دیگری

- است که در افزایش کارآمد کادر آموزشی مفید و موثر است .
- ۸ - استخدام فارغ التحصیلان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و اعزام آنها به خارج از کشور برای اخذ تبحرهای مورد نیاز دانشگاه نیز مورد توجه کمیته میباشد .
- ۹ - دانشگاهها و موسسات آموزش عالی از سوئی دیگر نیز باید با افراد متخصص بخش خصوصی یا دستگاههای دولتی ارتباط آموزشی برقرار سازند .
- ۱۰ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید با تبادل استاد قسمتی از نیازهای کادر آموزشی خود را برطرف سازند .
- ۱۱ - برای اعزام افراد به خارج از کشور باید ضوابط هماهنگ و یکسانی تنظیم و اجرا گردد .

قسمت نخست از تصمیمات کمیته شماره ۷

- ۱ - عدم هماهنگی در مؤسسات آموزش عالی مختلف در توزیع ونحوه اجرا فرصت مطالعاتی اعضاء هیات علمی .
- ۲ - نارسا بودن مقررات در مورد تأمین هزینه ایاب و ذهاب عضو هیات علمی و فامیل وی در اغلب دانشگاهها .
- ۳ - عدم امکان تأمین جانشین در سالی که عضو هیات علمی بخارج می رود .
- ۴ - عدم استقلال مالی گروههای آموزشی و عدم وجود اختیارات کافی برای تصمیم گیری .

در این خصوص پیشنهاد میشود :

دانشگاهها و موسسات آموزش عالی برنامه مدون با بودجه مشخص که جوابگوی اشکالات فوق باشد بمنظور ارتقاء کیفیت آموزشی وتشویق اعضاء هیات علمی خود تنظیم نمایند . در این برنامه باید تأمین هزینه زندگی کافی در محل مطالعه و هزینه ایاب و ذهاب خود و فامیل عضو هیات علمی در رئیس تسهیلات قرار گیرد . برای پیاده کردن این برنامه پیشنهاد میشود که حداقل باره هرحهار سال تحصیلی تدریس یک سال تقویمی فرصت مطالعاتی بعنوان حق مسلم به عضو داده شود همچنین چون در حال حاضر اغلب تصمیمات نهائی در سطوح بالای دانشگاهی اتخاذ میگردد پیشنهاد میشود انتخاب عضو وتعیین محل مطالعه توسط گروه آموزشی تعیین و پس از تأیید شورای دانشکده برای تأمین بودجه و فراهم آوردن تسهیلات به دانشگاه ارجاع گردد .

البته باید سعی شود گروههای آموزشی دانشکده ها ودانشگاهها با ایجاد ارتباط با مراکز علمی معتبر خارج در ایران تسهیلات لازم را در مورد انتخاب

محل فرصت‌های مطالعاتی فراهم نمایند .
در مورد استفاده از خدمات فنی اعضاء هیات علمی پس از بحث و تبادل نظر پیشنهاد شد :

بمنظور استفاده کامل از تخصص استادان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در انجام خدمات فنی مورد نیاز کشور و تمرکز دادن به فعالیتهای تخصصی استادان در محدوده دانشگاهها و تشویق استادان به تفکر فنی بیشتر در اجرای طرحهای عمرانی کشور .

- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باتشکیل شرکتهای خدمات فنی که آئین نامه اجرای آن بضمیمه است عملاً تخصص‌های خود را در کارهای عمرانی به دولت ارائه نمایند .

- دولت در زمینه ارزیابی شرکتهای خدمات فنی تسریع و برای رجوع کار تسهیلات لازم را فراهم سازد .

- وزارت علوم و آموزش عالی در مراحل مربوط به اخذ صلاحیت و ارزیابی کارشرکتهای از طرف سازمانهای دولتی و همچنین در مورد توزیع عادلانه کار بین شرکتها پیگیری‌های لازم را انجام دهد .

سایر پیشنهادات کمیته شماره ۷ موضوع آماده سازی و استخدام و رفاه هیات علمی: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی میتوانند شرکت‌های تعاونی مسکن تشکیل بدهند دولت موظف است تا حدامکان از زمین‌های رایگان دولتی در اختیار شرکت‌های تعاونی مسکن قرار دهد . همینطور دولت مکلف است کمک مورد نیاز برای تأمین ۷۵ درصد سرمایه لازم برای ساختن واحدهای مسکونی شرکتهای تعاونی را با حداقل بهره فراهم آورد .
دانشگاهها باید برای تأمین ۲۵٪ وام اولیه شرکتهای تعاونی مسکن از طریق مختلف بآنها کمک کند .

چون یکی از عوامل عدم جذب شهرستانها عدم وجود مدارس مناسب برای تحصیل فرزندان کارکنان دانشگاه میباشد دانشگاهها موظف‌اند هر چه زودتر مجتمع آموزشی کودکان تا متوسطه را که در کنفرانسهای ارزشیابی انقلاب آموزشی توصیه شده است تأسیس نمایند . چون دانشگاهها مخصوصاً دانشگاههای شهرستانها برای کارکنان خود احتیاج به محیطی سالم و در شأن خود برای تفریح و ورزش و غیره دارند . دانشگاهها موکلفند در ظرف شش ماه طرح لازم برای تأسیس باشگاه دانشگاه مخصوصاً در شهرستانها را بنمایند .

ضوابطی برای هم آهنگ کردن بورسهای تحصیلی دانشگاهها توسط وزارت علوم ایجاد گردد . چون دانشگاهها باحیاجات آینده خود بهتر واقفند و احیاناً بهتر میتوانند وضع تحصیلی بورسیه اعزامی خود را کنترل نمایند و

مخصوصاً با تعهد لازم باید آنها را موظف کنند که بدانشگاه مربوط مراجعه نموده و همانطور که آقای وزیر علوم هم مکرراً تاکید کرده اند اعزام دانشجو و تأمین کادر آموزشی و فنی باید جزء وظایف خود دانشگاهها مخصوصاً دانشگاههای جدید-التأسیس قرار گیرد .

در خصوص فرصت مطالعاتی قویاً توصیه میشود که-ه اعضا آموزشی دانشگاهها هنگام گرفتن فرصت مطالعاتی بتوانند در دانشگاههای دیگر داخل کشور تدریس یا تحقیق نمایند .

نظرباینکه بعضی از اعضا تمام وقت دانشگاهها در سایر مؤسسات آموزشی کشور حتی در شهرستانیکه فاصله زیادی بادانشگاه آنها دارد تدریس مینماید توصیه میشود خود دانشگاه بتواند با پرداخت حق التدریس علاوه بر ساعات موظف تدریس از آنان استفاده نماید . (این امر در دانشگاههاییکه دوره شبانه دارند انجام میگردد) .

فرصت مطالعاتی برای اعضا آموزشی تمام وقت لازم است و امری است حیاتی و جزء حق آنها بشمار میآید .

گزارش شماره ۵ وزارت علوم عیناً پیشنهاد میشود فقط هرجاکلمه «افراد تمام وقت» وجود دارد باید کلمات « افراد پاره وقت چهل ساعت » جایگزین گردد . وزارت علوم آئین نامه اجرائی این طرح را باید تدوین نماید.

در مورد استخدام استاد و کارشناس خارجی باتوجه به گسترش آموزش عالی در ایران و نیاز بخدمت مربیان و استادان خارجی در بعضی رشته ها چشم گیر میباشد . توصیه میشود که فرمالیته استخدام بحداقل تقلیل یابد و بدانشگاه اختیار بیشتری در اینخصوص داده شود و از تشریفات غیر ضروری اجتناب گردد .

قسمت دوم از تصمیمات کمیته شماره ۷

۱ - در مورد استخدام - چون سیستم دستمزد و حقوق یکی از مهمترین ابزارهای کار هر مدیر است ، گرفتن این ابزار از دست او باعث عقیم ماندنش میشود . سیستم دستمزد و حقوق نمیتواند مستقل از فلسفه فکری نظام مدیریت و ساخت سازمانی و ماموریت سیستم مورد نظر تدوین شود . باتوجه باختلافات ناشی از طبیعت شرایط و رسالت های تفاوت نظام های دانشگاهی ، امکان ساختن شاه کلیدی که بتواند جوابگوی مسائل مختلف مؤسسات متفاوت باشد وجود ندارد و تحمیل کردن یک نسخه استاندارد برواقعیت های مختلف بدون توجه به ویژه گیهای آنان باعث عقیم کردن رسالت اصلی مؤسسه مربوطه میشود . پیشنهاد میشود که هردانشگاه در چهارچوب ضوابط تعیین شده در دومین

اجلاس شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور نظام دستمزد و حقوق کارکنان خود را باتوجه به نیازهای خاص و خصوصیات ویژه خود تنظیم و پس از تصویب هیأت امنای خود باجراء درآورد .

۲ - باتوجه باین اصل که نظام دانشگاهی ، یک نظام همبسته‌ای است که بهبود و مدیریت و افزایش کارائی آن متضمن توجه همه جانبه بکل این نظام است و اصلاحاتی که فقط ناظر به جنبه خاصی از یک مجموعه باشد جز تشدید مسائل و مشکلات نتیجه دیگری ندارد .

پیشنهاد میشود که ضوابط مصوب دومین اجلاس شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور با تغییرات لازم بکلیه کارکنان دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی کشور (اعم از هیأت علمی ، فنی واداری) تعمیم داده شود .

۳ - شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور موظف است که طی سه ماه از تاریخ ختم هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی ضوابط جامع مورد نظر را پس از تعدیل و گسترش ضوابط مصوب دومین اجلاس شورای مرکزی بنحوی که کلیه کارکنان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی را دربرگیرد تعیین و تصویب کند .

۴ - دولت مکلف است که طی مدت شش ماه از تاریخ ختم این کنفرانس لایحه قانون لازم (در صورت ضرورت تجدید نظر در قانون هیأت‌های امناء) را تهیه و بتصویب قوه مقننه برساند .

نظر مخالف

بعلمت اینکه تصمیم‌گیری در مورد کادر اداری و فنی دانشگاهها که در حال حاضر مشمول قانون استخدام کشوری هستند ارتباط مستقیم به وضع کارمندان رسمی دولت در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دارد و هرگونه تغییر در وضع آنان باید بطور هماهنگ و یکسان صورت گیرد لذا اینجانب با مستثنی نمودن کادر اداری و فنی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از شمول قانون استخدام کشوری موافق نیستم .

حمید اسکندانی - عضو کمیته شماره ۷

توصیه‌های کمیته شماره ۸ و ۹ (ادغام شده) امور مالی و اداری - مدیریت دانشگاهی

۱ - رسالت دانشگاهها در سطح ملی و در سطح منطقه‌ای

توصیه مینماید :

دولت با مشارکت حزب رستاخیز ملت ایران حداکثر در ظرف شش ماه رسالت دانشگاهها را از نظر ملی ، منطقه‌ای و بین‌المللی معین نماید . در تعیین این رسالت باید به مسئولیت سنتی دانشگاهی که اشاعه علم و پیشبرد دانش باشد و نیز به مسئولیت تأمین نیروی انسانی متعهد و ماهر برای جوابگویی به نیازمندیهای اقتصادی و اجتماعی و سیاسی جامعه متحول و پیشرو ایران و رسیدن به تمدن بزرگ توجه شود .

پس از تعیین خطوط اصلی رسالت کلی دانشگاهی ، وزارت علوم و آموزش عالی و شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور ظرف چهارماه رسالت خاص هر دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی و سهمی را که در اجرای رسالت کلی تعیین شده بعهد خواهد داشت معین نمایند .

در تعیین رسالت خاص هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی باید خصوصیات علمی و پژوهشی در رشته‌های مختلف و موقعیت جغرافیائی آنها و توانائی تحقق بخشیدن به رسالت در نظر گرفته شود .

همچنین وزارتخانه‌ها و مؤسسات اجرائی دولتی و خصوصی باید ویژگیهای انواع مهارتهای مورد نیاز خود را همه ساله مشخص نمایند و بوسیله وزارت علوم در دسترس دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی قرار دهند و با امکاناتی که در اختیار دارند در اجرای رسالتها با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی همکاری نمایند .

۲- چگونگی عمل هیاتهای امناء در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ودشواربهای قانون هیاتهای امنای مؤسسات عالی علمی دولتی

توصیه مینماید :

در ضوابط و مقررات ناظر بر دانشگاهها به گونه‌ای تجدید نظر شود که در جهت استقلال عملی بیشتر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی هیاتهای امناء

بتوانند اختیارات خود را بطور موثر اعمال کنند. ضمناً کن-مستقلی برای ارزشیابی کار دانشگاهها پیش-بینی شود. وزارت علوم و آموزش عالی باید در ظرف ۳ ماه طرح مربوط را تهیه کند و برای تصویب به مقامات ذیصلاح تقدیم نماید.

۳ - نقش شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور بشکل سیاست هماهنگی با رعایت اصل استقلال عملی دانشگاهی چگونگی روابط و تناسبات وزارت علوم و آموزش عالی با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

توصیه مینماید :

الف - شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور باید از طرف کلیه مقامات مورد پشتیبانی کامل قرارگیرد. تا بتواند وظائف سندرج در آئین نامه مصوب و بویژه نقش هماهنگ کننده را بشیوه مؤثری ایفا نماید.

ب - استقلال دانشگاهها در امور اجرایی محفوظ ماند و مدیریت دانشگاهی بابرخورداری از اختیار کامل و قبول مسئولیت ، امور اجرایی را بانجام رساند . باتوجه به نقش شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور هماهنگی لازم برقرار خواهد شد .

پ - وزارت علوم و آموزش عالی مسئول تعیین ضوابط آموزشی حداقل در رشته های مختلف است و باید این وظیفه را بانظر خواهی و مشارکت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی انجام دهد تا سطح علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از حداقل تعیین شده پائین تر نرود .

نظارت بر اجرای صحیح مصوبات هیئت اسناء قوانین و مقررات و مصوبات شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باوزارت علوم و آموزش عالی خواهد بود . وبخصوص در اجرای این وظیفه وزارت مذکور نظارت خواهد نمود که فارغ التحصیلان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مهارت لازم را که مورد نیاز کشور است بدست آورند .

۴ - انتصابات مدیریت در دانشگاهها - ضرورت اجرای برنامه های آموزش مدیریت برای مدیران دانشگاهی

توصیه میشود :

الف - باتوجه به اصل مشارکت هیئت علمی در امور آموزشی و پژوهشی ودانشجویی ، دانشگاهها باید در آئیننامه هائیکه بتصویب هیئت های انسانی خود میرسانند ظرف ۹ ماه مقررات مربوط را بنحوی اصلاح کنند که در انتخاب مدیران درس طرح مختلف از هیئت علمی نظر خواهی شود بااین شرط که حق

نهائی رئیس دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی در قبول یارد پیشنهادها محفوظ بماند . در اینگونه انتخابات ، در شرایط مساوی ارشدیت اعضای هیئت علمی رسمی تمام وقت همان دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی باید ملحوظ نظر قرار گیرد: انتصاب مدیران مالی و اداری منحصر در اختیار رئیس دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی خواهد بود .

ب - با توجه باینکه آشنا ساختن مدیران در کلیه سطوح با آخرین پدیده های دانش مدیریت هر چند یکبار ضرورت دارد وزارت علوم و آموزش عالی ظرف شش ماه طرحی برای دوره های کوتاه مدت جهت دهی ، بازآموزی و نوآموزی برای مدیران دانشگاهها در سطوح مختلف ترتیب داده و پس از تصویب شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اجرا نماید .

ه - همکاری دانشگاههای کشور با یکدیگر

توصیه میشود :

با توجه به لزوم آشنائی اعضای هیأت علمی دانشگاهها به روندهای پیشرفت آموزش و پژوهش در دیگر مراکز و مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی و همچنین رویدادهای صنعتی ، اقتصادی و اجتماعی کشور ، وزارت علوم و آموزش عالی باید ظرف ۶ ماه طرحی در زمینه همکاری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی از یکطرف و بخش عمومی و خصوصی از طرف دیگر بمنظور توسعه همکاری تهیه کرده و برای تصویب به شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی پیشنهاد کند . این همکاری باید بویژه در برگیرنده فعالیتهای زیر باشد :

الف - تبادل استاد میان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی در دوره فرصت مطالعاتی و نیز در مواردیکه افزایش تعداد کادر علمی در بخشی در یک دانشگاه یا مؤسسه و کمبود در بخش همانند آن در دانشگاه یا مؤسسه دیگر موجود است .

ب - همکاریهای پژوهشی میان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی .

پ - همکاری بین دانشگاهها و بخش صنعتی کشور و همچنین نهادها و بنگاههای اقتصادی و اجتماعی تا اعضای هیأت علمی بتوانند برای مدتی که معقول و مفید باشد ، در این نهادها و بنگاهها مأموریت یابند و بارویدادهای علمی و آخرین پیشرفتهای تکنولوژیک آشنا شوند .

۶ - بررسی نظام مالی و اداری

تعیین ضوابط کلی مربوط به تخصیص اعتبارات مورد نیاز

چگونگی گردش کار آموزشی و پژوهشی در ارتباط به امور مالی

توصیه بینماید :

در اجرای مفاد منشور انقلاب آموزشی و توصیه های کنفرانسهای هفتگانه ارزشیابی انقلاب آموزشی در زمینه برقراری یک نظام جامع مالی و اداری برای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی وزارت علوم و آموزش عالی باید :

الف - مجموعه ای از همه مقررات مالی و اداری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تهیه و بین دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی توزیع کند .

ب - از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بخواهد تا مجموعه مزبور را بدقت مطالعه کنند و متعاقباً با ذکر نمونه های برجسته :

۱ - مشکلات اجرائی اداری و مالی خویش را در وضع کنونی تشریح نمایند .

۲ - مواردی را که در مجموعه این مقررات باعث تسهیل کار است لیکن به همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تسری داده نشده است و یابالعکس مواردی را که باعث کندی و مکث در کار است توضیح دهند و در فورمهای خاص منعکس ساخته به وزارت علوم و آموزش عالی ارسال دارند .

پ - کمیته ای مرکب از صاحب نظران مسائل اداری و مالی اعم از اینکه شاغل در آن وزارت و یا خارج از آن باشند تشکیل دهد و از آن کمیته بخواهد که با مطالعه نظرات مذکور در بند «ب» بالا مجموعه ای را فراهم آورد که بتواند بعنوان الگویی مورد استفاده دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی قرار گیرد بدانسان که هم تمام نظام اداری و مالی را (و نه فقط مقررات مالی و محاسباتی و معاملاتی را) دربرگیرد و هم مسائل خاص هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی را ملحوظ دارد .

ت - الگوی مزبور را به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارسال دارد نظرات مجدد آنها را بگیرد و برای توجه به هنگام تهیه طرح نهائی به کمیته عودت دهد و طرح نهائی را برای تصویب به شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور بفرستند و پس از تصویب برای اجرا با توجه به بند (پ) بدانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ کند .

مجموعه این اقدامات تا حصول نتیجه نهائی نباید بیش از یازده ماه بطول انجامد .

۷ - تعیین شرایط کلی خدمت مدیران و کارکنان اداری

توصیه میشود :

تصویب شرایط خدمت کارمندان اداری بعهدہ هیئت های اسنا و گذار

گردد . وزارت علوم و آموزش عالی و سازمان اموراداری و استخدامی کشور باید ظرف ۳ ماه مقررات ناظر بر مجموع دریافتی مدیران اداری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی را که درگروههای ۹ تا ۱۲ یا معادل آنها قرار دارند بررسی کرده و طرحی دراین زمینه به شورای مرکز دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور ارائه نماید .

۸ - تنگناهای ساختمانی و تجهیزاتی در توسعه دانشگاهی کمبود فضا و ساختمان مناسب استفاده حد اکثر از وسائل و تجهیزات و ساختمانهای دانشگاهی

توصیه میشود :

الف - ایجاد و توسعه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید همیشه همراه با طرح توسعه آموزشی (Human development) و کالبدی (Physical development) باشد و تازمانیکه این طرحها آماده نشدهاند دانشگاهها و مؤسسات مزبور از پذیرش دانشجو و شروع به فعالیت اجرائی آموزشی خودداری کنند .

ب - وزارت آموزش و پرورش متدرجاً نسبت به ایجاد و نوسازی مدارس براساس ضوابط سه گانه آموزشی ، بهداشتی و ایمنی اقدام کنند .

پ - کوشش بعمل آید تا وسائل و تجهیزات آموزشی و پژوهشی و همچنین ساختمانها و تاسیسات رفاهی و مکمل برنامه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی (مانند تأسیسات ورزشی ، کتابخانه ها ، سالن های اجتماعات) که در یک منطقه قرار دارند حتی الامکان بصورت مشترك مورد استفاده قرار گیرند .

ت - تازمانیکه گشایش بیشتری از لحاظ ساختمانی فراهم نشده از فضا و ساختمانها و تجهیزات موجود بایک روش علمی ابتکاری استفاده بیشتری بعمل آید .

ث - بمنظور مقابله با رقابتهای نادرست در اجاره و استیجاره ساختمانها از طرف مالکان یا نیازمندان به استفاده از ساختمانهای آموزشی دولت مجوزی قانونی کسب کند بدانسان که مجاز باشد ساختمانهایی را که برای امور آموزشی و پژوهشی مناسب تشخیص میدهد بنا بنظر مراجع قانونی (چه بعنوان استیجاره و چه بعنوان خرید) ارزیابی نموده و به بها و یا اجاره بهای عادلانه مورد استفاده قرار دهد .

نظرات کمیته ۸ و ۹ درباره گزارش آموزش حزب

از آنجا که کمیته مشترک ۸ و ۹ مامور بررسی مسائل مربوط به مدیریت دانشگاهی و روابط وزارت علوم و آموزش عالی و شورای مرکزی دانشگاهها و هیاتهای امناء و مسائل مالی و اداری دانشگاههاست، لهذا اظهار نظر فعلی تنها معطوف به نکاتی در گزارش کمیته آموزش حزب است که باین مسائل مرتبط میباشد.

ببررسی گزارش کمیته آموزش حزب، کمیته مشترک ۸ و ۹ متوجه شد که نکات طرح شده در گزارش بیشتر جنبه کلی دارد و بهیچ مورد خاصی اشاره نشده و مدرک و سندی هم به کمیته ۸ و ۹ ارائه نشده است که مورد بررسی قرار گیرد و اظهار نظر دقیق نسبت بان نکات مقدور نگردید بنابراین اظهار نظر کمیته ۸ و ۹ نیز کلی و بیشتر مبتنی بر استنباطات افراد عضو این دو کمیته است و لهذا این اظهار نظر با همین ویژگی باید مطالعه شود.

نکات مطروحه در گزارش کمیته حزب که مربوط به مسائل در دستور کمیته های ۸ و ۹ بوده است به عناوین زیر طبقه بندی میشود:

۱ - هیأت امناء

در صفحه ششم گزارش کمیته آموزش حزب نوشته شده است «۹ سال پیش شاهنشاه بادوراندیشی که در همه زمینه ها دارند، با توجه به لزوم گسترش کمی و کیفی امر فرمودند که دانشگاهها با تشکیل هیاتهای امناء از استقلال و آزادی عمل متناسب با فعالیت خود برخوردار شوند» و در صفحه هشتم اظهار نظر شده است که «متأسفانه در عمل برای استفاده از نفوذ مقامات دولتی، عضویت هیاتهای امناء به عده ای تفویض شد که برای مشارکت فعال در امور دانشگاهها وقت کافی نداشتند و در نتیجه هیاتهای امناء بجای رسالت اصلی خود نقش صحنه گذاری بر اعمالی که از آن آگاهی کافی نداشتند بر عهده گرفتند».

نظرات کمیته حزب در مورد عدم موفقیت تعدادی از هیاتهای امناء مورد تأیید کمیته ۸ و ۹ قرار گرفت و عوامل مختلفی که در این عدم موفقیت دخالت داشتند بررسی گردید.

ضمناً کمیته های مشترک ۸ و ۹ تأکید کرد که در تعدادی از دانشگاهها هیاتهای امناء موفق بوده اند.

علاوه بر آن در این مورد پس از نظرانی که از طرف اعضای کمیته ارائه شد، کمیته باین نتیجه رسید که:

عدم موفقیت هیات امناء بعضی از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در گذشته باعث تردید در لزوم و مفید بودن هیات امناء بصورت یک «بنیاد»

نیست. ترکیب هیاتهای امناء که بوسیله قوانین معین شده از عده‌ای از افراد به سبب شغلشان و عده‌ای به سبب شخصیتشان است و در موقع قانونگذاری نظر این بوده است که این افراد به سبب شغلشان (مثل وزیر علوم، وزیر دارائی یا رئیس سازمان برنامه و بودجه) بتوانند موثر در پیشرفت کارهای امنا باشند و تصور می‌رود با دام که انقلاب اداری تحقق نیافته است حضور مقامات و شخصیت‌های ممتاز در هیأت امناء برای پیشبرد کار دانشگاهها مفید باشد. علت عدم موقعیت بعضی از هیاتهای امناء علاوه بر اشتغال زیاد بعضی از اعضای هیاتهای امناء، تغییر قانون مربوط به اختیار هیات امناء و سلب قسمت اعظم اختیارات آنها بوده است.

به همین علت کمیته در ضمن توصیه‌هایی که به کنفرانس نموده است تقویت هیات امناء و اعطای اختیارات عملی بیشتر بآنها را تأکید کرده است و ضمناً مسئله افزایش اختیارات هیات امناء و تحکیم استقلال دانشگاهها با وجود یک رکن مستقل بازرسی و ارزشیابی (سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی و پژوهش علمی) عملی منطقی و موجه بنظر می‌رسد.

۲- در مورد وزارت علوم و روابط آن با دانشگاهها

در صفحه ششم گزارش حزب نوشته شده است « برای اینکه ارتباط دانشگاهها با هم و با نیازهای جامعه متحول‌ناگسسته نشود (شاهنشاه) مقرر فرمودند امور مرتبط با آموزش عالی در یک وزارتخانه متمرکز شود و این وزارتخانه برنامه‌ریزی و نظارت در اجرای برنامه‌های آموزش عالی را بعهده بگیرد. متأسفانه از ابتدای کار وزارت علوم و آموزش عالی و دانشگاهها در مقابل هم قرار گرفته و مقدار زیادی از نیروی خود را در راه‌خشی کردن تصمیمات یکدیگر بکارنداختند.»

کمیته مشترک ۸ و ۹ پس از بررسی نظر کمیته حزب باین نتیجه رسید که روابط بین وزارت علوم و آموزش عالی و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی رویهم‌رفته تا کنون رضایت بخش نبوده و بطور کلی قابل انتقاد است. علت این است که از یکسو وزارت علوم و آموزش عالی کاملاً از عهده اجرای رسالت خود برنیامده و توانسته است در روابط دولت و دانشگاهها تفاهم مطلوب بوجود آورد. از طرف دیگر دانشگاهها نیز رویهم‌رفته همکاریهای لازم را با وزارت علوم و آموزش عالی معمول نداشته و این وزارت را بعنوان یک سازمان پشتیبان تلقی نموده است. دولت نیز سعی نکرده است ابهام موجود در این زمینه از بین برود

۳ - اظهار نظر نسبت به شورای مرکزی دانشگاهها

در صفحه هفتم نوشته شده است «حاصل تضاد (بین وزارت علوم و دانشگاهها) را بتوان در بی ثمری شورای مرکزی دانشگاهها دید.»
در این مورد کمیته اظهار نظر کرد که هر چند قانون شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یکسال قبل گذشته است و آئین نامه قانونی شرح وظایف آن یک ماه قبل بتصویب رسیده است و قضاوت درباره عدم توفیق شورای مرکزی دانشگاهها کمی عجولانه است.

توصیه‌های کمیته شماره ۱۰

امور دانشجویی

۱- تشکیل کانونهای حزبی

بمنظور جلوگیری از تشتت و ناراحتیهای جدید در دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی کشور پیشنهاد میشود تشکیل کانونهای حزبی دانشگاهی با همکاری مدیریت هر واحد آموزشی انجام گیرد .

۲- کمک هزینه مسکن

بمنظور تأمین مسکن دانشجویان غیربومی پیشنهاد میشود به دانشجویان واجد شرایط دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی کشور و بر طبق ضوابط و مقررات صندوقهای رفاه دانشجویان برای تمام سال (۲ ماه) کمک هزینه مسکن پرداخت گردد .

۳- کمک هزینه تحصیلی

باتوجه به انتخاب دانشجویان باشرایط جدید پیشنهاد میشود تادانشجویان دوره شبانه نیز میتوانند بر طبق ضوابط ومقررات صندوقهای رفاه دانشجویان از کمک هزینه تحصیلی استفاده نمایند .

۴- خوابگاههای دانشجویی

الف : بمنظور کمک ، هتل های دانشجویی وایجاد آسایش بیشتر برای دانشجویان دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی کشور که با تأیید واحدهای آموزشی مربوط برای تحقیق، گذراندن پایان نامه و یا مسابقات ورزشی و غیره برای مدت کوتاهی بتهران میایند ، خوابگاه و یا هتل دانشجویی تأسیس گردد تا دانشجویان بتوانند با ارائه اجازه نامه خود برای مدت معینی و کوتاهی از این خوابگاهها با پرداخت هزینه خود سکنی گزینند و سپس این امر در مرکز استانها توسعه یابد .

ب : ایجاد خانه های جوانان : بعلت عدم آشنائی دانشجویانی که در دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی پذیرفته میشوند با محیط تحصیلی جدید خود

بمنظور تأمین مسکن آنها پیشنهاد میشود که خوابگاههای دانشجویی بصورت خانه‌های جوانان در نقاط مختلف شهر ایجاد گردد .

۵ - اشتغال فارغ التحصیلان بهره‌مند از مزایای فرمان آموزش رایگان

از افرادی که خدمت وظیفه عمومی خود را انجام نداده‌اند میتوان در مشاغل سپاهی استفاده نمود و از سایرین براساس قانون تأمین وسائل وامكانات تحصیل اطفال وجوانان ایرانی بعنوان کارمند در مؤسسات دولتی وبابخش خصوصی در رشته‌های مورد نیاز کشور استفاده گردد .

۶ - گفت و شنود

گفت و شنود واقعی بین استاد و دانشجو در صورتی امکان پذیر است که با احترام متقابل توأم باشد . و در این راه اساتیدی موفق هستند که از نظر تسلط به رشته تخصصی خود و اخلاقی برتر بوده و از لحاظ مقررات دانشگاهی از استقلال عمل کامل برخوردار باشد .

مقررات آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی با دقت کامل رعایت و اجراء گردد و در این باره ادامه بحث مشترکاً با کمیته‌های یک و دو ادامه یابد .

۷ - انجمن‌های دانشجویی

کمیته‌ای با شرکت مسئولین اسور دانشجویی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ، حزب رستاخیز و مقامات صاحب نظر تشکیل گردد و طرح جدیدی باتوجه به هدفهای حزب رستاخیز ملت ایران در زمینه ایجاد انجمن‌های دانشجویی وبوجود آوردن انجمن ملی دانشجویان ایران تهیه گردد .

۸ - شرکت دانشجویان در شوراهای مختلف آموزشی

در حالیکه شرکت فعالانه دانشجویان در اسور غیر آموزشی ورفاهی توصیه میگردد در حال حاضر امکان شرکت دانشجویان در شوراهای آموزشی وجود ندارد .

۹ - آموزش رایگان ، مدت تعهد

۱ - پیشنهاد میگردد ماده ۸ قانون تأمین وسائل وامكانات تحصیل اطفال وجوانان ایرانی که دانشجویانی را که با پرداخت شهریه ثبت نام نموده‌اند و از مزایای فرمان آموزش رایگان استفاده نکرده‌اند متعهد به انجام یکسال

خدمت در مقابل هرسال تحصیل مینماید . با توجه به افزایش شهریه و قبول این اصل که هردانشجویی میتواند با پرداخت شهریه دردانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی ثبت نام نماید و از قبول مزایای فرمان آموزش رایگان صرفنظر نماید لغو میگردد .

۲ - پیشنهاد میشود ماده ۷ قانون مذکور نیز که دانشجویان رامکلف میسازد پس از قطع یاپایان تحصیلات درازاء هرسال بهره‌مندی از مزایای فرمان آموزش رایگان دوسال خدمت نمایند بشرح زیر اصلاح گردد :

ماده ۷ - دانشجویان و هنر جویانی که بخواهند از تحصیلات رایگان استفاده نمایند مکلفند مطابق آئین نامه‌ای که بتصویب خواهد رسید در صورت نیاز دولت در رشته متناسب تحصیلات خود دردستگاههای دولتی ویابا معرفی دولت در بخش خصوصی کشور خدمت نمایند . و در صورت استتکاف از انجام تمام یاقسمتی از خدمات مذکور باید هزینه تحصیلات رایگان رابه تناسب مدتی که خدمت نکرده‌اند بدولت بپردازند . آئین نامه طول زمان خدمت ظرف سه ماه تصویب وجهت اطلاع به دانشگاهها ومؤسسات آموزش عالی ابلاغ شود . مسائلی که دراصلاح آئین نامه جدید باید در نظر گرفته شود عبارتند از :

۱ - طول زمان خدمت با توجه به منطقه و شرایط محیطی محل خدمت تعیین گردد .

۲ - چون زمان خدمت دانش آموختگان بهره‌مند از مزایای آموزش رایگان طولانی می‌باشد دوره‌های باز یابی و کار آموزی (حداکثر تا مدت یکسال) در صورت تمایل این افراد بدون اینکه این مدت جزء سنوات خدمت آنها منظور گردد برای متعهدین در حین خدمت پیش بینی شود .

۳ - مهلت بکارگماری فارغ التحصیلان پس از فراغت از تحصیل تامعرفی به محل خدمت به چهل روز کاهش یابد و در غیر اینصورت این افراد هیچگونه تعهدی برای خدمت نخواهند داشت .

کارآموزی :

پیشنهاد میشود بمنظور استفاده بیشتر از نیروی جوانان وعلاقه‌مند نمودن آنان برشته تحصیلی خود دانشجویان را با توجه برشته تحصیلی جهت کار به وزارتخانه‌ها ومؤسسات دولتی معرفی نمایند .

کمک هزینه تحصیلی ومسکن :

با توجه باشکالاتی که در مورد پرداخت کمک هزینه تحصیلی ومسکن وجود دارد پیشنهاد میشود که سهمیه هر دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی با توجه به بودجه مربوط و بر اساس تعداد کل دانشجویان و اولویت رشته‌های

تحصیلی از طرف صندوقهای رفاه دانشجویان مشخص و به مؤسسات آموزشی اعلام گردد تا دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باتوجه به ضوابط و مقررات صندوقهای رفاه نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی و مسکن دانشجویان خود اقدام نموده و صورت مشخصات این افراد را در اسرع وقت جهت اطلاع به صندوقهای رفاه دانشجویان ارسال دارند.

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی موظف به اجرای دقیق مقررات و ضوابط صندوقهای رفاه می باشند و از هر نظر تابع مقررات آن خواهند بود.

۱۰ - دانش آموزان و دانشجویان خارج

۱ - به منظور آگاهی از وضعیت تحصیلی و تعداد دانشجویان ایرانی در خارج از کشور پیشنهاد میشود که کلیه دانشجویانیکه از طرف وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی پس از انتخاب طبق ضوابط و شرایط موجود در وزارتخانه و یا مؤسسه ذیربط بعنوان بورسیه بخارج از کشور اعزام میگرددند از طریق وزارت علوم و آموزش عالی نسبت به خروج آنها از کشور اقدام گردد.

۲ - چون تعداد دانش آموزان ایرانی که قبل از پایان دبیرستان و یا حتی قبل از ورود به دبیرستان برای ادامه تحصیل بخارج از کشور عزیمت مینمایند رو به افزایش است و جلوگیری در خروج آنها امکان پذیر نمی باشد بنابراین پیشنهاد میشود وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش بوسائل مختلف از قبیل تشکیل کلاسهای زبان فارسی برای آنان در خارج، ارسال نشریات ملی و میهنی و دعوت آنها به ایران در ایام تعطیلات تابستان باتخفیف مخصوص بلیط هواپیما و سرپرستی مداوم و غیره در کشورهای خارج اقداماتی بعمل آورد تا ارتباط آنان با فرهنگ و آداب و سنن ایرانی بطور مداوم برقرار باشد و علاوه با بالا بردن سطح آموزش و پرورش در سطوح متوسطه و ابتدائی با ایجاد مدارس مخصوص ترتیبی اتخاذ گردد تا خانواده هاتمائی برای عزیمت فرزندان خود به خارج از کشور برای ادامه تحصیل را نداشته باشند.

۳ - دانشجویان داخل کشور که در ایام تعطیلات برای کار آسوزی (با تأیید دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی) بخارج از کشور عزیمت مینمایند از تخفیف ۶۰٪ بلیط هواپیما استفاده نمایند.

۴ - در مورد استخدام فارغ التحصیلان داخل و خارج از کشور از نظر حقوق و مزایا و شرایط کار در صورتیکه از لحاظ تحصیلات یکنواخت باشد هماهنگی بوجود آید.

۵ - چون تعداد دانشجویان ایرانی در خارج از کشور روز بروز افزایش

می‌باید و این افراد در بیش از چهل کشور جهان پراکنده می‌باشند وزارت علوم و آموزش عالی تعدادی افراد واجد شرایط که با اوضاع و شرایط محیطی ایران آشنائی داشته باشند و همچنین از زبان و سیستم آموزش کشور محل خدمت خود آگاهی داشته باشند بعنوان راهنما و مشاور بطور سیار انتخاب و به کشورهای مختلف اعزام نماید تا علاوه بر مراجعه به دانشگاه و آگاهی از وضعیت تحصیلی دانشجویان با مشکلات و گرفتاریهای آنان از نزدیک آشنا شده و حتی الامکان در امر ارشاد آنها و رفع مشکلات آنها راکمک و یاری نماید .

۶ - چون فارغ التحصیلان ایرانی خارج از کشور مدتی از کشور دور بوده‌اند و از شرایط استخدام و نیاز بازار کار آشنائی کامل ندارند سازمان مستقل و متمرکزی برای استخدام این قبیل افراد ایجاد گردد تا این قبیل افراد بتوانند پس از بازگشت به ایران مستقیماً به این سازمان مراجعه نموده و در مورد استخدام آنها اقدام لازم بعمل آید .

توصیه‌های کمیته شماره ۱۱

اصول و روشهای ارزشیابی در آموزش

۱ - ترتیب کار کمیته

در برنامه کار هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی که از طرف وزارت علوم و آموزش عالی تنظیم شده بود، بحث در باره ارزشیابی آموزش عالی برعهده یکی از کمیته‌های چهارده‌گانه کنفرانس واگذار شده بود. دراین برنامه پنج موضوع زیر بعنوان دستور کار کمیته منظور شده بود.

- ۱ - تعیین سیاست کلی ارزشیابی کار دانشگاهی.
 - ۲ - ارزشیابی از برنامه‌های آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی
 - ۳ - ارزشیابی از کار هیات علمی.
 - ۴ - ارزشیابی از پیشرفت تحصیلات دانشجویان.
 - ۵ - اجرای آزمون‌های ملی برای فارغ التحصیلان دانشگاهی.
- طبق برنامه قبلی نامبردگان زیر برای عضویت کمیته تعیین شده بودند:

- ۱ - جناب آقای فضل‌الله اکبری.
- ۲ - آقای عباس بازرگان هرنندی.
- ۳ - آقای دکتر رسول برکت.
- ۴ - آقای فیروز پروز.
- ۵ - آقای ساسان رئیسی.
- ۶ - آقای عبدالرضا سلاجقه.
- ۷ - آقای محسن شکوهی نژاد.
- ۸ - آقای دکتر محمد علی فقیه.
- ۹ - خانم پروین مرآت (اسینی).
- ۱۰ - آقای مرتضی نصفت.
- ۱۱ - آقای رضا واقعی.

از این اعضاء آقای شکوهی نژاد در کنفرانس شرکت نداشتند جزاین آقایان شمس‌الدین قهرمان و فیروز گوهری از طرف سازمان شاهنشاهی بازرسی

آموزش عالی و پژوهش علمی برای عضویت کمیته معرفی شدند و در جلسات کمیته شرکت کردند .

کمیته در روزهای شنبه هشتم تا چهارشنبه دوازدهم شهریور ۱۳۵۴ هشت جلسه جمعاً در حدود بیست و هشت ساعت برای مذاکره در مسائل موضوع کار خود و طرح و تصویب صورتجلسات و غیره تشکیل داد .

۲ - زمینه‌های ارزشیابی

در آغاز مذاکرات بحثی در کلیات صورت گرفت و چنین تشخیص داده شد که گفتگوها و پیشنهادهای کمیته تحت سه عنوان اصلی تنظیم شود :

۱ - تشخیص زمینه‌های ارزشیابی واحدهای آموزشی (۱).

۲ - شناخت اصول و انواع ارزشیابی .

۳ - بررسی مسائل ارزشیابی در زمینه‌های خاص .

در عنوان اول بحث شد از اینکه عناصر تشخیص دهنده یک واحد آموزشی کدامها هستند چون موضوعاتی که در دستور کار کمیته قرار داشت شامل همه عناصر بلکه همه عناصر اصلی نمیشد تصمیم گرفته شد، با تجزیه و تحلیل جنبه‌های مختلف سازمان و فعالیت دستگاههای آموزشی در سطوح مختلف ، زمینه‌های ارزشیابی آموزشی تعیین شوند . پس از مذاکرات مفصل فهرست زیر که شامل زمینه‌های اصلی ارزشیابی و موضوعهای خاص برنامه قبلی است تعیین شد :

۱ - سیاست کلی ارزشیابی کارواحدهای آموزشی .

۲ - هدف ، طرحهای توسعه واحد آموزشی .

۳ - سازمان و مدیریت و مقررات اداری .

۴ - تشکیلات و برنامه‌های آموزشی .

۵ - تجهیزات و منابع آموزشی .

۶ - کارآئی هیأت علمی .

۷ - تأمین هیأت علمی و اداری و خدماتی و بازآموزی اعضا آنها .

۸ - مقررات آموزشی .

۹ - امور دانشجویی .

۱۰ - ارزشیابی پیشرفت دانشجو .

۱ - در این گزارش عبارت واحد آموزشی، برای انواع مؤسسات آموزشی از کودکان و دبستان تا دانشگاه بطور اعم بکار برده شده است .

- ۱۱ - کادر اداری .
 - ۱۲ - تحقیقات ، انتشارات و خدمات .
 - ۱۳ - خدمات رفاهی برای دانشجویان ، هیأت علمی و کادر اداری .
 - ۱۴ - تأسیسات و فضا .
 - ۱۵ - راهنمایی فارغ التحصیلان در زمینه های اشتغال و ادامه تحصیل .
 - مسائل اجتماعی و مختلف .
 - ۱۶ - آزمونهای ملی برای ارزیابی معلومات فارغ التحصیلان .
- در همین موضوع یعنی تعیین حدود کار کمیته ، بالهام از بیانات علیاحضرت شهبانو در جلسه افتتاحی کنفرانس ، تصمیم گرفته شد که اولاً موضوع ارزشیابی در همه سطوح ، شامل آموزشهای قبل از سطح دانشگاه و آموزشهای وابسته ، مورد مطالعه قرارگیرد و ثانیاً به کمیته هماهنگی پیشنهاد شود که در دیگر کمیته ها هم هرجا مورد پیدا میکند بحثها و مطالعات بسطوح دیگر آموزشی گسترش داده شود . این پیشنهاد در اولین جلسه کمیته هماهنگی کنفرانس مطرح و به تصویب رسید . تصمیم کمیته هماهنگی به وسیله جناب آقای دکتر سمیعی وزیر علوم و آموزش عالی به همه کمیته های کنفرانس ابلاغ شد . بهمین جهت به جای عبارت « ارزشیابی کارآموزش عالی » که برای کمیته انتخاب شده بود ، عنوان « ارزشیابی آموزش » انتخاب شد .

۳ - نکات و توصیه های درباره اصول ارزشیابی

- ۱ - برای تشخیص ماهیت ارزشیابی تعریف زیر اتخاذ شد :
- ارزشیابی عبارت است از تطبیق کارکرد افراد یا سازمانها با وظائفی که برای آنها تعیین شده است ، با توجه به امکانات و وسائلی که در اختیار دارند . بنابراین اولاً هدف ارزشیابی شناخت وجود پیشرفت و نارسائی در فعالیت افراد یا سازمانهایی است که ارزشیابی میشوند . ثانیاً ارزشیابی جنبه راهنمایی و ارشاد دارد ، ثالثاً باید تشخیص داد که ارزشیابی امری است ضروری برای تصمیم گیری و مقدم بر آن ، ولی نباید ارزشیابی را با تصمیم گیری و مسئولیت اجرایی اشتباه کرد . رابعاً چون ارزشیابی مستلزم تطبیق مشاهدات با معیارهاست پس باید چنین معیارهایی بوجود آید و در کار ارزیابی مورد استفاده قرارگیرد . بعضی از این معیارها از سیاستها و برنامه های کلی مملکتی استخراج میشود . بعضی دیگر جنبه منطقی دارد - و پاره ای دیگر الگوهای تجربی هستند که از طریق مطالعات بین المللی و مقایسه ای میشود آنها را تعیین کرد به این لحاظ یکی از توصیه های این کمیته این خواهد بود که مطالعات تطبیقی برای تعیین

چنین معیارهای بین‌المللی در زمینه‌های مختلف آموزش عالی صورت گیرد . همه سازمانهای مسئول و مقدم بر آنها وزارت علوم و آموزش عالی و شورای مرکزی دانشگاهها و همچنین سازمانهای تحقیقاتی ذیربط و محققان و صاحب‌نظران برای اجرای این قبیل تحقیقات باید اقدام کنند و نتایج آن در امر ارزشیابی مورد استفاده قرارگیرد .

۲ - درباره روش ارزشیابی چنین تشخیص داده شد که ارزشیابی یک کار منظم علمی است که مراحل مشخصی را دربرمیگیرد . عمده آن مراحل عبارتند از :

- ۱ - گردآوری اطلاعات .
 - ۲ - تنظیم و آماده‌سازی اطلاعات .
 - ۳ - استخراج شاخص‌های مبین .
 - ۴ - بررسی اطلاعات و شاخصها بوسیله تطبیق آنها با ضوابط .
 - ۵ - نتیجه‌گیری و قضاوت .
 - ۶ - راهنمایی و ارائه راه حل برای رفع مشکلات و نارسائیه‌ها از طریق مشورت فکری با افراد یا سازمانهایی که مورد ارزشیابی قرارگرفته‌اند .
- بنابراین در ارزشیابی سه جنبه اصلی میتوان تشخیص داد :
- الف - تحقیق و اطلاع‌جوئی (مراحل ۱ تا ۳ بالا) که باید با کمال دقت و صحت و با استفاده از مدارک و اسناد مطمئن و احیاناً مشاهده عینی صورت گیرد .

ب - بررسی و قضاوت (مراحل ۳ و ۴) که یک امر استنباطی است و باید از روی واقع بینی و بدون غرض انجام گیرد . دراین امر باید زمینه فعالیت افراد و سازمانها یعنی امکانات و وسائلی که دراختیار داشته‌اند درنظرگرفته شود .

ج - ارشاد و راهنمایی (مرحله ۶) که ارزشیابی را به مقصود و هدف‌نهایی آن یعنی کمک به بهبود و پیشرفت کارها میرساند .

۳ - برای نیل به این هدف ارزشیابی هر واحد سازمانی منجمه یک دستگاه آموزشی هم باید در داخل سازمان و بوسیله اعضای آن سازمان و هم بوسیله ارگانهای خارجی انجام گیرد .

علاوه براین دئوع «ارزشیابی داخلی» و «ارزشیابی خارجی» که موضوع آن شناخت کارکرد افراد یا سازمانهای دیگر است ، به نظر رسید که یک نوع «ارزشیابی جامع» هم از مجموع یک برنامه یا فعالیت که در سطح کشور یا در یک محدوده منطقه‌ای بموقع اجرا گذارده میشود ، میتوان اجراء کرد .

اینگونه ارزشیابیهای جامع در خصوص برنامه‌ها و اقدامات اجرایی جدید و برنامه‌هایی که اجرای آن با مشکلاتی روبرو شده است ضرورت حتمی دارد .
توصیه‌های کلی کمیته درباره اجراء ارزشیابیهای داخلی و خارجی و جامع از این قرار است :

۱ - نظرباینکه پایه و مقدمه لازم برای هرگونه ارزشیابی وجود اطلاعات دقیق و کامل و مطمئن درباره سازمان و فعالیت آن واحد است ، باید در تمام سطوح آموزشی توجه خاص به گردآوری و تنظیم و نگهداری اینگونه اطلاعات مبذول گردد . درهرسطح آموزش با توجه به ویژگیهای سازمانی و وظائف واحدهای آموزشی آن سطح ، باید نوع و کیفیت و مقدار اطلاعات اساسی که شناخت وضع آن واحدها را میسر میکند توسط سازمانهای مسئول معین شود و اقدامات فوری برای بهبود روشهای گردآوری و تنظیم و نگهداری اطلاعات صورت گیرد .

تعیین نوع و کیفیت اطلاعات و بهترین روش گردآوری و بایگانی آنها بمنظور ایجاد هماهنگی لازم در سطوح قبل از تحصیلات عالی برعهده وزارت آموزش و پرورش و در سطوح عالی برعهده وزارت علوم و آموزش عالی است .
اطلاعات مورد نظر باید وضع سازمان آموزشی را از نظر مطالبی که در فهرست زمینه‌های ارزشیابی (قسمت ۲ بالا) آمده است روشن کند . لکن نظر به محدودیتهای اجرایی که ممکن است در این خصوص در سطوح پائین آموزش وجود داشته باشد ، توصیه میشود که عملیات اطلاع‌جوئی به حداقل ضروری در زمینه‌های آماردانش‌آموزان ، وضع امتحانات ، مشخصات فردی و خانوادگی دانش‌آموزان ، تجهیزات ، بهداشت دانش‌آموزان و کارکنان ومانند اینها اکتفا گردد .

۲ - درهر واحد آموزشی بایگانی واحد و متمرکز برای ثبت و نگهداری اطلاعات بوجود آید و فرد یا افرادی مسئولیت این امر را برعهده داشته باشند .
۳ - برای ارزشیابی داخلی مؤسسات آموزشی و ارائه بیلان کار آنها طرق زیر توصیه میشود :

الف - تشکیل شوراهای ارزشیابی درهر واحد آموزشی از دبستان تا دانشگاه با شرکت منتخبین هیات آموزشی و هیأت اداری و اشخاص معتمد واجد صلاحیت دیگر برای رسیدگی به کارکرد واحد ارزشیابی آن . درواحدهائی که هیات امناء وجود دارد این شوراها ممکن است بصورت کمیته‌های تخصصی هیاتهای مذکور عمل کنند . چگونگی تشکیل و ترکیب ووظائف این

شوراها با کمیته‌ها باید بوسیله وزارتخانه‌های مسئول بررسی شود و مقررات لازم وضع گردد .

ب - تهیه نشریه‌ای برای ارائه گزارش کار سالانه که حاوی اطلاعات و مدارک کامل درباره کارکرد واحد آموزشی و منعکس کننده نتیجه ارزشیابی داخلی باشد . بخصوص در آموزش عالی توصیه میشود که وزارت علوم و آموزش عالی و شورای مرکزی دانشگاه‌ها که الگوهای تهیه چنین گزارشهای سالانه جامع و مستند و همچنین روش رسیدگی و ارزشیابی آنها را تعیین کنند .

۴ - برای ارزشیابی خارجی توصیه میشود :

الف - اقدامات سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی و پژوهش علمی با تأمین همکاری هرچه بیشتر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی گسترش یابد .

ب - هیأت‌های مرکب از متخصصان برای ارزشیابی کیفی و عمقی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به وسیله وزارت علوم و آموزش عالی و با رعایت ضوابطی که شورای مرکزی دانشگاه‌ها تعیین خواهد کرد تشکیل گردد و وضع این واحدها را بطور کلی و در رشته‌های خاص مورد رسیدگی قرار دهد . برای ایجاد تسهیلات لازم در این زمینه همکاری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و جامعه‌ها و انجمنهای علمی و تخصصی ضرورت خواهد داشت

ج - از لحاظ نقشی که ، جامعه‌های کشوری و منطقه‌ای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و همچنین انجمنهای متخصصان رشته‌های مختلف در ارزشیابی واحدهای آموزشی میتوانند ایفا کنند توصیه میشود که اقداماتی در جهت تشکیل اینگونه جامعه‌ها و انجمنها و توسعه آنها صورت گیرد .

۵ - درباره ارزشیابیهای جامع که هدف و ضرورت آن در بالا بیان شد ، توصیه میشود که در سال تحصیلی آینده تحقیقات و ارزشیابیهای دقیقی بوسیله سازمانهای مسئول و مؤسسات تحقیقاتی در زمینه‌های زیر صورت گیرد :

۱ - اجرای قانون «تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی» (آموزش رایگان) .

۲ - اجرای قانون اداره امور مؤسسات آموزش عالی غیردولتی .

۳ - اجرای برنامه تغذیه رایگان .

۴ - گسترش تعلیمات اجباری و پیکار با بیسوادی .

۵ - ارزیابی کارکرد دوره راهنمایی تحصیلی .

۶ - ارزیابی کارکرد نظام جدید متوسطه .

۷ - ارزیابی آموزش ملی و میهنی در واحدهای آموزشی .

- ۸ - کیفیت گفت و شنود در دانشگاهها .
- ۹ - پیشرفت کار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی جدیدالتأسیس .
- ۱۰ - بررسی نیازمندیهای کشور در زمینه نیروی انسانی و تأثیر آن در برنامه‌های آموزشی .

نتایج این تحقیقات معین خواهند کرد که اجرای برنامه‌ها در قیاس با هدفها و پیش‌بینیها تا چه حد پیشرفت کرده‌اند و با چه مشکلات و تنگناهایی مواجه شده‌اند . برای یافتن راه‌حلهای مناسب از نتایج این تحقیقات و ارزشیابیها باید استفاده شود .

۴ - مسائل و روشهای ارزشیابی در زمینه‌های خاص

در این قسمت مسائل خاص ارزشیابی در هر یک از زمینه‌های شانزده‌گانه مذکور در قسمت ۲ بالا و ترتیب انطباق اصول ارزشیابی با هر یک از این زمینه‌ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت .

- ۱ - هدفها و طرحهای توسعه واحد آموزشی :
در ارزیابی هدفهای واحد آموزشی باید توجه شود که رسالت خاص آن واحد و نقشی که در نظام آموزشی و جامعه ایران به‌طور کلی برعهده دارد به چه نحو توجیه شده و این هدفها به چه صورت در طرحها و برنامه‌های توسعه و آینده نگری آن واحد منعکس شده است .
- ۲ - سازمان و مدیریت و مقررات اداری :
در این زمینه سیستم مدیریت ، دقت و کفایت مقررات اداری و استخدامی و مالی و سیستم بودجه نویسی و حسابداری و حسابرسی ، سیستم بایگانی و نگهداری تأسیسات و اموال باید ارزیابی شود .
- ۳ - تشکیلات و برنامه‌های آموزشی :
در ارزیابی ، تشکیلات و برنامه‌های آموزشی باید به این نکات توجه شود :

- نظام تشکیلات واحدها از نظر ضوابط اداری و آموزشی .
- نحوه تنظیم و تصویب و اصلاح برنامه .
- تطبیق محتوی برنامه با معیارهای معتبر ملی و بین‌المللی .
- تطبیق برنامه با هدفهای آموزشی واحد و نیازمندیهای بازار کار در کشور .
- تطبیق برنامه با مشخصات نظام و مقررات آموزشی .
- تناسب جنبه‌های نظری و عملی و عاطفی آموزش از لحاظ انتقال دانش

و مهارت‌های لازم به دانشجو و ایجاد علاقه و روحیه سازنده در او نسبت به رشته تحصیلی و شغلی و تقویت حس مسئولیت و اخلاق شغلی .

- روش آموزش .

- چگونگی اجرای درس‌های عملی و کارآموزی و مراقبت بر پیشرفت دانشجو در اینگونه درسها .

۴ - تجهیزات و منابع آموزشی :

این تجهیزات شامل منابع اصلی آموزش یعنی کتابها و جزوه‌های درسی رسانه‌های کمک آموزشی و کتابخانه‌ها و آزمایشگاهها و کارگاهها و تأسیسات بالینی و تأسیسات مشابه میشوند . کیفیت و کمیت این تجهیزات با توجه به هدفهای آموزشی واحد و معیارهای متعارف و همچنین چگونگی کاربرد و نگهداری آنها باید ارزیابی شود .

۵ - کارآئی هیات علمی

طرز کار اعضای هیات علمی واحدهای آموزشی باید بصورت مستمر هم در داخل واحد آموزشی و هم بوسیله سازمانهای ذیصلاح خارجی مورد ارزشیابی قرارگیرد . دو صورت برای این ارزشیابی میتوان در نظر گرفت : ارزشیابی گروهی و ارزشیابی فردی .

۱ - در ارزشیابی گروهی وضع هیات علمی یک گروه آموزشی و واحدهای مشابه آن از قبیل بخش تعلیماتی یا مؤسسه تحقیقاتی و غیره از نظر تعداد اعضا ، سوابق تحصیلی و شغلی و وظایف شغلی آنان شناخته میشود. نظر به فوایدی که این نوع ارزشیابی برای تشخیص تناسب کمی و کیفی گروه آموزشی با وظایف و مسئولیتهای آن در بردارد ، توصیه میشود که در سال تحصیلی آینده شناسنامه جامعی از وضع هیات علمی گروههای آموزشی و واحدهای مشابه تهیه شود و مورد بررسی قرارگیرد . در باره گروههایی که در نتیجه این بررسی از لحاظ کادر علمی ناقص تشخیص داده میشوند باید اقدام فوری نسبت به تکمیل آنها از طریق استخدام اعضا جدید یا انتقال و سأموریت اعضا جدید از واحدهای دیگر و یا ادغام دو یا چند واحد در یکدیگر و یا طرق مقتضی دیگر صورت گیرد ، بنحوی که پس از اجرای این ارزشیابی عمومی ، همه واحدهای آموزشی کشور از لحاظ هیات علمی از سطح مطلوب بر خوردار باشند . البته در مقدمه اجرای این برنامه باید معیارهای لازم برای تشخیص حد مطلوب در این زمینه تعیین بشود .

۲ - در مورد ارزیابی فردی هیات علمی مؤسسات آموزشی باید این مؤسسات مقرراتی را که برای ارزیابی مستمر اعضاء هیات علمی دارند ، دقیقاً بموقع اجراء گذارند . در صورتی که واحدهائی فاقد چنین مقرراتی باشند ، باید فوراً به وضع این مقررات و ضوابط لازم مبادرت ورزند .

۳ - توصیه میشود در کمیته‌هائی که برای ارزشیابی فردی طرزکار اعضای هیات علمی تشکیل میشود علاوه بر اعضاء واحد مربوط یک یا چند نفر از اشخاص واجد صلاحیت که عضو آن واحد نیستند نیز شرکت داده‌شوند .

۴ - توصیه میشود که مؤسسات آموزشی نتیجه این ارزیابی مستمر داخلی اعضاء هیات علمی خود را که در سال تحصیلی ۵۵ - ۱۳۵۴ انجام خواهند داد به کنفرانس آینده ارزشیابی انقلاب آموزشی گزارش کنند .

۵ - در ارزیابی فردی اعضاء هیات علمی باید همه جنبه‌های مختلف سوابق تحصیلی و شغلی و تجارب و فعالیت فعلی آنان طبق آنچه در نظام جدید تعیین حقوق اعضای هیات علمی مصوب هیات وزیران تعیین شده است باید در نظر گرفته شود .

۶ - در باره ارزیابی اعضاء هیات علمی سنجش نظرات دانشجویان در باره طرز کار استادان بعنوان یکی از طرق ممکن مورد بحث واقع شد . نظر کمیته بر این قرار گرفت که این روش بالقوه متضمن فواید و نتایج سودمندی است . لیکن تجاربی که از این نوع نظر سنجش در ایران وجود دارد ، چندان رضایتبخش نبوده است .

به این لحاظ پیش از تعمیم سنجش نظرات دانشجویان و استفاده از آن بصورت یکی از ملاکهای ارزیابی کارآئی اعضاء هیات علمی ، توصیه میشود بررسی بیشتری در این موضوع بعمل آید . باین منظور لازم است واحدهای آموزشی و مؤسسات تحقیقاتی که آمادگی دارند در سال تحصیلی آینده به اجراء یک رشته کارهای تحقیقاتی در باره روشهای مختلف نظر سنجی و عوامل مؤثر در نظرات دانشجویان و میزان اعتبار آن و مسائل دیگر که در این زمینه مطرح میشود اقدام کنند و حاصل این کارهای تحقیقاتی در سمینار خاصی مورد بررسی قرار گیرد و سپس تصمیم مقتضی اتخاذ شود .

۶ - اقدامات واحد آموزشی برای تأمین هیات علمی واداری وخدماتی و بازآموزی آنها

در این قسمت برنامه‌های آموزشی و استخدامی دانشگاه برای جلب نیروی انسانی مورد نیاز و همچنین برنامه‌های بازآموزی و آموزش ضمن خدمت و کیفیت اجرای آنها باید مورد رسیدگی قرارگیرد و تناسب برنامه‌ها با طرحهای توسعه واحد آموزشی مورد ارزیابی قرارگیرد .

۷ - مقررات آموزشی

در ارزیابی مقررات آموزشی انطباق آنها با هدفها و برنامه‌های آموزشی و چگونگی اجرای آنها و چگونگی نظارت و مراقبت باید مورد توجه قرار گیرد.

۸ - امور دانشجویی

مذاکره در باره مسائل ارزیابی فعالیت واحد آموزشی در امور رفاهی با حضور جناب آقای رحمت‌الله حق‌دان رئیس سازمان امور دانشجویان کشور صورت گرفت. زمینه‌های ارزشیابی در امور دانشجویی بشرح زیر تشخیص داده شدند:

- امور رفاهی (خوابگاه ، مسکن ، سرویس ایاب و ذهاب ، رستوران و نظایر این تأسیسات).

- گفت و شنود و راهنمایی و مشاوره در امور شخصی و خانوادگی و تحصیلی و اجتماعی و سیاسی و مرامی .

- انجمنهای دانشجویی (انجمنهای صنفی ، تعاونیهای دانشجویی ، انجمنهای هنری و غیره) .

- فعالیتهای فوق برنامه (ورزش ، گردشها و اردوها و فعالیتهای هنری)

- تسهیلات مالی (بورس تحصیلی ، کمک هزینه و مانند اینها) .

- رفتار و انضباط دانشجویی و مقررات واحد آموزشی در این زمینه .

- راهنمایی تحصیلی و راهنمایی برای دوره بعد از تحصیل بخصوص با

توجه به مسائلی که اجرای برنامه آموزش را یگان در بردارد .

در ارزیابی هر یک از این امور باید کیفیت تشکیلات و تأسیسات رفاهی

و مقررات مربوط به امور رفاهی و همچنین مسائل مالی و اداری آن هم در داخل

موسسه و هم بوسیله هیاتها و سازمانهای ذیصلاح خارجی مورد بررسی قرارگیرد.

۹ - ارزشیابی پیشرفت دانشجو

برای کمک به بهبود وضع امتحانات و نمره‌گذاری و بالا بردن میزان دقت

و اعتبار آنها پیشنهاد میشود تدابیر فوری زیر اتخاذ شود :

۱ - همه معلمان و استادان پس از انجام امتحان علاوه بر فهرست اسمی

نمرات جدولی فراهم کنند که سطح نمره‌گذاری و پراکندگی نمرها را نشان میدهد .

۲ - در هر فصل امتحانی ، جدول نمره‌های همه امتحانات واحد آموزشی

در شورائی مرکب از ممتحنین و مسئولان آموزشی همان واحد مورد بررسی

قرارگیرد بنحوی که توزیع نمرات با معیارهای علمی متعارف سنجش صحیح معلومات و استعدادها تطبیق یابد .

۳ - برای بالا بردن دقت سنجش مقیاس نمره‌گذاری پنج درجه‌ای (الف ، ب ، ج ، د ، ه) که در اکثر مؤسسات آموزش عالی متداول شده است ، اولاً هر یک از درجات با قید + و - و حالت بدون قید به سه درجه تفکیک شود ، ثانیاً حالت‌های مختلف سرودنی از قبیل غیبت در امتحان پاسخ ناکافی و غیره که همگی با همان علامت ه نشان داده میشوند باعلاست‌های مجزا تعیین شوند .
۴ - نظر باینکه تحقیقات نشان میدهند میزان دقت و اعتبار مقیاس کیفی فوق از مقیاس بظا هر کمی صفر تا ۲۰ بیشتر است ، استعمال این مقیاس در کلیه واحدهای آموزشی از جمله دبستانها و دبیرستانها عموماًست یابد .

۵ - دستگاههای مسئول و مؤسسات تحقیقات آموزشی به اجـرای تحقیقات و مطالعات علمی در زمینه سنجش و نمره‌گذاری آموزشی اقدام کنند و یک سمینار تحقیقاتی خاص برای بررسی نتایج این تحقیقات و استخراج معیارهای مورد نیاز در این زمینه تشکیل یابد .

۱۰ - کادر اداری

در ارزشیابی کادر اداری واحدهای آموزشی اصولی که درباره ارزشیابی گروهی و فردی اعضاء هیات علمی گفته شد (بنده بالا) باید رعایت شود . باین منظور باید کمیته‌های ارزشیابی در هر واحد و هیأت ممیز در سطح سازمان مرکزی با شرکت مسئولان امور اداری و اعضاء هیأت علمی تشکیل شود .

ضمن بحث درباره مسائل مختلف مربوط به ارزشیابی کادر اداری واحدهای آموزشی این موضوع مطرح شد که واحدها از کادر اداری کارآمد که به مسائل خاص دستگاههای آموزشی آشنائی داشته باشند برخوردار نیستند . باین لحاظ پیشنهاد میشود که برای رفع این تنگنا دو اقدام زیر در فصل مربوط به امور اداری مؤسسات آموزشی منظور و توصیه شود :

۱ - تشکیل برنامه‌های آموزشی خاص برای تربیت کارکنان اداری مؤسسات آموزشی .

۲ - ترسیم امتیازات شغلی و استخدامی کارکنان اداری واحدهای آموزشی بنحوی که افراد شایسته و متخصص به خدمت در این واحدها راغب گردند .

۱۱ - تحقیقات و انتشارات و خدمات علمی و فنی

۱ - ارزشیابی فعالیتهای تحقیقاتی مؤسسه یکی از مهمترین زمینه‌های

شناخت سطح کیفی و کارآئی واحد آموزشی باید تلقی شود. در این ارزشیابی باید جنبه‌های زیر مورد توجه قرار گیرند:

- ارزش علمی تحقیقات.
- اقدامات واحد آموزشی برای ترویج تحقیقات.
- مشارکت اعضای هیأت علمی در کارهای تحقیقاتی.
- اقدامات واحد آموزشی برای تشویق دانشجویان به مشارکت در تحقیق.
- کیفیت خدمات جانبی مربوط به تحقیق.
- اقتصاد تحقیق.
- برنامه‌ریزی برای توسعه تحقیق.
- ۲- در ارزشیابی انتشارات باید سه نوع انتشارات آموزشی و تحقیقاتی و همگانی جدا در نظر گرفته شوند.
- ۳- زمینه‌های اصلی خدمات علمی و فنی که مؤسسات دانشگاهی ارائه میکنند و باید در ارزشیابی مورد بررسی قرار گیرند، عبارتند از:
 - خدمات رایزنی.
 - خدمات تولیدی.
 - خدمات آموزشی (آموزشهای اختصاصی و عمومی).
 - اقدامات واحد در ایجاد پیوستگی لازم بین دانشگاه و اجتماع بطور کلی و واحدهای صنعتی و تولیدی و اجتماعی و غیره بالاخص.

۱۲- ارزیابی خدمات رفاهی واحدهای آموزشی

در ارزیابی خدمات رفاهی واحدهای آموزشی باید جنبه‌های زیر تشخیص داده شود و در هر کدام با استفاده از منابع و روشهای مناسب اقدام به بررسی شود:

- سرمایه‌گذاریها و تشکیلات رفاهی.
- فعالیت و امور خدماتی واحدهای رفاهی.
- مدیریت و کادر اداری واحدهای رفاهی.
- امور مالی واحدهای رفاهی.
- برنامه‌های واحد آموزشی برای توسعه خدمات رفاهی با توجه به نیازمندیهای هیأت علمی و اداری و دانشجویان و امکانات و کمبودهایی که در منطقه محل واحد آموزشی وجود دارند.

۱۳- تأسیسات و فضا

در ارزشیابی تأسیسات و فضا باید به جنبه‌های زیر توجه گردد:

- وضع ساختمان و تأسیسات از لحاظ تطبیق آن با معیارهایی که معماری ساختمانهای آموزشی وجود دارد .
- کافی بودن فضا برای فعالیت واحد .
- میزان استفاده از ساختمان .
- پیش‌بینی‌های ایمنی مخصوص در قسمتهای آزمایشگاهی و بالینی و غیره .
- نگهداری و مرمت فضا و تأسیسات .

۱۴ - راهنمایی فارغ‌التحصیلان

- از زمینه‌هایی که در ارزشیابی وضع واحدهای آموزشی باید مورد توجه قرارگیرد چگونگی اقداماتی است که این واحدها برای راهنمایی شغلی و اجتماعی دانشجویان در مراحل آخر تحصیلات انجام میدهند . در ارزشیابی کیفیت این برنامه‌ها و نتایجی که در تأمین آینده شغلی فارغ‌التحصیلان داشته است باید مورد بررسی قرارگیرد .
- بررسی وضع فارغ‌التحصیلان از چند نظر دیگر میتواند برای ارزشیابی وضع یک واحد آموزشی و نظام آموزشی کشور بطور کلی و یا در یک رشته خاص مورد استفاده قرارگیرد ، از این قبیل :
- مقایسه سطح آموزشی واحدها .
 - شناخت مسائل و مشکلاتی که فارغ‌التحصیلان در مرحله ورود به بازار کار با آن روبرو میشوند .
 - شناخت مختصات بازارکار از نظر جذب فارغ‌التحصیلان رشته‌ها و واحدهای آموزش مختلف .

۱۵ - امتحان ملی برای سنجش معلومات فارغ‌التحصیلان

این موضوع و طرحی که درباره آن بوسیله مرکز سنجش آموزش کشور تهیه شده بود با حضور جناب آقای حمید زاهدی رئیس مرکز مذکور بررسی شد . پس از بحث درباره جنبه‌های مثبت و منفی که برچنین امتحاناتی مترتب است کمیته چنین نظر داد که فواید این امتحان رویهمرفته از اشکالات و نتایج نامطلوب احتمالی آن مهمتراند .

بنابراین توصیه میشود که امتحانات با رعایت احتیاطات زیر بموقع اجراء گذارده شوند :

- ۱ - در ابتدا امتحانات ملی در چند رشته دانشگاهی که برنامه‌ها و امکانات آموزشی آن درمؤسسات آموزش عالی مختلف همانند تراست اجراشود.

- ۲ - در هر مورد طرح کار متضمن جزئیات اجرایی تهیه و بتصویب مراجع ذیصلاح برسد .
- ۳ - هیچگونه امتیاز تحصیلی یا استخدامی رسمی بسراین امتحانات منظور نشود مگر آنچه تدریجاً میان مردم در بازار کار برآن تعلق میگیرد .
- ۴ - اقدامات لازم بسرای معرفی ضوابط اعتبار این امتحانات و جلب اعتماد مردم بدقت و صحت آن صورت گیرد و این خود مؤثرترین عامل برای تفویض امتیازات واقعی به موفقیت در این امتحان خواهد بود و هرگونه امتیاز برحسب تصمیم قبلی را غیر ضرور خواهد ساخت .

پژوهش در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

- ۱- در راه تشویق گسترش کمی و کیفی پژوهشهای علمی، لازم است ضمن تکیه بر پژوهشهای کاربردی، پژوهشهای بنیادی نیز از توجه کافی برخوردار باشد.
- ۲- لایحه استخدامی خاصی برای مشاغل پژوهشی بوسیله وزارت علوم و آموزش عالی تهیه و ظرف مدت ۱۰ ماه جهت تصویب تقدیم مراجع قانون - گذاری گردد.
- ۳- به شورای مرکزی دانشگاهها توصیه میشود که در ظرف ده ماه ضوابط لازم جهت استخدام پژوهشگر در دانشگاهها را در سطح مشابه با سطح هیات علمی تهیه نماید.
- ۴- به سازمانهای اجرایی دولتی و صاحبان صنایع توصیه میشود که در ظرف شش ماه لیست کلیه نیازمندیهای پژوهشی خود را در اختیار شورای پژوهشهای علمی کشور قرار دهند تا در ظرف نه ماه برای استفاده پژوهشگران و مؤسسات آموزشی و پژوهشی چاپ و منتشر گردد.
- ۵- با توجه به اینکه پائین‌ترین رقم بودجه پژوهشی مطلوب برای کشورهای در حال پیشرفت یک در صد تولید ناخالص ملی میباشد توصیه میشود سهم پژوهشی از تولید ناخالص ملی افزایش یابد و بودجه پژوهشی کشور با توجه به امکانات و نوع تحقیق و نیروی انسانی موجود بخشهای مختلف توزیع گردد.
- ۶- لازم است سازمانهای دولتی و بخش خصوصی از امکانات پژوهشی دانشگاهها برای حل مسائل علمی، فنی، فرهنگی و هنری کشور مددگیرند.
- ۷- مرکز مدارک علمی مؤسسه تحقیقات و برنامه‌ریزی علمی و آموزشی از نظر مالی و نیروی انسانی تقویت شود بطوریکه هسته مرکزی گردآوری و تنظیم اطلاعات علمی، انتشار و توزیع آنها در کشور گردد. ضمناً بین این مرکز و کتابخانه‌های کشور بخصوص کتابخانه‌های دانشگاهها ارتباط نزدیک برقرار گردد تا همه پژوهشگران کشور بتوانند از طریق کتابخانه دانشگاه متبوع از همه کتابها، مجلات علمی و اسناد و اطلاعات موجود در کتابخانه‌های دیگر

کشور استفاده نمایند .

۸- وزارت علوم و آموزش عالی توصیه میشود برای ایجاد ارتباط مؤثر و نزدیکتر بین پژوهشگران و سازمانهای پژوهشی کشور راه عملی پیدا نموده و ضمناً لیست تجهیزات پژوهشی و اساسی پژوهشگران و فعالیت پژوهشی آنان را تهیه و توزیع نماید .

۹- مؤسسات پژوهشی کشور برای فعالیتهای و بهبود کارآئی واحدهای خود بر اساس اهداف مصوب مؤسسه برنامه دراز مدت حداقل پنج ساله تهیه نمایند و قبل از تیر ماه هر سال به شورای پژوهشهای علمی کشور ارائه دهند .

۱۰- بمنظور ایجاد تسهیلات لازم در تأسیس واحدهای پژوهشی و مهندسی در جوار صنایع جهت تسریع در گذشتن صنایع از مرحله پیوندی (مونتاژ) به مرحله ساخت صد در صد و همچنین بهبود کمیت و کیفیت تولید توصیه میشود که وزارت صنایع و معادن و وزارت امور اقتصادی و دارائی با همکاری وزارت علوم و آموزش عالی قوانین و ضوابط لازم را تهیه نموده و در ظرف ده ماه به مراجع ذیصلاح ارائه دهند .

۱۱- در جهت استفاده بیشتر و بهتر از دانش و کارآئی پژوهشگران ایرانی طرحهای مطالعاتی و پژوهشی باید در صورتی به افراد و مؤسسات خارجی واگذار گردد که افراد و مؤسسات مشابه ایرانی برای انجام آنها وجود نداشته و در صورت وجود، ظرفیت انجام آنها نداشته باشند و چنانچه در صورت لزوم انجام طرحی به شخص (حقیقی یا حقوقی) خارجی واگذار گردد در اجرای آن از افراد ایرانی استفاده شود . وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری سازمان برنامه و بودجه باید در ظرف مدت ۹ ماه طرح لازم را برای اجرای این توصیه تهیه نموده و اقدامات قانونی ضروری را بعمل آورند .

۱۲- در چارچوب سازمانهای موجود و با توجه به اختیارات قانونی آنها ترتیبی اتخاذ شود که در نظارت و ارزشیابی امور پژوهشی کشور پیگیری لازم صورت گیرد .

۱۳- اصلاح مقررات مالی و اداری برای تسهیل امر پژوهشی ضرورت فوری دارد . توصیه میشود وزارت امور اقتصادی و دارائی ، سازمان برنامه و بودجه ، سازمان اسناد و کتابخانه ملی و استعدادی کشور همکاریهای لازم را با وزارت علوم و آموزش عالی جهت پیشبرد این امر مبذول دارند تا پس از ۶ ماه مقررات جدید به مرحله اجرا درآید .

ضمناً ارتباط دانشگاهیان با مؤسسات اجرایی و صنعتی مطرح شد و سپس از بحث مفصلی توصیه زیر پیشنهاد شد :

۱۴ - بمنظور آشنائی و مشارکت پژوهشگران یا مؤسسات پژوهشی و صنایع داخلی شورای مرکزی دانشگاهها در ظرف ۹ ماه ضوابط لازم راتهییه نماید تا هیأت علمی دانشگاهها در رشته‌های مناسب بتوانند قسمتی از فرصت مطالعاتی خود را در مؤسسات پژوهشی و صنایع داخلی بگذرانند .

۱۵ - بمنظور هماهنگ کردن فعالیتهای پژوهشی و جلوگیری ازدوباره کاری واستفاده مناسب از اعتبارات پژوهشی کشور و توزیع مناسب آن توصیه میشود که کلیه تقاضاهای اعتبار برای اجرای طرحهای پژوهشی پس از بررسی وتأیید شورای پژوهشهای علمی کشور به سازمان برنامه وبودجه ارسال گردد.

۱۶ - تأکید میشود باتوجه به نیازهای روز افزون و ضروری دانشگاهها و مؤسسات علمی وفنی کشور به تکنیسین‌های متخصص و بمنظور بهبود درامر کارهای تحقیقاتی و استفاده مؤثرتر از وسایل آزمایشگاهی نسبت به برگزاری وگسترش دوره‌های منظم تربیت تکنیسین در دانشگاههایی که آمادگی دارند اقدام شود وبرنامه‌های مربوط ظرف شش ماه تهیه و بوزارت علوم و آموزش عالی ارسال گردد .

۱۷ - سازمان انتشارات و چاپ دانشگاهها تقویت وبتناسب فعالیتهای انتشاراتی آنها گسترش یابد و اقدامات ضروری درجهت رفع مشکلات ونارسائیهای این سازمانها هرچه زودتر از طرف دانشگاهها صورت گیرد .

۱۸ - وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری شورای مرکزی دانشگاهها طرحی برای تشویق مؤلفان و مترجمان تهیه نماید و باهمکاری وزارت اطلاعات و جهانگردی بمنظور تسهیل و تسریع درچاپ کتابهای دانشگاهی مقرراتی تهیه نماید تا بسازمان انتشار چاپ دانشگاهها اجازه داده شود کتابهای خود را در دیگر چاپخانه‌های کشور بتوانند بچاپ برسانند .

۱۹ - گروههای آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در راه ایجاد ارتباط وگسترش همکاریهای پژوهشی بامراکز تحقیقاتی خارج ازکشور اقدامات مؤثر وجدی بعمل آورند .

توصیه‌های کمیته شماره ۱۳ رابطه استخدام با آموزش

کمیته شماره ۱۳ که درباره رابطه استخدام با آموزش تشکیل گردیده است در بررسی دو موضوع :

- الف - جدا کردن امتیازات علمی از مزایای استخدامی
 - ب - پیش بینی موازین استخدامی گوناگون براساس رشته تحصیلی و بازار کار
- در طی ۲ جلسه به نتایج زیر دست یافت :
- ۱ - مدارک دانشگاهی سببایستی از شرایط احراز مشاغلی که نیاز به تحصیلات دانشگاهی ندارند حذف گردد و بجای آن ضوابط مؤثر دیگر بمنظور ایجاد تخصص و مهارت در داوطلبان ورود بخدمات دولت و ارتقاء آنان در وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی مشمول و غیرمشمول قانون استخدام کشوری ایجاد گردد . برای حصول منظور فوق انجام اقدامات زیر ضروری است :
 - الف - تعیین و تهیه فهرست مشاغلی که لازمه ورود به آنها داشتن تحصیلات و تخصص دانشگاهی است .
 - ب - تجدید نظر در طرح طبقه‌بندی مشاغل .
 - ج - برنامه‌ریزی آموزش بدو و ضمن خدمت برای کلیه رشته‌های شغلی دربخش عمومی مهمترین وسیله حصول به هدف فوق تلقی میشود .
 - د - لازمه برنامه‌ریزی آموزش بدو و ضمن خدمت کارکنان بخش عمومی، برنامه‌ریزی نیروی انسانی در این بخش تلقی گردید .
 - ه - اجرای برنامه‌های آموزش سببایستی باتهیه مقدمات کافی از طریق ایجاد و تقویت مراکز آموزش قبل و ضمن خدمت مورد توجه قرار گرفته و نظریه لزوم عدم تمرکز در این نوع فعالیتهای آموزشی دامنه کوشش آموزش بدو و ضمن خدمت بکلیه مناطق کشور تعمیم یابد .
 - و - برای بهره‌گیری از اسکانات انسانی و تجهیزاتی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی ، این مؤسسات در سراسر کشور با سازمان امور اداری و استخدامی کشور و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در زمینه اجرای برنامه‌های آموزشی بدو و ضمن خدمت همکاری نزدیک خواهند نمود .

ز - محتوای دوره‌های آموزشی که موفقیت در آنها در شرایط احرازطبقات شغلی ملحوظ می‌شود بایستی با همکاری وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی مربوط و سازمان امور اداری و استخدامی کشور و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تهیه و تدوین و در مقاطع زمانی معین ارزشیابی شود .

ح - سازمان اموراداری و استخدامی کشور میبایستی برای تهیه‌آزمون‌های ورود به خدمت و ارتقاء با همکاری وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اقدام لازم بعمل آورد و ترتیبی دهد که ضمن ساده و کوتاه کردن روشهای جاری ، این امتحانات بصورت غیر متمرکز در مناطق مختلف و بوسیله خود دستگاههای اجرایی انجام پذیرد .

۲ - سازمان اموراداری و استخدامی کشور مسئولیت تهیه و اجرای طرح لغو ارزش استخدامی مدارک تحصیلی دانشگاهی را برای آینده از مشاغل که نیاز به مدارک تحصیلی دانشگاهی ندارند برعهده میگیرد . وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی اعم از مشمول و یا غیر مشمول قانون استخدام کشور و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور در این زمینه باسازمان اموراداری و استخدامی کشور همکاری خواهند نمود .

۳ - سازمان اموراداری و استخدامی کشور برای بررسی حدود امکان پذیری اجرای این طرح و نیز پیش‌بینی مشکلات اجرایی برای تعمیم طرح مزبور بکلیه رشته‌های شغلی دروزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی مشمول و غیر مشمول قانون درمرحله اول ، این طرح را درمورد حداقل هشتاد طبقه شغلی اجرا خواهد نمود . اجرای مرحله اول طرح ارزشیابی آن یکسال از تاریخ برگزاری هشتمین کنفرانس ارزیابی انقلاب آموزشی تعیین میگردد .

۴ - توسعه و یا ایجاد مؤسسات آموزش عالی درکنار وزارتخانه‌ها وسازمانهای دولتی میبایستی باتوجه به‌نیازهای واقعی و مستمر سازمانهای دولتی مربوط انجام پذیرد . برای حصول منظور فوق انجام اقدامات زیر ضروری است:
الف - وزارت علوم و آموزش عالی از طریق شورای گسترش آموزش عالی هنگام اتخاذ تصمیم درباره صدور اجازه تأسیس مدارس عالی جدیدیاگسترش مدارس عالی موجود درکنار وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نظر سازمان امور اداری و استخدامی کشور را درمورد لزوم و یا عدم لزوم صدور اجازه‌ویاگسترش، مورد توجه قرار دهد .

ب - درپرتو توصیه مربوط به لغو ارزش استخدامی مدارک تحصیلی دانشگاهی ، هرگونه توسعه مدارس عالی وابسته بوزارتخانه‌ها و مؤسسات

دولتی درجهت اجرای دوره‌های آموزش قبل و ضمن خدمت مرتبط باوظایف و نیازهای وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی باشد .

ه - شرایط متحول اقتصادی و اجتماعی ایران ، حجم عظیم سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، تنوع و پیچیدگی وظایف سازمانهای دولتی را بهمراه داشته است .

اهمیت وظایف کنونی و آتی این سازمانها تجدید نظری بنیادی در مقررات و نظام استخدام کشور با هدف بالابردن قابلیت جذب و نگهداری نیروی انسانی دربخش دولتی را از طریق ایجاد ارتباط بین میزان حقوق و مزایا از یکسو ، و بازار کار از سوی دیگر ایجاد مینماید برای حصول بمنظور فوق تعبیه مکانیسم‌های زیر ضروری است :

الف - سازمان اموراداری و استخدامی کشور باوریت یابد که با انجام مطالعات و بررسی‌های همه جانبه و باشناخت دقیق گرایش‌ها و نیازها در بازار کار به تخصص‌ها ضوابطی منطقی و مناسب برای پرداخت فوق‌العاده شغل در وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی تعیین نماید تا پس از تصویب شورای حقوق و دستمزد ، بمورد اجرا گذاشته شود .

ب - سازمان اموراداری و استخدامی کشور باوریت یابد که با استفاده از اصلاحیه اخیر قانون استخدام کشوری درجهت تهیه و اجرای جداول حقوقی مختلف بمقتضای خصوصیات مشاغل مختلف در محدوده ارقام پیش‌بینی شده در قانون در طی یکسال از این تاریخ بررسی‌های لازم را بعمل آورد .

توصیه‌های کمیته شماره ۱۴

آموزش فنی و حرفه‌ای غیر رسمی

- ۱ - بمنظور نیل به مرحله خودکفائی از نظر تأمین منابع انسانی مورد نیاز کشور لازم است یک رابطه دورنگر و منطقی و اصولی بین مجموع سرمایه‌گذاریهای عمرانی برحسب نوع و منطقه و بالاکرایشهای اقتصادی و سرمایه‌گذاریهای مربوط به تجهیز منابع انسانی مخصوصاً برای مشاغل تخصصی و فنی و حرفه‌ای برقرار باشد. در این خصوص لازم است طرح اجرائی توسط سازمان برنامه و بودجه و مشارکت وزارت علوم و آموزش عالی - وزارت کار و امور اجتماعی - وزارت آموزش و پرورش و اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران باین برنامه زمان‌بندی مشخص تهیه و تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۵ بصورت نهائی برای مدت ۱۲ سال آینده بدولت ارائه شود.
- ۲ - بمنظور حداکثر استفاده ممکن از تسهیلات و امکانات کلیه مؤسسات آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در کلیه سطوح و استقرار تعادل بین عرضه و تقاضای نیروی کار و تعیین خطمشی‌های اجرائی کوتاه مدت و بلند مدت و استقرار هماهنگی مطلوب بین این مؤسسات لازم است شورائی مرکب از وزرای علوم و آموزش عالی - آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه و رؤسای مراکز و مؤسسات آموزش عالی فنی زیر نظر نخست‌وزیر حداکثر تا آخر اسفندماه ۱۳۵۴ تشکیل شود.
- ۳ - بمنظور توسعه و جهت دادن به تحرک نیروی کار و کاهش کم کاری در سطح روستاها و تقلیل سهم نسبی بخش کشاورزی از نظر جذب نیروی انسانی و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز قطب‌های عمرانی، لازم است تجربه وزارت کار و امور اجتماعی در خصوص استفاده از مراکز تعلیمات حرفه‌ای سیار توسعه و بکلیه مناطق کشور مخصوصاً روستاها تعمیم داده شود.
- ۴ - بمنظور ریشه‌کن کردن بیسوادی تا ۱۲ سال آینده باتوجه به اینکه بیش از ۷۰ درصد از روستاهای ایران کمتر از ۲۰۰ نفر جمعیت دارد و با در نظر گرفتن مشکلات سوادآموزی بدون کاربرد، لازم است برنامه ضربتی تعلیمات حرفه‌ای وزارت کار و امور اجتماعی با این برنامه توأم شود و طرح‌حاشی با زمان‌بندی

مشخص بمنظور آموزش و سواد توأم با حرفه به روستائیان تدوین و مرحله اجرا درآید .

در اجرای بندهای ۳ و ۴ وزارت کار و امور اجتماعی باید طرح لازم را با همکاری وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه و کمیته ملی پیکار جهانی بابسوادی تهیه و تا پایان بهمن ماه ۱۳۵۴ بدولت ارائه نماید .

۵ - دوره خدمت وظیفه عمومی یکی از مناسبترین ایام تجهیز و آموزش منابع انسانی است بنابراین باید با ارزیابی دقیق الزامات و امکانات این دوره طرح جامعی توسط وزارت کار و امور اجتماعی و با همکاری نیروهای سه گانه مسلح شاهنشاهی و وزارتخانه های آموزش و پرورش ، سازمان برنامه و بودجه تنظیم و تا پایان دیماه ۱۳۵۴ تهیه و بتدریج مرحله اجرا درآید .

۶ - باتوجه به نقش و امکان وسیع صنایع و واحدهای مختلف اقتصادی در زمینه آموزش نیروی انسانی لازم است از استعداد و قابلیت موجود صنایع برای تربیت نیروی انسانی کمال استفاده مطلوب بعمل آید و از طریق استقرار تدابیر تشویق کننده از جمله معافیت های مالیاتی و خرید خدمات آنان ، تربیت نیروی انسانی بابه رگیری از روش های آموزش ضمن کار بطور منظم و مستمر گسترش یابد .

در این خصوص لازم است طرح اجرائی لازم را وزارت کار و امور اجتماعی با همکاری وزارتخانه های اموراتصادی و دارائی - صنایع و معادن - آموزش و پرورش - سازمان برنامه و بودجه و اطاق بازرگانی و صنایع و معادن تا پایان آذرماه ۱۳۵۴ تهیه و بدولت ارائه نماید .

۷ - دادوستد مستمر بین بازارکار و مؤسسات آموزشی تخصصی و فنی و حرفه ای از الزامات بقاء و پیشرفت نظام آموزش و پرورش کشور است . در این زمینه لازم است دروازه های این دو پدیده اجتماعی با تفاهم کامل بسرروی یکدیگر باز باشد تا افراد در دوره آموزش ، ضمن کارآموزی در واحدهای اقتصادی با تحولات مربوط به رشته تخصصی خود و انتظارات بازارکار آگاه شوند و مؤسسات آموزشی ضمن انطباق منطقی برنامه های خود با الزامات واحدهای اقتصادی ، صنایع را در کاربرد دستاوردهای تکنولوژی پیشرفته و بالاخره پیشرفت و توسعه تکنولوژی ملی بطور مؤثر یاری کنند . در این زمینه لازم است طرح اجرائی برقراری این ارتباط همراه با پیش بینی مقررات و مکانیسم های اجرائی و ایجاد تکلیف برای فعالیتهای اقتصادی درخصوص قبول کارآموزان فنی و حرفه ای توسط وزارتخانه های علوم و آموزش عالی ، آموزش و پرورش ، کار و

امور اجتماعی با همکاری سازمان برنامه و بودجه و اطاق بازرگانی و صنایع و معادن تهیه و تا تاریخ ۱۵ دیماه ۱۳۵۴ به دولت ارائه شود .

۸ - با تأکید ضرورت و لزوم توسعه برنامه‌های تربیت مربی و تأمین رفاه و آسایش این گروه لازم است در تنظیم شرایط انتخاب و گزینش مربی مخصوصاً برای تعلیمات فنی و حرفه‌ای به توانائی واقعی فرد در آموزش دیگران توجه شود ، نه به مدرک یا رتبه تحصیلی . در این خصوص لازمست وزارت آموزش و پرورش با همکاری سازمان برنامه و بودجه و وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی ، علوم و آموزش عالی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور طرح اجرائی مربوط را تا آخر آذرماه ۱۳۵۴ تهیه و به دولت ارائه نماید .

۹ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی باید در کنار مدارس عالی تخصصی خود دوره‌های آموزشی فنی با مشارکت دانشجویان ممتاز و استادان خود برای تربیت مربی فنی و حرفه‌ای و ارتقاء سطح مهارت و به همگام کردن تخصص مربیان مدارس و مراکز تعلیمات فنی و حرفه‌ای و همچنین آموزش عده‌ای از دیپلمه‌های داوطلب آموزش فنی ترتیب دهد . در این خصوص لازم است وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری سازمان برنامه و بودجه و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش ، کار و امور اجتماعی طرح اجرائی لازم راتهییه و حداکثر تا ۲۰ دیماه ۱۳۵۴ به دولت ارائه نماید بطوریکه درچارچوب اجرای این طرح مدارس عالی تخصصی بتوانند درجوار خود نسبت به ایجاد مدارس فنی اقدام کنند .

۱۰ - بمنظور تشویق بیشتر جوانان کشور برای مشارکت در برنامه‌های تعلیمات حرفه‌ای و فنی باید از یکطرف باتوجه به مقتضیات بازارکار ایران باترتیب امتحانات خاصی برای درجات مختلف مهارت ارزشهای معادل ارزش مدارک تحصیلی فنی در نظر گرفت و از طرف دیگر باتوسعه نظام مجتمع آموزش صنعتی کشور امکان تحصیل عالیترین مدارج عالی تخصصی را برای افراد واجد شرایط فراهم نمود و بالاخره تسهیلات لازم برای ادامه تحصیلات عالی فنی جهت تکنیسینهای بسیار مستعد فراهم شود . در این خصوص لازم است با استفاده از تجربه وزارت علوم و آموزش عالی در شناخت ارزش مدارک تحصیلی مدارس فنی بعضی از کشورهای صنعتی طرح لازم را وزارت کار و امور اجتماعی با مشارکت وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه تهیه و تا پایان اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۵ به دولت تسلیم نمایند .

۱۱ - کارآموزی واقعی و مرتبط با رشته تحصیلی باید بتدریج برای

کلیه دانشجویان و هنرجویان مدارس فنی کشور اجباری شود و فعالیتهای مختلف اقتصادی کشور مکلف باشند امکانات این کارآموزی را مهیا سازند. این کارآموزی که قسمتی از شرایط تحصیل مدرک تحصیلی خواهد بود دانشجو و هنرجو را با ماهیت فعالیتهای گوناگون مرتبط به رشته تحصیلی وی قبل از ورود به بازار کار آشنا خواهد ساخت.

برنامه اجرایی و نحوه تعمیم این برنامه را وزارت علوم و آموزش عالی با همکاری سازمان برنامه و بودجه و وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت آموزش و پرورش و وزارت صنایع و معادن و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تاپایان فروردین ماه ۱۳۵۵ تهیه خواهد کرد.

۱۲ - بمنظور حداکثر استفاده از تجهیزات و امکانات آموزشی فنی و حرفه‌ای مملکت توصیه میشود که مؤسسات مسئول آموزش فنی و حرفه‌ای بتوانند از امکانات و تجهیزات یکدیگر در جهت تحقق هدفهای آموزش - فنی و حرفه‌ای حداکثر استفاده مطلوب و منطقی را بعمل آورند.

۱۳ - اعطاء اجازه برای ایجاد و راه اندازی واحدهای تولیدی مستلزم آنستکه مسئولان این واحدها همراه با ارائه طرح ایجاد واحدهای مشخص نحوه تأمین نیروی انسانی مورد نیاز خود را نیز ارائه نمایند و در صورتیکه هر دو قسمت طرح قابل توجیه باشد اجازه شروع عملیات صادر خواهد شد.

در اجرای این بند وزارت صنایع و معادن باید تاپایان دیماه ۱۳۵۴ طرح اجرائی لازم را با همکاری وزارتخانه‌های علوم و آموزش عالی - آموزش و پرورش - کار و امور اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه ارائه نماید بطوریکه در چارچوب اجرای این طرح تقدم زمانی تأمین نیروی انسانی بر اجرای عملیات اجرائی ملحوظ گردد.

۱۴ - بمنظور ارتقاء سطح کیفی آموزش فنی و حرفه‌ای و نیل به هدفهای کمی تربیت نیروی انسانی که در برنامه پنجم پیش‌بینی شده است لازم است با در نظر گرفتن اولویت ویژه درمیزان و نحوه تخصیص و مصرف اعتبارات سرمایه‌گذاری آموزش فنی و حرفه‌ای تجدید نظر اصولی و اساس بعمل آید.

در اجرای این طرح باید وزارت آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی با همکاری سازمان برنامه و بودجه طرح اجرائی لازم را تا ۱۵ آبانماه ۱۳۵۴ تهیه و به دولت ارائه نمایند.

۱۵ - نظام آموزش فنی و حرفه‌ای باید از تحرک و انعطاف کافی برخوردار باشد و این امر مستلزم آنست که مؤسسات مسئول آموزش فنی و حرفه‌ای برای انجام امور مالی و استخدامی و اداری خود بهیچوجه اسیر و پابند

مقررات و ضوابط دست و پاگیر نشوند تا بتوانند با تحرک و سرعت و انعطافی که لازمه ایفای مسئولیت آنان است وظائف خود را انجام دهند . دراین زمینه لازم است تا آخر آبانماه سال جاری وزارت آموزش و پرورش با همکاری وزارتخانه های علوم و آموزش عالی ، کار و امورات اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه طرح اجرائی لازم را تدوین و به دولت ارائه دهند بطوریکه درچارچوب این طرح کلیه مؤسسات و مراکز آموزش فنی وزارت آموزش و پرورش مستقیماً زیر نظر هیأت امناء وظائف محوله را ایفا نمایند .

اسامی شرکت کنندگان در هشتمین کنفرانس ارزشیابی انقلاب آموزشی

جناب آقای امیرعباس هویدا	نخست وزیر
جناب آقای اسداله علم	وزیر دربار شاهنشاهی
جناب آقای مهرداد پهلبد	وزیر فرهنگ و هنر
جناب آقای نصرت‌الله معینیان	رئیس دفتر مخصوص شاهنشاه آریامهر
جناب آقای کریم پاشا بهادری	رئیس دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانو
جناب آقای منصور روحانی	وزیر کشاورزی و منابع طبیعی
جناب آقای عبدالمجید مجیدی	وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه
جناب آقای قاسم معینی	وزیر کار و امور اجتماعی
جناب آقای غلامرضا کیانپور	وزیر اطلاعات و جهانگردی
جناب آقای رضا صدقیانی	وزیر تعاون و امور روستاها
جناب آقای احمد هوشنگ شریفی	وزیر آموزش و پرورش
جناب آقای دکتر عبدالحسین سمیعی	وزیر علوم و آموزش عالی
جناب آقای فریدون مهدوی	وزیر بازرگانی و قائم مقام دبیر کل حزب رستاخیز ملت ایران
جناب آقای محمدباهری	معاون کل دربار شاهنشاهی
جناب آقای مصطفی درخشش	استاندار مازندران
جناب آقای پرویز خوانساری	سفیر شاهنشاه آریامهر
جناب آقای محمود کاشفی	دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور
جناب آقای رضا قطبی	مدیر عامل سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران
دانشگاه تهران	
جناب آقای هوشنگ نهاوندی	رئیس دانشگاه
آقای شاهرخ امیرارجمند	معاون دانشجوئی
آقای دکتر بیژن جهانگیری	معاون طرح و برنامه ریزی
آقای فریدون جوادی	مشاور عالی ریاست دانشگاه

دانشگاه آذربادگان

آقای دکتر محمدعلی فقیه
آقای دکتر قباد فتحی

رئیس دانشگاه

معاون آموزشی و پژوهشی

دانشگاه فردوسی

آقای جلال متینی
آقای دکتر محمود معین
آقای قاسم تهرانی موید

رئیس دانشگاه

معاون دانشگاه و سرپرست دانشکده پزشکی
معاون آموزشی و پژوهشی

دانشگاه اصفهان

جناب آقای دکتر قاسم معتمدی
آقای دکتر فضل اله حکمتیار
آقای دکتر عباس ادیب
آقای دکتر علی نواب

رئیس دانشگاه

معاون آموزشی
معاون برنامه ریزی و آینده نگری
معاون امور دانشجویی

دانشگاه جندی شاپور

جناب آقای عباس جامعی
آقای عبدالحسین میرعمادی
آقای ساسان رئیسی

رئیس دانشگاه

معاون پژوهشی
رئیس دانشکده علوم

دانشگاه پهلوی

جناب آقای فرهنگ مهر
آقای عباس الرشیدی
آقای عزیزاله شیرالی پور

رئیس دانشگاه

معاون دانشگاه
معاون دانشجویی

دانشگاه ملی ایران

رئیس دانشگاه	آقای پروفیسور عباس صفویان
معاون آموزشی	آقای ابوالفضل قاضی شریعت پناهی
معاون دانشجویی	آقای احمد کیانپور
مدیرکل برنامه ریزی مالی	آقای پرویز علوی

دانشگاه صنعتی آریامهر

نایب التولیه دانشگاه	آقای مهدی ضرغامی
استاد دانشگاه	آقای فریدون هژبری
معاون مالی واداری	آقای محمدرضا صفائییه
معاون پژوهشی	آقای بیژن اعلامی

دانشگاه کرمان

رئیس دانشگاه	آقای محمدعلی میرزائی
معاون دانشگاه	آقای عبدالرضا سلاجقه

دانشگاه بوعلی سینا

رئیس دانشگاه	آقای فرهاد رباحی
سرپرست مجتمع رشد و تحول کشاورزی	آقای فرخ درویش کجوری
سرپرست دفتر ارزیابی	آقای عباس بازرگان هرندي .

دانشگاه آزاد ایران

رئیس دانشگاه	آقای عبدالرحیم احمدی
سرپرست برنامه تربیت معلم	آقای بهمن سقطچیان
رئیس مرکز کامپیوتر و طرح سیستمها	آقای محمدرضا ابوترابیان
و دبیرهیات امناء	

دانشگاه بلوچستان

جناب آقای محمدجعفر جدابائی
آقای محمود زند مقدم

رئیس دانشگاه
معاون دانشگاه

دانشگاه تربیت معلم

آقای محمد مشایخی
آقای ابراهیم صراف هاشمی

رئیس دانشگاه

معاون آموزشی و پژوهشی

دانشگاه سپاهیان انقلاب ایران

جناب آقای امیر بیرجندی
آقای مهدی شیخیان
آقای علی اکبر شعاری نژاد

رئیس دانشگاه
عضو هیات علمی
عضو هیات علمی

دانشگاه رضاشاه کیپر

آقای محمدرضا واقفی
جناب آقای کریم گودرزی

معاون سرپرست دانشگاه
معاون سرپرست دانشگاه

دانشگاه فارابی

آقای جمشید بهنام
آقای مهدی خاتمی

رئیس دانشگاه
معاون دانشگاه

دانشگاه گیلان

آقای حسین سپاسگزاریان

رئیس دانشگاه

دانشگاه فرح پهلوی

رئیس دانشگاه
استاد دانشگاه

جناب آقای کریم فاطمی
جناب آقای محسن نصر

دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران)

رئیس دانشکده
معاون مالی و اداری

آقای حسین ماهیان
آقای سیروس شفیقی

مدرسه عالی بازرگانی

رئیس مدرسه عالی
رئیس دفتر طرح و برنامه ریزی

آقای محمدعلی احمدی
آقای پرویز نیساری

دانشکده علم و صنعت ایران

رئیس دانشکده
معاون آموزشی و پژوهشی

آقای هیبت‌اله خاکزار
آقای مهدی کرمانی

دانشکده کشاورزی و دامپروری رضائیه

رئیس دانشکده
معاون

آقای جعفر راثی
آقای نصرت‌اله معمارزاده مشرفی

مجمع آموزش صنعتی کشور

رئیس مجمع

آقای حسن هنریخش

مؤسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی

رئیس مؤسسه	آقای پروفیسور علیرضا مهران
معاون	آقای حسن صفوی
مدیرگروه برنامه ریزی آموزش عالی	آقای دکتر امیر اسمعیل سندوی
رئیس بخش آمار و خدمات ماشینی	آقای فیروز پروز

سازمان سنجش آموزش کشور

رئیس سازمان	جناب آقای حمید زاهدی
مشاور سازمان	آقای علیمحمد کاردان
مشاور سازمان	آقای احمد آرام
مشاور سازمان	آقای اصغر رضویه

شورای مرکزی دانشگاهها و مؤسسات

آموزش عالی کشور

عضو شوری	جناب آقای اکبر اعتماد
عضو شوری	جناب آقای رضا امین
عضو شوری	آقای بنوچهر گنجی
عضو شوری	آقای جمشید قراچه داغی
دبیر کل شوری	آقای دکتر شمس الدین مفیدی
عضو کمیته منتخب برای فعالیت حزب	آقای دکتر داریوش شیروانی
رستخیز ملت ایران در دانشگاهها	
»	آقای حمید عنایت
»	آقای غلامرضا فرزانه پور
»	آقای اصغر نیشابوری
مدیر کل وزارت امور اقتصادی و دارائی	
استاد دانشگاه فردوسی	

شورای آموزش کشور

عضو شوری	خانم لیلی جهان آراء (اسیرارجمند)
عضو شوری	آقای داریوش همایون
عضو شوری	آقای احمد فتاحی پور
دبیر شوری	جناب آقای محمدعلی طوسی

شورای پژوهشهای علمی کشور

دبیر شوری	جناب آقای بهمن پارسا
-----------	----------------------

حزب رستاخیز ملت ایران

آقای ابراهیم کوهستانی
آقای دکتر امان‌اله جهان‌شاهی
خانم ژاله آلپ
آقای پرویز آموزگار
آقای منوچهر باستان پور
آقای دکتر رسول برکت
آقای کاظم جاجرسی
آقای مرتضی حسینی دهکردی
آقای هوشنگ دزفولیان
آقای دکتر هوشنگ دولت‌آبادی
آقای ناصر رحیمی
آقای هوشنگ روحانی‌نژاد
آقای منوچهر زندی حقیقی
آقای حسین سپاسگزاریان
آقای سیروس شفیقی
آقای دکتر محسن ضیایی

آقای دکتر شکراله طریقتی
 آقای احمد قرشی
 آقای دکتر حسین قریب
 آقای رضامظلومان
 آقای پروفیسور سیروس معتمدی
 آقای پروفیسور علیرضا مهران
 آقای جلال موسوی نسب
 آقای غلامرضا میرصنایع
 آقای تورج ناصری
 آقای محی الدین نبوی
 آقای محمداسعد نظامی
 آقای ایرج والی پور
 آقای فریدون هژبری
 آقای دکتر محمدرضا عاسلی
 آقای محمدعلی زرنگار
 آقای مهدی برادران قاسمی
 خانم پروین مہری
 خانم سینا مشیریان
 آقای عباس منصور
 آقای محمدسعید بلوریان کرد

وزارت اسورخارجہ

معاون اسورفرہنگی و اجتماعی

جناب آقای مرتضی قدیمی نوائی

وزارت آموزش و پرورش

جناب آقای مهدی بطحائی	معاون پارلمانی واداری
جناب آقای کاظم ودیعی	معاون آموزشی
جناب آقای جواد مهدب	معاون طرحها و بررسیها
جناب آقای عباس شیخ	معاون برنامه ریزی آموزشی
آقای عنایت اله رضا	معاون مرکز مطالعات و تحقیقات ملی
خانم خدیجه روح انگیز سهراب	مدیرکل دفتر هماهنگی برنامه ها
آقای عطاءاله بزرگ نیا	مدیرکل دفتر تحقیقات و برنامه ریزی درسی
آقای محمدحسن پدرام رازی	مدیرکل امتحانات
آقای مهدی هاشمی	مشاور معاون آموزشی وزارت آموزش و پرورش
آقای هوشنگ آریائی	مشاور وزیر آموزش و پرورش

وزارت فرهنگ و هنر

جناب آقای ذبیح اله صفا	دبیرکل شورای عالی فرهنگ و هنر
آقای چنگیز پهلوان	سرپرست دفتر مطالعات و برنامه ریزی
	هماهنگی و کارشناس ارشد
آقای غلامرضا خوشنویسان تهرانی	مدیرکل آموزش هنری
آقای محمدرضا مسعود نوری نائینی	کارشناس مرکز مطالعات و هماهنگی
	فرهنگی
آقای اکبرملکیان	کارشناس مرکز مطالعات و هماهنگی
	فرهنگی

وزارت کشاورزی و منابع طبیعی

جناب آقای حسین سپهری	معاون اجرائی وزارت کشاورزی
جناب آقای دکتر مرتضی کاوه کچوئی	معاون وزارت کشاورزی و منابع
	طبیعی و سرپرست انستیتو رازی
جناب آقای دکتر عبداله تمدن	معاون طرح و بررسیها
آقای دکتر ناصر سعادت	عضو کمیته آموزش
آقای دکتر فریور اسکندری	عضو کمیته آموزش
آقای محمدتقی جبرئیلی	رئیس سازمان آموزش کشاورزی

وزارت کار و امور اجتماعی

جناب آقای فریدون ناصری

معاون طرح و برنامه ریزی

وزارت تعاون و امور روستاها

جناب آقای فریدون فرخ نیا

جناب آقای علی حق پرست

معاون امور آموزشی و اجتماعی

معاون طرح و برنامه

سازمان برنامه و بودجه

جناب آقای مهدی صفویان

جناب آقای محمد باقر نمازی

آقای نوری علاء

آقای محمد علی امیری

معاون سازمان برنامه و بودجه

معاون سازمان برنامه و بودجه

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

مدیر امور آموزش و پرورش سازمان

برنامه و بودجه

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

رئیس کمیته امور اجتماعی

کارشناس دفتر فنی سازمان برنامه

و بودجه

آقای هرمز ندیمی

خانم پروین مرات امینی

آقای دکتر محسن باوندی

آقای علی محمد رضا

آقای سیروس آرین پور

آقای جمشید شکرائی

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

کارشناس ارزشیابی سازمان برنامه و بودجه

معاون مدیریت بهداشت و رفاه اجتماعی

کارشناس برنامه ریزی

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

کارشناس مدیریت آموزش و پرورش

سازمان اموراداری و استخدامی کشور

آقای حسین خلود
آقای هرمز همایون پور

مدیرکل برنامه ریزی آموزشی
مشاور دبیرکل

سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران

آقای محمود جعفریان
آقای کامبیز محیط محمودی
آقای فرهاد صبا
خانم پروانه سمیعی
آقای هوشنگ انصاری فر

معاون سازمان
معاون سازمان
مدیر تلویزیون آموزشی
مسئول برنامه های آموزش روستائی
رئیس بخش روستائی کمیته تحقیق

سازمان شاهنشاهی بازرسی آموزش عالی

و پژوهشهای علمی

آقای مرتضی نصفت
آقای غلامرضا نظری
آقای مهدی صرام
خانم فریده سیحون
آقای پرویز رازدان
آقای محمود قنادان
آقای شهاب الدین قهرمان
آقای کاوس برقی
آقای فیروزگوهری
آقای علی اصغر شیرتوانی
آقای نصرت اله آزاد
خانم مینو شیوائی
آقای ابوالفضل رزمخواه
آقای مهرداد مدرسه ای
آقای نورالدین قارداش
آقای هوشنگ دهقان رانکو
آقای فراسرز اولادزاده

مشاور سازمان
مشاور تحقیق
مشاور تحقیق
مشاور تحقیق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق
محقق

کمیته ملی پیکارجہانی با بیسوادى

مدیر قسمت آموزش

آقای احمد قاسمى

جمعیت خیریه فرح پهلوى

معاون مدیر عامل جمعیت

آقای مجتبی الفت

وزارت علوم و آموزش عالی

معاون آموزش علوم انسانی

جناب آقای فضل الہ اکبری

معاون آموزش عمومی

جناب آقای محمدعلی طوسی

معاون آموزش علوم پزشکی و بهداشتی

جناب آقای دکتر فرخ سعیدی

معاون پژوهشهای علمی

جناب آقای بهمن پارسا

معاون آموزش فنی و تکنولوژی

جناب آقای محمدامین

رئیس سازمان امور دانشجویان کشور

جناب آقای رحمت حق‌دان

مدیر کل دفتر وزارتی

آقای احمد کریمی

مدیر کل روابط عمومی

آقای فریدون خادم

مدیر کل آمار دانشجوئی و آموزش رایگان

آقای ناصر صدرآبادی

رئیس صندوقهای رفاه دانشجویان

آقا رضا مظلومان

سرپرست دفتر امور آموزش مهندسی

آقای محمدعلی مهدویانی

و تکنولوژی صنعتی

مدیر کل دفتر ترویج و نظارت بر

آقای ابراهیم جلالی مسلم

پژوهشهای علمی